

Rada
Evropské unie

Brusel 14. září 2016
(OR. en)

10973/16

Interinstitucionální spis:
2016/0206 (NLE)

WTO 195
SERVICES 20
FDI 16
CDN 12

PRÁVNÍ PŘEDPISY A JINÉ AKTY

Předmět: Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi Kanadou na jedné straně
a Evropskou unií a jejími členskými státy na straně druhé

KOMPLEXNÍ HOSPODÁŘSKÁ A OBCHODNÍ DOHODA (CETA)
MEZI KANADOU NA JEDNÉ STRANĚ
A EVROPSKOU UNIÍ A JEJÍMI ČLENSKÝMI STÁTY NA STRANĚ DRUHÉ

KANADA

na jedné straně a

EVROPSKÁ UNIE,

BELGICKÉ KRÁLOVSTVÍ,

BULHARSKÁ REPUBLIKA,

ČESKÁ REPUBLIKA,

DÁNSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO,

ESTONSKÁ REPUBLIKA,

IRSKO,

ŘECKÁ REPUBLIKA,

ŠPANĚLSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

FRANCOUZSKÁ REPUBLIKA,

CHORVATSKÁ REPUBLIKA,

ITALSKÁ REPUBLIKA,

KYPERSKÁ REPUBLIKA,

LOTYŠSKÁ REPUBLIKA,

LITEVSKÁ REPUBLIKA,

LUCEMBURSKÉ VELKOVÉVODSTVÍ,

MAĎARSKO,

REPUBLIKA MALTA,

NIZOZEMSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

RAKOUSKÁ REPUBLIKA,

POLSKÁ REPUBLIKA,

PORTUGALSKÁ REPUBLIKA,

RUMUNSKO,

REPUBLIKA SLOVINSKO,

SLOVENSKÁ REPUBLIKA,

FINSKÁ REPUBLIKA,

ŠVÉDSKÉ KRÁLOVSTVÍ,

a

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA

na straně druhé,

dále společně jen „strany“,

se rozhodly:

DÁLE POSILOVAT své úzké hospodářské vztahy a navázat na svá práva a povinnosti vyplývající z *Dohody z Marrákeše o zřízení Světové obchodní organizace* ze dne 15. dubna 1994 a dalších mnohostranných a dvoustranných nástrojů spolupráce;

VYTVORIT rozšířený a bezpečný trh pro své zboží a služby snížením nebo odstraněním překážek obchodu a investic;

STANOVIT jasná, transparentní, předvídatelná a vzájemně výhodná pravidla, jimiž se bude řídit jejich obchod a investice;

A

ZNOVU POTVRZUJÍCE silnou oddanost demokracii a základním právům, jak jsou stanovena ve *Všeobecné deklaraci lidských práv* přijaté dne 10. prosince 1948 v Paříži a sdílejíce názor, že šíření zbraní hromadného ničení představuje závažnou hrozbu pro mezinárodní bezpečnost;

UZNÁVAJÍCE význam mezinárodní bezpečnosti, demokracie, lidských práv a právního státu pro rozvoj mezinárodního obchodu a hospodářské spolupráce;

UZNÁVAJÍCE, že ustanovení této dohody zachovávají právo obou stran na regulaci na jejich územích a flexibilitu stran při dosahování legitimních cílů politiky, jako je například veřejné zdraví, bezpečnost, životní prostředí, veřejná mravnost a podpora a ochrana kulturní rozmanitosti;

POTVRZUJÍCE své závazky vyplývající z toho, že jsou stranami *Úmluvy UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů*, podepsané dne 20. října 2005 v Paříži, a uznávajíce, že státy mají právo zachovat, rozvíjet a provádět své politiky v oblasti kultury, podporovat svá kulturní odvětví za účelem posílení rozmanitosti kulturních projevů a zachovávat svou kulturní identitu, mimo jiné využíváním regulativních opatření a finanční podpory;

UZNÁVAJÍCE, že ustanovení této dohody chrání investice a investory, pokud jde o jejich investice, a mají za cíl stimulovat vzájemně prospěšnou obchodní činnost, aniž by tím bylo dotčeno právo obou stran na regulaci ve veřejném zájmu na jejich území;

ZNOVU POTVRZUJÍCE svůj závazek podporovat udržitelný rozvoj a rozvoj mezinárodního obchodu tak, aby přispíval k udržitelnému rozvoji v jeho hospodářském, sociálním a environmentálním rozměru;

VYBÍZEJÍCE podniky působící na jejich území nebo podléhající jejich pravomoci, aby dodržovaly mezinárodně uznávané pokyny a zásady v oblasti sociální odpovědnosti podniků, včetně Směrnice OECD pro nadnárodní podniky, a uplatňovaly osvědčené postupy odpovědného chování podniků;

PROVÁDĚJÍCE tuto dohodu způsobem slučitelným s prosazováním svých právních předpisů v oblasti práce a životního prostředí a zvyšujícím jejich úroveň ochrany práce a životního prostředí, a navazující na své mezinárodní závazky týkající se práce a životního prostředí;

UZNÁVAJÍCE silnou souvislost mezi inovacemi a obchodem i význam inovací pro budoucí hospodářský růst a potvrzující své odhodlání podporovat rozšíření spolupráce v oblasti inovací, jakož i v souvisejících oblastech výzkumu a vývoje, vědy a technologie a podporovat zapojení příslušných subjektů veřejného a soukromého sektoru;

SE DOHODLY TAKTO:

KAPITOLA JEDNA

OBECNÉ DEFINICE A ÚVODNÍ USTANOVENÍ

ODDÍL A

Obecné definice

ČLÁNEK 1.1

Obecně použitelné definice

Není-li stanoveno jinak, pro účely této dohody se rozumí:

obecně závazným správním rozhodnutím správní rozhodnutí nebo výklad, které se vztahují na všechny osoby a skutkové stavy, jež obecně spadají do jejich působnosti, a které stanoví pravidlo chování, s výjimkou:

- a) nálezu nebo rozhodnutí ve správním či kvazisoudním řízení, které se vztahují na konkrétní osoby, zboží nebo služby druhé strany v konkrétním případě, nebo
- b) rozhodnutí o určitému aktu či postupu;

Dohodou o zemědělství *Dohoda o zemědělství*, obsažená v příloze 1A Dohody o WTO;

zemědělským zbožím výrobek nebo produkt uvedený v příloze 1 Dohody o zemědělství;

Antidumpingovou dohodou *Dohoda o provádění článku VI Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994*, obsažená v příloze 1A Dohody o WTO;

kontaktními místy CETA kontaktní místa zřízená podle článku 26.5 (Kontaktní místa CETA);

Smíšeným výborem CETA Smíšený výbor CETA zřízený podle článku 26.1 (Smíšený výbor CETA);

CPC prozatímní Centrální klasifikace produktů Statistického oddělení OSN, Statistické dokumenty, řada M, č. 77, *CPC prov*, 1991;

kulturním odvětvím osoby zabývající se těmito činnostmi:

- a) vydávání, distribuce nebo prodej knih, časopisů, periodik či novin v tištěné či strojově čitelné formě, s výjimkou případů, kdy je tisk nebo sázení písma kteréhokoli uvedeného produktu jedinou činností;
- b) výroba, distribuce, prodej nebo vysílání filmu či videozáznamů;

- c) výroba, distribuce, prodej nebo vysílání hudebních audio- či videozáznamů;
- d) vydávání, distribuce nebo prodej hudebních děl v tištěné či strojově čitelné formě, nebo
- e) radiokomunikace, které jsou určeny k přijímání širokou veřejností, a všechny podniky pro rozhlasové, televizní a kabelové vysílání a veškeré satelitní přenosové služby a služby vysílacích sítí;

celem jakákoli cla nebo poplatky jakéhokoli druhu, včetně jakékoli formy přírážky k dani nebo příplatku, jež se ukládají při dovozu nebo ve spojení s dovozem zboží, s výjimkou:

- a) poplatků rovnocenných vnitřní dani ukládané v souladu s článkem 2.3 (Národní zacházení);
- b) opatření uplatňovaných v souladu s ustanoveními článku VI nebo XIX GATT 1994, Antidumpingovou dohodou, Dohodou o subvencích a vyrovnávacích opatřeních, Dohodou o ochranných opatřeních nebo článkem 22 DSU, nebo
- c) poplatků nebo jiných dávek ukládaných v souladu s článkem VIII GATT 1994;

Dohodou o celní hodnotě *Dohoda o provádění článku VII Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994*, obsažená v příloze 1A Dohody o WTO;

dny kalendářní dny včetně víkendů a svátků;

DSU *Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů*, které je obsaženo v příloze 2 Dohody o WTO;

podnikem subjekt založený nebo jinak organizovaný podle platného práva, za účelem zisku nebo za neziskovým účelem, v soukromém či státním vlastnictví nebo pod soukromou nebo státní kontrolou, včetně korporace, trustu, partnerství, podniku jednotlivce, společného podniku nebo sdružení;

výrazem „**stávající/existující**“ účinný ke dni vstupu v této dohody v platnost;

GATS *Všeobecná dohoda o obchodu službami*, obsažená v příloze 1B Dohody o WTO;

GATT 1994 *Všeobecná dohoda o clech a obchodu 1994*, obsažená v příloze 1A Dohody o WTO;

zbožím strany domácí výrobky, jak jsou vymezeny v GATT 1994, nebo zboží, o kterém tak strany rozhodly, včetně zboží pocházejícího z dané strany;

harmonizovaným systémem (HS) *Harmonizovaný systém popisu a číselného označování zboží*, včetně všeobecných pravidel pro výklad harmonizovaného systému a poznámek k třídám, kapitolám a položkám;

číslem čtyřmístné číslo nebo první čtyři číslice čísla použitého v nomenklatuře HS;

opatřením opatření strany ve formě zákona, nařízení, pravidla, postupu, rozhodnutí, správního úkonu, požadavku, praxe nebo v jakékoli jiné formě;

státním příslušníkem fyzická osoba, která je občanem ve smyslu článku 1.2 nebo má trvalý pobyt na území jedné ze stran;

výrazem „**pocházející z**“ splňující pravidla původu stanovená v protokolu o pravidlech původu a o postupech stanovení původu;

stranami na jedné straně Evropská unie nebo její členské státy nebo Evropská unie a její členské státy v rámci svých pravomocí podle Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „strana EU“) a Kanada na straně druhé;

osobou fyzická osoba nebo podnik;

osobou strany státní příslušník strany nebo podnik strany;

preferenčním sazebním zacházením použití celní sazby podle této dohody na zboží pocházející ze stran dohody podle harmonogramu odstraňování cel;

Dohodou o ochranných opatřeních *Dohoda o ochranných opatřeních*, obsažená v příloze 1A Dohody o WTO;

sanitárním nebo fyto-sanitárním opatřením opatření uvedené v příloze A bodě 1 Dohody o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření;

Dohodou o subvencích a vyrovnávacích opatřeních *Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních*, obsažená v příloze 1A Dohody o WTO;

poskytovatelem služeb osoba, která poskytuje službu nebo usiluje o její poskytování;

Dohodou o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření *Dohoda o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření*, obsažená v příloze 1A Dohody o WTO;

státním podnikem podnik, který je vlastněn nebo kontrolován jednou ze stran;

položkou šestimístné číslo nebo prvních šest číslic čísla použitého v nomenklatuře HS;

sazebním zařazením zařazení zboží nebo materiálu do kapitoly, čísla nebo položky HS;

harmonogramem odstraňování cel příloha 2-A (Odstraňování cel);

Dohodou o technických překážkách obchodu *Dohoda o technických překážkách obchodu*, obsažená v příloze 1A Dohody o WTO;

územím území, na něž se vztahuje tato dohoda, jak je vymezeno v článku 1.3;

třetí zemí země nebo území, na které se nevztahuje zeměpisná oblast působnosti této dohody;

Dohodou TRIPS *Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví*, obsažená v příloze 1C Dohody o WTO;

Vídeňskou úmluvou o smluvním právu *Vídeňská úmluva o smluvním právu*, uzavřená ve Vídni dne 23. května 1969;

WTO Světová obchodní organizace a

Dohodou o WTO *Marrákešská dohoda o zřízení Světové obchodní organizace*, podepsaná dne 15. dubna 1994.

ČLÁNEK 1.2

Definice specifické pro jednu stranu

Není-li stanoveno jinak, pro účely této dohody se rozumí:

občanem:

- a) v případě Kanady fyzická osoba, která je občanem Kanady podle kanadských právních předpisů;
- b) v případě strany EU fyzická osoba, která má státní příslušnost některého členského státu, a

ústředními orgány veřejné správy:

- a) v případě Kanady vláda Kanady a
- b) v případě strany EU Evropská unie nebo národní vlády jejích členských států.

ČLÁNEK 1.3

Zeměpisná oblast působnosti

Není-li uvedeno jinak, vztahuje se tato dohoda:

- a) v případě Kanady:
 - i) na pevninské území, vzdušný prostor, vnitřní vody a teritoriální moře Kanady;
 - ii) na výlučnou ekonomickou zónu Kanady, jak je vymezena jejím vnitrostátním právem v souladu s částí V *Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu*, podepsané dne 10. prosince 1982 v Montego Bay („UNCLOS“), a
 - iii) na kontinentální šelf Kanady, jak je vymezen jejím vnitrostátním právem v souladu s částí VI UNCLOS;
- b) v případě Evropské unie na území, na které se vztahují Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie za podmínek v nich stanovených. Pokud jde o ustanovení týkající se sazebního zacházení se zbožím, použije se tato dohoda i na oblasti celního území Evropské unie, na které se nevztahuje první věta tohoto písmene.

ODDÍL B

Úvodní ustanovení

ČLÁNEK 1.4

Zřízení oblasti volného obchodu

Strany zřizují oblast volného obchodu v souladu s článkem XXIV GATT 1994 a článkem V GATS.

ČLÁNEK 1.5

Vztah k Dohodě o WTO a jiným dohodám

Strany stvrzují práva a povinnosti, které vůči sobě mají podle Dohody o WTO a jiných dohod, jejichž jsou smluvní stranou.

ČLÁNEK 1.6

Odkazy na jiné dohody

Když tato dohoda odkazuje na jiné dohody či právní nástroje, ať už na celé, nebo na jejich část, nebo pokud jsou do ní jiné dohody či právní nástroje začleněny formou odkazu, zahrnují tyto odkazy:

- a) související přílohy, protokoly, poznámky pod čarou, výkladové poznámky a vysvětlivky a
- b) následné dohody, jejichž smluvní stranou jsou strany této dohody, nebo změny pro strany závazné, s výjimkou případů, kdy odkaz potvrzuje stávající práva.

ČLÁNEK 1.7

Odkazy na právní předpisy

Když tato dohoda odkazuje na právní předpisy, buď obecně, nebo odkazem na konkrétní zákon, nařízení nebo směrnici, odkazuje se na právní předpisy v platném znění, není-li uvedeno jinak.

ČLÁNEK 1.8

Rozsah závazků

1. Každá strana nese plnou odpovědnost za dodržování všech ustanovení této dohody.

2. Každá strana zajistí, aby byla přijata všechna nezbytná opatření s cílem provést ustanovení této dohody, včetně jejich dodržování na všech úrovních veřejné správy.

ČLÁNEK 1.9

Práva a povinnosti týkající se vody

1. Strany uznávají, že voda ve svém přirozeném stavu, včetně vody v jezerech, řekách, vodních nádržích, vodonosných vrstvách a povodích, není zboží ani produkt. Na tuto vodu se proto vztahují pouze kapitola dvacet dva (Obchod a udržitelný rozvoj) a kapitola dvacet čtyři (Obchod a životní prostředí).
2. Každá strana má právo chránit a zachovávat své přírodní vodní zdroje. Žádné ustanovení této dohody nezavazuje stranu, aby povolila komerční využívání vody za jakýmkoli účelem, včetně odčerpávání, těžby nebo odklánění pro účely vývozu ve velkém objemu.
3. Pokud strana povolí komerční využívání určitého vodního zdroje, učiní tak způsobem, který je v souladu s touto dohodou.

ČLÁNEK 1.10

Osoby pověřené výkonem veřejné moci

Není-li v této dohodě stanoveno jinak, každá strana zajistí, aby osoba, na kterou strana přenesla regulační, správní či jinou pravomoc na kterékoli úrovni veřejné správy, jednala při výkonu uvedené pravomoci v souladu se závazky dané strany stanovenými v této dohodě.

KAPITOLA DVĚ

NÁRODNÍ ZACHÁZENÍ A PŘÍSTUP ZBOŽÍ NA TRH

ČLÁNEK 2.1

Cíl

Strany postupně liberalizují obchod se zbožím v souladu s ustanoveními této dohody během přechodného období, které počíná vstupem této dohody v platnost.

ČLÁNEK 2.2

Oblast působnosti

Tato kapitola se vztahuje na obchod se zbožím strany, jak je definováno v kapitole jedna (Obecné definice a úvodní ustanovení), není-li v této dohodě stanoveno jinak.

ČLÁNEK 2.3

Národní zacházení

1. Každá strana poskytne zboží druhé strany národní zacházení podle článku III GATT 1994. Za tímto účelem se článek III GATT 1994 začleňuje do této dohody a stává se její nedílnou součástí.
2. Odstavcem 1 se rozumí, pokud jde o vládu v Kanadě na nižší než federální úrovni, nebo o vládu členského státu Evropské unie nebo v tomto státě, zacházení, které není méně příznivé než zacházení poskytnuté touto vládou podobnému přímo konkurujícímu nebo nahraditelnému zboží z Kanady nebo z členského státu.
3. Tento článek se nepoužije na opatření, včetně jeho pokračování, rychlého obnovení nebo změny, týkající se kanadské spotřební daně na čistý alkohol, jak je uvedeno v položce sazebníku 2207 10 90 v kanadské listině koncesí a závazků (listina V), připojené k *Marrákešskému protokolu k Všeobecné dohodě o clech a obchodu 1994* podepsanému dne 15. dubna 1994 (dále jen „Marrákešský protokol“), který se používá k výrobě podle ustanovení zákona o spotřební dani (*Excise Act, 2001, S.C. 2002, c. 22*).

ČLÁNEK 2.4

Snížení a odstranění cel ukládaných na dovoz

1. Každá strana sníží nebo odstraní cla na zboží pocházející z druhé strany podle harmonogramů odstraňování cel uvedených v příloze 2-A. Pro účely této kapitoly se výrazem „pocházející z“ rozumí pocházející z jedné ze stran v souladu s pravidly původu stanovenými v protokolu o pravidlech původu a o postupech stanovení původu.
2. Základní celní sazba pro jednotlivé druhy zboží, na niž se mají uplatňovat postupná snížení podle odstavce 1, je stanovena v příloze 2-A.
3. V případě zboží, na které se vztahují celní preference uvedené v harmonogramu strany pro odstraňování cel v příloze 2-A, použije strana na zboží pocházející z druhé strany nižší clo, které vyplyne ze srovnání mezi sazbou vypočtenou podle sazebníku této strany a celní sazbou podle doložky nejvyšších výhod („DNV“).
4. Na žádost jedné ze stran mohou strany uskutečnit konzultace o urychlení a rozšíření odstraňování cel uplatňovaných mezi stranami na dovoz. Rozhodnutí Smíšeného výboru CETA urychlit odstraňování nebo odstranit clo na zboží nahrazuje jakoukoli celní sazbu nebo fázovou kategorii, která je pro toto zboží stanovena podle sazebníků stran v příloze 2-A, a to po schválení každou stranou v souladu s jejími platnými právními postupy.

ČLÁNEK 2.5

Omezení týkající se režimů navrácení cla, odkladu cla a pozastavení cla

1. S výhradou odstavců 2 a 3 strana nevrátí nebo neodloží clo zaplacené nebo splatné za zboží nepocházející z této strany, které bylo dovezeno na její území, ani nepozastaví jeho placení, je-li výslovně splněna podmínka, že zboží či jeho totožná, rovnocenná či podobná náhrada se používá jako materiál k výrobě jiného zboží, které se následně vyváží na území druhé strany v rámci preferenčního sazebního zacházení podle této dohody.
2. Odstavec 1 se nevztahuje na trvalý ani dočasný režim strany pro snížení, pozastavení či prominutí cla, není-li takové snížení, pozastavení nebo prominutí výslovně podmíněno vývozem zboží.
3. Odstavec 1 se použije až za tři roky po vstupu této dohody v platnost.

ČLÁNEK 2.6

Clu, daně nebo další poplatky a odvody vztahující se na vývoz

Strana nesmí zavést ani zachovat žádná cla, daně nebo další poplatky a odvody uložené na vývoz nebo v souvislosti s vývozem zboží do druhé strany ani žádné vnitřní daně nebo poplatky a odvody uložené na zboží vyvážené do druhé strany, jež převyšují cla, daně nebo jiné poplatky a odvody, které by byly uloženy na toto zboží v případě, že by bylo určeno k prodeji na vnitřním trhu.

ČLÁNEK 2.7

Zachování současného stavu

1. Strana nesmí po vstupu této dohody v platnost zvýšit clo existující ke dni vstupu dohody v platnost a uložené na zboží pocházející z území stran, ani zavést na takové zboží clo nové.
2. Bez ohledu na odstavec 1 může strana:
 - a) změnit celní sazbu na zboží mimo působnost této dohody, na které se podle této dohody nevztahuje žádná celní preference;
 - b) po jednostranném snížení zvýšit clo na úroveň stanovenou v jejím sazebníku v příloze 2-A nebo
 - c) zachovat nebo zvýšit clo, jak povoluje tato dohoda nebo jiná dohoda, která je součástí Dohody o WTO.
3. Bez ohledu na odstavce 1 a 2 může pouze Kanada uplatnit zvláštní ochranná ustanovení podle článku 5 Dohody o zemědělství. Zvláštní ochranné ustanovení lze uplatnit pouze na zboží zařazené v sazebníku Kanady obsaženém v příloze 2-A do položek s poznámkou „SGG“. Toto zvláštní ochranné ustanovení lze použít pouze na dovoz, na který se nevztahuje celní preference, a v případě dovozu, na který se vztahuje celní kvóta, na dovozy nad rámec závazků týkajících se přístupu na trhy.

ČLÁNEK 2.8

Dočasné pozastavení preferenčního sazebního zacházení

1. Strana může dočasně pozastavit v souladu s odstavci 2 až 5 preferenční sazební zacházení podle této dohody v případě zboží vyváženého či vyráběného osobou z druhé strany, jestliže strana:
 - a) na základě šetření založeného na objektivních, pádných a ověřitelných informacích učiní zjištění, že se osoba z druhé strany dopustila systematického porušování celních předpisů, aby získala preferenční sazební zacházení podle této dohody, nebo
 - b) učiní zjištění, že druhá strana systematicky a bezdůvodně odmítá spolupracovat podle čl. 6.13 (Spolupráce) odst. 4 na šetření týkajícím se porušování celních předpisů, přičemž strana žádající o spolupráci má na základě objektivních, pádných a ověřitelných informacích oprávněný důvod se domnívat, že se osoba z druhé strany dopustila systematického porušování celních předpisů, aby získala preferenční sazební zacházení podle této dohody.
2. Strana, která učinila zjištění podle odstavce 1:
 - a) oznámí tuto skutečnost celnímu orgánu druhé strany a poskytne mu informace a důkazy, na nichž se zjištění zakládá;

b) zahájí konzultace s orgány druhé strany za účelem dosažení vzájemně přijatelného vyřešení problémů, které vedly k danému zjištění, a

c) dotyčné osobě z druhé strany zašle písemné oznámení obsahující informace, jež tvoří základ zjištění.

3. Pokud příslušné orgány nenaleznou vzájemně přijatelné řešení do 30 dní, může strana, která zjištění učinila, postoupit záležitost Smíšenému výboru pro celní spolupráci.

4. Pokud Smíšený výbor pro celní spolupráci nevyřeší záležitost do 60 dní, může strana, která zjištění učinila, v souvislosti se zbožím dotčené osoby druhé strany dočasně pozastavit preferenční sazební zacházení podle této dohody. Dočasné pozastavení se nevztahuje na zboží, které se již nachází v tranzitu mezi stranami ke dni, kdy pozastavení nabylo účinku.

5. Strana uplatní dočasné pozastavení podle odstavce 1 pouze po dobu úměrnou dopadu na její finanční zájmy způsobenému situací, která vedla ke zjištění podle odstavce 1, a to nejvýše po dobu 90 dní. Má-li strana oprávněný důvod se na základě objektivních, pádných a ověřitelných informací domnívat, že se situace, v jejímž důsledku bylo dočasné pozastavení uloženo, po uplynutí 90 dní nezměnila, může tato strana dočasné pozastavení prodloužit o další období v délce nejvýše 90 dní. Původní pozastavení a každé jeho prodloužení jsou předmětem pravidelných konzultací ve Smíšeném výboru pro celní spolupráci.

ČLÁNEK 2.9

Poplatky a jiné odvody

1. V souladu s článkem VIII GATT 1994 žádná strana nepřijme ani nezachová poplatek či odvod ukládané při dovozu nebo vývozu zboží nebo v souvislosti s jeho dovozem či vývozem, které nejsou přiměřené nákladům na poskytnuté služby nebo které představují nepřímou ochranu domácího zboží nebo zdanění dovozu nebo vývozu k fiskálním účelům.
2. Pro upřesnění je třeba uvést, že odstavec 1 nebrání straně v uložení cla nebo dávky stanovených v článku 1.1 (Obecně použitelné definice) v písmenech a) až c) definice cla.

ČLÁNEK 2.10

Zboží zpětně dovezené po opravě nebo úpravě

1. Pro účely tohoto článku se opravou nebo úpravou rozumí jakákoli zpracovatelská operace provedená se zbožím, která zahrnuje obnovení původní funkce zboží a jejímž cílem je odstranit funkční závadu nebo materiálové poškození, nebo zajistit soulad zboží s technickými požadavky na jeho používání, bez jejichž splnění by nemohlo být nadále obvyklým způsobem používáno k účelům, k nimž bylo určeno. Oprava nebo úprava zboží zahrnuje uvedení do původního stavu a údržbu, s výjimkou operace či postupu, který:
 - a) ničí základní charakteristiku zboží nebo vytváří nové či z obchodního hlediska odlišné zboží;

- b) transformuje nedokončené zboží na hotové zboží nebo
- c) se používá k tomu, aby podstatně změnil funkci zboží.

2. S výjimkou uvedenou v poznámce pod čarou 1 strana neuplatní clo na zboží, bez ohledu na jeho původ, které se zpětně doveze na její území poté, co bylo dočasně vyvezeno na území druhé strany za účelem opravy nebo úpravy, bez ohledu na to, zda by taková oprava či úprava mohla být provedena na území té strany, z jejíhož území bylo zboží za účelem opravy či úpravy vyvezeno^{1,2}.

3. Odstavec 2 se nevztahuje na zboží dovážené do celního skladu, do oblastí volného obchodu nebo v podobném režimu, které je následně vyvezeno k opravě a není zpětně dovezeno do celního skladu, do oblastí volného obchodu nebo v podobném režimu.

¹ U následujícího zboží bez ohledu na jeho původ, uvedeného v kapitole 89 HS, které se zpětně doveze na území Kanady z území Evropské unie a je registrováno podle zákona o lodní přepravě (*Canada Shipping Act, 2001*), může Kanada uplatnit na hodnotu opravy nebo úpravy takového zboží celní sazbu pro toto zboží v souladu s jejím sazebníkem uvedeným v příloze 2-A (Odstraňování cel): 8901 10 10, 8901 10 90, 8901 30 00, 8901 90 10, 8901 90 91, 8901 90 99, 8904 00 00, 8905 20 19, 8905 20 20, 8905 90 19, 8905 90 90, 8906 90 19, 8906 90 91, 8906 90 99.

² Evropská unie provede tento odstavec prostřednictvím režimu pasivního zušlechťovacího styku uvedeného v nařízení (EU) č. 952/2013, a to způsobem v souladu s tímto odstavcem.

4. Strana neuplatní clo na zboží, bez ohledu na jeho původ, dočasně dovezené z území druhé strany za účelem opravy nebo úpravy³.

ČLÁNEK 2.11

Dovozní a vývozní omezení

1. Není-li v této dohodě stanoveno jinak, nesmí strana na dovoz jakéhokoli zboží druhé strany nebo na vývoz či prodej na vývoz jakéhokoli zboží určeného pro území druhé strany zavést ani zachovat zákazy nebo omezení, ledaže by byly v souladu s článkem XI GATT 1994. Za tímto účelem se článek XI GATT 1994 začleňuje do této dohody a stává se její nedílnou součástí.

2. Pokud strana zavede nebo zachová zákaz nebo omezení dovozu zboží z třetí země nebo vývozu zboží do třetí země, tato strana může:

- a) omezit nebo zakázat dovoz zboží této třetí země z území druhé strany nebo
- b) omezit nebo zakázat vývoz zboží do této třetí země přes území druhé strany.

³ Evropská unie provede tento odstavec prostřednictvím režimu pasivního zušlechťovacího styku uvedeného v nařízení (EU) č. 952/2013, a to způsobem v souladu s tímto odstavcem.

3. Pokud strana zavede nebo zachová zákaz nebo omezení dovozu zboží z třetí země, zahájí strany na žádost druhé strany jednání s cílem zamezit nepřiměřenému zásahu do tvorby cen, do ujednání v oblasti prodejních vztahů nebo do distribučních ujednání na území druhé strany či jejich narušení.
4. Tento článek se nepoužije na opatření, včetně jeho pokračování, rychlého obnovení nebo změny, týkající se:
- a) vývozu kulatiny všech druhů. Pokud strana přestane požadovat vývozní povolení pro kulatinu určenou na vývoz do třetí země, přestane rovněž natrvalo požadovat vývozní povolení pro kulatinu určenou na vývoz do druhé strany;
 - b) vývozu nezpracovaných ryb podle použitelných právních předpisů Newfoundlandu a Labradoru, a to po dobu tří let po vstupu této dohody v platnost;
 - c) kanadské spotřební daně na čistý alkohol, jak je uvedeno v položce sazebníku 2207 10 90 v kanadské listině koncesí a závazků připojené k Marrákešskému protokolu (listina V), který se používá k výrobě podle ustanovení zákona o spotřební dani (*Excise Act*, 2001, S.C. 2002, c. 22), a
 - d) dovozu ojetých vozidel, která nevyhovují kanadským bezpečnostním a environmentálním požadavkům, do Kanady.

ČLÁNEK 2.12

Další ustanovení týkající se obchodu se zbožím

Každá strana se vynasnaží zajistit, aby zboží druhé strany, které bylo dovezeno kamkoli na území dovážející strany, kde je zákonným způsobem prodáváno nebo nabízeno k prodeji, mohlo být prodáváno a nabízeno k prodeji rovněž na celém území dovážející strany.

ČLÁNEK 2.13

Výbor pro obchod se zbožím

1. Mezi funkce Výboru pro obchod se zbožím zřízeného podle čl. 26.2 (Specializované výbory) odst. 1 písm. a) patří:
 - a) podporovat obchod se zbožím mezi stranami, a to i prostřednictvím konzultací o urychlení odstraňování cel podle této dohody a podle potřeby o jiných záležitostech;
 - b) doporučovat Smíšenému výboru CETA změnu nebo doplnění ustanovení této dohody týkajících se harmonizovaného systému a
 - c) okamžitě řešit otázky související s pohybem zboží přes vstupní přístavy stran.
2. Výbor pro obchod se zbožím může předkládat Smíšenému výboru CETA návrhy na rozhodnutí o urychlení nebo odstranění cla na zboží.

3. Výbor pro zemědělství zřízený podle čl. 26.2 (Specializované výbory) odst. 1 písm. a):

- a) se sejde do 90 dní od podání žádosti některou ze stran;
- b) poskytuje stranám fórum pro projednávání otázek souvisejících se zemědělským zbožím, na které se vztahuje tato dohoda, a
- c) postupuje Výboru pro obchod se zbožím veškeré nevyřešené otázky podle písmene b).

4. Strany berou na vědomí spolupráci a výměnu informací v zemědělských otázkách probíhající v rámci každoročního dialogu mezi Kanadou a Evropskou unií o zemědělství, ustaveného na základě výměny dopisů ze dne 14. července 2008. Dialog o zemědělství může být podle potřeby využit pro účely odstavce 3.

KAPITOLA TŘI

NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ V OBLASTI OBCHODU

ODDÍL A

Antidumpingová a vyrovnávací opatření

ČLÁNEK 3.1

Obecná ustanovení týkající se antidumpingových a vyrovnávacích opatření

1. Strany znovu potvrzují svá práva a povinnosti podle článku VI GATT 1994, Antidumpingové dohody a Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních.
2. Protokol o pravidlech původu a o postupech stanovení původu se na antidumpingová a vyrovnávací opatření nevztahuje.

ČLÁNEK 3.2

Transparentnost

1. Každá strana použije antidumpingová a vyrovnávací opatření v souladu s příslušnými požadavky WTO a postupem, který je spravedlivý a transparentní.

2. Po uložení prozatímních opatření a v každém případě před přijetím konečného rozhodnutí zajistí každá strana úplné a smysluplné zveřejnění všech zásadních posuzovaných skutečností, na jejichž základě se má rozhodnout, zda uplatnit konečná opatření. Tím není dotčen čl. 6. odst. 5 Antidumpingové dohody ani čl. 12. odst. 4 Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních.

3. Nezdří-li to zbytečně šetření, dostane každý účastník antidumpingového nebo vyrovnávacího šetření⁴ plnou možnost hájit své zájmy.

ČLÁNEK 3.3

Zohlednění veřejného zájmu a nižšího cla

1. Orgány každé strany posoudí informace poskytnuté v souladu s právními předpisy dané strany o tom, zda by uložení antidumpingového nebo vyrovnávacího cla nebylo ve veřejném zájmu.

2. Po posouzení informací uvedených v odstavci 1 mohou orgány dané strany v souladu s jejími právními předpisy zvážit, zda výše antidumpingového nebo vyrovnávacího cla, které má být uloženo, má odpovídat celému dumpingovému rozpětí nebo celé výši subvence nebo má být na nižší úrovni.

⁴ Pro účely tohoto článku jsou **účastníci šetření** vymezeni podle čl. 6. odst. 11 Antidumpingové dohody a čl. 12. odst. 9 Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních.

ODDÍL B

Souhrnná ochranná opatření

ČLÁNEK 3.4

Obecná ustanovení týkající se souhrnných ochranných opatření

1. Strany opětovně potvrzují svá práva a povinnosti týkající se souhrnných ochranných opatření podle článku XIX GATT 1994 a podle Dohody o ochranných opatřeních.
2. Protokol o pravidlech původu a o postupech stanovení původu se na souhrnná ochranná opatření nevztahuje.

ČLÁNEK 3.5

Transparentnost

1. Strana, která zahajuje ochranné šetření nebo která hodlá přijmout předběžná či konečná souhrnná ochranná opatření, poskytne neprodleně na žádost vyvážející strany:
 - a) informace uvedené v čl. 12. odst. 2 Dohody o ochranných opatřeních v podobě předepsané Výborem WTO pro ochranná opatření;

- b) případnou veřejnou verzi podnětu podaného domácím výrobním odvětvím a
 - c) veřejnou zprávu se zjištěními a odůvodněnými závěry týkajícími se všech podstatných věcných a právních otázek posuzovaných v rámci ochranného šetření. Veřejná zpráva obsahuje analýzu toho, které faktory způsobily újmu, a stanoví metodu použitou pro stanovení souhrnných ochranných opatření.
2. Po poskytnutí informací podle tohoto článku nabídne dovážející strana konání konzultací s vyvážející stranou za účelem posouzení poskytnutých informací.

ČLÁNEK 3.6

Uložení konečných opatření

1. Strana, která přijímá souhrnná ochranná opatření, se snaží je uložit způsobem, který co nejméně ovlivní dvoustranné obchodní vztahy.
2. Dovážející strana nabídne konání konzultací s vyvážející stranou za účelem přezkoumání záležitosti uvedené v odstavci 1. Dovážející strana nesmí přijmout opatření před uplynutím 30 dní ode dne, kdy byla učiněna nabídka ke konání konzultací.

ODDÍL C

Obecná ustanovení

ČLÁNEK 3.7

Vyloučení z řešení sporů

Na tuto kapitolu se nevztahuje kapitola dvacet devět (Řešení sporů).

KAPITOLA ČTYŘI

TECHNICKÉ PŘEKÁŽKY OBCHODU

ČLÁNEK 4.1

Oblast působnosti a definice

1. Tato kapitola se týká přípravy, přijímání a uplatňování technických předpisů, norem a postupů posuzování shody, které mohou ovlivnit obchod se zbožím mezi stranami.

2. Tato kapitola se nevztahuje na:
 - a) nákupní specifikace vypracované některým vládním orgánem pro účely požadavků vládních orgánů na výrobu nebo spotřebu nebo
 - b) sanitární nebo fyto-sanitární opatření definované v příloze A Dohody o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření.

3. Až na případy, kdy tato dohoda, včetně začleněných ustanovení Dohody o technických překážkách obchodu podle článku 4.2, definuje některý termín nebo mu dává určitý význam, mají obecné termíny pro normalizaci a postupy posuzování shody obvykle takový význam jako v definici přijaté v rámci systému Organizace spojených národů a mezinárodních normalizačních orgánů při zohlednění kontextu těchto termínů a s ohledem na předmět a účel této kapitoly.

4. Odkazy v této kapitole na technické předpisy, normy a postupy posuzování shody zahrnují jejich změny a doplňky k pravidlům nebo k rozsahu dotčených výrobků, s výjimkou změn a doplňků nevýznamné povahy.

5. Ustanovení čl. 1.8 (Rozsah závazků) odst. 2 se nevztahuje na články 3, 4, 7, 8 a 9 Dohody o technických překážkách obchodu začleněné do této dohody.

ČLÁNEK 4.2

Začlenění Dohody o technických překážkách obchodu

1. Následující ustanovení Dohody o technických překážkách obchodu jsou začleněna do této dohody a tvoří její součást:
 - a) článek 2 (Příprava, přijímání a uplatňování technických předpisů orgány ústřední vlády);
 - b) článek 3 (Příprava, přijímání a uplatňování technických norem místními vládními a nevládními orgány);
 - c) článek 4 (Příprava, přijímání a uplatňování norem);
 - d) článek 5 (Postupy pro posuzování shody s technickými předpisy nebo normami, prováděné orgány ústřední vlády);
 - e) článek 6 (Uznávání shody orgány ústřední vlády), aniž by došlo k omezení práv a povinností některé strany podle protokolu o vzájemném uznávání výsledků posuzování shody a protokolu o vzájemném uznávání programu dodržování a prosazování správné výrobní praxe pro farmaceutické výrobky;
 - f) článek 7 (Postupy pro posuzování shody, uplatňované místními vládními orgány);

- g) článek 8 (Postupy pro posuzování shody, uplatňované nevládními orgány);
- h) článek 9 (Mezinárodní a regionální systémy);
- i) příloha 1 (Pojmy a jejich definice pro účely této dohody) a
- j) příloha 3 (Kodex správné praxe pro přípravu, přijímání a uplatňování norem).

2. Výraz „členové“ v začleněných ustanoveních má v této dohodě stejný význam jako v Dohodě o technických překážkách obchodu.

3. Co se týče článků 3, 4, 7, 8 a 9 Dohody o technických překážkách obchodu, kapitoly dvacet devět (Řešení sporů) se lze dovolávat v případech, kdy se některá strana domnívá, že druhá strana nedosáhla uspokojivých výsledků podle těchto článků a že jsou tím významně dotčeny její obchodní zájmy. V tomto ohledu jsou tyto výsledky rovnocenné těm výsledkům, jako kdyby dotčený subjekt byl stranou této dohody.

ČLÁNEK 4.3

Spolupráce

Strany posílí spolupráci v oblasti technických předpisů, norem, metrologie, postupů posuzování shody, dozoru nad trhem nebo jeho sledování a prosazování předpisů s cílem usnadnit obchod mezi stranami, jak je stanoveno v kapitole dvacet jedna (Spolupráce v oblasti regulace). To může zahrnovat prosazování a podporu spolupráce mezi příslušnými veřejnými nebo soukromými organizacemi stran, které odpovídají za metrologii, normalizaci, zkoušení, certifikaci a akreditaci, dozor nad trhem nebo jeho trhu a prosazování předpisů, a zejména podporu zapojení jejich akreditačních orgánů a orgánů pro posuzování shody do spolupráce, v jejímž rámci se podporuje uznávání výsledků posuzování shody.

ČLÁNEK 4.4

Technické předpisy

1. Strany se zavazují, že budou v nejvyšší možné míře spolupracovat na zajištění toho, aby jejich technické předpisy byly navzájem slučitelné. Za tímto účelem, pokud jedna ze stran vyjádří zájem o vytvoření technického předpisu svým předmětem rovnocenného nebo obdobného tomu, který už má nebo který připravuje druhá strana, poskytne druhá strana na žádost první strany, pokud to bude možné, příslušné informace, studie a údaje, z nichž vycházela při přípravě daného technického předpisu bez ohledu na to, zda byl předpis přijat či se stále připravuje. Strany uznávají, že bude zřejmě nezbytné vyjasnit si a dohodnout se na rozsahu konkrétní žádosti a že důvěrné informace mohou být odepřeny.

2. Strana, která vypracovala technický předpis, který považuje za rovnocenný technickému předpisu druhé strany se slučitelným cílem a rozsahem dotčených výrobků, může požádat druhou stranu, aby uznala její technický předpis za rovnocenný. Strana předloží žádost písemně a uvede podrobné důvody, proč by měl být technický předpis považován za rovnocenný, včetně důvodů týkajících se rozsahu dotčených výrobků. Strana, která nesouhlasí s tím, že daný technický předpis je rovnocenný, poskytne na požádání druhé straně důvody svého rozhodnutí.

ČLÁNEK 4.5

Posuzování shody

Strany budou dodržovat protokol o vzájemném uznávání výsledků posuzování shody a protokol o vzájemném uznávání programu dodržování a prosazování správné výrobní praxe pro farmaceutické výrobky.

ČLÁNEK 4.6

Transparentnost

1. Každá strana zaručí, aby postupy pro zajištění transparentnosti při vypracování technických předpisů a postupů posuzování shody umožnily zúčastněným osobám z obou stran zapojit se již ve vhodné rané fázi, dokud je ještě možné provést změny a vzít v úvahu připomínky, s výjimkou případů, kdy nastanou či hrozí, že mohou nastat, naléhavé problémy spojené s bezpečností, zdravím, ochranou životního prostředí nebo národní bezpečností. Pokud jsou konzultace o vývoji technických předpisů nebo postupů posuzování shody přístupné veřejnosti, umožní každá strana osobám druhé strany, aby se konzultací zúčastnily za podmínek, které nejsou méně příznivé než podmínky, které mají její vlastní osoby.
2. Strany podporují užší spolupráci mezi normalizačními orgány, které se nacházejí na jejich územích, s cílem usnadnit mimo jiné výměnu informací o činnosti těchto orgánů, jakož i harmonizaci norem na základě společného zájmu a reciprocity a způsobem, na němž se dotčené normalizační orgány dohodnou.
3. Po předání návrhů technických předpisů a postupů posuzování shody ústřednímu rejstříku oznámení WTO se každá strana vynasnaží poskytnout druhé straně nejméně 60 dní pro podání písemných připomínek, s výjimkou případů, kdy nastanou či hrozí, že mohou nastat, naléhavé problémy spojené s bezpečností, zdravím, ochranou životního prostředí nebo národní bezpečností. Strana kladně posoudí odůvodněnou žádost o prodloužení lhůty pro podání připomínek.

4. Jestliže strana obdrží připomínky druhé strany ohledně navrhovaného technického předpisu nebo postupu posuzování shody, odpoví na ně písemně před přijetím technického předpisu nebo postupu posuzování shody.
5. Každá strana zveřejní nebo jinak v tištěné nebo elektronické podobě veřejně zpřístupní své odpovědi nebo shrnutí odpovědí na obdržené významné připomínky, a to nejpozději v den, kdy zveřejní přijatý technický předpis nebo postup pro posuzování shody.
6. Každá strana na žádost druhé strany poskytne informace týkající se cílů, právního základu a odůvodnění technického předpisu nebo postupu posuzování shody, který strana přijala nebo navrhuje přijmout.
7. Strana kladně posoudí odůvodněnou žádost druhé strany, kterou obdrží před uplynutím lhůty pro podání připomínek k návrhu technického předpisu, o stanovení nebo prodloužení doby odkladu mezi přijetím technického předpisu a dnem jeho vstupu v platnost, s výjimkou případů, kdy by odklad nebyl účinný s ohledem na plnění sledovaného legitimního cíle.
8. Každá strana zajistí, aby jí přijaté technické předpisy a postupy posuzování shody byly veřejně dostupné na oficiálních internetových stránkách.
9. Pokud některá strana zadrží při vstupu zboží dovezené z území druhé strany z důvodu, že dané zboží nevyhovuje některému technickému předpisu, oznámí bez zbytečného prodlení dovozci důvody zadržetí zboží.

ČLÁNEK 4.7

Správa této kapitoly

1. Strany spolupracují v záležitostech, na něž se vztahuje tato kapitola. Strany se dohodly na tom, že Výbor pro obchod se zbožím zřízený podle čl. 26.2 odst. 1 písm. a):
 - a) řídí provádění této kapitoly;
 - b) neprodleně se zabývá otázkou, kterou nadnese jedna ze stran a která se týká vypracování, přijímání nebo uplatňování norem, technických předpisů či postupů posuzování shody;
 - c) na žádost některé strany usnadňuje diskusi o hodnocení rizika nebo nebezpečnosti, které provádí druhá strana;
 - d) podněcuje spolupráci mezi normalizačními orgány stran a subjekty pro posuzování shody;
 - e) pomáhá stranám vyměňovat si informace o normách, technických předpisech nebo postupech posuzování shody, včetně informací od třetích stran nebo mezinárodních subjektů, bude-li o to společný zájem;
 - f) přezkoumává tuto kapitolu na základě vývoje probíhajícího ve Výboru WTO pro technické překážky obchodu nebo s ohledem na Dohodu o technických překážkách obchodu a v případě potřeby zpracovává doporučení na změnu této kapitoly a předkládá je ke zvážení Smíšenému výboru CETA;

- g) činí další kroky, o kterých se strany domnívají, že jim pomohou při provádění této kapitoly a Dohody o technických překážkách obchodu a při usnadňování obchodu mezi stranami, a
- h) podle potřeby podává zprávy Smíšenému výboru CETA o provádění této kapitoly.

2. Pokud strany nejsou schopny vyřešit záležitost, na niž se vztahuje tato kapitola, prostřednictvím Výboru pro obchod se zbožím, může Smíšený výbor CETA na žádost jedné ze stran zřídit *ad hoc* odbornou pracovní skupinu k nalezení řešení v zájmu usnadnění obchodu. Pokud některá strana nesouhlasí se žádostí druhé strany o zřízení odborné pracovní skupiny, na požádání vysvětlí důvody svého rozhodnutí. Odbornou pracovní skupinu vedou strany společně.

3. Pokud některá strana požádala o informace, druhá strana poskytne tyto informace podle ustanovení této kapitoly v tištěné podobě nebo elektronicky a v přiměřené lhůtě. Strany se snaží reagovat na každou žádost o informace do 60 dní.

KAPITOLA PĚT

SANITÁRNÍ A FYTOSANITÁRNÍ OPATŘENÍ

ČLÁNEK 5.1

Definice

1. Pro účely této kapitoly se použijí tyto definice:
 - a) definice v příloze A Dohody o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření;
 - b) definice přijaté pod záštitou Komise pro Codex Alimentarius;
 - c) definice přijaté pod záštitou Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE);
 - d) definice přijaté pod záštitou Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin (IPPC);
 - e) chráněnou zónou pro určitý regulovaný škodlivý organismus se rozumí úředně vymezená zeměpisná oblast v Evropské unii, v které se tento organismus neusídlil i přes příznivé podmínky a jeho usídlení v jiných částech Evropské unie, a

f) příslušným orgánem strany se rozumí orgán uvedený v příloze 5-A.

2. V návaznosti na odstavec 1, v případě nesouladu mezi definicemi přijatými pod záštitou Komise pro Codex Alimentarius, OIE nebo IPPC a definicemi podle Dohody o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření mají přednost definice podle Dohody o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření.

ČLÁNEK 5.2

Cíle

Cílem této kapitoly je:

- a) ochraňovat život a zdraví lidí, zvířat a rostlin a zároveň usnadňovat obchod;
- b) zajistit, aby sanitární a fytosanitární opatření stran nevytvářela neopodstatněné překážky obchodu, a
- c) prosazovat provádění Dohody o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření.

ČLÁNEK 5.3

Oblast působnosti

Tato kapitola se vztahuje na sanitární a fytosanitární opatření, která mohou přímo nebo nepřímo ovlivňovat obchod mezi stranami.

ČLÁNEK 5.4

Práva a povinnosti

Strany potvrzují svá práva a povinnosti, jež vyplývají z Dohody o sanitárních a fytosanitárních opatřeních.

ČLÁNEK 5.5

Přizpůsobení se regionálním podmínkám

1. Pokud jde o zvířata, produkty živočišného původu a vedlejší produkty živočišného původu:
 - a) strany uznávají koncepci vymezování zón a rozhodly se používat tuto koncepci na nákazy uvedené v příloze 5-B;
 - b) jestliže strany rozhodnou o zásadách a pokynech pro uznávání regionálních podmínek, zahrnou je do přílohy 5-C;
 - c) pro účely písmene a) dovážející strana založí své sanitární opatření použitelné na vyvážející stranu, jejíž území je postiženo nákazou uvedenou v příloze 5-B, na rozhodnutí vyvážející strany o vymezení zóny za předpokladu, že se dovážející strana ujistí, že toto rozhodnutí vyvážející strany je v souladu se zásadami a pokyny, které strany uvedly v příloze 5-C, a vychází z příslušných mezinárodních norem, pokynů a doporučení. Dovážející strana může k dosažení přiměřené úrovně sanitární ochrany použít jakákoli další opatření;

- d) pokud jedna strana považuje svůj status za zvláštní ve vztahu k určité nákaze, jež není uvedena v příloze 5-B, může požádat o uznání tohoto statusu. Dovázející strana může požádat o dodatečné záruky na dovoz živých zvířat, produktů a vedlejších produktů živočišného původu, které odpovídají dohodnutému statusu uznanému dovázející stranou, včetně zvláštních podmínek uvedených v příloze 5-E, a
 - e) strany uznávají koncepci kompartmentalizace a dohodly se na spolupráci v této věci.
2. Co se týče rostlin a rostlinných produktů:
- a) pokud dovázející strana stanoví nebo zachová své fytosanitární opatření, vezme v úvahu mimo jiné status oblasti z hlediska škůdců, který stanovila vyvážející strana, např. oblast prostá určitého škodlivého organismu, místo produkce prosté škodlivého organismu, stanoviště produkce prosté škodlivého organismu, oblast s nízkým výskytem škodlivého organismu nebo chráněná zóna, a
 - b) jestliže strany rozhodnou o zásadách a pokynech pro uznávání regionálních podmínek, zahrnou je do přílohy 5-C.

ČLÁNEK 5.6

Rovnocennost

1. Dovázející strana přijme sanitární a fytosanitární opatření vyvážející strany jako rovnocenná svým vlastním, pokud vyvážející strana dovázející straně objektivně prokáže, že její opatření dosahuje odpovídající úrovně sanitární a fytosanitární ochrany dovázející strany.

2. Příloha 5-D stanoví zásady a pokyny pro určení, uznání a zachování rovnocennosti.
3. Příloha 5-E stanoví:
 - a) oblast, u níž dovážející strana uznává, že sanitární a fytosanitární opatření vyvážející strany je rovnocenné jejím vlastním opatřením, a
 - b) oblast, u níž dovážející strana uznává, že splněním přesně uvedené zvláštní podmínky společně se sanitárním a fytosanitárním opatřením vyvážející strany byla dosažena odpovídající úroveň sanitární a fytosanitární ochrany dovážející strany.
4. Pro účely této kapitoly se s výhradou tohoto článku, přílohy 5-D a obecných poznámek v příloze 5-E použije článek 1.7 (Odkazy na právní předpisy).

ČLÁNEK 5.7

Obchodní podmínky

1. Dovážející strana zpřístupní své obecné sanitární a fytosanitární dovozní požadavky pro všechny komodity. Pokud strany společně určí nějakou komoditu za prioritní, dovážející strana stanoví zvláštní sanitární a fytosanitární požadavky pro dovoz této komodity, pokud strany nerozhodnou jinak. Při určování prioritních komodit strany spolupracují s cílem zajistit účinné hospodaření s jejich dostupnými zdroji. Zvláštní dovozní požadavky by se měly vztahovat na celé území vyvážející strany.

2. Podle odstavce 1 dovážející strana bez zbytečného prodlení absolvuje nezbytný postup ke stanovení zvláštních sanitárních a fytosanitárních požadavků na dovoz prioritní komodity. Jakmile jsou tyto zvláštní dovozní požadavky stanoveny, přijme dovážející strana bez zbytečného prodlení nezbytná opatření, aby umožnila obchod na základě těchto dovozních požadavků.
3. Pro účely stanovení zvláštních sanitárních a fytosanitárních dovozních požadavků vyvážející strana na žádost dovážející strany:
 - a) poskytne všechny relevantní informace požadované dovážející stranou a
 - b) poskytne dovážející straně přiměřený přístup ke kontrole, zkoušení, auditu a provádění dalších relevantních postupů.
4. Pokud dovážející strana vede seznam oprávněných provozoven nebo zařízení pro dovoz některé komodity, schválí provozovnu nebo zařízení, které se nachází na území vyvážející strany, bez jejich předchozí kontroly, pokud:
 - a) vyvážející strana požádala o takové schválení pro provozovnu nebo zařízení a k žádosti přiložila vhodné záruky a
 - b) jsou splněny podmínky a postupy stanovené v příloze 5-F.
5. V návaznosti na odstavec 4 dovážející strana veřejně zpřístupní své seznamy oprávněných provozoven nebo zařízení.

6. Strana obvykle přijme zásilku regulované komodity bez kontroly každé zásilky před vypravením, pokud strany nerozhodnou jinak.
7. Dovážející strana může požadovat, aby příslušný orgán vyvážející strany objektivně a ke spokojenosti dovážející strany prokázal, že dovozní požadavky mohou být nebo jsou splněny.
8. Strany by se měly řídit postupem stanoveným v příloze 5-G o zvláštních dovozních požadavcích pro zdraví rostlin.

ČLÁNEK 5.8

Audit a ověřování

1. Za účelem zachování důvěry v provádění této kapitoly může strana provést audit či ověření, nebo obojí, celého nebo části kontrolního programu příslušného orgánu druhé strany. Strana nese vlastní náklady spojené s auditem nebo ověřováním.
2. Pokud strany rozhodnou o zásadách a pokynech pro provádění auditu nebo ověřování, začlení je do přílohy 5-H. Pokud strana provádí audit nebo ověřování, učiní tak v souladu se zásadami a pokyny v příloze 5-H.

ČLÁNEK 5.9

Osvědčení pro vývoz

1. V případě, že se pro dovoz zásilky živých zvířat nebo produktů živočišného původu vyžaduje úřední veterinární osvědčení, a pokud dovážející strana přijala sanitární a fytosanitární opatření vyvážející strany ohledně daných zvířat nebo produktů živočišného původu jako rovnocenné svému vlastnímu, strany použijí vzor osvědčení o zdravotní nezávadnosti stanovený v příloze 5-I, pokud nerozhodnou jinak. Strany mohou používat vzor osvědčení také pro další produkty, pokud se tak rozhodnou.
2. Příloha 5-I stanoví zásady a pokyny pro osvědčení pro vývoz, včetně osvědčování elektronickou cestou, zrušení nebo nahrazování osvědčení, jazykových režimů a vzorových osvědčení.

ČLÁNEK 5.10

Dovozní kontroly a poplatky

1. Příloha 5-J stanoví zásady a pokyny pro dovozní kontroly a poplatky, včetně četnosti dovozních kontrol.
2. Pokud dovozní kontroly odhalí nesoulad s příslušnými dovozními požadavky, musí opatření, které přijme dovážející strana, vycházet z posouzení rizik, a nesmí omezovat obchod více, než je nutné k dosažení odpovídající úrovně sanitární nebo fytosanitární ochrany dané strany.

3. Kdykoli je to možné, dovážející strana informuje dovozce nevyhovující zásilky nebo jeho zástupce o důvodu nesplnění požadavků a poskytne jim příležitost pro přezkum rozhodnutí. Dovážející strana zváží veškeré relevantní informace poskytnuté za účelem pomoci při přezkumu.
4. Strana může vybírat poplatky za náklady vynaložené na provádění hraničních kontrol, které nepřesáhnou pokrytí nákladů.

ČLÁNEK 5.11

Oznamování a výměna informací

1. Každá strana oznámí druhé straně bez zbytečného odkladu:
 - a) významnou změnu v nakažovém statusu nebo statusu škůdců, jako je např. výskyt a vývoj nákazy uvedené v příloze 5-B;
 - b) zjištění epidemiologického významu nákazy zvířat, která není uvedena v příloze 5-B nebo která je novou nakažou, a
 - c) významný problém s bezpečností potravin týkající se produktu, který je předmětem obchodu mezi stranami.
2. Strany usilují o výměnu informací o dalších významných otázkách, včetně:
 - a) změny sanitárního nebo fyto-sanitárního opatření některé strany;

- b) jakékoli významné změny ve struktuře nebo organizaci příslušného orgánu strany;
- c) na požádání výsledků úřední kontroly, kterou provedla strana, a zprávy o výsledcích provedené kontroly;
- d) výsledků dovozní kontroly stanovené v článku 5.10 v případě odmítnuté nebo nevyhovující zásilky a
- e) na požádání analýzy rizik nebo vědeckého stanoviska, které vypracovala některá strana a které je relevantní pro tuto kapitolu.

3. Pokud Smíšený řídicí výbor nerozhodne jinak, když jsou informace uvedené v odstavci 1 nebo 2 zpřístupněny prostřednictvím oznámení adresovaného ústřednímu rejstříku oznámení WTO nebo příslušnému mezinárodnímu normalizačnímu orgánu v souladu s jejich příslušnými pravidly, jsou požadavky v odstavcích 1 a 2, které se týkají daných informací, splněny.

ČLÁNEK 5.12

Technické konzultace

Pokud má jedna strana značné obavy ohledně bezpečnosti potravin, zdraví rostlin, zdraví zvířat nebo sanitárního či fytosanitárního opatření, které druhá strana navrhla nebo provedla, může tato strana požádat o technické konzultace s druhou stranou. Strana, které je žádost adresována, by měla na žádost odpovědět bez zbytečného prodlení. Každá strana se snaží poskytovat informace nezbytné k zamezení narušení obchodu, případně k dosažení oboustranně přijatelného řešení.

ČLÁNEK 5.13

Mimořádná sanitární a fyto-sanitární opatření

1. Každá strana oznámí druhé straně mimořádné sanitární či fyto-sanitární opatření do 24 hodin od svého rozhodnutí zavést dané opatření. Pokud strana žádá o technické konzultace o mimořádném sanitárním či fyto-sanitárním opatření, musí se tyto technické konzultace konat do 10 dní ode dne oznámení mimořádného sanitárního či fyto-sanitárního opatření. Strany vezmou v úvahu veškeré informace poskytnuté prostřednictvím technických konzultací.
2. Při rozhodování o zásilce, která se v době zavedení mimořádného sanitárního či fyto-sanitárního opatření přepravuje mezi stranami, bere dovážející strana v úvahu informace, které vyvážející strana poskytla včas.

ČLÁNEK 5.14

Smíšený řídicí výbor pro sanitární a fyto-sanitární opatření

1. Členy Smíšeného řídicího výboru pro sanitární a fyto-sanitární opatření (dále jen „smíšený řídicí výbor“) zřízeného podle čl. 26.2 odst. 1 písm. d) jsou zástupci regulačních orgánů a obchodních subjektů každé strany odpovědných za sanitární a fyto-sanitární opatření.
2. Smíšený řídicí výbor plní mimo jiné tyto funkce:
 - a) sleduje provádění této kapitoly, posuzuje každou záležitost, jíž se tato kapitola týká, a přezkoumává všechny záležitosti, které mohou vyvstat v souvislosti s jejím prováděním;

- b) usměrňuje odhalování, stanovení pořadí důležitosti, zvládání a řešení problémů;
- c) vyřizuje žádost strany o změnu dovozní kontroly;
- d) nejméně jednou ročně přezkoumává přílohy této kapitoly, zejména s ohledem na pokrok učiněný v rámci konzultací stanovených touto dohodou. Na základě tohoto přezkumu může smíšený řídicí výbor rozhodnout o změně příloh této kapitoly. Strany mohou schválit rozhodnutí smíšeného řídicího výboru v souladu se svými postupy, které se vyžadují pro vstup takové změny v platnost. Toto rozhodnutí vstoupí v platnost v den dohodnutý oběma stranami;
- e) sleduje provádění rozhodnutí podle písmene d), jakož i fungování opatření uvedených v písmeni d);
- f) zajišťuje pravidelné fórum pro výměnu informací, které se týkají regulačního systému každé strany, včetně vědeckého základu a posouzení rizik spojených se sanitárním a fytosanitárním opatřením, a
- g) vypracovává a vede dokument, který podrobně popisuje stav jednání mezi stranami o jejich práci na uznávání rovnocennosti konkrétních sanitárních a fytosanitárních opatření.

3. Smíšený řídicí výbor může mimo jiné:

- a) nacházet možnosti větší dvoustranné aktivity, včetně posílených vztahů, které mohou zahrnovat výměnu úředníků;

- b) diskutovat v rané fázi o změně nebo navrhované změně zvažovaného sanitárního a fytosanitárního opatření;
 - c) usnadňovat lepší porozumění mezi stranami při provádění Dohody o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření a podporovat spolupráci mezi stranami v oblasti sanitárních a fytosanitárních otázek projednávaných v rámci mnohostranných fór, včetně, podle potřeby, výboru WTO pro sanitární a fytosanitární opatření a v rámci mezinárodních normalizačních orgánů, nebo
 - d) identifikovat a projednávat v rané fázi iniciativy se sanitárním a fytosanitárním prvkem, u nichž by spolupráce byla prospěšná.
4. Smíšený řídicí výbor může zřizovat pracovní skupiny složené z odborníků stran za účelem řešení konkrétních sanitárních a fytosanitárních otázek.
5. Strana může postoupit jakoukoliv sanitární a fytosanitární záležitost smíšenému řídicímu výboru. Smíšený řídicí výbor by měl posoudit tuto záležitost co nejrychleji.
6. Pokud smíšený řídicí výbor není schopen vyřešit některou záležitost rychle, na žádost jedné ze stran podá neprodleně zprávu Smíšenému výboru CETA.
7. Nerozhodnou-li strany jinak, smíšený řídicí výbor se sejde a stanoví svůj pracovní program nejpozději 180 dní po vstupu této dohody v platnost a svůj jednací řád schválí nejpozději rok po vstupu této dohody v platnost.

8. Po prvním zasedání se Smíšený řídicí výbor schází podle potřeby, obvykle jednou ročně. Smíšený řídicí výbor může rozhodnout o konání zasedání prostřednictvím videokonference nebo telekonference a může řešit záležitosti rovněž mimo zasedání korespondenčně.
9. Smíšený řídicí výbor podává každoročně zprávu o své činnosti a pracovním programu Smíšenému výboru CETA.
10. Po vstupu této dohody v platnost každá strana určí a oznámí druhé straně písemně kontaktní místo, jehož úkolem je koordinovat agendu Smíšeného řídicího výboru a usnadňovat komunikaci v sanitárních a fytosanitárních záležitostech.

KAPITOLA ŠEST

CLA A USNADNĚNÍ OBCHODU

ČLÁNEK 6.1

Cíle a zásady

1. Strany uznávají důležitost problematiky cel a usnadnění obchodu v rozvíjejícím se prostředí celosvětového obchodu.

2. Strany v co největší míře spolupracují a vyměňují si informace, včetně informací o osvědčených postupech, s cílem podporovat uplatňování a dodržování opatření k usnadnění obchodu stanovených v této dohodě.
3. Opatření k usnadnění obchodu nejsou na překážku mechanismům na ochranu osob prostřednictvím účinného vymáhání a dodržování právních předpisů některé strany.
4. Požadavky a postupy při dovozu, vývozu a tranzitu zboží nesmí být administrativně náročné nebo omezovat obchod více, než je třeba k dosažení některého legitimního cíle.
5. Základem pro požadavky a postupy při dovozu, vývozu a tranzitu jsou stávající mezinárodní nástroje a normy obchodu a cel, s výjimkou případů, kdy by byly nevhodným nebo neúčinným prostředkem k dosažení stanoveného legitimního cíle.

ČLÁNEK 6.2

Transparentnost

1. Každá strana zveřejní nebo jinak zpřístupní, a to i elektronickou cestou, své právní a správní předpisy, soudní rozhodnutí a správní postupy týkající se požadavků na dovoz nebo vývoz zboží.

2. Každá strana se vynasnaží zveřejnit, a to i na internetu, navrhované předpisy a správní postupy týkající se celních záležitostí a poskytnout zúčastněným osobám příležitost vyjádřit se k nim před jejich přijetím.

3. Každá strana určí nebo zachová jedno nebo více kontaktních míst pro vyřizování dotazů zúčastněných osob ohledně celních záležitostí a zpřístupní na internetu informace o postupech pro kladení takových dotazů.

ČLÁNEK 6.3

Propuštění zboží

1. Každá strana přijme nebo zachová zjednodušené celní postupy pro účinné propuštění zboží s cílem usnadnit obchod mezi stranami a snížit náklady pro dovozce a vývozce.

2. Každá strana zajistí, aby tyto zjednodušené postupy:

- a) umožňovaly propuštění zboží ve lhůtě ne delší, než je nezbytné pro zajištění souladu s jejími právními předpisy;
- b) umožňovaly propuštění zboží a pokud možno i kontrolovaného nebo regulovaného zboží, v místě prvního vstupu;
- c) umožňovaly rychlé propuštění zboží, které naléhavě potřebuje celní odbavení;

- d) umožňovaly dovozci nebo jeho zástupci vyjmout zboží zpod celní kontroly ještě před konečným vyměřením a platbou cel, daní a poplatků. Před propuštěním zboží může strana vyžadovat, aby dovozce poskytl dostatečnou záruku ve formě kauce, vkladu na účet nebo jiného vhodného nástroje, a
 - e) zajistily v souladu se svými právními předpisy zjednodušené požadavky na dokumentaci pro vstup zboží s nízkou hodnotou, podle rozhodnutí každé strany.
3. Každá strana může ve svých zjednodušených postupech vyžadovat předložení podrobnějších informací prostřednictvím zúčtování po dovozu a případně ověření.
4. Každá strana umožní rychlé propuštění zboží a v maximálně možné míře, pokud je to možné:
- a) zajistí předběžné elektronické podávání a zpracování informací, ještě než zboží fyzicky dorazí, aby bylo možné jeho propuštění po příjezdu, pokud nebylo zjištěno žádné riziko nebo nemá být provedena namátková kontrola, a
 - b) umožní odbavení určitého zboží s minimální dokumentací.
5. Každá strana v co největší míře zajistí, aby její orgány a agentury činné v hraničních a jiných dovozních a vývozních kontrolách spolupracovaly a koordinovaly činnost za účelem usnadnění obchodu mimo jiné sbližováním požadavků na údaje a dokumentaci o dovozu a vývozu a zřízením jednotného místa pro jednorázové kontroly dokumentů a fyzické kontroly zásilek.

6. Každá strana v co největší míře zajistí, aby její požadavky pro dovoz a vývoz zboží byly koordinovány s cílem usnadnit obchod, bez ohledu na to, zda jsou tyto požadavky spravované agenturou nebo pro tuto agenturu celní správou.

ČLÁNEK 6.4

Určení celní hodnoty

1. Určení celní hodnoty v rámci obchodu mezi stranami se řídí Dohodou o celní hodnotě.
2. Strany spolupracují za účelem dosažení společného přístupu k otázkám týkajícím se určení celní hodnoty.

ČLÁNEK 6.5

Zařazení zboží

V rámci obchodu mezi stranami podle této dohody se zboží třídí tak, jak je stanoveno v příslušné celní nomenklatuře každé strany v souladu s harmonizovaným systémem.

ČLÁNEK 6.6

Poplatky a odvody

Každá strana zveřejní nebo jinak zpřístupní, a to i elektronickou cestou, dostupné informace o poplatcích a odvodech ukládaných celní správou dané strany. Tyto informace zahrnují použitelné poplatky a odvody, konkrétní důvod pro poplatek či odvod, odpovědný orgán a kdy a jak mají být uhrazeny. Strana neuloží nové ani pozměněné poplatky a odvody do doby, než tyto informace zveřejní nebo jinak zpřístupní.

ČLÁNEK 6.7

Řízení rizika

1. Při prověřování, propouštění a kontrole po vstupu vychází každá strana ze zásad hodnocení rizik a nevyžaduje kompletní prověrku každé příchozí zásilky, zda splňuje dovozní požadavky.
2. Každá strana přijme a uplatňuje své požadavky a postupy při dovozu, vývozu a tranzitu zboží na základě zásad řízení rizik a v opatřeních na jejich dodržování se zaměřuje na transakce, které si zasluhují pozornost.
3. Odstavce 1 a 2 nebrání kterékoli straně v kontrole jakosti a prověrkách souladu, které mohou vyžadovat podrobnější prohlídky.

ČLÁNEK 6.8

Automatizace

1. Každá strana využívá informačních technologií, které urychlují její postupy pro propuštění zboží za účelem usnadnění obchodu, včetně obchodu mezi stranami.
2. Každá strana:
 - a) se snaží zpřístupnit elektronickými prostředky celní formuláře, které jsou požadovány pro dovoz nebo vývoz zboží;
 - b) umožní v souladu se svými právními předpisy předkládat celní formuláře v elektronické podobě a
 - c) zajistí, pokud je to možné, prostřednictvím své celní správy, elektronickou výměnu informací se svými obchodníky.
3. Každá strana se snaží:
 - a) vytvořit nebo zachovat plně propojený jednotný portál k usnadnění jednotného elektronického předkládání informací požadovaných celními a jinými předpisy pro přeshraniční pohyb zboží a
 - b) vypracovat soubor datových prvků a postupů v souladu s datovým modelem Světové celní organizace (WCO) a souvisejícími doporučeními a pokyny WCO.

4. Strany usilují o spolupráci v oblasti rozvoje interoperabilních elektronických systémů, a to i s přihlédnutím k práci v rámci WCO, s cílem usnadnit obchod mezi stranami.

ČLÁNEK 6.9

Předběžná rozhodnutí

1. Každá strana vydává na písemnou žádost předběžná rozhodnutí o sazebním zařazení zboží v souladu se svými právními předpisy.
2. S výhradou požadavků důvěrnosti každá strana zveřejní, například na internetu, informace o předběžných rozhodnutích týkajících se sazebního zařazení, jež jsou důležitá pro pochopení a uplatňování pravidel sazebního zařazení.
3. V zájmu usnadnění obchodu zařadí strany do svého dvoustranného dialogu pravidelné aktualizace změn svých právních předpisů a prováděcích opatření týkajících se záležitostí uvedených v odstavcích 1 a 2.

ČLÁNEK 6.10

Přezkum a odvolání

1. Každá strana zajistí, aby správní opatření nebo úřední rozhodnutí přijatá v souvislosti s dovozem zboží mohla být okamžitě napadnutelná u soudu, rozhodčího soudu nebo správního soudu nebo prostřednictvím správních postupů.
2. Soud nebo úředník jednající podle zmíněných správních postupů je nezávislý na úředníkovi nebo úřadu, který vydal rozhodnutí, a má pravomoc potvrdit, změnit nebo zvrátit rozhodnutí podle právních předpisů dané strany.
3. Dříve, než bude od osoby požadovat, aby se domáhala nápravy na formálnější nebo soudní úrovni, každá strana zavede správní odvolání nebo přezkum, který je nezávislý na úředníkovi nebo úřadě zodpovědném za původní opatření nebo rozhodnutí.
4. Každá strana přizná osobě, jež obdržela předběžné rozhodnutí podle článku 6.9, v podstatě stejné právo na přezkum předběžného rozhodnutí své celní správy a odvolání proti němu, jaké přiznává dovozcům se sídlem na svém území.

ČLÁNEK 6.11

Sankce

Každá strana zajistí, aby sankce stanovené v jejích celních předpisech za porušení těchto předpisů byly přiměřené a nediskriminační a aby jejich uplatňování nevedlo k neodůvodněným prodlevám.

ČLÁNEK 6.12

Důvěrnost

1. Každá strana v souladu se svými právními předpisy nakládá se všemi informacemi získanými podle této kapitoly, které jsou svou povahou důvěrné nebo jsou poskytovány důvěrně, jako s přísně důvěrnými a chrání tyto informace před vyzrazením, které by mohlo poškodit konkurenční postavení osoby, která informace poskytla.
2. Pokud zákon vyžaduje od strany, jež obdrží nebo získá informace uvedené v odstavci 1, aby tyto informace odhalila, dotyčná strana vyrozumí stranu nebo osobu, která tyto informace poskytla.
3. Každá strana zajistí, aby důvěrné informace shromážděné podle této kapitoly nebyly použity pro jiné účely než pro správu a vymáhání cel, kromě případů, kdy to povolí strana nebo osoba, která důvěrné informace poskytla.

4. Strana může povolit použití informací shromážděných podle této kapitoly ve správním, soudním nebo kvazisoudním řízení zahájeném pro nedodržení celních předpisů provádějících tuto kapitolu. Strana o takovém použití předem informuje stranu nebo osobu, která informace poskytla.

ČLÁNEK 6.13

Spolupráce

1. Strany budou nadále spolupracovat na mezinárodních fórech, jako je Světová celní organizace (WCO), s cílem dosáhnout vzájemně uznávaných cílů včetně těch, které stanoví rámec norem WCO pro zabezpečení a zjednodušení celosvětového obchodu.
2. Strany pravidelně přezkoumají relevantní mezinárodní iniciativy ohledně usnadnění obchodu včetně Přehledu doporučení k usnadnění obchodu vypracovaného konferencí Organizace spojených národů o obchodu a rozvoji a Evropskou hospodářskou komisí Organizace spojených národů, aby tak zjistily, v jakých oblastech by další společné snahy usnadnily obchod mezi stranami a podpořily společné vícestranné cíle.
3. Strany spolupracují v souladu s Dohodou mezi Kanadou a *Evropským společenstvím o celní spolupráci a vzájemné pomoci v celních otázkách*, podepsanou dne 4. prosince 1997 v Ottawě (dále jen „dohoda o celní spolupráci mezi Kanadou a EU“).

4. Strany si vzájemně poskytují pomoc v celních záležitostech v souladu s ustanoveními dohody o celní spolupráci mezi Kanadou a EU, včetně otázek týkajících se možného porušení celních předpisů některé strany, jak jsou definovány v uvedené dohodě, a otázek provádění této dohody.

ČLÁNEK 6.14

Smíšený výbor pro celní spolupráci

1. Smíšený výbor pro celní spolupráci, jemuž je udělena pravomoc jednat pod záštitou Smíšeného výboru CETA coby specializovaný výbor podle čl. 26.2 (Specializované výbory) odst. 1 písm. c), zajišťuje řádné fungování této kapitoly a protokolu o pravidlech původu a o postupech stanovení původu, jakož i článku 20.43 (Rozsah opatření na hranicích) a článku 2.8 (Dočasné pozastavení preferenčního sazebního zacházení). Smíšený výbor pro celní spolupráci posuzuje otázky plynoucí z jejich používání v souladu s cíli této dohody.
2. Co se týče záležitostí, jichž se týká tato dohoda, se Smíšený výbor pro celní spolupráci skládá ze zástupců celních, obchodních nebo jiných příslušných orgánů podle toho, jak každá strana uzná za vhodné.

3. Každá strana zajistí, aby její zástupci ve Smíšeném výboru pro celní spolupráci disponovali odbornými znalostmi, které odpovídají záležitostem, jež jsou na pořadu jednání. Smíšený výbor pro celní spolupráci se může scházet ve zvláštním složení osob s odbornými znalostmi potřebnými pro řešení otázek spojených s pravidly původu nebo postupy stanovení původu („Smíšený výbor pro celní spolupráci - pravidla původu“ nebo „Smíšený výbor pro celní spolupráci - postupy stanovení původu“).

4. Smíšený výbor pro celní spolupráci může vydávat usnesení, doporučení nebo stanoviska a předkládat Smíšenému výboru CETA návrhy rozhodnutí, jež považuje za nezbytné pro dosažení společných cílů a řádné fungování mechanismů stanovených v této kapitole a v protokolu o pravidlech původu a o postupech stanovení původu, stejně jako v článku 20.43 (Rozsah opatření na hranicích) a článku 2.8 (Dočasné pozastavení preferenčního sazebního zacházení).

KAPITOLA SEDM

SUBVENCE

ČLÁNEK 7.1

Definice subvence

1. Pro účely této dohody se **subvencí** rozumí opatření týkající se obchodu se zbožím, které splňuje podmínky stanovené v čl. 1 odst. 1 Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních.

2. Subvence podléhá ustanovením této kapitoly, pouze pokud je specifická ve smyslu článku 2 Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních.

ČLÁNEK 7.2

Transparentnost

1. Jednou za dva roky každá strana vyrozumí druhou stranu, pokud jde o subvence poskytnuté nebo zachovávané na jejím území, o:

- a) právním základu subvence;
- b) formě subvence a
- c) výši subvence nebo rozpočtové částce určené pro subvenci.

2. Oznámení adresovaná WTO podle čl. 25. odst. 1 Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních jsou považována za oznámení splňující požadavek uvedený v odstavci 1.

3. Na žádost druhé strany poskytne strana bezodkladně informace a odpoví na otázky o konkrétních případech státní podpory týkajících se obchodu se službami poskytovanými na jejím území.

ČLÁNEK 7.3

Konzultace o subvencích a státní podpoře v jiných odvětvích, než je zemědělství a rybolov

1. Pokud se jedna strana domnívá, že určitá subvence nebo konkrétní případ státní podpory týkající se obchodu se službami a poskytnuté druhou stranou nepříznivě ovlivňuje nebo by mohla nepříznivě ovlivnit její zájmy, může vyjádřit druhé straně své obavy a požádat v této záležitosti o konzultace. Strana, jíž je žádost adresována, ji posoudí pečlivě a s porozuměním.
2. Během konzultací může strana požádat o doplňující informace o subvenci nebo konkrétním případě státní podpory týkající se obchodu se službami a poskytnuté druhou stranou, včetně jejího politického cíle a její výše, a o opatřeních přijatých s cílem omezit potenciální rušivý účinek na obchod.
3. Na základě konzultací se strana, jíž je žádost adresována, vynasnaží odstranit nebo minimalizovat veškeré nepříznivé účinky subvence nebo konkrétního případu státní podpory obchodu se službami na zájmy žádající strany.
4. Tento článek se nevztahuje na subvence pro zemědělské zboží a produkty rybolovu a nejsou jím dotčeny články 7.4 a 7.5.

ČLÁNEK 7.4

Konzultace o subvencích pro zemědělské zboží a produkty rybolovu

1. Společným cílem stran je usilovat o dosažení dohody:
 - a) ohledně dalšího zkvalitňování mnohostranných zásad a pravidel v oblasti obchodu se zemědělskými produkty v rámci WTO a
 - b) ohledně pomoci při hledání globálního, mnohostranného řešení pro subvence v odvětví rybolovu.

2. Pokud se jedna strana domnívá, že subvence nebo poskytnutí státní podpory druhou stranou nepříznivě ovlivňuje nebo by mohlo nepříznivě ovlivnit její zájmy, pokud jde o zemědělské zboží nebo produkty rybolovu, může vyjádřit druhé straně své obavy a požádat o konzultace v této záležitosti.

3. Odpovídající strana žádost pečlivě a s porozuměním zváží a vynaloží veškeré úsilí, aby odstranila nebo minimalizovala nepříznivé účinky subvence nebo poskytnutí státní podpory na zájmy žádající strany, pokud jde o zemědělské zboží a produkty rybolovu.

ČLÁNEK 7.5

Subvence na vývoz zemědělských produktů

1. Pro účely tohoto článku se rozumí:
 - a) **vývozní subvencí** vývozní subvence ve smyslu čl. 1 písm. e) Dohody o zemědělství a
 - b) **úplným zrušením cla**, pokud existují celní kvóty, zrušení cla do úrovně celní kvóty nebo nad rámec celní kvóty.

2. Strana nesmí přijmout ani zachovat vývozní subvence pro zemědělské zboží, které se vyváží, nebo které je obsaženo ve výrobku vyváženém na území druhé strany poté, co druhá strana okamžitě nebo po přechodném období úplně zrušila clo na dané zemědělské zboží v souladu s přílohou 2-A (Odstraňování cel), včetně jejích celních sazebníků.

ČLÁNEK 7.6

Důvěrnost

Při poskytování informací podle této kapitoly nemusí strana odhalovat důvěrné informace.

ČLÁNEK 7.7

Vyloučení subvencí a státní podpory pro audiovizuální služby a kulturní odvětví

Žádné ustanovení této dohody se nevztahuje na subvence či státní podporu týkající se audiovizuálních služeb Evropské unie nebo kulturního odvětví Kanady.

ČLÁNEK 7.8

Vztah k Dohodě o WTO

Strany znovu potvrzují svá práva a povinnosti podle článku VI GATT 1994, Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních a Dohody o zemědělství.

ČLÁNEK 7.9

Řešení sporů

Článek 7.3 a článek 7.4 této kapitoly nepodléhají ustanovením této dohody o řešení sporů.

KAPITOLA OSM

INVESTICE

ODDÍL A

Definice a oblast působnosti

ČLÁNEK 8.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

činnostmi prováděnými při výkonu veřejné moci činnosti, které se neprovádí ani na obchodním základě, ani v soutěži s jedním či více hospodářskými subjekty;

službami v oblasti oprav a údržby letadel činnosti, které jsou prováděny na letadle nebo části letadla v době, kdy je staženo z provozu, a nezahrnují tzv. běžnou údržbu;

službami souvisejícími s provozem letiště provoz či řízení letištní infrastruktury za poplatek nebo na smluvním základě, včetně terminálů, drah, pojezdových drah a odbavovacích ploch, parkovacích zařízení a systémů dopravy uvnitř letiště. Pro upřesnění je třeba uvést, že služby související s provozem letiště nezahrnují vlastnictví letiště nebo letištních pozemků ani investice do nich, ani žádné další úkoly vykonávané správní radou. Služby související s provozem letiště nezahrnují letové navigační služby;

zajištěním zajištění majetku strany sporu s cílem zajistit nebo zabezpečit výkon nálezu;

službami počítačového rezervačního systému poskytování služeb prostřednictvím počítačových systémů, které obsahují informace o letových řádech leteckých dopravců, dostupnosti, tarifech a pravidlech tarifů, jejichž pomocí lze provést rezervaci nebo vystavit letenky;

důvěrnými nebo chráněnými informacemi:

- a) důvěrné obchodní informace nebo
- b) informace chráněné před jejich zpřístupněním veřejnosti:
 - i) v případě informací žalované strany podle práva žalované strany;
 - ii) v případě jiných informací podle práva nebo pravidel, o kterých tribunál rozhodne, že se na zpřístupnění takových informací vztahují;

zahrnutou investicí, ve vztahu k určité straně, investice:

- a) na území této strany;
- b) provedená v souladu s právními předpisy platnými v době, kdy se investice provádí;
- c) zcela nebo zčásti ve vlastnictví investora druhé strany, nebo jím přímo či nepřímo ovládaná a

d) existující ke dni vstupu této dohody v platnost, nebo provedená či získaná následně;

stranou sporu investor, který zahájí řízení podle oddílu F, nebo žalovaná strana. Pro účely oddílu F a bez ohledu na článek 8.14 investor nezahrnuje stranu dohody;

stranami sporu investor a žalovaná strana;

příkazem příkaz, kterým se zakazuje nebo omezuje jednání;

podnikem podnik, jak je definován v článku 1.1 (Obecně použitelné definice) a pobočka nebo zastoupení podniku;

pozemním odbavováním poskytování služby za poplatek nebo na smluvním základě za následující činnosti: pozemní správa a dozor, včetně kontroly nákladu a komunikací; odbavování cestujících; odbavování zavazadel; manipulace s nákladem a poštou; manipulace na odbavovací ploše a obsluha letadel; manipulace s pohonnými hmotami a oleji; traťová údržba letadel, správa letového provozu a posádek; povrchová doprava; zásobovací služby. Pozemní odbavování nezahrnuje bezpečnostní služby ani provoz či řízení centralizované letištní infrastruktury, jako jsou systémy odbavování zavazadel, odmrazovací zařízení, systémy pro distribuci pohonných hmot nebo systémy dopravy uvnitř letiště;

ICSID Mezinárodní středisko pro řešení investičních sporů;

dodatkovými pravidly ICSID *Dodatková pravidla pro vedení řízení sekretariátem Mezinárodního střediska pro řešení investičních sporů;*

Úmlouvou ICSID *Úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany jiných států*, podepsaná dne 18. března 1965 ve Washingtonu;

právy duševního vlastnictví autorské právo a práva s ním související, práva k ochranným známkám, práva na zeměpisná označení, práva na průmyslové vzory, patentová práva, práva na topografie integrovaných obvodů, práva týkající se ochrany nezveřejněných informací a práva šlechtitelů rostlin a práva k užitečným vzorům, jsou-li stanovena podle práva strany. Smíšený výbor CETA může na základě rozhodnutí tuto definici doplnit o další kategorie duševního vlastnictví;

investicí každý druh aktiv, který je zcela či zčásti ve vlastnictví investora nebo je jím přímo či nepřímo kontrolován a který vykazuje vlastnosti investice, jako je určitá doba trvání a další vlastnosti, jako je závazek kapitálu nebo jiných zdrojů, očekávání výdělku nebo převzetí rizika. Formy investice mohou zahrnovat:

- a) podnik;
- b) akcie, kapitálové podíly a další formy kapitálové účasti v podniku;
- c) dluhopisy, dluhové cenné papíry a další dluhové nástroje podniku;
- d) úvěr poskytnutý podniku;
- e) jakýkoli jiný druh podílu v podniku;

- f) úrok:
 - i) z koncese udělené podle práva strany nebo podle smlouvy, která se týká i vyhledávání, pěstování, těžby a využívání přírodních zdrojů;
 - ii) ze zakázky na klíč, výstavbu, produkci nebo rozdělení příjmů nebo
 - iii) z další podobné zakázky;
- g) práva duševního vlastnictví;
- h) jiný movitý majetek, hmotný či nehmotný, či nemovitý majetek a související práva;
- i) finanční pohledávky nebo nároky na smluvní plnění;

Pro upřesnění je třeba uvést, že **finanční pohledávky** nezahrnují:

- a) finanční pohledávky, které plynou pouze z obchodních smluv na prodej zboží nebo služeb fyzickou osobou nebo podnikem na území jedné strany fyzické osobě nebo podniku na území druhé strany;
- b) domácí financování takových smluv nebo
- c) jakýkoli příkaz, rozsudek či rozhodčí nález týkající se písmen a) nebo b).

Výnosy, které jsou investovány, se považují za investice. Žádná změna formy, ve které jsou aktiva investována či znovu investována, nemá vliv na jejich kvalifikaci jakožto investice;

investorem strana, fyzická osoba nebo podnik kterékoli strany, kromě pobočky nebo zastoupení, který chce investovat, investuje nebo investoval na území druhé strany;

Pro účely této definice se **podnikem strany** rozumí:

- a) podnik, který je založen či uspořádán podle právních předpisů dané strany a vykazuje na území této strany podnikatelskou činnost významného rozsahu, nebo
- b) podnik, který je založen či uspořádán podle právních předpisů dané strany a je zcela nebo zčásti ve vlastnictví fyzické osoby z této strany nebo podnikem uvedeným v písmeni a), nebo je jimi přímo či nepřímo ovládán;

místně usazeným podnikem právnická osoba, která je založena či uspořádána podle právních předpisů žalované strany a jež je zcela či zčásti ve vlastnictví investora druhé strany nebo je jím přímo či nepřímo kontrolována;

fyzickou osobou:

- a) v případě Kanady fyzická osoba, která je občanem Kanady nebo má v Kanadě trvalý pobyt, a

- b) v případě strany EU fyzická osoba, která je státním příslušníkem jednoho z členských států Evropské unie podle jeho právních předpisů, a v případě Lotyšska také fyzická osoba s trvalým pobytem v Lotyšské republice, jež není občanem Lotyšské republiky ani jiného státu, ale která má podle právních předpisů Lotyšské republiky nárok na získání pasu osoby bez občanství.

Fyzická osoba, která je občanem Kanady a má státní příslušnost jednoho z členských států Evropské unie, se považuje výhradně za fyzickou osobu té strany, jejíž státní příslušnost je dominantní či nejpřesněji odpovídá skutečnosti.

Fyzická osoba, která má státní příslušnost jednoho z členských států Evropské unie nebo je občanem Kanady a má také trvalý pobyt v druhé straně, se považuje výhradně za fyzickou osobu té strany, jejíž státní příslušnost či občanství má;

Newyorskou úmluvou *Úmluva Organizace spojených národů o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů*, podepsaná dne 10. června 1958 v New Yorku;

stranou dohody, která není účastníkem sporu, Kanada, je-li žalovanou stranou Evropská unie nebo členský stát Evropské unie, nebo Evropská unie, je-li žalovanou stranou Kanada;

žalovanou stranou Kanada, nebo v případě Evropské unie členský stát Evropské unie či Evropská unie podle článku 8.21;

výnosy všechny částky plynoucí z investice nebo reinvestice, včetně zisku, licenčních poplatků a úroků nebo jiných poplatků a věcných plnění;

prodejem a marketingem leteckých přepravních služeb možnost, aby letecký dopravce bez omezení prodával své letecké přepravní služby a obchodoval s nimi, včetně všech aspektů obchodování, jako je průzkum trhu, inzerce a distribuce; tyto činnosti nezahrnují tvorbu cen leteckých přepravních služeb ani příslušných podmínek;

financováním třetí stranou jakékoli finanční prostředky poskytnuté fyzickou či právnickou osobou, která není stranou sporu, ale jež uzavře se stranou sporu dohodu za účelem uhrazení části nákladů řízení nebo celých nákladů řízení buď prostřednictvím daru či podpory, nebo za úplatu v závislosti na výsledku sporu;

tribunálem tribunál zřízený podle článku 8.27;

pravidly rozhodčího řízení UNCITRAL pravidla rozhodčího řízení přijatá Komisí OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL) a

pravidly transparentnosti UNCITRAL *pravidla transparentnosti pro rozhodčí řízení mezi investory a státem na základě smlouvy přijatá Komisí OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL).*

ČLÁNEK 8.2

Oblast působnosti

1. Tato kapitola se vztahuje na opatření přijaté nebo zachovávané některou stranou na jejím území⁵, které se týká:

- a) investora druhé strany;
- b) zahrnuté investice a
- c) pokud jde o článek 8.5, jakékoli investice na jejím území.

⁵ Pro upřesnění je třeba uvést, že povinnosti uvedené v této kapitole se vztahují na výlučné ekonomické zóny a kontinentální šelf podle *Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu*, podepsané dne 10. prosince 1982 v Montego Bay:

- a) Kanady, jak je definováno v čl. 1.3 (Zeměpisná oblast působnosti) písm. a), a
- b) na které se vztahují Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie podle čl. 1.3 (Zeměpisná oblast působnosti) písm. b).

2. Pokud jde o zřízení nebo nabytí zahrnuté investice⁶, oddíly B a C se nevztahují na opatření týkající se:

- a) leteckých služeb nebo souvisejících podpůrných služeb a jiných služeb dodávaných prostřednictvím letecké dopravy⁷, s výjimkou:
 - i) služeb v oblasti oprav a údržby letadel;
 - ii) prodeje a marketingu leteckých přepravních služeb;
 - iii) služeb v oblasti počítačového rezervačního systému (CRS);
 - iv) pozemního odbavování;
 - v) služeb souvisejících s provozem letiště nebo
- b) činností prováděných při výkonu veřejné moci.

3. V případě strany EU se oddíly B a C nevztahují na opatření týkající se audiovizuálních služeb. V případě Kanady se oddíly B a C nevztahují na opatření týkající se kulturního odvětví.

⁶ Pro upřesnění je třeba uvést, že strana může zachovat opatření v souvislosti se zřízením nebo nabytím zahrnuté investice a pokračovat v uplatňování těchto opatření na zahrnuté investice po jejím zřízením nebo nabytí.

⁷ Tyto služby zahrnují služby, kdy je letadlo použito pro zvláštní činnost v různých odvětvích, jako je například zemědělství, výstavba, snímkování, průzkum, mapování, lesnictví, pozorování a hlídkování nebo reklama, pokud tuto zvláštní činnost vykonává osoba odpovědná za provoz letadla.

4. Investor může podávat žaloby podle této kapitoly výlučně podle článku 8.18 a v souladu s postupy stanovenými v oddílu F. Žaloby týkající se povinnosti uvedené v oddíle B jsou vyloučeny z oblasti působnosti oddílu F. Žaloby podle oddílu C týkající se zřízení nebo nabytí zahrnuté investice jsou vyloučeny z oblasti působnosti oddílu F. Oddíl D se vztahuje pouze na zahrnuté investice a na investory v souvislosti s jejich zahrnutou investicí.

5. Tato kapitola se nedotýká práv a povinností stran podle *Dohody o letecké dopravě mezi Kanadou a Evropským společenstvím a jeho členskými státy*, podepsané dne 17. prosince 2009 v Bruselu a dne 18. prosince 2009 v Ottawě.

ČLÁNEK 8.3

Vztah k jiným kapitolám

1. Tato kapitola se nepoužije na opatření přijatá či zachovávaná stranou, pokud se tato opatření vztahují na investory nebo jejich investice v působnosti kapitoly třináct (Finanční služby).

2. Požadavek strany, aby poskytovatel služeb z druhé strany složil kauci či jinou formu finanční jistoty jako podmínku pro poskytování služby na jejím území, sám o sobě neznamená, že se tato kapitola uplatní na opatření přijatá nebo zachovávaná stranou v souvislosti s poskytováním této přeshraniční služby. Tato kapitola se vztahuje na opatření přijatá nebo zachovávaná stranou v souvislosti se složenou kaucí nebo finanční jistotou v míře, v jaké je tato záruka nebo finanční jistota zahrnutou investicí.

ODDÍL B

Zřizování investic

ČLÁNEK 8.4

Přístup na trh

1. Strana nesmí ve vztahu k přístupu investora druhé strany na trh prostřednictvím usazení přijmout ani zachovat na celém svém území nebo na celostátní, provinční, územní, regionální nebo místní úrovni veřejné správy žádné opatření, které:

a) ukládá omezení:

- i) počtu podniků, které mohou vykonávat určitou hospodářskou činnost, ať už formou číselných kvót, monopolů, výhradních poskytovatelů služeb, nebo požadavku na test ekonomické potřeby;
- ii) celkové hodnoty transakcí nebo aktiv formou číselných kvót nebo požadavku na test ekonomické potřeby;
- iii) celkového počtu operací nebo celkového množství produkce vyjádřeného určenými číselnými jednotkami formou kvót nebo požadavku na test ekonomické potřeby⁸;

⁸ Ustanovení odst. 1 písm. a) bodu i), ii) a iii) se nevztahují na opatření přijatá za účelem omezení produkce zemědělského zboží.

- iv) účasti zahraničního kapitálu ve formě maximálního omezení držby akcií cizinci nebo celkové hodnoty výše jednotlivých nebo úhrnných zahraničních investic, které je vyjádřeno v procentech, nebo
 - v) celkového počtu fyzických osob, jež mohou být zaměstnány v určitém odvětví nebo jež může zaměstnat určitý podnik a které jsou nezbytné pro výkon hospodářské činnosti a jsou s ní přímo spojeny, formou číselných kvót nebo požadavku na test ekonomické potřeby, nebo
- b) omezuje nebo vyžaduje specifické typy právní subjektivity nebo společného podnikání, jejichž prostřednictvím podnik může vykonávat hospodářskou činnost.

2. Pro upřesnění je třeba uvést, že s odstavcem 1 je slučitelné:

- a) opatření týkající se předpisů v oblasti územního zónování a plánování, které má vliv na výstavbu nebo využívání půdy, nebo jiné obdobné opatření;
- b) opatření vyžadující oddělení vlastnictví infrastruktury od vlastnictví zboží nebo služeb poskytovaných prostřednictvím této infrastruktury v zájmu spravedlivé hospodářské soutěže, například v oblasti energetiky, dopravy a telekomunikací;
- c) opatření omezující koncentraci vlastnictví v zájmu spravedlivé hospodářské soutěže;
- d) opatření usilující o ochranu a zachování přírodních zdrojů a životního prostředí, včetně omezení dostupnosti, počtu a rozsahu udělovaných koncesí a uložení moratoria či zákazu;

- e) opatření omezující počet udělených povolení z důvodu technických či fyzikálních překážek, například telekomunikačního spektra a frekvencí, nebo
- f) opatření vyžadující, aby určité procento akcionářů, vlastníků, partnerů nebo vedoucích pracovníků podniku mělo kvalifikaci pro výkon určité profese, jako je právník nebo účetní, nebo tuto profesi vykonávali.

ČLÁNEK 8.5

Výkonnostní požadavky

1. Strana nesmí v souvislosti se zřízením, nabytím, rozšířením, vedením, provozováním či řízením jakékoli investice na svém území uložit požadavek či vymáhat závazek:
 - a) vyvážet stanovenou míru nebo procentní podíl zboží či služby;
 - b) dosáhnout stanovené míry nebo procentního podílu domácího obsahu;
 - c) nakupovat, používat nebo upřednostňovat zboží vyrobené či službu poskytovanou na jejím území, nebo nakupovat zboží či službu od fyzických osob či podniků na jejím území;
 - d) vázat objem či hodnotu dovozu na objem či hodnotu vývozu nebo na výši přílivu deviz v souvislosti s danou investicí;

- e) omezit na jejím území prodej zboží či služby vyrobených či poskytovaných díky investici navázáním takového prodeje na objem či hodnotu jejího vývozu nebo devizové příjmy;
- f) převádět technologie, výrobní proces nebo jiné duševní vlastnictví fyzické osobě nebo podniku na jejím území nebo
- g) dodávat zboží vyrobené na základě investice nebo službu poskytovanou na základě investice na určitý regionální trh či na světový trh.

2. Strana nepodmíní poskytování výhody nebo pokračování v jejím poskytování v souvislosti se zřízením, nabytím, rozšířením, řízením, vedením nebo provozováním investice na svém území dodržováním jakéhokoli následujícího požadavku:

- a) dosáhnout stanovené míry nebo procentního podílu domácího obsahu;
- b) nakupovat, používat nebo upřednostňovat zboží vyrobené na jejím území, nebo nakupovat zboží od výrobce či producenta na jejím území;
- c) vázat objem či hodnotu dovozu na objem či hodnotu vývozu nebo na výši přílivu deviz v souvislosti s danou investicí nebo
- d) omezit na jejím území prodej zboží vyrobeného či služby poskytované díky investici navázáním takového prodeje na objem či hodnotu jejího vývozu nebo devizové příjmy.

3. Odstavec 2 nebrání straně v tom, aby podmínila poskytování výhody nebo pokračování v jejím poskytování v souvislosti s investicí na svém území dodržováním požadavku umístit na své území výrobu nebo na svém území poskytovat službu, vzdělávat nebo zaměstnávat pracovníky, postavit nebo rozšířit určité zařízení nebo uskutečňovat výzkum a vývoj.
4. Ustanovení odst. 1 písm. f) se nepoužije, pokud tento požadavek uložil či závazek vymáhá soud, správní soud nebo orgán pro hospodářskou soutěž s cílem napravit porušení pravidel hospodářské soutěže.
5. Ustanovení:
 - a) odst. 1 písm. a), b) a c) a odst. 2 písm. a) a b) se nevztahují na kvalifikační požadavky pro zboží nebo službu, pokud jde o účast v programech na podporu vývozu a programech zahraniční pomoci;
 - b) tohoto článku se nepoužijí na zadávání zakázek stranou na zboží nebo službu nakupované pro vládní účely, a nikoli s cílem jejich dalšího komerčního prodeje nebo s cílem jejich použití při dodávání zboží či poskytování služby pro komerční prodej, bez ohledu na to, zda tato zakázka představuje „zahrnutou zakázku“ ve smyslu článku 19.2 (Oblast působnosti a rozsah).
6. Pro upřesnění je třeba uvést, že odst. 2 písm. a) a b) se nepoužijí na požadavky uložené dovážející stranou na obsah zboží nutný k tomu, aby se na zboží mohlo vztahovat preferenční sazební zacházení nebo preferenční kvóty.
7. Tímto článkem nejsou dotčeny závazky strany v rámci Světové obchodní organizace.

ODDÍL C

Nediskriminační zacházení

ČLÁNEK 8.6

Národní zacházení

1. Každá strana poskytne investorovi druhé strany a zahrnuté investici zacházení neméně příznivé, než jaké poskytuje v obdobných situacích svým vlastním investorům a jejich investicím v souvislosti se zřízením, nabytím, rozšířením, vedením, provozováním, řízením, udržováním, užíváním, požíváním a prodejem nebo jinou formou zcizení jejich investice na svém území.
2. Zacházením poskytnutým stranou podle odstavce 1 se rozumí, pokud jde o vládu v Kanadě na nižší než federální úrovni, zacházení, které není méně příznivé než nejpříznivější zacházení poskytnuté v obdobných situacích danou vládou investorům z Kanady na jejím území, jakož i investicím těchto investorů.
3. Zacházením poskytnutým stranou podle odstavce 1 se rozumí, pokud jde o vládu členského státu Evropské unie nebo v tomto státě, zacházení, které není méně příznivé než nejpříznivější zacházení poskytnuté v obdobných situacích danou vládou investorům z EU na jejím území, jakož i investicím těchto investorů.

ČLÁNEK 8.7

Zacházení podle doložky nejvyšších výhod

1. Každá strana poskytne investorovi druhé strany a zahrnuté investici zacházení, které není méně příznivé než zacházení, které poskytuje v obdobných situacích investorům z třetí země a jejich investicím v souvislosti se zřízením, nabytím, rozšířením, vedením, provozováním, řízením, udržováním, užíváním, požíváním a prodejem nebo jinou formou zcizení jejich zahrnuté investice na svém území.
2. Pro upřesnění je třeba uvést, že zacházením poskytnutým stranou podle odstavce 1 se rozumí, pokud jde o vládu v Kanadě na nižší než federální úrovni nebo o vládu členského státu Evropské unie nebo v tomto státě, zacházení poskytnuté v obdobných situacích danou vládou investorům třetí země nacházejícím se na jejím území, jakož i investicím těchto investorů.
3. Odstavec 1 se nevztahuje na zacházení poskytnuté stranou, kterým strana zajišťuje uznávání, a to i na základě dohody nebo ujednání s třetí zemí, jež uznávají akreditaci služeb v oblasti zkoušek a analýz a akreditaci poskytovatelů těchto služeb, akreditaci služeb v oblasti oprav a údržby a akreditaci poskytovatelů těchto služeb, nebo kterým zajišťuje osvědčení kvalifikace nebo výsledků práce těchto akreditovaných služeb a poskytovatelů služeb.

4. Pro upřesnění je třeba uvést, že „zacházení“ podle odstavců 1 a 2 nezahrnuje postupy pro řešení investičních sporů mezi investorem a státem, které jsou upraveny jinými mezinárodními dohodami o investicích nebo jinými obchodními dohodami. Hmotněprávní závazky podle jiných mezinárodních dohod o investicích a jiných obchodních dohod samy o sobě nepředstavují „zacházení“, a nemohou tedy vést k porušení tohoto článku v případě neexistence opatření přijatých nebo zachovávaných stranou na základě těchto závazků.

ČLÁNEK 8.8

Vrcholné vedení a správní rady

Strana nebude vyžadovat, aby podnik této strany, který je rovněž zahrnutou investicí, jmenoval do vrcholného vedení či správní rady fyzické osoby určité státní příslušnosti.

ODDÍL D

Ochrana investic

ČLÁNEK 8.9

Investice a regulační opatření

1. Pro účely této kapitoly strany opětovně potvrzují své právo na regulaci na svých územích při dosahování legitimních cílů politiky, jako je například ochrana veřejného zdraví, bezpečnost, životní prostředí nebo veřejná mravnost, sociální ochrana a ochrana spotřebitele a podpora a ochrana kulturní rozmanitosti.

2. Pro upřesnění je třeba uvést, že samotná skutečnost, že strana provádí regulaci, a to i prostřednictvím změny svých právních předpisů, způsobem, který negativně ovlivňuje investice, nebo zasahuje do očekávání investora, i pokud se týče jeho očekávání zisku, nepředstavuje porušení povinnosti podle tohoto oddílu.

3. Pro upřesnění je třeba uvést, že rozhodnutí strany neposkytnout, neobnovit nebo nezachovat subvenci:

- a) při neexistenci jakéhokoli konkrétního právního či smluvního závazku uvedenou subvencí poskytnout, obnovit nebo zachovat nebo
- b) v souladu s podmínkami pro poskytnutí, obnovení nebo zachování subvence

nepředstavuje porušení ustanovení tohoto oddílu.

4. Pro upřesnění je třeba uvést, že žádné ustanovení tohoto oddílu nelze vykládat tak, že brání straně ukončit poskytování subvence⁹ nebo požadovat její navrácení, je-li takové opatření nutné ke splnění mezinárodních závazků mezi stranami, nebo pokud bylo nařízeno příslušným soudem, správním soudem nebo jiným příslušným orgánem¹⁰, nebo že této straně ukládá povinnost poskytnout za to investorovi náhradu.

⁹ V případě Evropské unie „subvence“ zahrnuje „státní podporu“ podle definice v jejích právních předpisech.

¹⁰ V případě Evropské unie je „příslušným orgánem“ Evropská komise v souladu s článkem 108 Smlouvy o fungování Evropské unie.

ČLÁNEK 8.10

Zacházení s investory a se zahrnutými investicemi

1. Každá strana poskytne na svém území zahrnutým investicím druhé strany a investorům ve vztahu k jejich zahrnutým investicím spravedlivé a rovné zacházení a zajistí jejich plnou ochranu a bezpečnost v souladu s odstavci 2 až 7.
2. Strana porušila povinnost spravedlivého a rovného zacházení podle odstavce 1, jestliže opatření nebo soubor opatření představuje:
 - a) odepření spravedlnosti v trestněprávním, občanskoprávním či správním řízení;
 - b) podstatné porušení zásad spravedlivého řízení, včetně podstatného porušení transparentnosti, v soudním a správním řízení;
 - c) zjevně svévolné jednání;
 - d) cílenou diskriminaci ze zjevně protiprávních důvodů, jako je pohlaví, rasa nebo náboženské vyznání;
 - e) nekorektní zacházení s investory, včetně nátlaku, výhrůžek a pronásledování nebo
 - f) porušení jakýchkoli jiných prvků povinnosti spravedlivého a rovného zacházení schválené stranami podle odstavce 3 tohoto článku.

3. Strany pravidelně nebo na žádost jedné ze stran přezkoumávají obsah povinnosti poskytovat spravedlivé a rovné zacházení. Výbor pro služby a investice, zřízený podle čl. 26.2 (Specializované výbory) odst. 1 písm. b), může v tomto smyslu vypracovávat doporučení a předkládat je Smíšenému výboru CETA k rozhodnutí.
4. Při uplatňování výše uvedené povinnosti poskytovat spravedlivé a rovné zacházení může tribunál zohlednit, zda strana s cílem přimět investora k provedení zahrnuté investice vydala vůči investorovi zvláštní prohlášení, které vyvolalo oprávněné očekávání, a na něž se investor spoléhal při rozhodování, zda učinit či zachovat zahrnutou investici, ale které strana následně zmařila.
5. Pro upřesnění je třeba uvést, že výraz „plná ochrana a bezpečnost“ odkazuje na závazky strany v souvislosti s fyzickou bezpečností investorů a zahrnutých investic.
6. Pro upřesnění je třeba uvést, že porušení jiného ustanovení této dohody nebo jiné mezinárodní dohody nepředstavuje porušení tohoto článku.
7. Pro upřesnění je třeba uvést, že skutečnost, že opatření porušuje domácí právní předpisy, sama o sobě nezakládá porušení tohoto článku. Za účelem stanovení, zda opatření porušuje tento článek, musí tribunál zvážit, zda strana jednala v rozporu s povinnostmi uvedenými v odstavci 1.

ČLÁNEK 8.11

Náhrada škod

Bez ohledu na čl. 8.15 odst. 5 písm. b) poskytne každá strana investorům druhé strany, jejichž zahrnuté investice utrpí ztráty v důsledku ozbrojeného konfliktu, občanských nepokojů, stavu nouze nebo přírodní katastrofy na jejím území, zacházení, které není méně příznivé než zacházení, jaké poskytne svým vlastním investorům nebo investorům třetí země, podle toho, co je pro dotčeného investora příznivější, pokud jde o navrácení, odškodnění, vyrovnání nebo jiné vypořádání.

ČLÁNEK 8.12

Vyvlastnění

1. Strana nesmí přímo znárodnit nebo vyvlastnit zahrnutou investici ani tak učinit nepřímo prostřednictvím opatření majících podobný účinek jako znárodnění nebo vyvlastnění (dále jen „vyvlastnění“), s výjimkou případů, kdy se jedná o vyvlastnění:

- a) ve veřejném zájmu;
- b) v rámci spravedlivého řízení;
- c) nediskriminačním způsobem a
- d) po zaplacení rychlé, odpovídající a účinné náhrady.

Pro upřesnění je třeba uvést, že se tento odstavec vykládá v souladu s přílohou 8-A.

2. Náhrada uvedená v odstavci 1 se rovná spravedlivé tržní ceně investice bezprostředně před vyvlastněním, nebo než se nadcházející vyvlastnění stalo známým, podle toho, co nastalo dříve.

Kritéria pro ocenění zahrnují, za předpokladu trvání podniku, hodnotu aktiv včetně hodnoty hmotného majetku pro daňové účely a případně i další kritéria, která umožňují stanovit spravedlivou tržní hodnotu.

3. Náhrada zahrnuje také úrok ve výši obvyklé obchodní sazby používané ode dne vyvlastnění do dne platby a v zájmu toho, aby byla pro investora účinná, se neprodleně vyplátí a převede do země určené investorem v měně země, jejímž státním příslušníkem je investor, nebo v jiné volně směnitelné měně přijímané investorem.

4. Dotčený investor má podle právních předpisů vyvlastňující strany právo na rychlý přezkum svého nároku a na ocenění své investice soudním či jiným nezávislým orgánem této strany v souladu se zásadami stanovenými v tomto článku.

5. Tento článek se nepoužije u vydávání povinných licencí udělovaných v souvislosti s právy duševního vlastnictví v rozsahu, v jakém je takové vydávání v souladu s Dohodou TRIPS.

6. Pro upřesnění je třeba uvést, že zrušení, omezení či vznik práv duševního vlastnictví v rozsahu, v jakém jsou tato opatření v souladu s Dohodou TRIPS a kapitolou dvacet (Duševní vlastnictví), nepředstavuje vyvlastnění. Dále platí, že rozhodnutí, že tato opatření nejsou v souladu s Dohodou TRIPS nebo s kapitolou dvacet (Duševní vlastnictví), nezakládá vyvlastnění.

ČLÁNEK 8.13

Převody

1. Každá strana povolí, aby se veškeré převody v souvislosti se zahrnutou investicí mohly provádět bez omezení a bezodkladně ve volně směnitelné měně a směnným kurzem platným ke dni převodu. Takové převody zahrnují:
 - a) příspěvky ke kapitálu, jako jsou základní a dodatečné prostředky k zachování, rozvoji či zvýšení investice;
 - b) zisky, dividendy, úroky, kapitálové zisky, licenční poplatky, poplatky za správu, poplatky za technickou pomoc a jiné poplatky, nebo jiné formy výnosů nebo částek plynoucích ze zahrnuté investice;
 - c) výnosy z prodeje nebo likvidace celé zahrnuté investice nebo její části;
 - d) platby provedené v rámci smlouvy, kterou uzavřel investor, nebo zahrnuté investice, včetně plateb provedených podle úvěrové smlouvy;
 - e) platby provedené podle článků 8.11 a 8.12;
 - f) výdělků a jiné odměny zahraničních pracovníků pracujících v souvislosti se zahrnutou investicí a

g) platby odškodnění přiznaného nálezem vydaným podle oddílu F.

2. Strana nesmí od svých investorů požadovat, aby převáděli příjmy, výnosy, zisky nebo jiné částky, které plynou z investic na území druhé strany nebo které lze takovým investicím přičíst, ani je postihovat, pokud tak neučiní.

3. Nic v tomto článku nelze vykládat tak, že to brání straně spravedlivě a nediskriminačním způsobem, a nikoli způsobem, který by představoval skryté omezování převodů, uplatňovat své právní předpisy týkající se:

a) úpadku, platební neschopnosti nebo ochrany práv věřitelů;

b) vydávání cenných papírů a obchodování a podnikání s nimi;

c) trestných činů;

d) účetního výkaznictví nebo vedení záznamů o převodech v zájmu pomoci orgánům činným v trestním řízení nebo finančním regulačním orgánům v případě potřeby a

e) výkon rozsudků ve správním soudním řízení.

ČLÁNEK 8.14

Subrogace

Pokud strana nebo agentura strany provede platbu na základě odškodnění, záruky nebo pojistné smlouvy, kterou uzavřela v souvislosti s investicí provedenou jedním z jejích investorů na území druhé strany, druhá strana uzná, že tato strana nebo její agentura mají v souvislosti s investicí za všech okolností stejná práva jako investor. Tato práva může vykonávat strana či agentura strany, nebo investor, dá-li mu strana či agentura povolení.

ODDÍL E

Výhrady a výjimky

ČLÁNEK 8.15

Výhrady a výjimky

1. Články 8.4 až 8.8 se nevztahují na:
 - a) stávající nesouladné opatření, které je zachováváno stranou na úrovni:
 - i) Evropské unie, jak je stanoveno v její listině v příloze I;

- ii) ústředních orgánů veřejné správy s celostátní působností, jak stanoví daná strana ve své listině v příloze I;
 - iii) orgánů provinční, územní nebo regionální vlády, jak stanoví daná strana ve své listině v příloze I, nebo
 - iv) místní samosprávy;
- b) udržování v platnosti nebo rychlé obnovení nesouladného opatření uvedeného v písmeni a) nebo
- c) změnu nesouladného opatření podle písmene a), pokud tato změna nesnižuje soulad opatření, který existoval bezprostředně před změnou, s články 8.4 až 8.8.

2. Články 8.4 až 8.8 se nevztahují na opatření, které strana přijme nebo zachová ve vztahu k určitému odvětví, pododvětví nebo činnosti, jak je uvedeno v její listině v příloze II.

3. Bez ohledu na články 8.10 a 8.12 strana nepřijme po dni vstupu této dohody v platnost opatření nebo soubor opatření zahrnuté do její listiny v příloze II, které by od investora druhé strany přímo či nepřímo vyžadovaly z důvodu jeho státní příslušnosti, aby prodal nebo jinak zcizil investici existující v okamžiku, kdy opatření nebo soubor opatření nabudou účinku.

4. Pokud jde o práva duševního vlastnictví, může se strana odchýlit od čl. 8.5 odst. 1 písm. f) a článků 8.6 a 8.7, jestliže to umožňuje Dohoda TRIPS, včetně veškerých jejích změn platných pro obě strany a výjimek z Dohody TRIPS přijatých podle článku IX Dohody o WTO.

5. Články 8.4, 8.6, 8.7 a 8.8 se nevztahují:

- a) na zadávání zakázek stranou na zboží nebo službu nakupované pro vládní účely, a nikoli s cílem jejich dalšího komerčního prodeje nebo s cílem jejich použití při dodávání zboží či poskytování služby pro komerční prodej, bez ohledu na to, zda tato zakázka představuje „zahrnutou zakázku“ ve smyslu článku 19.2 (Oblast působnosti a rozsah), nebo
- b) na subvence nebo státní podporu týkající se obchodu se službami, poskytované stranou.

ČLÁNEK 8.16

Odepření výhod

Strana může odepřít výhody stanovené v této kapitole investorovi druhé strany, který je podnikem této strany, a investicím tohoto investora, pokud:

- a) podnik vlastní nebo kontroluje investor třetí země a

- b) strana, která odepřela výhody, přijme nebo zachová ve vztahu k této třetí zemi opatření, které:
- i) je v zájmu zachování mezinárodního míru a bezpečnosti a
 - ii) zakazuje transakce s tímto podnikem, nebo k jehož porušení nebo obcházení by došlo, pokud by tomuto podniku nebo jeho investicím byly poskytnuty výhody stanovené v této kapitole.

ČLÁNEK 8.17

Formální požadavky

Bez ohledu na články 8.6 a 8.7 může strana od investora druhé strany nebo v souvislosti s jeho zahrnutou investicí požadovat, aby jí byly výhradně pro informační nebo statistické účely poskytovány pravidelné informace týkající se této investice, pokud je taková žádost přiměřená a není-li nepřiměřeně zatěžující. Strana ochraňuje důvěrné nebo chráněné informace před zveřejněním, které by mohlo poškodit konkurenční postavení investora nebo zahrnuté investice. Tento odstavec jinak nebrání straně v tom, aby získávala nebo zveřejňovala informace v souvislosti se spravedlivým uplatňováním jejích právních předpisů v dobré víře.

ODDÍL F

Řešení investičních sporů mezi investorem a státem

ČLÁNEK 8.18

Oblast působnosti

1. Aniž jsou dotčena práva a povinnosti stran podle kapitoly dvacet devět (Řešení sporů), může investor strany podat podle tohoto oddílu žalobu k tribunálu zřízenému podle tohoto oddílu na to, že druhá strana porušila povinnost podle:

- a) oddílu C, pokud jde o rozšíření, provádění, řízení, správu, užívání, požívání a prodej nebo jinou formu zcizení jeho zahrnuté investice, nebo
- b) oddílu D,

pokud investor prohlašuje, že v důsledku takového údajného porušení povinnosti utrpěl ztrátu nebo škodu.

2. Žaloby podle odst. 1 písm. a) týkající se rozšíření zahrnuté investice mohou být podávány pouze do té míry, v jaké se dané opatření vztahuje na stávající podnikatelskou činnost v rámci zahrnuté investice a v jaké investor v důsledku toho utrpěl na zahrnuté investici ztrátu či škodu.

3. Pro upřesnění je třeba uvést, že investor nesmí podat žalobu podle tohoto oddílu, pokud se investice uskutečnila prostřednictvím podvodného jednání, zatajení, korupce či jednání, které představuje zneužití řízení.
4. Žalobu týkající se restrukturalizace dluhu emitovaného některou stranou lze podat pouze podle tohoto oddílu a v souladu s přílohou 8-B.
5. Tribunál ustavený podle tohoto oddílu nerozhoduje o žalobách, které nespadají do oblasti působnosti tohoto článku.

ČLÁNEK 8.19

Konzultace

1. Spor by se pokud možno měl vyřešit smírně. Na tomto řešení se lze dohodnout kdykoli, a to i po podání žaloby podle článku 8.23. Nedohodnou-li se strany sporu na období delším, uskuteční se konzultace do 60 dní od podání žádosti o konzultace podle odstavce 4.
2. Nedohodnou-li se strany sporu jinak, uskuteční se konzultace:
 - a) v Ottavě, pokud jsou napadená opatření opatřeními Kanady;
 - b) v Bruselu, pokud napadená opatření zahrnují opatření Evropské unie, nebo

c) v hlavním městě členského státu Evropské unie, pokud jsou napadená opatření výhradně opatřeními tohoto členského státu.

3. Strany sporu mohou vést konzultace prostřednictvím videokonference či jiného prostředku, jestliže je to vhodné, například v případě, že investorem je malý nebo střední podnik.

4. Investor předloží druhé straně žádost o konzultaci, v níž uvede:

a) jméno a adresu investora, a je-li taková žádost podána jménem místně usazeného podniku, název, adresu a místo, kde byl místně usazený podnik zapsán do obchodního rejstříku;

b) pokud je investorů více, jméno a adresu každého investora, a pokud je více místně usazených podniků, název, adresu a místo, kde byl každý místně usazený podnik zapsán do obchodního rejstříku;

c) ustanovení této dohody, jež byla údajně porušena;

d) právní a skutkový základ žaloby včetně sporného opatření a

e) požadovaná nápravná opatření a odhadovanou výši náhrady škody.

Žádost o konzultace musí obsahovat důkaz, že investor je investorem druhé strany a že vlastní či kontroluje danou investici, a případně, že vlastní či kontroluje místně usazený podnik, jehož jménem se žádost podává.

5. Požadavky uplatňované na žádosti o konzultace stanovené v odstavci 4 musí být splněny s dostatečnou přesností, aby se žalovaná strana mohla do konzultací účinně zapojit a připravit svoji obhajobu.
6. Žádost o konzultace musí být podána:
- a) do tří let ode dne, kdy se investor, nebo případně místně usazený podnik poprvé dozvěděl nebo poprvé měl dozvědět o údajném porušení a seznal, že v důsledku toho on, tedy tento investor, nebo případně místně usazený podnik, utrpěl ztrátu nebo škodu, nebo
 - b) do dvou let poté, co investor, nebo případně místně usazený podnik přestal uplatňovat nároky nebo vést řízení u tribunálu nebo soudu podle právních předpisů strany, nebo poté, co bylo takové řízení jiným způsobem ukončeno, a v každém případě nejpozději 10 let ode dne, kdy se investor, nebo případně místně usazený podnik poprvé dozvěděl nebo poprvé měl dozvědět o údajném porušení a seznal, že v důsledku toho on, tedy tento investor, nebo případně místně usazený podnik, utrpěl ztrátu nebo škodu.
7. Žádost o konzultace, která se týká údajného porušení ze strany Evropské unie nebo členského státu Evropské unie, se zašle Evropské unii.
8. V případě, že investor nepodal žalobu podle článku 8.23 do 18 měsíců od podání žádosti o konzultace, má se za to, že investor svoji žádost o konzultace a případné oznámení, kterým požaduje určení žalované strany, stáhl a již nepodá žalobu podle tohoto oddílu v souvislosti s těmi samými opatřeními. Tuto lhůtu lze na základě dohody stran sporu změnit.

ČLÁNEK 8.20

Mediace

1. Strany sporu se mohou kdykoli dohodnout, že využijí mediace.
2. Využitím mediace není dotčeno právní postavení nebo práva žádné ze stran sporu podle této kapitoly, přičemž se toto využití řídí pravidly, na kterých se dohodnou strany sporu, včetně, pokud jsou k dispozici, pravidel pro mediaci přijatých Výborem pro služby a investice podle čl. 8.44 odst. 3 písm. c).
3. Prostředník je jmenován po dohodě stran sporu. Strany sporu mohou také požádat, aby prostředníka jmenoval generální tajemník ICSID.
4. Strany sporu se vynasnaží dosáhnout řešení sporu do 60 dní od jmenování prostředníka.
5. Dohodnou-li se strany sporu, že využijí mediace, čl. 8.19 odst. 6 a 8 se neuplatní v období mezi datem, kdy se strany sporu dohodly, že mediace využijí, a datem, kdy se některá ze stran sporu rozhodne mediaci ukončit. Rozhodnutí strany sporu ukončit mediaci se dopisem oznámí prostředníkovi a druhé straně sporu.

ČLÁNEK 8.21

Určení žalované strany v případě sporů s Evropskou unií nebo jejími členskými státy

1. Pokud není možné vyřešit spor do 90 dní od podání žádosti o konzultace, žádost se týká údajného porušení této dohody ze strany Evropské unie nebo členského státu Evropské unie a investor má v úmyslu podat žalobu podle článku 8.23, doručí investor Evropské unii oznámení s žádostí o určení žalované strany.
2. V oznámení podle odstavce 1 se uvedou opatření, v souvislosti s nimiž má investor v úmyslu podat žalobu.
3. Evropská unie po určení žalované strany informuje investora, zda je žalovanou stranou Evropská unie nebo členský stát Evropské unie.
4. V případě, že investor nebyl o tomto určení informován do 50 dní po doručení svého oznámení, ve kterém požaduje určení žalované strany:
 - a) je žalovanou stranou členský stát, pokud opatření vymezená v oznámení jsou výhradně opatřeními členského státu Evropské unie;
 - b) je žalovanou stranou Evropská unie, pokud opatření vymezená v oznámení zahrnují opatření Evropské unie.

5. Investor může podat žalobu podle článku 8.23 na základě určení žalované strany podle odstavce 3, a pokud investorovi nebylo takové určení oznámeno, na základě použití odstavce 4.
6. Je-li žalovanou stranou Evropská unie nebo členský stát Evropské unie podle odstavce 3 nebo odstavce 4, Evropská unie ani členský stát Evropské unie se nesmí dovolávat nepřipustnosti žaloby, nedostatku příslušnosti tribunálu ani jinak podávat námitky vůči žalobě nebo nálezu z důvodu toho, že žalovaná strana nebyla řádně určena podle odstavce 3 nebo stanovena na základě použití odstavce 4.
7. Tribunál je vázán určením žalované strany podle odstavce 3, a pokud investorovi nebylo takové určení oznámeno, na základě použití odstavce 4.

ČLÁNEK 8.22

Procesní a další požadavky pro podání žaloby k tribunálu

1. Investor může podat žalobu podle článku 8.23, pouze pokud:
 - a) doručí žalované straně spolu s podáním žaloby svůj souhlas s tím, aby spor řešil tribunál v souladu s postupy stanovenými v tomto oddíle;
 - b) od podání žádosti o konzultace uplynulo alespoň 180 dní a v příslušných případech od podání oznámení, kterým se požaduje určení žalované strany, uplynulo alespoň 90 dní;

- c) splnil požadavky na oznámení, kterým se požaduje určení žalované strany;
- d) splnil požadavky týkající se žádosti o konzultace;
- e) ve své žalobě neuvedl opatření, které nebylo uvedeno v jeho žádosti o konzultace;
- f) vezme svoji žalobu zpět nebo ukončí jakékoli stávající řízení u tribunálu nebo soudu vedené podle domácího nebo mezinárodního práva v souvislosti s opatřením, které údajně představuje porušení této dohody uvedené v jeho žalobě, a
- g) zřekne se práva uplatnit žalobu nebo zahájit řízení u tribunálu nebo soudu vedené podle domácího nebo mezinárodního práva v souvislosti s opatřením, které údajně představuje porušení této dohody uvedené v jeho žalobě.

2. Pokud se žaloba podaná podle článku 8.23 týká ztráty nebo škody utrpěné místně usazeným podnikem nebo v souvislosti s podílem v místně usazeném podniku, který je zcela či zčásti ve vlastnictví investora nebo je jím přímo či nepřímo kontrolován, vztahují se požadavky uvedené v odst. 1 písm. f) a g) jak na investora, tak na místně usazený podnik.

3. Požadavky uvedené v odst. 1 písm. f) a g) a v odstavci 2 se nevztahují na místně usazený podnik, pokud žalovaná strana nebo investorův hostitelský stát zbavily investora kontroly nad tímto místně usazeným podnikem, nebo jinak zabránily tomuto místně usazenému podniku v plnění zmíněných požadavků.

4. Na žádost žalované strany se tribunál prohlásí za nepřislušný, pokud investor, nebo případně místně usazený podnik nesplní některý z požadavků stanovených v odstavcích 1 a 2.
5. Zřeknutí se práv podle odst. 1 písm. g) nebo případně odstavec 2 se přestane uplatňovat:
 - a) pokud tribunál zamítne žalobu na základě nedodržení požadavků stanovených v odstavci 1 nebo 2 nebo z jiných procesních důvodů či důvodů týkajících se příslušnosti;
 - b) pokud tribunál zamítne žalobu podle článku 8.32 nebo 8.33 nebo
 - c) pokud investor vezme svoji žalobu zpět v souladu s platnými pravidly podle čl. 8.23 odst. 2 do 12 měsíců od ustavení senátu tribunálu.

ČLÁNEK 8.23

Podání žaloby k tribunálu

1. Pokud spor nebyl vyřešen prostřednictvím konzultací, může žalobu podle tohoto oddílu podat:
 - a) investor strany svým vlastním jménem nebo
 - b) investor strany jménem místně usazeného podniku, který je zcela či zčásti v jeho vlastnictví nebo je jím přímo či nepřímo kontrolován.

2. Žaloba může být podána podle následujících pravidel:

- a) Úmluvy ICSID a Jednacího řádu pro rozhodčí řízení;
- b) Dodatkových pravidel ICSID, pokud se nepoužijí podmínky pro řízení podle písmene a);
- c) pravidel rozhodčího řízení UNCITRAL nebo
- d) jakýchkoli jiných pravidel, na kterých se strany sporu dohodly.

3. V případě, že investor navrhne pravidla podle odst. 2 písm. d), odpoví žalovaná strana na návrh investora do 20 dní od obdržení. Pokud se strany sporu nedohodnou na těchto pravidlech do 30 dní od obdržení, může investor podat žalobu podle pravidel stanovených v odst. 2 písm. a), b) nebo c).

4. Pro upřesnění je třeba uvést, že žaloba podaná podle odst. 1 písm. b) musí splňovat požadavky čl. 25 odst. 1 Úmluvy ICSID.

5. Investor může při podávání žaloby navrhnout, že by měl o případu rozhodnout jediný člen tribunálu. Žalovaná strana takový návrh s porozuměním zváží, zejména je-li investorem malý nebo střední podnik, nebo pokud se jedná o poměrně nízkou kompenzaci nebo škodu.

6. Pravidly použitelnými podle odstavce 2 jsou pravidla platná ke dni, kdy byla k tribunálu podána žaloba či žaloby podle tohoto oddílu, s výhradou zvláštních pravidel stanovených v tomto oddíle a doplněných pravidly přijatými podle čl. 8.44 odst. 3 písm. b).
7. Žaloba se považuje za podanou pro účely řešení sporu podle tohoto oddílu, když:
- a) generální tajemník ICSID obdrží žádost podle čl. 36 odst. 1 Úmluvy ICSID;
 - b) generální tajemník ICSID obdrží žádost podle článku 2 oddílu C Dodatkových pravidel ICSID;
 - c) žalovaná strana obdrží oznámení podle článku 3 pravidel rozhodčího řízení UNCITRAL nebo
 - d) žalovaná strana obdrží žádost nebo oznámení, kterým se zahajuje řízení, v souladu s pravidly dohodnutými podle odst. 2 písm. d).
8. Každá strana oznámí druhé straně místo, kam mají investoři doručovat oznámení a další dokumenty podle tohoto oddílu. Každá strana zajistí, aby tyto informace byly veřejně dostupné.

ČLÁNEK 8.24

Řízení podle jiné mezinárodní dohody

Jestliže je podána žaloba podle tohoto oddílu a jiné mezinárodní dohody a:

- a) existuje možnost, že by se mohla překrývat kompenzace, nebo
- b) žaloba podle jiné mezinárodní dohody by mohla mít významný vliv na řešení žaloby podané podle tohoto oddílu,

přeruší tribunál co nejrychleji po vyslechnutí stran sporu řízení nebo jinak zajistí, aby toto řízení vedené podle jiné mezinárodní dohody bylo zohledněno v jeho rozhodnutí, příkazu nebo nálezu.

ČLÁNEK 8.25

Souhlas s řešením sporu u tribunálu

1. Žalovaná strana souhlasí s řešením sporu u tribunálu v souladu s postupy stanovenými v tomto oddíle.

2. Souhlas podle odstavce 1 a podání žaloby k tribunálu podle tohoto oddílu musí splňovat požadavky:

- a) článku 25 Úmluvy ICSID a kapitoly II oddílu C Dodatkových pravidel ICSID týkajících se písemného souhlasu stran sporu a
- b) článku II Newyorské úmluvy pro písemné dohody.

ČLÁNEK 8.26

Financování třetí stranou

- 1. Pokud strana sporu využije financování třetí stranou, oznámí druhé straně sporu a tribunálu jméno/název a adresu třetí osoby, která tyto finanční prostředky poskytla.
- 2. Tyto informace budou sděleny v okamžiku podání žaloby, nebo v případě, že je po podání žaloby uzavřena dohoda o financování nebo poskytnut dar nebo podpora, co nejdříve po uzavření dané dohody nebo poskytnutí daru nebo podpory.

ČLÁNEK 8.27

Ustavení tribunálu

- 1. Tribunál zřízený podle tohoto oddílu rozhoduje o žalobách podaných podle článku 8.23.

2. Smíšený výbor CETA jmenuje po vstupu této dohody v platnost patnáct členů tribunálu. Pět členů tribunálu je státními příslušníky členského státu Evropské unie, pět členů je státními příslušníky Kanady¹¹ a pět členů je státními příslušníky třetích zemí.
3. Smíšený výbor CETA se může rozhodnout, že zvýší nebo sníží počet členů tribunálu o násobek tří. Dodatečná jmenování se provedou na stejném základě, jaký je uveden v odstavci 2.
4. Členové tribunálu mají kvalifikaci požadovanou v jejich zemi ke jmenování do soudní funkce, nebo jsou obecně uznávanými právníky. Mají prokazatelné odborné znalosti v oblasti mezinárodního práva veřejného. Je žádoucí, aby měli odborné znalosti zejména v oblasti mezinárodního investičního práva, mezinárodního obchodního práva a v oblasti řešení sporů vzniklých v rámci mezinárodních investičních nebo mezinárodních obchodních dohod.
5. Členové tribunálu jmenování podle tohoto oddílu jsou jmenováni na pětileté funkční období a mohou být jmenováni dvakrát po sobě. Funkční období sedmi losem určených osob z patnácti osob jmenovaných neprodleně po vstupu této dohody v platnost se však prodlouží na šest let. Jakmile se místa uprázdní, budou znovu obsazena. Skončí-li výkon funkce člena tribunálu před uplynutím jeho funkčního období, je nahrazen na zbývající část funkčního období jinou jmenovanou osobou. V zásadě platí, že člen tribunálu, který působí v senátu tribunálu v okamžiku, kdy skončí jeho funkční období, může v tomto senátu sloužit až do vydání konečného nálezu.

¹¹ Každá strana může namísto toho navrhnout jmenování až pěti členů tribunálu s libovolnou státní příslušností. V takovém případě jsou tito členové tribunálu považováni za státní příslušníky strany, která navrhla jejich jmenování pro účely tohoto článku.

6. Tribunál projednává věci v senátech složených ze tří členů tribunálu, z nichž jeden je státním příslušníkem členského státu Evropské unie, jeden je státním příslušníkem Kanady a jeden je státním příslušníkem třetí země. Senátu předsedá ten člen tribunálu, který je státním příslušníkem třetí země.
7. Do 90 dní od podání žaloby podle článku 8.23 jmenuje předseda tribunálu na rotačním základě členy senátu tribunálu, který příslušnou věc projedná, přičemž zajistí, aby složení senátů bylo náhodné a nepředvídatelné a všichni členové tribunálu měli stejnou příležitost vykonávat svoji funkci.
8. Předseda a místopředseda tribunálu odpovídají za organizační záležitosti, jsou jmenováni na dvouleté funkční období a vybírají se losem z těch členů tribunálu, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí. Svoji funkci vykonávají na rotačním základě, jak je vylosuje předseda Smíšeného výboru CETA. Předsedu v případě jeho nepřítomnosti nahrazuje místopředseda.
9. Bez ohledu na odstavec 6 mohou se strany sporu dohodnout, že věc projedná jediný člen tribunálu, náhodně jmenovaný z řad státních příslušníků třetích zemí. Žalovaná strana takovou žádost žalující strany s porozuměním zváží, zejména je-li žalující stranou malý nebo střední podnik, nebo pokud se jedná o poměrně nízkou kompenzaci nebo škodu. Tato žádost se podává před ustavením senátu tribunálu.
10. Tribunál může vypracovat vlastní pracovní postupy.

11. Členové tribunálu zajistí, aby byli k dispozici a byli schopni vykonávat funkce stanovené v tomto oddíle.
12. Aby byla zajištěna dostupnost členů tribunálu, vyplácí se jim měsíční honorář, jehož výši stanoví Smíšený výbor CETA.
13. Měsíční honoráře uvedené v odstavci 12 hradí obě strany stejnou měrou na účet spravovaný sekretariátem ICSID. Pokud jedna strana tento měsíční honorář neuhradí, může se jej rozhodnout zaplatit druhá strana. Veškeré nedoplatky strany zůstávají splatné s příslušným úrokem.
14. Jestliže Smíšený výbor CETA nepřijme rozhodnutí podle odstavce 15, určí se výše poplatků a výdajů členů tribunálu v senátu ustaveném k projednání určité žaloby, kromě honorářů uvedených v odstavci 12, podle pravidla 14 odst. 1 finančních a správních pravidel Úmluvy ICSID platných v den podání žaloby, přičemž tribunál rozdělí tyto poplatky a výdaje mezi strany sporu podle čl. 8.39 odst. 5.
15. Smíšený výbor CETA může svým rozhodnutím změnit honorář a jiné poplatky a výdaje na pravidelnou mzdu a rozhodnout o platných způsobech a podmínkách.
16. Sekretariát ICSID působí jako sekretariát tribunálu, kterému poskytuje náležitou podporu.

17. Pokud Smíšený výbor CETA neprovedl jmenování podle odstavce 2 do 90 dní ode dne, kdy byla podána žaloba za účelem vyřešení sporu, jmenuje generální tajemník ICSID na žádost kterékoli strany senát složený ze tří členů tribunálu, ledaže by se strany sporu dohodly, že věc projedná jediný člen tribunálu. Generální tajemník ICSID jmenuje členy senátu na základě náhodného výběru z nominovaných členů. Generální tajemník ICSID nesmí jako předsedu senátu jmenovat státního příslušníka Kanady ani členského státu Evropské unie, ledaže by se strany sporu dohodly jinak.

ČLÁNEK 8.28

Odvolací tribunál

1. Zřizuje se odvolací tribunál, jehož úkolem je přezkum nálezů vydaných podle tohoto oddílu.
2. Odvolací tribunál může potvrdit, změnit nebo zrušit nález tribunálu na základě:
 - a) vad při uplatňování nebo výkladu použitelného práva;
 - b) zjevných pochybení při posouzení skutkového stavu, včetně posouzení příslušného domácího práva;
 - c) důvodů stanovených v čl. 52 odst. 1 písm. a) až e) Úmluvy ICSID, pokud se na ně nevztahují odstavce a) a b).

3. Členové odvolacího tribunálu jsou jmenováni rozhodnutím Smíšeného výboru CETA, které se přijme zároveň s rozhodnutím uvedeným v odstavci 7.
4. Členové odvolacího tribunálu splňují požadavky uvedené v čl. 8.27 odst. 4, jakož i ustanovení článku 8.30.
5. Senát odvolacího tribunálu ustavený k projednání odvolání se skládá ze tří náhodně jmenovaných členů odvolacího tribunálu.
6. Na řízení u odvolacího tribunálu se vztahují články 8.36 a 8.38.
7. Smíšený výbor CETA neprodleně přijme rozhodnutí, kterým upraví následující administrativní a organizační záležitosti týkající se fungování odvolacího tribunálu:
 - a) administrativní podporu;
 - b) postupy pro podání odvolání a řízení u odvolacího tribunálu a postupy pro vrácení věci zpět k tribunálu za účelem úpravy nálezu, je-li to vhodné;
 - c) postupy pro obsazení volného místa v odvolacím tribunálu a v senátu odvolacího tribunálu, který byl ustaven k projednání věci;
 - d) odměnu členů odvolacího tribunálu;
 - e) ustanovení týkající se nákladů souvisejících s odvoláním;

- f) počet členů odvolacího tribunálu a
- g) jakékoli jiné prvky, které považuje za nezbytné pro účinné fungování odvolacího tribunálu.

8. Výbor pro služby a investice pravidelně přezkoumává fungování odvolacího tribunálu a může vydávat doporučení Smíšenému výboru CETA. Smíšený výbor CETA může v případě potřeby revidovat rozhodnutí uvedené v odstavci 7.

9. Po přijetí rozhodnutí uvedeného v odstavci 7:

- a) se strana sporu může proti nálezu vydanému podle tohoto oddílu odvolat k odvolacímu tribunálu do 90 dní od jeho vydání;
- b) se strana sporu nesmí v souvislosti s nálezem vydaným podle tohoto oddílu domáhat přezkumu, zastavení, zrušení, změny ani zahájení jiného podobného postupu;
- c) se nález vydaný podle článku 8.39 nepovažuje za konečný a není možné podat návrh na jeho výkon, dokud:
 - i) neuplynulo 90 dní od vydání nálezu a nebylo podáno žádné odvolání;
 - ii) podané odvolání nebylo zamítnuto nebo vzato zpět nebo

- iii) neuplynulo 90 dní od vydání nálezů odvolacím tribunálem a odvolací tribunál nevrátil věc zpět tribunálu;
- d) konečný nález odvolacího tribunálu se považuje za konečný nález pro účely článku 8.41 a
- e) ustanovení čl. 8.41 odst. 3 se nepoužije.

ČLÁNEK 8.29

Zřízení mnohostranného tribunálu pro investice a odvolacího mechanismu

Strany se spolu s ostatními obchodními partnery zasadí o zřízení mnohostranného tribunálu pro investice a odvolacího mechanismu pro řešení investičních sporů. Po vytvoření tohoto mnohostranného mechanismu přijme Smíšený výbor CETA rozhodnutí stanovující, že se investiční spory v rámci tohoto oddílu budou rozhodovat podle tohoto mnohostranného mechanismu, a přijme vhodná přechodná opatření.

ČLÁNEK 8.30

Etické otázky

1. Členové tribunálu jsou nezávislí. Tyto osoby nesmí mít vztah k žádné vládě¹². Pokud jde o záležitosti týkající se sporu, nejednají podle pokynů žádné organizace nebo vlády. Nezúčastňují se při posuzování jakéhokoli sporu, který by mohl způsobit přímý nebo nepřímý střet zájmů. Dodržují směrnice Mezinárodní advokátní komory týkající se střetu zájmů v mezinárodním rozhodčím řízení a veškerá doplňková pravidla přijatá podle čl. 8.44 odst. 2. Po svém jmenování mimoto nesmí vystupovat jako právní zástupce, znalec jmenovaný stranou nebo svědek v žádném probíhajícím nebo novém investičním sporu podle této nebo jiné mezinárodní dohody.
2. Domnívá-li se strana sporu, že se člen tribunálu nachází ve střetu zájmů, může požádat předsedu Mezinárodního soudního dvora, aby vydal ve věci námitky ke jmenování tohoto člena rozhodnutí. Oznámení o námitce se zašle předsedovi Mezinárodního soudního dvora do 15 dní ode dne, kdy bylo straně sporu oznámeno složení senátu tribunálu, nebo do 15 ode dne, kdy se strana dozvěděla o příslušných skutečnostech, pokud je nemohla odůvodněně znát v okamžiku utváření senátu. V oznámení o námitce se uvedou důvody této námitky.

¹² Pro upřesnění je třeba uvést, že skutečnost, že určitá osoba pobírá odměnu od vlády, sama o sobě neznamená, že tato osoba není způsobilá stát se členem tribunálu.

3. Pokud se do 15 dní ode dne oznámení námitky dotčený člen tribunálu nerozhodne, že ze senátu odstoupí, může předseda Mezinárodního soudního dvora po obdržení podání od stran sporu a poté, co dal dotčenému členovi tribunálu možnost předložit připomínky, vydat o námitce rozhodnutí. Předseda Mezinárodního soudního dvora se vynasnaží vydat rozhodnutí a uvědomit strany sporu a ostatní členy senátu do 45 dní od přijetí oznámení o námitce. Místo uvolněné v důsledku zbavení člena tribunálu funkce nebo jeho odstoupení se urychleně obsadí.

4. Na základě odůvodněného doporučení předsedy tribunálu nebo ze společného podnětu mohou strany prostřednictvím rozhodnutí Smíšeného výboru CETA odvolat člena tribunálu, pokud je jeho jednání v rozporu s povinnostmi stanovenými v odstavci 1 a neslučitelné s tím, aby nadále působil jako člen tribunálu.

ČLÁNEK 8.31

Použitelné právo a výklad

1. Při rozhodování uplatňuje tribunál zřízený podle tohoto oddílu tuto dohodu ve výkladu, který je v souladu s Vídeňskou úmluvou o smluvním právu a s dalšími pravidly a zásadami mezinárodního práva platného mezi stranami.

2. Tribunál není příslušný k tomu, aby posuzoval oprávněnost opatření, které údajně představuje porušení této dohody, podle domácího práva strany. Pro upřesnění je třeba uvést, že při určování souladu opatření s touto dohodou může tribunál domácí právo strany případně zvážit jako skutkové zjištění. V takovém případě postupuje tribunál podle převládajícího výkladu domácího práva soudy nebo orgány dané strany sporu, přičemž význam domácího práva, jak byl objasněn tribunálem, není pro soudy ani orgány této strany závazný.

3. Dojde-li k závažným problémům s výkladem, jež mohou mít vliv na investice, může Výbor pro služby a investice doporučit podle čl. 8.44 odst. 3 písm. a) Smíšenému výboru CETA, aby přijal výklad ustanovení této dohody. Výklad přijatý Smíšeným výborem CETA je závazný pro rozhodnutí tribunálu zřízeného podle tohoto oddílu. Smíšený výbor CETA může rozhodnout, že výklad bude mít závaznou platnost od určitého dne.

ČLÁNEK 8.32

Žaloby, jež jsou z právního hlediska zjevně neopodstatněné

1. Žalovaná strana může do 30 dní po ustavení senátu tribunálu a v každém případě před jeho prvním zasedáním podat námitku, že žaloba je z právního hlediska zjevně neopodstatněná.
2. Námitka nemůže být podána podle odstavce 1, pokud žalovaná strana již podala námitku podle článku 8.33.

3. Žalovaná strana co nejvíce upřesní podstatu námitky.
4. Poté, co tribunál obdrží námitku podle tohoto článku, pozastaví řízení v dané věci a vypracuje časový rozvrh pro posouzení námitky, jenž je v souladu s rozvrhem, který vypracoval pro posouzení jakýchkoli jiných předběžných otázek.
5. Poté, co dá tribunál stranám sporu příležitost předložit připomínky, vydá na svém prvním zasedání nebo co nejdříve po něm rozhodnutí nebo nález, které zdůvodní. Tribunál přitom považuje uváděné skutečnosti za pravdivé.
6. Tímto článkem není dotčena pravomoc tribunálu zabývat se dalšími námitkami jako předběžnými otázkami ani právo žalované strany podat v průběhu řízení námitku, že je žaloba z právního hlediska neopodstatněná.

ČLÁNEK 8.33

Žaloby z právního hlediska bezvýznamné

1. Aniž je dotčena pravomoc tribunálu zabývat se jinými námitkami jako předběžnými otázkami nebo právo žalované strany vznést takové námitky v kteroukoli vhodnou dobu, zabývá se tribunál jakožto předběžnou otázkou veškerými námitkami žalované strany, že žaloba podaná podle článku 8.23 nebo její část není z právního hlediska žalobou, k níž lze učinit nález ve prospěch žalující strany podle tohoto oddílu, a to i kdyby byly uváděné skutečnosti považovány za pravdivé, a rozhoduje o nich.

2. Námitka podle odstavce 1 se podá tribunálu nejpozději v den, který tribunál určil žalované straně jako datum, do kterého se má vyjádřit k žalobě.
3. Jestliže byla podána námitka podle článku 8.32, může tribunál při zohlednění okolností dané námitky a podle postupů stanovených v tomto článku odmítnout zabývat se námitkou podanou podle odstavce 1.
4. Poté, co tribunál obdrží námitku podle odstavce 1, a případně po vynesení rozhodnutí podle odstavce 3, pozastaví řízení v dané věci, vypracuje časový rozvrh pro posouzení námitky, jenž je v souladu s rozvrhem, který vypracoval pro posouzení jakýchkoli jiných předběžných otázek, a vydá rozhodnutí nebo nález o námitce a uvede jejich důvody.

ČLÁNEK 8.34

Dočasná ochranná opatření

Tribunál může nařídit dočasné ochranné opatření s cílem ochránit práva strany sporu či zajistit plnou účinnost své pravomoci, což může zahrnovat příkaz k zajištění důkazů v držení nebo pod kontrolou strany sporu, nebo ochránit svoji pravomoc. Tribunál nesmí nařídit zajištění majetku ani vydat příkaz zakazující nebo omezující opatření, které domněle představuje porušení uvedené v článku 8.23. Pro účely tohoto článku se příkazem rozumí i doporučení.

ČLÁNEK 8.35

Zastavení řízení

Pokud po podání žaloby podle tohoto oddílu investor nepodnikne žádné kroky v řízení po dobu 180 po sobě následujících dní, nebo po jiné období dohodnuté stranami sporu, má se za to, že investor vzal žalobu zpět a řízení zastavil. Tribunál vezme na žádost žalované strany a po oznámení této skutečnosti stranám sporu na vědomí takovéto zastavení řízení prostřednictvím příkazu. Po vydání příkazu pravomoc tribunálu zanikne.

ČLÁNEK 8.36

Transparentnost řízení

1. Na řízení podle tohoto oddílu se vztahují pravidla transparentnosti UNCITRAL.
2. Žádost o konzultace, oznámení, kterým se požaduje určení žalované strany, oznámení o určení žalované strany, dohoda o zprostředkování, oznámení o úmyslu podat námitku proti členovi tribunálu, rozhodnutí o námitce proti členovi tribunálu a žádost o konsolidaci se zařazují na seznam dokumentů, které se zpřístupní veřejnosti podle čl. 3 odst. 1 pravidel transparentnosti UNCITRAL.

3. Věcné důkazy se zařazují na seznam dokumentů, které se zpřístupní veřejnosti podle čl. 3 odst. 2 pravidel transparentnosti komise UNCITRAL.
4. Bez ohledu na článek 2 pravidel transparentnosti UNCITRAL zveřejní Kanada nebo Evropská unie ještě před ustavením tribunálu včas příslušné dokumenty podle odstavce 2 s tím, že z nich včas odstraní důvěrné nebo chráněné informace. Tyto dokumenty mohou být veřejnosti zpřístupněny prostřednictvím jejich uložení do archivu.
5. Slyšení jsou veřejná. Tribunál po konzultaci se stranami sporu určí vhodná logistická opatření s cílem usnadnit přístup veřejnosti na tato slyšení. Pokud tribunál stanoví, že je potřeba chránit důvěrné nebo chráněné informace, učiní vhodná opatření, aby se část slyšení, která takovou ochranu vyžaduje, konala neveřejně.
6. Žádné ustanovení této kapitoly neukládá žalované straně povinnost nezveřejňovat informace, jejichž zveřejnění vyžadují její právní předpisy. Žalovaná strana by měla uplatňovat tyto právní předpisy způsobem, který citlivě ochrání před zveřejněním informace, jež byly označeny za důvěrné nebo chráněné.

ČLÁNEK 8.37

Sdílení informací

1. V souvislosti s řízením může strana sporu zpřístupnit jiným osobám, například svědkům a znalcům, takové neupravené dokumenty, které považuje za nezbytné v průběhu řízení podle tohoto oddílu. Strana sporu však zajistí, aby tyto osoby chránily důvěrné nebo chráněné informace obsažené v těchto dokumentech.

2. Tato dohoda nebrání žalované straně zpřístupnit úředníkům Evropské unie, členských států Evropské unie nebo orgánů na nižší než celostátní úrovni takové neupravené dokumenty, které považuje za nezbytné v průběhu řízení podle tohoto oddílu. Žalovaná strana však zajistí, aby tito úředníci chránili důvěrné nebo chráněné informace obsažené v těchto dokumentech.

ČLÁNEK 8.38

Strana dohody, která není účastníkem sporu

1. Žalovaná strana do 30 dní po obdržení žaloby nebo neprodleně poté, co byl spor týkající se důvěrných nebo chráněných informací vyřešen, poskytne straně dohody, která není účastníkem sporu:

- a) žádost o konzultace, oznámení, kterým se požaduje určení žalované strany, oznámení o určení žalované strany, žalobu podanou podle článku 8.23, žádost o konsolidaci, a veškeré ostatní dokumenty k nim připojené;

- b) na vyžádání:
 - i) písemnou žalobu, vyjádření, shrnutí, žádosti a jiná podání, která strana sporu předložila tribunálu;
 - ii) písemná podání učiněná tribunálu podle článku 4 pravidel transparentnosti UNCITRAL;
 - iii) zápisy ze slyšení tribunálu či jejich přepisy, jsou-li dostupné, a
 - iv) příkazy, nálezy a rozhodnutí tribunálu a
 - c) na vyžádání a na náklady strany dohody, která není účastníkem sporu, veškeré důkazy předložené tribunálu, anebo jejich část, ledaže by požadované důkazy byly veřejně dostupné.
2. Tribunál přijme od strany dohody, která není účastníkem sporu, ústní či písemná podání ohledně otázek výkladu této dohody, nebo ji k tomu po konzultaci se stranami sporu vyzve. Strana dohody, která není účastníkem sporu, se může účastnit slyšení konaného podle tohoto oddílu.
3. Tribunál nemůže vyvozovat jakékoli závěry, nebyla-li předložena žádná podání podle odstavce 2.
4. Tribunál zajistí, aby strany sporu dostaly rozumnou příležitost vyjádřit své připomínky ohledně jakýchkoli podání strany dohody, která není účastníkem sporu.

ČLÁNEK 8.39

Konečný nález

1. Vynese-li tribunál konečný nález proti žalované straně, může uložit pouze jedno z těchto opatření nebo jejich kombinaci:
 - a) finanční odškodnění a případné úroky;
 - b) restituci majetku, kdy musí nález stanovit, že žalovaná strana může namísto restituce uhradit finanční odškodnění představující spravedlivou tržní hodnotu majetku bezprostředně před vyvlastněním, nebo než se nadcházející vyvlastnění stalo známým, podle toho, co nastalo dříve, a příslušné úroky, přičemž se postupuje v souladu s článkem 8.12.
2. S výhradou odstavců 1 a 5, je-li podána žaloba podle čl. 8.23 odst. 1 písm. b):
 - a) nález přiznávající finanční odškodnění a příslušné úroky musí stanovit, že se tato částka vyplatí místně usazenému podniku;
 - b) nález přiznávající restituci majetku musí stanovit, že se tento majetek navrátí místně usazenému podniku;
 - c) nález přiznávající úhradu nákladů ve prospěch investora musí stanovit, že se uhradí investorovi, a

d) nález musí stanovit, že jím není dotčeno právo, které může mít jiná osoba než osoba, která se zřekla svého práva podle článku 8.22, na finanční odškodnění nebo majetek přiznané podle právních předpisů strany.

3. Finanční odškodnění nesmí přesahovat ztrátu, kterou utrpěl investor nebo případně místně usazený podnik, sníženou o veškeré předchozí již poskytnuté odškodnění nebo náhradu. Pro účely výpočtu finančního odškodnění tribunál rovněž sníží odškodnění s cílem zohlednit každou restituci majetku nebo zrušení nebo změnu opatření.

4. Tribunál neukládá sankční náhradu škody.

5. Tribunál nařídí, aby náklady řízení hradila neúspěšná strana sporu. Za výjimečných okolností může tribunál náklady mezi strany sporu rozdělit, pokud je toho názoru, že rozdělení je vzhledem k okolnostem žaloby vhodné. Ostatní opodstatněné náklady, včetně nákladů na právní zastoupení a pomoc, nese neúspěšná strana sporu, nerozhodne-li tribunál, že takové rozdělení nákladů není vzhledem k okolnostem žaloby přiměřené. Pokud byly úspěšné jen části žaloby, upraví se náklady poměrně podle počtu či rozsahu úspěšných částí žaloby.

6. Smíšený výbor CETA zváží zavedení doplňkových pravidel zaměřených na snížení finanční zátěže žalujících stran, které jsou fyzickými osobami nebo malými a středními podniky. Taková doplňková pravidla mohou zejména zohlednit finanční zdroje těchto žalujících stran a výši požadované náhrady.

7. Tribunál a strany sporu vynaloží veškeré úsilí o zajištění včasného průběhu řízení o řešení sporu. Tribunál vydá konečný náleze do 24 měsíců ode dne předložení žaloby podle článku 8.23. Pokud tribunál potřebuje k vydání konečného nálezu dodatečný čas, sdělí stranám sporu důvody tohoto zpoždění.

ČLÁNEK 8.40

Odškodnění nebo jiné kompenzace

Žalovaná strana neuplatní a tribunál nepřijme jako obhajobu, protinárok, právo na započtení nebo podobný procesní úkon, že investor nebo případně místně usazený podnik obdržel nebo obdrží odškodnění nebo jinou kompenzaci na základě pojistné smlouvy nebo záruky na celou škodu nebo její část, jejíž kompenzaci požaduje ve sporu zahájeném podle tohoto oddílu.

ČLÁNEK 8.41

Výkon nálezů

1. Nález vydaný podle tohoto oddílu je závazný pro strany sporu a v dané konkrétní věci.
2. S výhradou odstavce 3 strana sporu uzná a splní náleze neprodleně.

3. Strana sporu nesmí usilovat o výkon konečného nálezu, dokud nejsou splněny tyto podmínky:
 - a) v případě konečného nálezu vydaného podle Úmluvy ICSID:
 - i) uplynulo 120 dní ode dne, kdy byl nález vydán, přičemž žádná strana sporu nepožádala o přezkum nebo zrušení nálezu, nebo
 - ii) výkon nálezu byl přerušen a bylo dokončeno přezkumné řízení nebo řízení o zrušení;
 - b) v případě konečného nálezu podle pravidel doplňkových opatření ICSID či pravidel rozhodčího řízení UNCITRAL nebo jiných pravidel platných podle čl. 8. 23 odst. 2 písm. d):
 - i) uplynulo 90 dní ode dne, kdy byl nález vydán, přičemž žádná strana sporu nezahájila řízení o přezkumu, zastavení nebo zrušení nálezu, nebo
 - ii) výkon rozhodnutí byl přerušen a nějaký soud zamítl návrh na přezkum, zastavení nebo zrušení nálezu, nebo takovému návrhu vyhověl, přičemž není možné podat jiný opravný prostředek.
4. Výkon nálezu se řídí právními předpisy o výkonu rozsudků a nálezů platnými tam, kde se výkon žádá.
5. Konečný nález vydaný podle tohoto oddílu je rozhodčím nálezem, na který se nahlíží, jako by plynul z žalob na základě obchodního vztahu či transakce pro účely článku I Newyorské úmluvy.

6. Pro upřesnění je třeba uvést, že v případě žaloby podané podle čl. 8.23 odst. 2 písm. a) se konečný nález vydaný podle tohoto oddílu považuje za nález podle kapitoly IV oddílu 6 Úmluvy ICSID.

ČLÁNEK 8.42

Úloha stran

1. Žádná ze stran nepodá mezinárodní žalobu v souvislosti s žalobou podle článku 8.23, pokud druhá strana splnila a dodržela nález v tomto sporu vydaný.
2. Odstavec 1 nevylučuje možnost řešení sporů podle kapitoly dvacet devět (Řešení sporů), pokud jde o opatření obecné působnosti, a to i pokud jde o opatření, jež údajně porušilo tuto dohodu v souvislosti s konkrétní investicí, na niž byla podána žaloba podle článku 8.23, a není jím dotčen článek 8.38.
3. Odstavec 1 nevylučuje neformální výměny informací pouze za účelem usnadnění řešení sporu.

ČLÁNEK 8.43

Konsolidace

1. Týkají-li se dvě či více žalob podaných zvlášť podle článku 8.23 stejné právní otázky či skutkové podstaty a vycházejí-li ze stejných událostí nebo okolností, může strana sporu nebo společně strany sporu požádat o ustavení zvláštního senátu tribunálu podle tohoto článku a o to, aby tento senát vydal příkaz ke konsolidaci (žádost o konsolidaci).
2. Strana sporu, jež žádá příkaz ke konsolidaci, tuto skutečnost nejprve oznámí ostatním stranám sporu, jež mají být do tohoto příkazu zahrnuty.
3. Pokud strany sporu, kterým bylo sděleno oznámení podle odstavce 2, dosáhly dohody o požadovaném příkazu ke konsolidaci, mohou podat společnou žádost o ustavení zvláštního senátu tribunálu a konsolidaci podle tohoto článku. Pokud strany sporu, kterým bylo sděleno oznámení podle odstavce 2, nedosáhly dohody o požadovaném příkazu ke konsolidaci do 30 dní od tohoto oznámení, může podat žádost o ustavení zvláštního senátu tribunálu a konsolidaci podle tohoto článku kterákoli strana sporu.
4. Žádost se doručí písemně předsedovi tribunálu a všem stranám sporu, jež mají být do tohoto příkazu zahrnuty, přičemž musí obsahovat:
 - a) jména a adresy stran sporu, jež mají být do příkazu zahrnuty;

- b) žaloby či jejich části, jež mají být do příkazu zahrnuty, a
 - c) důvody, proč je příkaz požadován.
5. Žádost o konsolidaci, která se týká více než jedné žalované strany, vyžaduje souhlas všech žalovaných stran.
6. Pravidla platná pro řízení podle tohoto článku se určí takto:
- a) pokud byly všechny žaloby, pro něž se žádá příkaz ke konsolidaci, předloženy k řešení sporu podle stejných pravidel uvedených v článku 8.23, použijí se tato pravidla;
 - b) pokud nebyly žaloby, pro něž se žádá příkaz ke konsolidaci, předloženy k řešení sporu podle stejných pravidel:
 - i) mohou se investoři společně dohodnout na pravidlech podle čl. 8.23 odst. 2 nebo
 - ii) nemohou-li se investoři dohodnout na použitelných pravidlech do 30 dní ode dne, kdy předseda tribunálu obdržel žádost o konsolidaci, použijí se pravidla rozhodčího řízení UNCITRAL.
7. Předseda tribunálu po přijetí žádosti o konsolidaci a v souladu s požadavky stanovenými v čl. 8.27 odst. 7 ustaví nový senát („konsolidační senát“) tribunálu, který je příslušný k rozhodnutí o některých nebo všech žalobách nebo jejich částech, které jsou předmětem společné žádosti o konsolidaci.

8. Je-li po vyslechnutí stran sporu konsolidační senát přesvědčen, že se žaloby podané podle článku 8.23 týkají stejné právní otázky či skutkové podstaty a vycházejí ze stejných událostí nebo okolností a že by konsolidace byla v nejlepším zájmu spravedlivého a účinného rozhodnutí o žalobách, i pokud jde o soudržnost nálezů, může příkazem převzít příslušnost k rozhodnutí o některých nebo všech žalobách nebo jejich částech.

9. Pokud konsolidační senát tribunálu převzal příslušnost podle odstavce 8, může investor, který podal žalobu podle článku 8.23 a jehož žaloba nebyla předmětem spojení věcí, písemně požádat tribunál, aby byla zahrnuta do takového příkazu, jestliže tato žádost splňuje požadavky uvedené v odstavci 4. Konsolidační senát tribunálu vydá tento příkaz, pokud se přesvědčí, že podmínky odstavce 8 jsou splněny a že vyhovění takové žádosti zbytečně nezatíží nebo nespravedlivě nepoškodí kteroukoli ze stran sporu nebo nenaruší řízení. Před vydáním takového příkazu skuteční konsolidační senát tribunálu konzultaci se stranami sporu.

10. Na žádost strany sporu může konsolidační senát tribunálu zřízený podle tohoto článku před vydáním rozhodnutí podle odstavce 8 nařídit, aby bylo řízení senátu tribunálu jmenovaného podle čl. 8.27 odst. 7 pozastaveno, pokud tento senát své řízení již neodložil.

11. Senát tribunálu jmenovaný podle čl. 8.27 odst. 7 pozbývá příslušnosti k rozhodování o žalobách nebo jejich částech, nad nimiž převzal příslušnost konsolidační senát tribunálu zřízený podle tohoto článku.

12. Nález konsolidačního senátu tribunálu zřízeného podle tohoto článku, který se týká těchto žalob nebo jejich částí, nad nimiž převzal tento konsolidační senát příslušnost, je závazný pro senát tribunálu jmenovaný podle čl. 8.27 odst. 7.

13. Investor může vzít zpět žalobu podle tohoto oddílu, která byla předmětem konsolidace, ale takováto žaloba nesmí být opětovně podána podle článku 8.23. Pokud tak učiní do 15 dní po obdržení oznámení o konsolidaci, nesmí jeho předcházející podání žaloby být překážkou v tom, aby investor mohl řešit spor jinak než podle tohoto oddílu.

14. Na žádost investora může konsolidační senát tribunálu přijmout taková opatření, jež považuje za vyhovující, aby zabezpečil důvěrné nebo chráněné informace tohoto investora před ostatními investory. Tato opatření mohou zahrnovat předložení upravené verze dokumentů obsahujících důvěrné nebo chráněné informace ostatním investorům, nebo ujednání, že se části slyšení budou konat neveřejně.

ČLÁNEK 8.44

Výbor pro služby a investice

1. Výbor pro služby a investice představuje pro strany fórum ke konzultacím o otázkách týkajících se této kapitoly, jako jsou například:

a) obtíže, jež mohou nastat při provádění této kapitoly;

b) možná zlepšení této kapitoly, zejména na základě zkušeností a pokroku dosažených na jiných mezinárodních fórech a v rámci jiných dohod stran.

2. Výbor pro služby a investice přijme na základě dohody stran a po splnění příslušných vnitřních požadavků a postupů kodex chování pro členy tribunálu, který se použije při sporech vyplývajících z této kapitoly a jenž může nahradit nebo doplnit používaná pravidla a může upravovat záležitosti, jako je například:

- a) povinnost poskytnout informace;
- b) nezávislost a nestrannost členů tribunálu a
- c) důvěrnost.

Strany vynaloží veškeré úsilí s cílem zajistit, aby byl kodex chování přijat nejpozději první den prozatímního uplatňování nebo vstupu této dohody v platnost, a v každém případě nejpozději dva roky po tomto datu.

3. Výbor pro služby a investice může na základě dohody stran a po splnění jejich příslušných vnitřních požadavků a postupů:

- a) doporučit Smíšenému výboru CETA, aby přijal výklad ustanovení této dohody v souladu s čl. 8.31 odst. 3;

- b) přijímat a měnit pravidla doplňující platná pravidla pro řešení sporů a měnit platná pravidla pro transparentnost. Taková pravidla a změny jsou závazné pro tribunál zřízený podle tohoto oddílu;
- c) přijímat pravidla pro mediaci, která mohou využít strany sporu, jak je uvedeno v článku 8.20;
- d) doporučit Smíšenému výboru CETA, aby přijal jakékoli další prvky zabezpečující povinnost poskytovat spravedlivé a rovné zacházení podle čl. 8.10 odst. 3, a
- e) předkládat Smíšenému výboru CETA doporučení k fungování odvolacího tribunálu v souladu s čl. 8.28 odst. 8.

ČLÁNEK 8.45

Vyloučení

Ustanovení tohoto oddílu a kapitoly dvacet devět (Řešení sporů) o řešení sporů se nevztahují na záležitosti uvedené v příloze 8-C.

KAPITOLA DEVĚT

PŘESHraničNÍ OBCHOD SE SLUŽBAMI

ČLÁNEK 9.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

službami v oblasti oprav a údržby letadel činnosti, které jsou prováděny na letadle nebo části letadla v době, kdy je staženo z provozu, a nezahrnují tzv. traťovou údržbu;

službami souvisejícími s provozem letiště provoz či řízení letištní infrastruktury za poplatek nebo na smluvním základě, včetně terminálů, drah, pojezdových drah a odbavovacích ploch, parkovacích zařízení a systémů dopravy uvnitř letiště. Pro upřesnění je třeba uvést, že služby související s provozem letiště nezahrnují vlastnictví letiště nebo letištních pozemků ani investice do nich, ani žádné úkoly vykonávané správní radou. Služby související s provozem letiště nezahrnují letové navigační služby;

službami počítačového rezervačního systému poskytování služeb prostřednictvím počítačových systémů, které obsahují informace o letových řádech leteckých dopravců, dostupnosti, tarifech a pravidlech tarifů, jejichž pomocí lze provést rezervaci nebo vystavit letenky;

přeshraničním obchodem se službami nebo **přeshraničním poskytováním služeb** poskytování služby:

- a) z území jedné strany na území druhé strany nebo
- b) na území jedné strany spotřebiteli služby pocházejícímu z druhé strany;

ale nezahrnuje poskytování služby na území jedné strany osobou z druhé strany;

pozemním odbavováním poskytování služby za poplatek nebo na smluvním základě za následující činnosti: pozemní správa a dozor, včetně kontroly nákladu a komunikací; odbavování cestujících; odbavování zavazadel; odbavování nákladu a pošty; manipulace na odbavovací ploše a obsluha letadel; manipulace s pohonnými hmotami a oleji; traťová údržba letadel, letový provoz a správu posádky; povrchová doprava nebo cateringové služby. Pozemní odbavování nezahrnuje bezpečnostní služby ani provoz či řízení centralizované letištní infrastruktury, jako jsou systémy odbavování zavazadel, odmrazovací zařízení, systémy pro distribuci pohonných hmot nebo systémy dopravy uvnitř letiště;

prodejem a marketingem leteckých přepravních služeb možnost, aby letecký dopravce bez omezení prodával své letecké přepravní služby a obchodoval s nimi, včetně všech aspektů obchodování, jako je průzkum trhu, inzerce a distribuce, přičemž tyto činnosti nezahrnují tvorbu cen leteckých přepravních služeb ani příslušných podmínek, a

službami poskytovanými při výkonu veřejné moci jakákoli služba, která není poskytována na komerčním základě, ani není v hospodářské soutěži s jedním nebo více poskytovateli služeb.

ČLÁNEK 9.2

Oblast působnosti

1. Tato kapitola se vztahuje na opatření přijatá či zachovávaná stranou, která mají vliv na přeshraniční obchod se službami uskutečňovaný poskytovatelem služeb z druhé strany, včetně opatření s vlivem na:

- a) výrobu, distribuci, uvádění na trh, prodej a dodávání služby;
- b) nákup, využívání nebo placení služby a
- c) přístup k službám, které mají být všeobecně nabízeny veřejnosti, a jejich využívání v souvislosti s poskytováním služeb.

2. Tato kapitola se nevztahuje na opatření s vlivem na:

- a) služby poskytované při výkonu veřejné moci;
- b) v případě Evropské unie na audiovizuální služby;
- c) v případě Kanady na kulturní odvětví;
- d) finanční služby, jak jsou definovány v článku 13.1 (Definice);

- e) letecké služby, související podpůrné služby a jiné služby dodávané prostřednictvím letecké dopravy¹³, s výjimkou:
- i) služeb v oblasti oprav a údržby letadel;
 - ii) prodeje a marketingu leteckých přepravních služeb;
 - iii) služeb v oblasti počítačového rezervačního systému (CRS);
 - iv) pozemního odbavování;
 - v) služeb souvisejících s provozem letiště;
- f) zadávání zakázek stranou na zboží nebo službu nakupované pro vládní účely, a nikoli s cílem jejich dalšího komerčního prodeje nebo s cílem jejich použití při dodávání zboží či poskytování služby pro komerční prodej, bez ohledu na to, zda tato zakázka představuje „zahrnutou zakázku“ ve smyslu čl. 19.2 (Oblast působnosti a rozsah) odst. 2, nebo
- g) subvenci nebo jinou státní podporu týkající se obchodu se službami, poskytované stranou.

¹³ Tyto služby zahrnují služby, kdy je letadlo použito pro zvláštní činnost v různých odvětvích, jako je například zemědělství, výstavba, snímkování, průzkum, mapování, lesnictví, pozorování a hlídkování nebo reklama, pokud tuto zvláštní činnost vykonává osoba odpovědná za provoz letadla.

3. Tato kapitola se nedotýká práv a povinností stran podle *Dohody o letecké dopravě mezi Kanadou a Evropským společenstvím a jeho členskými státy*, podepsané dne 17. prosince 2009 v Bruselu a dne 18. prosince 2009 v Ottawě.

4. Tato kapitola neukládá straně žádnou povinnost ve vztahu ke státnímu příslušníku druhé strany, který usiluje o vstup na její trh práce nebo o trvalé zaměstnání na jejím území, ani takovému státnímu příslušníku neuděluje žádné právo týkající se tohoto přístupu nebo zaměstnání.

ČLÁNEK 9.3

Národní zacházení

1. Každá strana udělí poskytovatelům služeb a službám druhé strany zacházení neméně příznivé, než jaké uděluje v podobných situacích svým vlastním poskytovatelům služeb a službám.

2. Pro upřesnění je třeba uvést, že zacházením poskytnutým straně podle odstavce 1 se rozumí, pokud jde o vládu v Kanadě na nižší než federální úrovni, nebo o vládu členského státu Evropské unie nebo v tomto státě, zacházení, které není méně příznivé než nejpříznivější zacházení přiznané v obdobných situacích danou vládou jejím vlastním poskytovatelům služeb a službám.

ČLÁNEK 9.4

Formální požadavky

Článek 9.3 nebrání straně v přijetí či zachování opatření, která stanoví formální požadavky v souvislosti s poskytováním služby, pokud takové požadavky nejsou uplatňovány způsobem, jenž by vedl k libovolné či neoprávněné diskriminaci. Tato opatření zahrnují:

- a) požadavek získat licenci, registraci, osvědčení či povolení k poskytování služby nebo požadavek týkající se určité profese, například požadavek na členství v určité profesní organizaci nebo na účast členů profesních organizací v kolektivním fondu náhrad;
- b) požadavek, aby měl poskytovatel služeb místního zástupce pro službu nebo udržoval místní adresu;
- c) požadavek mluvit národním jazykem nebo vlastnit řidičský průkaz nebo
- d) požadavek, aby poskytovatel služeb:
 - i) složil kauci nebo jinou formu finanční jistoty;
 - ii) zřídil svěřenský účet nebo do něj přispíval;
 - iii) uzavřel určitý druh pojištění na určitou částku;

- iv) poskytl jiné obdobné záruky nebo
- v) poskytl přístup do svých záznamů.

ČLÁNEK 9.5

Zacházení podle doložky nejvyšších výhod

1. Každá strana poskytne poskytovatelům služeb a službám druhé strany zacházení neméně příznivé, než jaké poskytuje v podobných situacích poskytovatelům služeb a službám třetí země.
2. Pro upřesnění je třeba uvést, že zacházením přiznaným straně podle odstavce 1 se rozumí, pokud jde o vládu v Kanadě na nižší než federální úrovni, nebo o vládu členského státu Evropské unie nebo v tomto státě, zacházení přiznané v obdobných situacích danou vládou na jejím území službám nebo poskytovatelům služeb třetí země.
3. Odstavec 1 se nevztahuje na zacházení, která poskytla strana v rámci stávajícího nebo budoucího opatření zajišťujícího uznávání, a to i na základě dohody nebo ujednání s třetí zemí, které uznávají akreditaci služeb v oblasti zkoušek a analýz a akreditaci poskytovatelů těchto služeb, akreditaci služeb v oblasti oprav a údržby a akreditaci poskytovatelů těchto služeb, jakož i osvědčení kvalifikace nebo výsledků práce těchto akreditovaných služeb a poskytovatelů služeb.

ČLÁNEK 9.6

Přístup na trh

Strana nesmí přijmout ani zachovat na celém svém území nebo na celostátní, provinční, územní, regionální nebo místní úrovni veřejné správy žádné opatření, které ukládá omezení:

- a) počtu poskytovatelů služeb, ať už formou číselných kvót, monopolů, výhradních poskytovatelů služeb, nebo požadavku na test ekonomické potřeby;
- b) celkové hodnoty transakcí služeb nebo aktiv formou číselných kvót nebo požadavku na test ekonomické potřeby nebo
- c) celkového počtu operací služeb nebo celkového množství produkce služeb vyjádřeného určenými číselnými jednotkami formou kvót nebo požadavku na test ekonomické potřeby.

ČLÁNEK 9.7

Výhrady

1. Články 9.3, 9.5 a 9.6 se nevztahují na:
 - a) stávající nesouladné opatření, které je zachováváno stranou na úrovni:
 - i) Evropské unie, jak je stanoveno v její listině v příloze I;
 - ii) orgánů veřejné správy s celostátní působností, jak je stanoveno danou stranou v její listině v příloze I;
 - iii) orgánů veřejné správy s provinční, územní nebo regionální působností, jak stanoví daná strana ve své listině v příloze I, nebo
 - iv) místní samosprávy;
 - b) udržování v platnosti nebo rychlé obnovení nesouladného opatření uvedeného v písmeni a) nebo
 - c) změnu nesouladného opatření podle písmene a), pokud tato změna nesnižuje soulad opatření, který existoval bezprostředně před změnou, s články 9.3, 9.5 a 9.6.

2. Články 9.3, 9.5 a 9.6 se nevztahují na opatření, které strana přijme nebo zachová ve vztahu k určitému odvětví, pododvětví nebo činnosti, jak je uvedeno v její listině v příloze II.

ČLÁNEK 9.8

Odepření výhod

Strana může odepřít výhody stanovené v této kapitole poskytovateli služeb druhé strany, který je podnikem této smluvní strany, a službám tohoto poskytovatele, pokud:

- a) podnik vlastní nebo kontroluje poskytovatel služeb třetí země a
- b) strana, která odepřela výhody, přijme nebo zachová ve vztahu k této třetí zemi opatření, které:
 - i) je v zájmu zachování mezinárodního míru a bezpečnosti a
 - ii) zakazuje transakce s tímto podnikem, nebo k jehož porušení nebo obcházení by došlo, pokud by tomuto podniku byly poskytnuty výhody stanovené v této kapitole.

KAPITOLA DESET

DOČASNÝ VSTUP A POBYT FYZICKÝCH OSOB ZA ÚČELEM PODNIKÁNÍ

ČLÁNEK 10.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

smluvními poskytovateli služeb fyzické osoby zaměstnávané podnikem jedné strany, který nemá provozovnu na území druhé strany a který uzavřel v dobré víře (nikoli prostřednictvím agentury, jak ji vymezuje CPC 872) se spotřebitelem z druhé strany smlouvu o poskytování služeb, která vyžaduje dočasnou přítomnost jeho zaměstnanců na území druhé strany za účelem plnění smlouvy o poskytování služeb;

podnikem „podnik“ ve smyslu definice v článku 8.1 (Definice);

nezávislími odborníky fyzické osoby podílející se na poskytování služby a usazené na území strany jako osoby samostatně výdělečně činné, které nemají provozovnu na území druhé strany a které uzavřely v dobré víře (nikoli prostřednictvím agentury, jak je vymezuje CPC 872) se spotřebitelem z druhé strany smlouvu o poskytování služby, která vyžaduje přítomnost dané fyzické osoby na území druhé strany za účelem plnění smlouvy o poskytování služeb;

klíčovými zaměstnanci obchodní návštěvy pro investiční účely, investoři nebo osoby převedené v rámci společnosti:

- a) **obchodními návštěvami pro investiční účely** fyzické osoby, které pracují ve vedoucím postavení nebo jako odborníci a které odpovídají za zřízení podniku, ale jež nevykonávají žádné přímé transakce s širokou veřejností a nedostávají odměnu ze zdroje nacházejícího se na území hostitelské strany;
- b) **investory** fyzické osoby, které zřizují, rozvíjejí nebo spravují provoz investice v dozorčí nebo výkonné funkci a kterým osoba nebo podnik zaměstnávající tyto osoby svěřila/svěřil nebo hodlá svěřit značný kapitál, a
- c) **osobami převedenými v rámci společnosti** fyzické osoby zaměstnáváné podnikem některé strany nebo působící v podniku některé strany jako partneři nejméně jeden rok, které jsou dočasně převedeny do podniku (jež může být dceřinou společností, pobočkou nebo mateřskou společností podniku některé strany) na území druhé strany. Dotyčná fyzická osoba musí náležet k jedné z těchto kategorií:
 - i) **vedoucí pracovníci**, čímž se rozumějí fyzické osoby, které pracují ve vedoucím postavení v podniku a které:
 - A) v první řadě řídí vedení podniku nebo podnik nebo odbor či oddělení podniku a

- B) vykonávají širokou posuzovací pravomoc při rozhodování, což může zahrnovat pravomoc osobně přijímat a propouštět zaměstnance nebo přijímat jiná opatření ve vztahu k zaměstnancům (například povyšovat nebo schvalovat dovolené), a
 - I) na jejichž činnost pouze obecně dohlíží nebo tuto osobu řídí vyšší úroveň vedení, představenstvo nebo akcionáři podniku nebo jim rovnocenný orgán nebo
 - II) dohlízejí na práci ostatních kontrolních, odborných nebo řídicích zaměstnanců a vykonávají diskreční pravomoc nad běžným provozem nebo
- ii) **odborníci**, čímž se rozumějí fyzické osoby, které pracují v podniku a které mají:
 - A) neobvyklé znalosti o výrobcích nebo službách podniku a jejich uplatnění na mezinárodních trzích nebo
 - B) pokročilou úroveň odborných znalostí nebo vědomostí o podnikových procesech a postupech, jako je jeho výroba, výzkumné vybavení, technologie nebo řízení.

Při hodnocení takových odborných znalostí nebo vědomostí zvaží strany schopnosti, které jsou neobvyklé a odlišné od těch, které jsou obvyklé v určitém odvětví, a které nelze jednoduše předat v krátké době jiné fyzické osobě. Tyto schopnosti byly získány prostřednictvím zvláštního akademického vzdělávání nebo rozsáhlých zkušeností s podnikem; nebo

iii) **stážisté-absolventi**, čímž se rozumějí fyzické osoby, které:

A) mají diplom o absolvování univerzitního vzdělání a

B) jsou dočasně převedeny do podniku na území druhé strany za účelem rozvoje kariéry nebo pro zaškolení v oblasti obchodních technik nebo metod a

fyzické osoby za účelem podnikání, čímž se rozumějí klíčoví zaměstnanci, smluvní poskytovatelé služeb, nezávislí odborníci nebo krátkodobé obchodní návštěvy občanů některé strany.

ČLÁNEK 10.2

Cíle a oblast působnosti

1. Tato kapitola zohledňuje preferenční obchodní vztahy mezi stranami, jakož i oboustranný cíl usnadnit obchod se službami a investice tím, že umožní dočasný vstup a pobyt fyzických osob za účelem podnikání a tím, že zajistí transparentnost tohoto postupu.

2. Tato kapitola se vztahuje na opatření přijatá nebo zachovávaná některou stranou a týkající se dočasného vstupu klíčových zaměstnanců, smluvních poskytovatelů služeb, nezávislých odborníků a krátkodobých obchodních návštěv na její území a jejich pobytu na něm. Tato kapitola se nevztahuje na opatření týkající se fyzických osob, jež usilují o přístup na trh práce některé strany, ani na opatření týkající se občanství, trvalého pobytu nebo zaměstnání v trvalém pracovním poměru.

3. Žádné ustanovení této hlavy nebrání stranám, aby uplatňovaly opatření pro regulaci vstupu fyzických osob na své území nebo jejich dočasného pobytu, včetně opatření potřebných pro ochranu integrity fyzických osob a zajištění jejich pořádaného pohybu přes své hranice, pokud tato opatření nejsou uplatňována způsobem, který by rušil nebo omezoval výhody, jež některá strana nabývá na základě podmínek této kapitoly. Pouhý vízový požadavek pro fyzické osoby z určité země a nikoli pro fyzické osoby z jiných zemí se nepovažuje za úkon, jež ruší nebo omezuje výhody vyplývající z této kapitoly.
4. Pokud v této kapitole nebyly přijaty jiné závazky, všechny ostatní požadavky právních předpisů stran upravující vstup a pobyt platí i nadále, včetně předpisů týkajících se doby pobytu.
5. Bez ohledu na ustanovení této kapitoly platí všechny požadavky právních předpisů stran týkajících se opatření v oblasti zaměstnanosti a sociálního zabezpečení i nadále, včetně předpisů, které se týkají minimálních mezd, jakož i kolektivních smluv o mzdách.
6. Tato kapitola se nevztahuje na případy, kdy zamýšlený účel nebo účinek dočasného vstupu a pobytu narušuje nebo jinak ovlivňuje výsledek pracovněprávního sporu nebo vyjednávání nebo zaměstnávání fyzických osob, které jsou účastníky takového sporu nebo vyjednávání.

ČLÁNEK 10.3

Obecné povinnosti

1. Každá strana povolí dočasný vstup za účelem podnikání fyzickým osobám druhé strany, které jinak splňují imigrační opatření použitelná na dočasný vstup v souladu s touto kapitolou.
2. Každá strana použije svá opatření týkající se ustanovení této kapitoly v souladu s čl. 10.2 odst. 1, a zejména pak použije tato opatření tak, aby se zabránilo nepřiměřenému narušení nebo zpoždění obchodu se zbožím nebo službami nebo investičních činností podle této dohody.
3. Každá strana zajistí, aby poplatky za vyřízení žádosti o dočasný vstup byly přiměřené a úměrné vzniklým nákladům.

ČLÁNEK 10.4

Poskytování informací

1. V návaznosti na kapitolu dvacet sedm (Transparentnost) a uznávajíc význam transparentnosti informací o dočasných vstupech pro obě strany, zpřístupní každá strana nejpozději do 180 dní ode dne vstupu této dohody v platnost druhé straně vysvětlující materiál týkající se požadavků pro dočasný vstup podle této kapitoly, který umožní pracujícím osobám druhé strany seznámit se s těmito požadavky.

2. Pokud některá strana shromažďuje a uchovává údaje, které se týkají dočasného vstupu, podle kategorií pracujících osob ve smyslu této kapitoly, tato strana zpřístupní tyto údaje na požádání druhé straně v souladu se svými právními předpisy, které upravují soukromí a ochranu údajů.

ČLÁNEK 10.5

Kontaktní místa

1. Strany zřizují tato kontaktní místa:

a) v případě Kanady:

ředitel

Politika dočasného pobytu

Sekce přistěhovalectví

Ministerstvo občanství a přistěhovalectví Kanady

b) v případě Evropské unie:

generální ředitel

Generální ředitelství pro obchod

Evropská komise

c) v případě členských států Evropské unie jsou kontaktní místa, nebo jejich právní nástupci, uvedena v příloze 10-A.

2. Kontaktní místa pro Kanadu a Evropskou unii a případně kontaktní místa pro členské státy Evropské unie si vyměňují informace podle článku 10.4 a scházejí se podle potřeby, aby posoudila otázky týkající se této kapitoly, jako například:

- a) provádění a správu této kapitoly, včetně postupů obou stran při vydávání povolení k dočasnému vstupu;
- b) vypracování a přijímání společných kritérií, jakož i výkladů pro provádění této kapitoly;
- c) rozvoj opatření za účelem dalšího usnadnění dočasného vstupu pracujících osob a
- d) doporučení Smíšenému výboru CETA týkající se této kapitoly.

ČLÁNEK 10.6

Závazky v jiných kapitolách

1. Tato dohoda nezavazuje žádnou stranu, pokud jde o její opatření v oblasti přistěhovalectví, s výjimkou případů konkrétně stanovených v této kapitole a v kapitole dvacet sedm (Transparentnost).

2. Aniž je dotčeno jakékoli rozhodnutí o povolení dočasného vstupu fyzických osob druhé strany v rámci ustanovení této kapitoly, včetně délky pobytu přípustné podle takového povolení:

- a) články 9.3 (Národní zacházení) a 9.6 (Přístup na trh), s výhradou článků 9.4 (Formální požadavky) a 9.2 (Působnost), avšak nikoli čl. 9.2 odst. 2 písm. d) se začleňují do této kapitoly a tvoří její součást a vztahují se na zacházení s fyzickými osobami za účelem podnikání na území druhé strany podle těchto kategorií:
 - i) klíčoví zaměstnanci a
 - ii) smluvní poskytovatelé služeb a nezávislí odborníci pro všechna odvětví uvedená v příloze 10-E a

- b) článek 9.5 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod), s výhradou článků 9.4 (Formální požadavky) a 9.2 (Oblast působnosti), avšak nikoli čl. 9.2 odst. 2 písm. d) se začleňuje do této kapitoly a tvoří její součást a vztahuje se na zacházení s fyzickými osobami za účelem podnikání na území druhé strany podle těchto kategorií:
 - i) klíčoví zaměstnanci, smluvní poskytovatelé služeb a nezávislí odborníci a
 - ii) krátkodobé obchodní návštěvy, jak jsou uvedeny v článku 10.9.

3. Pro větší právní jistotu je třeba uvést, že odstavec 2 se vztahuje na zacházení s fyzickými osobami za účelem podnikání na území druhé strany, které spadají do příslušných kategorií a které poskytují finanční služby, jak jsou vymezeny v článku 13.1 (Definice) kapitoly třináct (Finanční služby). Odstavec 2 se nevztahuje na opatření týkající se povolení dočasného vstupu fyzickým osobám strany nebo třetí země.

4. Pokud některá strana vyjádřila výhradu ve své listině v přílohách I, II nebo III, tato výhrada představuje rovněž výhradu k odstavci 2 do té míry, do jaké opatření uvedené nebo povolené ve výhradě ovlivňuje zacházení s fyzickými osobami přítomnými za účelem podnikání na území druhé strany.

ČLÁNEK 10.7

Klíčoví zaměstnanci

1. Každá strana povolí dočasný vstup a pobyt klíčovým zaměstnancům druhé strany s podmínkou výhrad a výjimek uvedených v příloze 10-B.
2. Žádná strana nepřijme ani nezachová omezení celkového počtu klíčových zaměstnanců druhé strany, jimž povolí dočasný vstup, v podobě početního omezení nebo testu ekonomické potřeby.
3. Každá strana povolí dočasný vstup obchodním návštěvám pro investiční účely, aniž by vyžadovala pracovní povolení nebo jiné předchozí schválení obdobného záměru.

4. Každá strana povolí dočasné zaměstnání na svém území osobám převedeným v rámci společnosti a investorům druhé strany.
5. Povolená délka pobytu klíčových zaměstnanců je následující:
- a) osoby převedené v rámci společnosti (odborníci a vedoucí pracovníci): tři roky nebo po dobu trvání smlouvy s možností prodloužení až o 18 měsíců podle uvážení strany, jež povoluje dočasný vstup a pobyt, cokoli z toho je kratší¹⁴;
 - b) osoby převedené v rámci společnosti (stážisté-absolventi): jeden rok nebo po dobu trvání smlouvy, cokoli z toho je kratší;
 - c) investoři: jeden rok s možností prodloužení podle uvážení strany, jež povoluje dočasný vstup a pobyt;
 - d) obchodní návštěvy pro investiční účely: 90 dní během jakéhokoli šestiměsíčního období¹⁵.

¹⁴ Délka pobytu povolená na základě této kapitoly nemusí být zohledněna v souvislosti se žádostí o občanství v některém členském státě Evropské unie.

¹⁵ Tím nejsou dotčena práva přiznaná členskými státy Evropské unie Kanadě na základě výjimky z dvoustranné vízové povinnosti.

ČLÁNEK 10.8

Smluvní poskytovatelé služeb a nezávislí odborníci

1. V souladu s přílohou 10-E povolí každá strana dočasný vstup a pobyt smluvním poskytovatelům služeb druhé strany, pokud jsou splněny následující podmínky:

- a) fyzické osoby musí poskytovat služby na dočasném základě jako zaměstnanci podniku, který získal smlouvu na poskytování služeb na období nepřesahující dvanáct měsíců. Pokud smlouva o službách trvá déle než 12 měsíců, závazky v této kapitole se použijí pouze pro prvních 12 měsíců trvání smlouvy;
- b) fyzické osoby vstupující na území druhé strany musí nabízet tyto služby jako zaměstnanci podniku poskytujícího služby po dobu nejméně jednoho roku bezprostředně předcházejícího datu podání žádosti o vstup na území druhé strany a musí mít ke dni podání žádosti alespoň tříletou odbornou praxi¹⁶ v oboru, který je předmětem smlouvy;

¹⁶ Délka odborná praxe se počítá až od dosažení zletilosti.

- c) fyzické osoby vstupující na území druhé strany musí mít:
- i) vysokoškolské vzdělání nebo kvalifikaci dokládající rovnocenné znalosti¹⁷ a
 - ii) odbornou kvalifikaci, pokud je vyžadována pro výkon činnosti v souladu s právními předpisy a požadavky strany, kde je služba poskytována;
- d) během svého pobytu na území druhé strany nesmí fyzické osoby dostávat za poskytování služeb jinou odměnu, než je odměna vyplácená podnikem, který zaměstnává smluvní poskytovatele služeb;
- e) dočasný vstup a pobyt povolený podle tohoto článku se vztahuje jen na poskytování služby, která je předmětem smlouvy. Právo používat profesní titul strany, kde je služba poskytována, může být přiznáno, v případě potřeby, příslušným orgánem, jak je definován v článku 11.1 (Definice) prostřednictvím dohody o vzájemném uznávání (dále jen „DVU“) nebo jinak, a
- f) smlouva o službách musí být v souladu s právními předpisy a jinými právními požadavky strany, kde se smlouva provádí¹⁸.

¹⁷ Nezískala-li dotyčná osoba vzdělání či kvalifikaci na území strany, kde je služba poskytována, může tato strana posoudit rovnocennost tohoto vzdělání či kvalifikace s vysokoškolským vzděláním požadovaným na jejím území. Pro účely posouzení takové rovnocennosti použijí strany přílohu 10-C s výhradami v příloze 10-E.

¹⁸ Pro větší jistotu je třeba vysvětlit, že fyzická osoba musí být pro plnění smlouvy o službách, na jejímž základě se žádá o dočasný vstup, najata podnikem.

2. V souladu s přílohou 10-E povolí každá strana dočasný vstup a pobyt nezávislým odborníkům druhé strany, pokud jsou splněny následující podmínky:

- a) fyzické osoby musí poskytovat služby na dočasném základě jako osoby samostatně výdělečně činné, usazené na území druhé strany, a musí mít uzavřenou smlouvu o poskytování služeb na období nepřesahující 12 měsíců. Pokud smlouva o službách trvá déle než 12 měsíců, závazky v této kapitole se použijí pouze pro prvních 12 měsíců trvání smlouvy;
- b) fyzické osoby vstupující na území druhé strany musí mít ke dni podání žádosti o vstup na území druhé strany nejméně šestiletou odbornou praxi v oblasti, která je předmětem smlouvy;
- c) fyzické osoby vstupující na území druhé strany musí mít
 - i) vysokoškolské vzdělání nebo kvalifikaci dokládající rovnocenné znalosti¹⁹ a
 - ii) odbornou kvalifikaci, pokud je vyžadována pro výkon činnosti v souladu s právními předpisy a požadavky strany, kde je služba poskytována;

¹⁹ Nezískala-li dotyčná osoba vzdělání či kvalifikaci na území strany, kde je služba poskytována, může tato strana posoudit rovnocennost tohoto vzdělání či kvalifikace s vysokoškolským vzděláním požadovaným na jejím území. Pro účely posouzení takové rovnocennosti použijí strany přílohu 10-C s výhradami v příloze 10-E.

- d) dočasný vstup a pobyt povolený podle tohoto článku se vztahuje jen na poskytování služby, která je předmětem smlouvy. Právo používat profesní titul strany, kde je služba poskytována, může být přiznáno, v případě potřeby, příslušným orgánem, jak je definován v článku 11.1 (Definice) prostřednictvím DVU nebo jinak, a
 - e) smlouva o službách musí být v souladu s právními předpisy a jinými právními požadavky strany, kde se smlouva provádí.
3. Není-li v příloze 10-E stanoveno jinak, strana nepřijme ani nezachová omezení celkového počtu smluvních poskytovatelů služeb a nezávislých odborníků druhé strany, jimž povolí dočasný vstup, v podobě početního omezení nebo testu ekonomické potřeby.
4. Délka pobytu smluvních poskytovatelů služeb nebo nezávislých odborníků nepřesáhne celkem 12 měsíců, s možným prodloužením podle volného uvážení strany, během jakéhokoli 24měsíčního období nebo po dobu trvání smlouvy, cokoli z toho je kratší.

ČLÁNEK 10.9

Krátkodobé obchodní návštěvy

1. V souladu s přílohou 10-B povolí strana dočasný vstup a pobyt krátkodobým obchodním návštěvám druhé strany za účelem provádění činností uvedených v příloze 10-D za podmínky, že krátkodobé obchodní návštěvy:
- a) se nezabývají prodejem zboží nebo služeb široké veřejnosti;

- b) nedostávají pod vlastním jménem odměnu od zdroje nacházejícího se na území strany, kde krátkodobé obchodní návštěvy dočasně pobývají, a
 - c) nezabývají se poskytováním služby v rámci smlouvy uzavřené mezi podnikem, který nemá obchodní přítomnost na území strany, kde krátkodobé obchodní návštěvy dočasně pobývají, a spotřebitelem na tomto území, s výjimkou toho, co je stanoveno v příloze 10-D.
2. Každá strana povolí dočasný vstup krátkodobým obchodním návštěvám, aniž by vyžadovala pracovní povolení nebo jiné předchozí schválení obdobného záměru.
3. Maximální délka pobytu krátkodobých obchodních návštěv je 90 dní během jakéhokoli šestiměsíčního období²⁰.

ČLÁNEK 10.10

Přezkum závazků

Do pěti let po vstupu této dohody v platnost zváží strany aktualizaci svých závazků podle článků 10.7 až 10.9.

²⁰ Tím nejsou dotčena práva přiznaná členskými státy Evropské unie na základě výjimky z dvoustranné vízové povinnosti.

KAPITOLA JEDENÁCT

VZÁJEMNÉ UZNÁVÁNÍ ODBORNÝCH KVALIFIKACÍ

ČLÁNEK 11.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

jurisdikcí území Kanady a každá z jejích provincií a území, nebo území jednotlivých členských států Evropské unie, pokud se na tato území vztahuje tato dohoda v souladu s článkem 1.3 (Zeměpisná oblast působnosti);

vyjednávacím subjektem osoba nebo orgán některé strany oprávněná/ý nebo zmocněná/ý ke sjednání dohody o vzájemném uznávání odborných kvalifikací („DVU“);

odbornou praxí faktická a legální zkušenost s poskytováním služby;

odbornou kvalifikací kvalifikace doložená dokladem o dosažené formální kvalifikaci nebo odborné praxi;

příslušným orgánem orgán nebo subjekt určený podle právních nebo správních předpisů k uznávání kvalifikací a povolování výkonu povolání v některé jurisdikci a

regulovaným povoláním služba, jejíž výkon, včetně používání titulu nebo označení, je podmíněn držbou určité odborné kvalifikace na základě právních nebo správních předpisů.

ČLÁNEK 11.2

Cíle a oblast působnosti

1. Tato kapitola stanoví rámec pro usnadnění spravedlivého, transparentního a konzistentního režimu vzájemného uznávání odborných kvalifikací stranami a uvádí všeobecné podmínky pro sjednávání DVU.
2. Tato kapitola se použije na povolání, která jsou regulována v jednotlivých stranách, včetně všech nebo některých členských států Evropské unie a ve všech nebo některých provinciích a teritoriích Kanady.
3. Strana neuzná odbornou kvalifikaci způsobem, který by představoval prostředek diskriminace v použití jejích kritérií pro udělování povolení, licencí nebo osvědčení poskytovateli služby nebo který by představoval skryté omezení obchodu se službami.
4. DVU přijatá podle této kapitoly se použije na celém území Evropské unie a Kanady.

ČLÁNEK 11.3

Sjednávání dohod o vzájemném uznávání

1. Každá strana vybídne své příslušné orgány nebo případně profesní organizace, aby vypracovaly k navrženým DVU společná doporučení a předložily je Smíšenému výboru pro vzájemné uznávání odborných kvalifikací zřízenému podle čl. 26.2 odst. 1 písm. b).
2. Doporučení musí obsahovat posouzení potenciální hodnoty DVU na základě kritérií, jako je stávající úroveň otevřenosti trhů, potřeby průmyslu a podnikatelské příležitosti, například počet odborníků, kteří mohou mít z dohody pravděpodobně užitek, existence jiných DVU v daném sektoru a očekávané přínosy, pokud jde o hospodářský rozvoj a rozvoj podnikání. Kromě toho bude obsahovat posouzení slučitelnosti licenčního řízení nebo kvalifikačních režimů stran a zamýšlený přístup ke sjednávání DVU.
3. Výbor pro DVU v přiměřené lhůtě doporučení přezkoumá, aby zajistil jeho soulad s požadavky této kapitoly. Pokud jsou tyto požadavky splněny, výbor pro DVU podnikne kroky nezbytné k jednání a každá strana informuje o těchto krocích své příslušné orgány.
4. Vyjednávací subjekty poté přistoupí k jednání a návrh znění DVU předloží výboru pro DVU.
5. Výbor pro DVU poté přezkoumá návrh DVU, aby zajistil jeho soulad s touto dohodou.

6. Jestliže podle názoru výboru pro DVU je DVU v souladu s touto dohodou, přijme výbor pro DVU rozhodnutí, kterým DVU schválí s podmínkou, že mu každá strana následně zašle oznámení, že jejich příslušné interní požadavky byly splněny. Rozhodnutí se stane pro strany závazným poté, co každá strana zašle výboru pro DVU uvedené oznámení.

ČLÁNEK 11.4

Uznávání

1. Uznání odborných kvalifikací stanovené v DVU umožní poskytovateli služeb vykonávat odborné činnosti v hostitelské jurisdikci v souladu s podmínkami uvedenými v DVU.
2. Pokud odbornou kvalifikaci poskytovatele služeb některé strany uzná druhá strana na základě DVU, příslušné orgány hostitelské jurisdikce přiznají tomuto poskytovateli služeb zacházení neméně příznivé, než jaké je přiznáno v obdobných situacích obdobnému poskytovateli služeb, jehož odborná kvalifikace byla potvrzena nebo osvědčena v jeho domovské jurisdikci.
3. Uznávání na základě DVU nemůže být podmíněno:
 - a) tím, že poskytovatel služeb vyhoví požadavku na občanství nebo jakoukoli formou požadavku na trvalý pobyt v zemi, nebo

- b) tím, že poskytovatel služeb získá vzdělání, praxi nebo výcvik v jurisdikci dané strany.

ČLÁNEK 11.5

Smišený výbor pro vzájemné uznávání odborných kvalifikací

Výbor pro DVU odpovídající za provádění článku 11.3:

- a) se skládá ze zástupců Kanady a Evropské unie, kteří mu společně předsedají a kteří musí být jiní než zástupci v příslušných orgánech nebo profesních organizacích uvedených v čl. 11.3 odst. 1. Seznam zástupců musí být potvrzen prostřednictvím výměny dopisů;
- b) se sejde do jednoho roku od vstupu této dohody v platnost a poté podle potřeby nebo podle rozhodnutí;
- c) stanoví svůj jednací řád;
- d) usnadňuje výměnu informací o právních předpisech, politikách a postupech týkajících se norem nebo kritérií pro udělování povolení, licencí nebo osvědčení v regulovaných povoláních;

- e) zveřejňuje informace týkající se vyjednávání a provádění DVU;
- f) podává Smíšenému výboru CETA zprávy o pokroku při vyjednávání a provádění DVU a
- g) v případě potřeby poskytuje informace a doplňuje pokyny uvedené v příloze 11-A.

ČLÁNEK 11.6

Pokyny pro sjednávání a uzavírání dohod o vzájemném uznávání

Jako součást rámce pro dosažení vzájemného uznávání kvalifikací stanoví strany uvedené v příloze 11-A nezávazné pokyny pro sjednávání a uzavírání DVU.

ČLÁNEK 11.7

Kontaktní místa

Každá strana zřídí jedno nebo více kontaktních míst pro provádění této kapitoly.

KAPITOLA DVANÁCT

DOMÁCÍ REGULACE

ČLÁNEK 12.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

povolením udělení povolení poskytovat službu nebo vykonávat jakoukoli jinou hospodářskou činnost;

příslušným orgánem jakýkoli vládní orgán strany či nevládní subjekt, které vykonávají pravomoci na ně přenesené vládním orgánem strany a které udělují povolení;

postupy udílení licencí správní či procesní pravidla, včetně změny či obnovení licence, jež musí být dodržena, aby byl prokázán soulad s požadavky na udílení licencí;

požadavky na udílení licencí podstatné požadavky, jiné než kvalifikační požadavky, které musí být dodrženy, aby bylo získáno, změněno či obnoveno povolení;

kvalifikačními postupy správní či procesní pravidla, jež musí být dodržena, aby byl prokázán soulad s kvalifikačními požadavky, a

kvalifikačními požadavky podstatné požadavky týkající se způsobilosti, které musí být dodrženy, aby bylo získáno, změněno či obnoveno povolení.

ČLÁNEK 12.2

Oblast působnosti

1. Tato kapitola se vztahuje na opatření přijaté nebo zachovávané stranou, které se týká požadavků na udílení licencí, postupů udílení licencí, kvalifikačních požadavků nebo kvalifikačních postupů, jež mají vliv na:

- a) přeshraniční poskytování služeb, jak je definováno v článku 9.1 (Definice);
- b) poskytování služby nebo provádění jiné hospodářské činnosti prostřednictvím obchodní přítomnosti na území druhé strany, včetně usazení takové obchodní přítomnosti, a
- c) poskytování služby prostřednictvím přítomnosti fyzických osob druhé strany na území dané strany, v souladu s čl. 10.6 (Závazky v jiných kapitolách) odst. 2.

2. Tato kapitola se nevztahuje na požadavky na udílení licencí, postupy udílení licencí, kvalifikační požadavky nebo kvalifikační postupy:

- a) v rámci stávajícího nesouladného opatření zachovávaného stranou, jak je stanoveno v listině dané strany v příloze I, nebo
- b) týkající se jednoho z následujících odvětví nebo činností:
 - i) v případě Kanady, kulturního odvětví, a jak je stanoveno v její listině v příloze II, sociálních služeb, záležitostí původního obyvatelstva, záležitostí menšin, služeb souvisejících s hazardními hrami a sázením, jakož i jímání, čištění a distribuce vody, a
 - ii) v případě strany EU, audiovizuálních služeb, a jak je stanoveno v její listině v příloze II, zdravotních, vzdělávacích a sociálních služeb, služeb souvisejících s hazardními hrami a sázením²¹, jakož i jímání, čištění a distribuce vody.

ČLÁNEK 12.3

Požadavky a postupy udílení licencí a kvalifikační požadavky a postupy

1. Každá strana zajistí, aby požadavky na udílení licencí, kvalifikační požadavky, postupy udílení licencí a kvalifikační postupy, jež přijme nebo zachovává, byly založeny na kritériích vylučujících, aby příslušný orgán vykonával svoji diskreční pravomoc svévolným způsobem.

²¹ S výjimkou Malty.

2. Kritéria uvedená v odstavci 1 musí být:

a) jasná a transparentní;

b) objektivní a

c) stanovená předem a veřejně přístupná.

3. Strany uznávají, že výkon diskreční pravomoci svěřené ministrovi při rozhodování o udělení povolení ve veřejném zájmu není v rozporu s odst. 2 písm. c), je-li tato pravomoc vykonávána konzistentně s cílem platného zákona, a nikoli svévolným způsobem, a není-li jinak v rozporu s touto dohodou.

4. Odstavec 3 se nevztahuje na požadavky na udělení licencí ani na kvalifikační požadavky na odbornou službu.

5. Každá strana zajistí, aby povolení bylo uděleno, jakmile příslušný orgán rozhodne, že jsou splněny podmínky pro jeho udělení, a aby po udělení nabylo povolení bez zbytečné prodlevy platnosti v souladu s podmínkami v něm stanovenými.

6. Každá strana zachová nebo zavede soudní, rozhodčí nebo správní instance nebo řízení, které umožní na žádost dotčeného investora ve smyslu článku 8.1 (Definice) nebo dotčeného poskytovatele služeb ve smyslu článku 1.1 (Obecně použitelné definice), provést bezodkladné přezkoumání a v odůvodněných případech přijmout přiměřená opatření k nápravě správních rozhodnutí postihujících poskytování služby nebo výkon jiné hospodářské činnosti. Pokud tato řízení nejsou nezávislá na orgánu pověřeném přijmout příslušné správní rozhodnutí, zajistí každá strana, aby byla tato řízení vedena způsobem zajišťujícím objektivní a nestranné přezkoumání.
7. Každá strana zajistí, aby postupy udílení licencí nebo kvalifikační postupy, které přijímá či zachovává, byly co nejjednodušší a zbytečně nekomplikovaly či nezdržovaly poskytování služby či výkon jiné hospodářské činnosti.
8. Poplatek za povolení, který může žadatel hradit v souvislosti s žádostí o povolení, musí být rozumný a přiměřený vynaloženým nákladům a nesmí sám o sobě omezovat poskytování služby nebo výkon jiné hospodářské činnosti.
9. Poplatky za povolení nezahrnují platby za aukce, využívání přírodních zdrojů, licenční poplatky, zadávací řízení nebo jiné nediskriminační způsoby udělování koncesí nebo povinné příspěvky na poskytování univerzálních služeb.
10. Každá strana zajistí, aby postupy udílení licencí, kvalifikační postupy uplatňované příslušným orgánem a rozhodnutí příslušného orgánu při postupu povolování byly s ohledem na všechny žadatele nestranné. Příslušný orgán by měl rozhodovat nezávisle, a zejména by se neměl zodpovídat žádné osobě poskytující službu nebo vykonávající jakoukoli jinou hospodářskou činnost, která vyžaduje povolení.

11. Jsou-li pro žádosti o povolení stanoveny konkrétní lhůty, poskytně se žadateli rozumná doba k podání žádosti. Příslušný orgán zahájí zpracování žádosti bez zbytečného prodlení. Žádosti by pokud možno měly být přijímány v elektronické podobě za podobných podmínek pravosti jako tištěné žádosti.
12. Místo originálních dokumentů by se měly, je-li to považováno za vhodné, přijímat rovněž ověřené kopie.
13. Každá strana zajistí, aby zpracování žádosti o povolení, včetně konečného rozhodnutí, bylo provedeno v rozumné lhůtě od podání úplné žádosti. Každá strana se vynasnaží zavést pro zpracování žádostí obvyklé lhůty.
14. Na žádost žadatele poskytně příslušný orgán strany bez zbytečného odkladu informace o stavu žádosti.
15. Je-li žádost považována za neúplnou, uvědomí příslušný orgán strany v rozumné lhůtě žadatele, uvede, jaké další informace je třeba dodat k doplnění žádosti, a poskytne žadateli možnost opravit nedostatky.
16. Pokud příslušný orgán strany žádost zamítne, sdělí to žadateli písemně a bez zbytečného prodlení. Na vyžádání příslušný orgán strany rovněž žadatele informuje o důvodech zamítnutí žádosti a o lhůtě pro odvolání proti rozhodnutí nebo pro přezkum rozhodnutí. Žadateli by se mělo povolit v rozumné lhůtě žádost znovu podat.

KAPITOLA TŘINÁCT

FINANČNÍ SLUŽBY

ČLÁNEK 13.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

poskytovatelem přeshraničních finančních služeb strany osoba strany, která provozuje na území dotčené strany poskytování finanční služby a která poskytuje finanční služby prostřednictvím přeshraničního poskytování dotčené služby nebo usiluje o její poskytování;

přeshraničním poskytováním finančních služeb nebo **přeshraničním obchodem s finančními službami** poskytování finanční služby:

- a) z území jedné strany na území druhé strany, nebo
- b) na území jedné strany spotřebiteli služby z druhé strany,

ale nezahrnuje poskytování služby na území strany prostřednictvím investice na onom území;

finanční institucí poskytovatel, který provádí jednu nebo více operací definovaných v tomto článku jako finanční služby, pokud je regulován nebo je nad ním při poskytování těchto služeb vykonáván dohled jako nad finanční institucí podle práva strany, na jejímž území je usazen, a to včetně pobočky, kterou má na území strany poskytovatel finančních služeb se sídlem na území druhé strany;

finanční institucí druhé strany finanční instituce včetně pobočky umístěné na území jedné strany, která je kontrolována osobou druhé strany;

finanční službou služba finanční povahy, včetně pojištění a služeb souvisejících s pojištěním, bankovních a jiných finančních služeb (kromě pojištění) a služeb pomocných. Mezi finanční služby patří tyto činnosti:

- a) pojišťovací služby a služby související s pojištěním:
 - i) přímé pojištění (včetně spolupojištění):
 - A) životní pojištění nebo
 - B) neživotní pojištění;
 - ii) zajištění a retrocese;
 - iii) zprostředkování pojištění, například makléřství a agentury, nebo

- iv) doplňkové služby k pojištění, například služby v oborech poradenství, pojistná matematika, posouzení rizika a pojistná plnění, a
- b) bankovní a jiné finanční služby (kromě pojištění):
- i) příjem vkladů a jiných vratných finančních prostředků od veřejnosti;
 - ii) půjčky všech typů, včetně spotřebitelského úvěru, hypotečního úvěru, faktoringu a financování obchodních transakcí;
 - iii) finanční leasing;
 - iv) veškeré služby týkající se plateb a převodů peněz, včetně úvěrových, platebních a debetních karet, cestovních šeků a bankovních směnek;
 - v) záruky a závazky;
 - vi) obchodování na vlastní účet nebo na účet zákazníků, ať už na burze, na přepážkovém trhu, nebo jinak, prostřednictvím těchto prostředků:
 - A) nástroje peněžního trhu (včetně šeků, směnek, vkladových certifikátů);
 - B) devizové prostředky;
 - C) derivátové produkty včetně termínovaných obchodů (futures) a opcí;

- D) nástroje využívající směnných kurzů a úrokových sazeb, včetně takových produktů jako swapy a dohody o termínování kurzů;
 - E) převoditelné cenné papíry nebo
 - F) jiné obchodovatelné nástroje a finanční aktiva včetně drahých kovů;
- vii) účast při vydávání všech druhů cenných papírů, včetně upisování a investování jako prostředník (veřejně i soukromě), a poskytování služeb souvisejících s takovým vydáváním;
 - viii) peněžní makléřství;
 - ix) správa aktiv, například správa hotovosti nebo portfolia, všechny formy správy kolektivního investování, správa penzijního fondu, správcovské, depozitní a svěčenecké služby;
 - x) služby při vyrovnání a zúčtování finančního majetku, včetně cenných papírů, derivátů a jiných obchodovatelných nástrojů;
 - xi) poskytování a přenos finančních informací a zpracování finančních dat a související programového vybavení nebo
 - xii) poradenské, zprostředkovatelské a jiné pomocné finanční služby ve vztahu ke všem činnostem uvedeným v seznamu v bodech i) až xi), včetně úvěrových referencí a rozborů, výzkumu a poradenství v oblasti investic a portfolia, poradenství v oblasti akvizic a podnikové restrukturalizace a strategie;

poskytovatelem finančních služeb osoba strany, která provozuje na území dotčené strany poskytování finančních služeb jakožto obchodní činnost, ale nezahrnuje veřejnoprávní subjekt;

investicí „investice“ ve smyslu článku 8.1 (Definice), s tou výjimkou, že pro účely této kapitoly platí ohledně „úvěru“ a „dluhového nástroje“ uvedených ve zmíněném článku následující:

- a) úvěr poskytnutý finanční instituci nebo dluhový nástroj vydaný finanční institucí jsou investicí do této finanční instituce, pouze pokud je strana, na jejímž území je finanční instituce usazena, považuje za regulatorní kapitál, a
- b) úvěr, který poskytla finanční instituce, nebo dluhový nástroj držený finanční institucí, kromě úvěru, který byl poskytnut finanční instituci, nebo dluhového nástroje finanční instituce uvedených v písmenu a), není investicí;

pro upřesnění je třeba uvést, že

- c) kapitola osm (Investice) se vztahuje na úvěry nebo dluhové nástroje v míře, v jaké nejsou zahrnuty do této kapitoly, a
- d) úvěr, který poskytl poskytovatel přeshraničních finančních služeb, nebo dluhový nástroj držený tímto poskytovatelem, kromě úvěru, který byl poskytnut finanční instituci, nebo dluhového nástroje vydaného finanční institucí, je investicí pro účely kapitoly osm (Investice), jestliže tento úvěr nebo dluhový nástroj splňují kritéria pro investice stanovená v článku 8.1 (Definice);

investorem investor ve smyslu definice v článku 8.1 (Definice);

novou finanční službou finanční služba, která není poskytována na území strany, ale je poskytována na území druhé strany a zahrnuje všechny nové formy dodávky finanční služby nebo prodej finančního produktu, který není prodáván na území strany;

osobou strany „osoba strany“ ve smyslu článku 1.1 (Obecně použitelné definice); pro upřesnění je třeba uvést, že tento pojem nezahrnuje pobočku podniku třetí země;

veřejnoprávním subjektem:

- a) vláda, centrální banka nebo měnový orgán strany nebo subjekt vlastněný nebo kontrolovaný stranou, který se především zabývá výkonem veřejných funkcí nebo činností pro veřejné účely; tento pojem nezahrnuje subjekt, který se především zabývá dodáváním finančních služeb na obchodním základě, nebo
- b) soukromý subjekt vykonávající funkce, které obvykle vykonává centrální banka nebo měnový orgán při výkonu těchto funkcí, a

samosprávnou organizací jakýkoli nevládní subjekt, včetně burzy nebo trhu cenných papírů nebo termínových obchodů, zúčtovací agentury nebo jakékoli jiné organizace či sdružení vykonávajícího regulaci či dohled nad poskytovateli finančních služeb na základě stanov či pověření ústřední, regionální nebo místní vlády či úřadů.

ČLÁNEK 13.2

Oblast působnosti

1. Tato kapitola se vztahuje na opatření přijaté nebo zachovávané některou stranou, které se týká:

- a) finanční instituce druhé strany;
- b) investora druhé strany a investice tohoto investora do finanční instituce na území strany a
- c) přeshraničního obchodu s finančními službami.

2. Pro upřesnění je třeba uvést, že se ustanovení kapitoly osm (Investice) vztahují na:

- a) opatření týkající se investora strany a investici tohoto investora do poskytovatele finančních služeb, který není finanční institucí, a
- b) opatření, kromě opatření týkajícího se poskytování finančních služeb, které se vztahuje na investora strany nebo investici tohoto investora do finanční instituce.

3. Články 8.10 (Zacházení s investory a se zahrnutými investicemi), 8.11 (Náhrada škod), 8.12 (Vyvlastnění), 8.13 (Převody), 8.14 (Postoupení práv), 8.16 (Odepření výhod) a 8.17 (Formální požadavky) jsou začleněny do této kapitoly a tvoří její součást.

4. Oddíl F kapitoly osm (Řešení investičních sporů mezi investorem a státem) je začleněn do této kapitoly a tvoří její součást pouze u žalob proti straně na porušení článků 13.3 nebo 13.4 v souvislosti s rozšířením, vedením, provozováním, řízením, udržováním, užíváním, využíváním a prodejem nebo jinou formou zcizení finanční instituce nebo investice do finanční instituce, nebo článků 8.10 (Zacházení s investory a se zahrnutými investicemi), 8.11 (Náhrada škod), 8.12 (Vyvlastnění), 8.13 (Převody) nebo 8.16 (Odepření výhod).

5. Tato kapitola se nevztahuje na opatření přijaté nebo zachovávané některou stranou, které se týká:

- a) činností nebo služeb, jež jsou součástí veřejného penzijního systému nebo povinného systému sociálního zabezpečení, nebo
- b) činností prováděných nebo služeb poskytovaných na účet strany, se zárukou strany nebo za použití finančních zdrojů strany, včetně jejich veřejnoprávních subjektů,

avšak tato kapitola se na taková opatření vztahuje, pokud strana umožňuje, aby její finanční instituce prováděly činnosti nebo poskytovaly služby uvedené v písmeni a) nebo b) v konkurenci s veřejnoprávními subjekty nebo finančními institucemi.

6. Kapitola dvanáct (Domácí právní předpisy) je začleněna do této kapitoly a tvoří její součást. Pro větší jistotu je třeba uvést, že článek 12.3 (Požadavky a postupy udílení licencí a kvalifikační požadavky a postupy) se vztahuje na výkon diskreční pravomoci finančními regulačními orgány stran.

7. Ustanovení kapitoly dvanáct (Domácí regulace) začleněné do této kapitoly podle odstavce 6 se nevztahují na požadavky na udílení licencí, postupy udílení licencí, kvalifikační požadavky ani na kvalifikační postupy:

- a) v rámci nesouladného opatření zachovávaného Kanadou, jak je stanoveno v její listině v příloze III-A;
- b) v rámci nesouladného opatření zachovávaného Evropskou unií, jak je stanoveno v její listině v příloze I, pokud se takové opatření týká finančních služeb, a
- c) jak je stanoveno v čl. 12.2 (Oblast působnosti) odst. 2 písm. b), pokud se takové opatření týká finančních služeb.

ČLÁNEK 13.3

Národní zacházení

1. Článek 8.6 (Národní zacházení) je začleněn do této kapitoly, tvoří její součást a vztahuje se na zacházení s finančními institucemi a investory druhé strany a na jejich investice do finančních institucí.
2. Zacházením, jaké strana poskytuje svým vlastním investorům a investicím svých vlastních investorů podle článku 8.6 (Národní zacházení), se rozumí zacházení poskytované jejím vlastním finančním institucím a investicím, které provádějí její vlastní investoři do finančních institucí.

ČLÁNEK 13.4

Zacházení podle doložky nejvyšších výhod

1. Článek 8.7 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod) je začleněn do této kapitoly, tvoří její součást a vztahuje se na zacházení s finančními institucemi a investory druhé strany a na jejich investice do finančních institucí.
2. Zacházením, jaké strana poskytuje investorům třetí země a investicím investorů třetí země podle čl. 8.7 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod) odst. 1 a 2, se rozumí zacházení poskytované finančním institucím třetí země a investicím, které provádějí investoři třetí země do finančních institucí.

ČLÁNEK 13.5

Uznávání opatření učiněných z důvodu obezřetnosti

1. Strana může uznat opatření učiněná z důvodu obezřetnosti, jež přijala třetí země při uplatňování opatření v působnosti této kapitoly. Toto uznání může být:
 - a) uděleno jednostranně;
 - b) dosaženo prostřednictvím harmonizace nebo jinak nebo

c) založeno na dohodě či ujednání s danou třetí zemí.

2. Strana, která uzná opatření učiněné z důvodu obezřetnosti, poskytne druhé straně vhodnou příležitost, aby prokázala, že existují okolnosti, za kterých jsou nebo vzniknou rovnocenná regulace, dohled, provádění této regulace a případně postupy týkající se sdílení informací mezi stranami.

3. Pokud strana uzná opatření učiněné z důvodu obezřetnosti podle odst. 1 písm. c) a existují-li okolnosti popsané v odstavci 2, poskytne druhé straně vhodnou příležitost ke sjednání přístupu k takové dohodě či ujednání nebo ke sjednání podobných dohod či ujednání.

ČLÁNEK 13.6

Přístup na trh

1. Strana nesmí ve vztahu k finanční instituci druhé strany nebo ve vztahu k přístupu investora druhé strany na trh prostřednictvím usazení finanční instituce přijmout ani zachovat na celém svém území nebo na celostátní, provinční, územní, regionální nebo místní úrovni veřejné správy žádné opatření, které:

a) ukládá omezení:

i) počtu finančních institucí, ať už formou číselných kvót, monopolů, výhradních poskytovatelů služeb nebo požadavku na test ekonomické potřeby;

- ii) celkové hodnoty transakcí finančních služeb nebo aktiv formou číselných kvót nebo požadavkem na test ekonomické potřeby;
 - iii) celkového počtu operací finančních služeb nebo celkového množství produkce finančních služeb vyjádřeného určenými číselnými jednotkami formou kvót nebo požadavku na test ekonomické potřeby;
 - iv) účasti zahraničního kapitálu ve formě maximálního omezení držby akcií ve finančních institucích cizinci nebo celkové hodnoty výše jednotlivých nebo úhrnných zahraničních investic do finančních institucí, které je vyjádřeno v procentech, nebo
 - v) celkového počtu fyzických osob, jež mohou být zaměstnány v určitém odvětví finančních služeb nebo jež může zaměstnat finanční instituce a které jsou nezbytné pro výkon určité finanční služby a jsou s ní přímo spojeny, formou číselných kvót nebo požadavku na test ekonomické potřeby, nebo
- b) omezuje nebo vyžaduje specifické typy právní subjektivity nebo společného podnikání, jejichž prostřednictvím finanční instituce může vykonávat hospodářskou činnost.
2. Ustanovení čl. 8.4 (Přístup na trh) odst. 2 je začleněno do této dohody a tvoří její součást.

3. Pro větší jistotu je třeba uvést, že:
 - a) strana může stanovit podmínky a postupy pro povolení usazení nebo rozšíření obchodní přítomnosti, pokud tyto podmínky a postupy neobcházejí závazky strany podle odstavce 1 a jsou slučitelné s jinými ustanoveními uvedenými v této kapitole, a
 - b) tento článek nebrání straně požadovat, aby finanční instituce poskytovala určité finanční služby prostřednictvím různých právnických osob, pokud podle právních předpisů této strany nemůže být plný rozsah finančních služeb poskytovaných finanční institucí nabízen prostřednictvím jediného subjektu.

ČLÁNEK 13.7

Přeshraniční poskytování finančních služeb

1. Články 9.3 (Národní zacházení), 9.4 (Formální požadavky) a 9.6 (Přístup na trh) jsou začleněny do této kapitoly, tvoří její součást a vztahují se na zacházení s poskytovateli přeshraničních finančních služeb, kteří poskytují finanční služby vymezené v příloze 13-A.
2. Zacházením, jaké strana poskytuje svým vlastním poskytovatelům služeb a službám podle čl. 9.3 (Národní zacházení) odst. 2, se rozumí zacházení poskytované jejím vlastním poskytovatelům finančních služeb a finančním službám.

3. Opatřeními, která strana nesmí přijmout nebo zachovat ve vztahu k poskytovatelům služeb a službám druhé strany podle článku 9.6 (Přístup na trh), se rozumějí opatření týkající se poskytovatelů přeshraničních finančních služeb druhé strany, kteří poskytují finanční služby.
4. Článek 9.5 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod) je začleněn do této kapitoly, tvoří její součást a vztahuje se na zacházení s poskytovateli přeshraničních finančních služeb druhé strany.
5. Zacházením, jaké strana poskytuje poskytovatelům služeb a službám třetí země podle článku 9.5 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod), se rozumí zacházení poskytované poskytovatelům finančních služeb třetí země a finančním službám třetí země.
6. Každá strana povolí osobě usazené na svém území a svému státnímu příslušníkovi bez ohledu na to, kde se nachází, nakupovat finanční služby od poskytovatele přeshraničních finančních služeb z druhé strany usazeného na území této druhé strany. Tato povinnost od strany nevyžaduje, aby na svém území takovým poskytovatelům povolila podnikat nebo nabízet jejich služby. Každá strana může v souladu s odstavcem 1 definovat „podnikání“ a „nabízení služeb“ pro účely tohoto článku.
7. Pokud jde o finanční služby vymezené v příloze 13-A, povolí každá strana poskytovateli přeshraničních finančních služeb druhé strany na žádost či po oznámení příslušnému regulačnímu orgánu, je-li to vyžadováno, poskytovat finanční služby prostřednictvím jakékoli nové formy poskytování nebo prodávat finanční produkt, který se neprodává na území této strany, pokud by tato první strana povolila svým vlastním poskytovatelům finančních služeb poskytovat takovou službu nebo prodávat takový produkt podle svých právních předpisů za obdobných okolností.

ČLÁNEK 13.8

Vrcholné vedení a správní rady

Strana nebude vyžadovat, aby finanční instituce druhé strany jmenovala do vrcholného vedení či správní rady fyzické osoby určité státní příslušnosti.

ČLÁNEK 13.9

Výkonnostní požadavky

1. Strany dojednájí pravidla pro výkonnostní požadavky, jako jsou například požadavky stanovené v článku 8.5 (Výkonnostní požadavky), které se týkají investic do finančních institucí.
2. Jestliže se do tří let od vstupu této dohody v platnost strany na těchto pravidlech nedohodnou, na žádost jedné ze stran se článek 8.5 (Výkonnostní požadavky) začlení do této kapitoly, bude tvořit její součást a vztáhne se na investice do finančních institucí. Pro tento účel se „investicí“ v článku 8.5 (Výkonnostní požadavky) rozumí „investice do finanční instituce na jejím území“.

3. Do 180 dní poté, co strany úspěšně dojednaly pravidla pro výkonnostní požadavky podle odstavce 1, nebo případně na základě žádosti strany o začlenění článku 8.5 (Výkonnostní požadavky) do této kapitoly podle odstavce 2 může každá strana změnit svoji listinu. Jakákoliv změna se omezí pouze na uvedení výhrad týkajících se stávajících opatření, která nesplňují povinnost v oblasti výkonnostních požadavků podle této kapitoly, v případě Kanady v oddílu A její listiny v příloze III a v případě Evropské unie v její listině v příloze I. Na tato opatření se vztahuje čl. 13.10 odst. 1, pokud jde o pravidla pro výkonnostní požadavky dojednaná podle odstavce 1, nebo případně stanovená podle článku 8.5 (Výkonnostní požadavky) začleněného do této kapitoly podle odstavce 2.

ČLÁNEK 13.10

Výhrady a výjimky

1. Články 13.3, 13.4, 13.6 a 13.8 se nevztahují na:
 - a) stávající nesouladné opatření, které je zachováváno stranou na úrovni:
 - i) Evropské unie, jak je stanoveno v její listině v příloze I;
 - ii) orgánů veřejné správy s celostátní působností, jak stanoví Kanada v části A své listiny v příloze III nebo Evropská unie ve své listině v příloze I;

- iii) orgánů veřejné správy s provinční, územní nebo regionální působností, jak stanoví Kanada v části A své listiny v příloze III nebo Evropská unie ve své listině v příloze I, nebo
 - iv) místní samosprávy;
- b) udržování v platnosti nebo rychlé obnovení nesouladného opatření uvedeného v písmeni a) nebo
 - c) změnu nesouladného opatření podle písmene a), pokud tato změna nesnižuje soulad opatření, který existoval bezprostředně před změnou, s články 13.3, 13.4, 13.6 nebo 13.8.

2. Článek 13.7 se nevztahuje na:

- a) stávající nesouladné opatření, které je zachováváno stranou na úrovni:
 - i) Evropské unie, jak je stanoveno v její listině v příloze I;
 - ii) orgánů veřejné správy s celostátní působností, jak je stanoveno Kanadou v části A její listiny v příloze III nebo Evropskou unií v její listině v příloze I;
 - iii) orgánů veřejné správy s provinční, územní nebo regionální působností, jak stanoví Kanada v části A své listiny v příloze III nebo Evropská unie ve své listině v příloze I, nebo
 - iv) místní samosprávy;

- b) udržování v platnosti nebo rychlé obnovení nesouladného opatření uvedeného v písmeni a) nebo
- c) změnu nesouladného opatření podle písmene a), pokud tato změna nesnižuje soulad opatření, který existoval při vstupu této dohody v platnost, s článkem 13.7.

3. Články 13.3, 13.4, 13.6, 13.7 a 13.8 se nevztahují na opatření, které přijme nebo zachová Kanada ve vztahu k finančním službám stanoveným v části B její listiny v příloze III, ani na opatření, které přijme nebo zachová Evropská unie ve vztahu k finančním službám stanoveným v její listině v příloze II.

4. Pokud některá strana vyjádřila výhradu k článkům 8.4 (Přístup na trh), 8.5 (Výkonnostní požadavky), 8.6 (Národní zacházení), 8.7 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod), 8.8 (Vrcholné vedení a správní rady), 9.3 (Národní zacházení), 9.5 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod) nebo 9.6 (Přístup na trh) ve své listině v příloze I nebo II, tato výhrada představuje rovněž výhradu k článkům 13.3, 13.4, 13.6, 13.7 a 13.8, nebo k jakýmkoli pravidlům pro výkonnostní požadavky sjednaným podle čl. 13.9 odst. 1 nebo případně začleněným do této kapitoly podle čl. 13.9 odst. 2 v míře, v jaké se na opatření, odvětví, pododvětví nebo činnost uvedené v této výhradě vztahuje tato kapitola.

5. Strana nepřijme po dni vstupu této dohody v platnost opatření ani soubor opatření zahrnuté do části B listiny Kanady v příloze III nebo do listiny Evropské unie v příloze II, které by od investora druhé strany přímo či nepřímo vyžadovalo z důvodu jeho státní příslušnosti, aby prodal nebo jinak zcizil investici existující v okamžiku, kdy opatření nebo soubor opatření nabyly účinku.

6. Pokud jde o práva duševního vlastnictví, může se strana odchýlit od článků 13.3 a 13.4 a od veškerých pravidel pro převod technologií ve vztahu k výkonnostním požadavkům vyjednaným podle čl. 13.9 odst. 1 nebo případně začleněným do této kapitoly podle čl. 13.9 odst. 2, jestliže tuto odchylku umožňuje Dohoda TRIPS včetně výjimek z této dohody přijatých podle článku IX Dohody o WTO.

7. Články 13.3, 13.4, 13.6, 13.7, 13.8 a 13.9 se nevztahují:

- a) na zadávání zakázek stranou na zboží nebo službu nakupované pro vládní účely, a nikoli s cílem jejich dalšího komerčního prodeje nebo s cílem jejich použití při dodávání zboží či poskytování služby pro komerční prodej, bez ohledu na to, zda tato zakázka představuje „zahrnutou zakázku“ ve smyslu článku 19.2 (Oblast působnosti a rozsah), nebo
- b) na subvence nebo státní podporu týkající se obchodu se službami, poskytované stranou.

ČLÁNEK 13.11

Účinná a transparentní regulace

1. Každá strana zajistí, aby veškerá obecně použitelná opatření, na něž se vztahuje tato kapitola, byla prováděna přiměřeně, objektivně a nestranně.

2. Každá strana zajistí, aby její právní předpisy, regulační předpisy, postupy a obecně závazná správní rozhodnutí týkající se záležitostí, na něž se vztahuje tato kapitola, byly neprodleně zveřejněny nebo zpřístupněny takovým způsobem, aby se s nimi mohla zainteresovaná osoba a druhá strana seznámit. V možném rozsahu každá strana:

- a) zveřejní v předstihu opatření, která navrhuje přijmout;
- b) poskytne zainteresované osobě a druhé straně přiměřenou možnost vyjádřit se k navrhovaným opatřením a
- c) stanoví dostatečně dlouhou lhůtu mezi zveřejněním konečného znění opatření a dnem, kdy opatření nabudou účinku.

Pro účely této kapitoly platí, že tyto požadavky nahrazují požadavky stanovené v článku 27.1 (Zveřejnění).

3. Každá strana zachová nebo zavede vhodné mechanismy umožňující zodpovídat v přiměřené době dotazy zainteresovaných osob týkající se obecně použitelných opatření v působnosti této kapitoly.

4. Regulační orgán přijme správní rozhodnutí o úplných žádostech, které v souvislosti s poskytováním finanční služby podal investor do finanční instituce, poskytovatel přeshraničních finančních služeb nebo finanční instituce druhé strany, v přiměřené lhůtě odpovídající složitosti žádosti a v obvyklé lhůtě stanovené pro zpracování žádosti. V případě Kanady je takovouto přiměřenou lhůtou 120 dní. Regulační orgán oznámí rozhodnutí neprodleně žadateli. Není-li možné rozhodnutí přijmout v přiměřené lhůtě, oznámí to regulační orgán neprodleně žadateli a pokusí se přijmout toto rozhodnutí co nejdříve. Pro upřesnění je třeba uvést, že žádost není považována za úplnou, dokud se neuskuteční příslušná slyšení a regulační orgán neobdrží všechny potřebné informace.

ČLÁNEK 13.12

Samosprávné organizace

Pokud strana vyžaduje k tomu, aby finanční instituce nebo poskytovatel přeshraničních finančních služeb druhé strany mohli poskytovat finanční služby na jejím území nebo pro její území, členství či účast v samosprávné organizaci nebo přístup k ní, nebo při poskytování finančních služeb prostřednictvím samosprávné organizace uděluje výsady a výhody, musí tato strana zajistit, aby samosprávná organizace dodržovala povinnosti stanovené v této kapitole.

ČLÁNEK 13.13

Platební a zúčtovací systémy

Za podmínek, které odpovídají národnímu zacházení, udělí každá strana poskytovatelům finančních služeb druhé strany, kteří jsou usazeni na jejím území, přístup k platebním a zúčtovacím systémům, které provozuje strana nebo subjekt pověřený výkonem veřejné moci, která mu byla stranou svěřena, a přístup k oficiálním možnostem financování a refinancování, které jsou dostupné v normálním průběhu běžného podnikání. Tento článek neposkytuje přístup k nástrojům strany, působí-li strana jako půjčovatel poslední instance.

ČLÁNEK 13.14

Nové finanční služby

1. Každá strana povolí finanční instituci druhé strany poskytovat jakékoli nové finanční služby, jejichž poskytování by strana povolila svým vlastním finančním institucím podle svého právního řádu v obdobné situaci, a to na žádost či po oznámení příslušnému regulačnímu orgánu, je-li to vyžadováno.
2. Strana může stanovit institucionální a právní formu, jejímž prostřednictvím lze nové finanční služby poskytovat, a k jejich poskytování může vyžadovat povolení. Pokud se takové povolení vyžaduje, přijme se rozhodnutí v přiměřené době a toto povolení lze zamítnout pouze z důvodů obezřetnosti.

3. Tento článek nebrání finanční instituci kterékoliv strany, aby požádala druhou stranu o povolení poskytovat finanční službu, která zatím není na území žádné ze stran poskytována. Na tuto žádost se vztahují právní předpisy strany, která obdržela žádost a jež nepodléhá povinností stanoveným v tomto článku.

ČLÁNEK 13.15

Přenos a zpracovávání informací

1. Každá strana povolí finanční instituci nebo poskytovateli přeshraničních finančních služeb druhé strany, aby přenášeli informace v elektronické nebo jiné podobě na její území a z něj za účelem zpracování údajů, pokud je tohoto zpracování zapotřebí k běžnému průběhu podnikání této finanční instituce nebo poskytovatele přeshraničních finančních služeb.

2. Každá strana zachová dostatečná ochranná opatření na ochranu soukromí, zejména pokud jde o přenos osobních údajů. Pokud přenos finančních informací zahrnuje osobní údaje, musí být v souladu s právními předpisy upravujícími ochranu osobních údajů na území strany, kde má přenos původ.

ČLÁNEK 13.16

Výjimka pro obezřetnostní opatření

1. Tato dohoda nebrání straně v tom, aby přijala nebo zachovala přiměřená opatření z důvodů obezřetnosti, jako je:
 - a) ochrana investorů, vkladatelů, pojistníků nebo osob, vůči nimž má finanční instituce, poskytovatel přeshraničních finančních služeb nebo poskytovatel finančních služeb fiduciární povinnost;
 - b) zachování bezpečnosti, solidnosti, integrity nebo finanční odpovědnosti finanční instituce, poskytovatele přeshraničních finančních služeb nebo poskytovatele finančních služeb nebo
 - c) zajišťování integrity a stability finančního systému strany.
2. Aniž jsou dotčeny ostatní způsoby obezřetnostní regulace přeshraničního obchodu s finančními službami, může strana požadovat registraci poskytovatelů přeshraničních finančních služeb druhé strany a registraci finančních nástrojů.
3. S výhradou článků 13.3 a 13.4 může strana z důvodů obezřetnosti zakázat určitou finanční službu nebo činnost. Tento zákaz se však nesmí vztahovat na veškeré finanční služby nebo na celé pododvětví finančních služeb, jako je například bankovníctví.

ČLÁNEK 13.17

Zvláštní výjimky

1. Tato dohoda se nevztahuje na opatření přijatá veřejným subjektem při provádění měnové nebo devizové politiky. Tímto odstavcem nejsou dotčeny povinnosti stran podle článků 8.5 (Výkonnostní požadavky), 8.13 (Převody) nebo 13.9.
2. Tato dohoda neukládá žádné straně, aby poskytovala informace nebo přístup k informacím o obchodech a účetnictví jednotlivých zákazníků, poskytovatelů přeshraničních finančních služeb a finančních institucí, nebo jakékoli důvěrné informace, jejichž zveřejnění by zasáhlo do záležitostí regulace, dohledu nebo vymáhání práva nebo by bylo jinak v rozporu s veřejným zájmem nebo by bylo na újmu oprávněným obchodním zájmům jednotlivých podniků.

ČLÁNEK 13.18

Výbor pro finanční služby

1. Výbor pro finanční služby zřízený podle čl. 26.2 (Specializované výbory) odst. 1 písm. f) je tvořen zástupci orgánů odpovědných za politiku finančních služeb, kteří mají odborné znalosti v oblasti, na kterou se vztahuje tato kapitola. Zástupcem Kanady ve výboru je úředník z Ministerstva financí Kanady nebo jeho nástupnického subjektu.
2. Výbor pro finanční služby rozhoduje na základě vzájemné dohody.

3. Výbor pro finanční služby se schází jednou ročně, nebo jinak, pokud tak rozhodne, a plní tyto úkoly:

- a) dohlíží na provádění této kapitoly;
- b) vede dialog o regulaci odvětví finančních služeb s cílem zlepšit vzájemné znalosti o regulačních systémech stran a spolupracovat na vytváření mezinárodních norem, jak se uvádí v ujednání týkajícím se dialogu o regulaci odvětví finančních služeb obsaženém v příloze 13-C, a
- c) provádí článek 13.21.

ČLÁNEK 13.19

Konzultace

1. Strana může požádat o konzultaci s druhou stranou, pokud jde o jakoukoli záležitost plynoucí z této dohody, která ovlivňuje finanční služby. Druhá strana posoudí takovou žádost s porozuměním.
2. Každá strana zajistí, aby v případě konzultací podle odstavce 1 byli do její delegace zařazeni úředníci s příslušnými znalostmi v oblasti, na niž se vztahuje tato kapitola. V případě Kanady to znamená úředníky z Ministerstva financí Kanady nebo jeho nástupnického subjektu.

ČLÁNEK 13.20

Řešení sporů

1. Na řešení sporů vyplývajících z této kapitoly se vztahuje kapitola dvacet devět (Řešení sporů) ve znění tohoto článku.
2. Pokud se strany nedohodnou na složení rozhodčího tribunálu zřízeného pro účely sporu vyplývajících z této kapitoly, použije se článek 29.7 (Složení rozhodčího tribunálu). Všemi odkazy na seznam rozhodců vytvořený podle článku 29.8 (Seznam rozhodců) se rozumí seznam rozhodců vytvořený podle tohoto článku.
3. Smíšený výbor CETA může sestavit seznam nejméně 15 osob vybraných pro jejich objektivitu, spolehlivost a zdravý úsudek, které jsou ochotny a schopny zastávat funkci rozhodce. Tento seznam sestává ze tří dílčích seznamů: jeden dílčí seznam za každou stranu a jeden dílčí seznam osob, které nejsou státními příslušníky žádné strany a mohou vykonávat funkci předsedy rozhodčího soudu. Každý dílčí seznam obsahuje nejméně pět jmen. Smíšený výbor CETA může seznam kdykoli přezkoumat a zajistit, aby byl v souladu s tímto článkem.
4. Rozhodci zapsaní na seznam musí mít odbornou kvalifikaci nebo zkušenosti v právu nebo regulaci nebo praxi v oblasti finančních služeb, což může zahrnovat regulaci poskytovatelů finančních služeb. Rozhodci ve funkci předsedů musí mít rovněž zkušenosti z výkonu funkce právního zástupce, člena rozhodčího tribunálu nebo rozhodce v řízení o řešení sporu. Rozhodci jsou nezávislí, zastávají tuto funkci jako soukromé osoby a nejednají podle pokynů žádné organizace nebo vlády. Dodržují kodex chování uvedený v příloze 29-B (Kodex chování).

5. Shledá-li rozhodčí tribunál, že určité opatření není v souladu s touto dohodou a má vliv:
- a) na odvětví finančních služeb a jakékoli jiné odvětví, může žalující strana pozastavit výhody v odvětví finančních služeb, jež mají stejný účinek jako opatření v jejím odvětví finančních služeb, nebo
 - b) pouze na jiné odvětví než odvětví finančních služeb, nesmí žalující strana pozastavit výhody v odvětví finančních služeb.

ČLÁNEK 13.21

Investiční spory v oblasti finančních služeb

1. Oddíl F kapitoly osm (Řešení investičních sporů mezi investorem a státem) se použije ve znění tohoto článku a přílohy 13-B:
- a) na investiční spory týkající se opatření, na která se vztahuje tato kapitola a v nichž investor tvrdí, že určitá strana porušila články 8.10 (Zacházení s investory a se zahrnutými investicemi), 8.11 (Náhrada škod), 8.12 (Vyvlastnění), 8.13 (Převody), 8.16 (Odepření výhod), 13.3 nebo 13.4, nebo
 - b) na investiční spory zahájené podle oddílu F kapitoly osm (Řešení investičních sporů mezi investorem a státem), v nichž se odkazuje na čl. 13.16 odst. 1.

2. V případě investičního sporu podle odst. 1 písm. a), nebo pokud se žalovaná strana do 60 dní od podání žaloby k tribunálu podle článku 8.23 (Podání žaloby k tribunálu) dovolává čl. 13.16 odst. 1, ustaví se senát tribunálu podle čl. 8.27 (Ustavení tribunálu) odst. 7 ze seznamu vytvořeného podle čl. 13.20 odst. 3. Pokud se žalovaná strana dovolává čl. 13.16 odst. 1 do 60 dní od podání žaloby v souvislosti s jiným investičním sporem než podle odst. 1 písm. a), počíná lhůta pro ustavení senátu tribunálu podle čl. 8.27 (Ustavení tribunálu) odst. 7 běžet dnem, kdy se žalovaná strana dovolává čl. 13.16 odst. 1. Pokud Smíšený výbor CETA neprovedl jmenování podle čl. 8.27 (Ustavení tribunálu) odst. 2 ve lhůtě stanovené v čl. 8.27 (Ustavení tribunálu) odst. 17, může kterákoli strana sporu požádat generálního tajemníka Mezinárodního střediska pro řešení investičních sporů (ICSID), aby vybral členy tribunálu ze seznamu vytvořeného podle článku 13.20. Pokud seznam podle článku 13.20 nebyl vytvořen ke dni podání žaloby podle článku 8.23 (Podání žaloby k tribunálu), vybere generální tajemník ICSID členy tribunálu z osob navržených jednou nebo oběma stranami v souladu s článkem 13.20.

3. Žalovaná strana může věc písemně postoupit Výboru pro finanční služby, aby rozhodl, zda, a pokud ano, do jaké míry je platnou námitkou proti žalobě výjimka podle čl. 13.16 odst. 1. K tomuto postoupení smí dojít nejpozději v den, kdy tribunál určí žalované straně datum k předložení odpovědi na žalobu. Pokud žalovaná strana postoupí věc Výboru pro finanční služby podle tohoto odstavce, pozastaví se lhůty a řízení uvedené v oddíle F kapitoly osm (Řešení investičních sporů mezi investorem a státem).

4. V případě postoupení podle odstavce 3 může Výbor pro finanční služby nebo případně Smíšený výbor CETA společně rozhodnout, zda, a pokud ano, do jaké míry je výjimka podle čl. 13.16 odst. 1 platnou námitkou proti žalobě. Výbor pro finanční služby nebo případně Smíšený výbor CETA zašle kopii tohoto společného rozhodnutí investorovi a také tribunálu, pokud již byl ustaven. Pokud se ve společném rozhodnutí uvede, že výjimka podle čl. 13.16 odst. 1 představuje platnou námitku proti všem částem žaloby jako celku, má se zato, že investor vzal žalobu zpět a řízení se ukončí v souladu s článkem 8.35 (Ukončení řízení). Pokud se ve společném rozhodnutí uvede, že čl. 13.16 odst. 1 představuje platnou námitku pouze proti částem žaloby, je společné rozhodnutí závazné pro tribunál pouze ve vztahu k těmto částem žaloby. Následně se již nepoužije pozastavení lhůt nebo řízení popsané v odstavci 3 a investor může pokračovat ve vymáhání zbývajících částí svých nároků.

5. Pokud Smíšený výbor CETA nepřijal společné rozhodnutí do tří měsíců od postoupení věci Výborem pro finanční služby, pozastavení lhůt nebo řízení uvedené v odstavci 3 se již nepoužije a investor může pokračovat ve vymáhání svých nároků.

6. Na žádost žalované strany tribunál rozhodne jako předběžnou otázku, zda a do jaké míry je výjimka podle čl. 13.16 odst. 1 platnou námitkou proti žalobě. Skutečností, že žalovaná strana tuto žádost nepodala, není nijak dotčeno právo žalované strany odvolávat se na čl. 13.16 odst. 1 v pozdější fázi řízení. Tribunál nevyvodí žádné nepříznivé závěry z toho, že se Výbor pro finanční služby nebo Smíšený výbor CETA neshodl na společném řešení v souladu s přílohou 13-B.

KAPITOLA ČTRNÁCT

SLUŽBY V MEZINÁRODNÍ NÁMOŘNÍ DOPRAVĚ

ČLÁNEK 14.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

službami celního odbavení nebo **službami celních agentů** provádění, za poplatek nebo na smluvním základě, celních formalit týkajících se dovozu, vývozu nebo tranzitu nákladů bez ohledu na to, zda je tato činnost hlavní či vedlejší činností poskytovatele služeb;

službami skladování a úschovy kontejnerů skladování, nakládání, vykládání nebo oprava kontejnerů a jejich příprava pro nalodění, ať už v přístavních oblastech, nebo ve vnitrozemí;

dopravní operací typu „z domu do domu“ nebo **multimodální dopravní operací** přeprava nákladu pod jedním přepravním dokladem, při níž je použito více než jednoho druhu dopravy a která zčásti probíhá v mezinárodních mořských vodách;

přípojnou dopravou předchází a následná přeprava mezinárodního nákladu, včetně nákladu v kontejnerech, kusového nákladu a volně loženého suchého nebo kapalného nákladu, po moři mezi přístavy nacházejícími se na území strany. Pro upřesnění je třeba uvést, že v případě Kanady může přípojná doprava zahrnovat dopravu mezi mořskými a vnitrozemskými vodami, jak jsou tyto vnitrozemské vody definovány v zákoně *Customs Act*, R.S.C. 1985, c.1 (2nd Supp.);

mezinárodním nákladem náklad přepravovaný námořními plavidly mezi přístavem jedné strany a přístavem druhé strany nebo třetí země, nebo mezi přístavem jednoho členského státu Evropské unie a přístavem jiného členského státu Evropské unie;

službami mezinárodní námořní dopravy doprava cestujících nebo nákladu námořními plavidly mezi přístavem jedné strany a přístavem druhé strany nebo třetí země, nebo mezi přístavem jednoho členského státu Evropské unie a přístavem jiného členského státu Evropské unie, jakož i přímé uzavírání smluv s poskytovateli jiných dopravních služeb za účelem zajištění dopravních operací typu „z domu do domu“ nebo multimodálních dopravních operací, nikoli však poskytování těchto jiných dopravních služeb;

poskytovatelem služeb mezinárodní námořní dopravy:

- a) podnik strany, jak je definován v článku 1.1 (Obecně použitelné definice), a pobočka takového subjektu nebo
- b) podnik třetí strany, jak je definován v článku 1.1 (Obecně použitelné definice), vlastněný nebo kontrolovaný státními příslušníky strany, pokud jsou jeho plavidla registrována podle právních předpisů této strany a plují pod její vlajkou, nebo

- c) pobočka podniku třetí strany s podstatnými obchodními operacemi na území strany, který se podílí na poskytování služeb mezinárodní námořní dopravy. Pro upřesnění je třeba uvést, že kapitola osm (Investice) se na takovou pobočku nevztahuje;

službami lodních agentů agenturní zastupování obchodních zájmů jedné nebo více lodních linek nebo rejdařství v určité zeměpisné oblasti, a to za účelem:

- a) marketingu a prodeje služeb v námořní dopravě a souvisejících služeb, od cenových nabídek po fakturaci a vystavování konosamentů jménem společností, opatřování a opětovný prodej nezbytných souvisejících služeb, přípravu dokumentace a poskytování obchodních informací a
- b) jednání na účet společností při organizaci příplutí plavidla nebo převzetí nákladu, je-li to vyžadováno;

pomocnými námořními službami služby při manipulaci s nákladem, služby celního odbavení, služby skladování a úschovy kontejnerů, služby lodních agentů, námořní zasilatelské nákladní služby a skladovací služby a služby skladů;

službami při manipulaci s nákladem provádění a organizace těchto činností a dohled nad těmito činnostmi:

- a) nakládka a vykládka nákladu z lodi a na loď;
- b) uvazování a odvazování nákladu a

c) přijetí či dodání a úschova nákladu před nakládkou na loď nebo po vyložení z lodi,

prováděné dokařskými nebo terminálovými společnostmi, avšak mimo práci vykonávanou dokaři, pokud je tato pracovní síla organizována nezávisle na dokařských nebo terminálových společnostech;

námořními zasilatelskými nákladními službami organizace a sledování zásilek jménem zasilatele, prostřednictvím poskytování služeb, jako je zabezpečování dopravy a souvisejících služeb, konsolidace a balení nákladu, příprava dokumentace a poskytování obchodních informací;

skladovacími a skladovými službami služby skladování zmrazeného nebo chlazeného zboží, služby skladování volně ložených kapalin nebo plynů a jiné skladovací a skladové služby.

ČLÁNEK 14.2

Oblast působnosti

1. Tato kapitola se vztahuje na opatření přijaté nebo zachovávané některou stranou, které se týká poskytování služeb mezinárodní námořní dopravy²². Pro upřesnění je třeba uvést, že na takové opatření se v příslušných případech vztahuje i kapitola osm (Investice) a kapitola devět (Přeshraniční obchod se službami).

²² Tato kapitola se nevztahuje na rybářská plavidla, jak jsou definována právními předpisy stran.

2. Pro upřesnění je třeba uvést, že v návaznosti na články 8.6 (Národní zacházení), 8.7 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod), 9.3 (Národní zacházení) a 9.5 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod) strana nepřijme nebo nezachová opatření týkající se:

- a) plavidla poskytujícího služby mezinárodní námořní dopravy a plujícího pod vlajkou druhé strany²³ nebo
- b) poskytovatele služeb mezinárodní námořní dopravy z druhé strany,

kteře poskytuje zacházení méně příznivé, než jaké tato strana přiznává v obdobných situacích svým vlastním plavidlům nebo poskytovatelům služeb mezinárodní námořní dopravy nebo plavidlům nebo poskytovatelům služeb mezinárodní námořní dopravy z třetí země, pokud jde o:

- a) přístup do přístavů;
- b) využití infrastruktury a služeb v přístavech, jako jsou služby vlečných lodí a lodivodské služby;
- c) využití pomocných námořních služeb a rovněž o ukládání souvisejících poplatků a odvodů;
- d) přístup k celním službám; nebo
- e) přidělení prostoru u nábřeží a vybavení pro nakládku a vykládku.²⁴

²³ Pro účely této kapitoly se v případě Evropské unie plavidlem plující pod vlajkou strany rozumí plavidlo plující pod vlajkou členského státu Evropské unie.

²⁴ Tento odstavec se nepoužije na plavidla ani poskytovatele služeb mezinárodní námořní dopravy, na něž se vztahuje *Dohoda o opatřeních přístavních států k předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu*, uzavřená dne 22. listopadu 2009 v Římě.

ČLÁNEK 14.3

Povinnosti

1. Každá strana umožní poskytovateli služeb mezinárodní námořní dopravy z druhé strany přemísťovat vlastní nebo pronajaté prázdné kontejnery, které se přepravují na bezplatném základě mezi přístavy této strany.
2. Strana umožní poskytovateli služeb mezinárodní námořní dopravy z druhé strany poskytovat přípojnou dopravu mezi přístavy této strany.
3. Strana nepřijme ani nezachová ujednání o sdílení nákladu s třetí zemí týkající se jakýchkoli služeb mezinárodní námořní dopravy, včetně obchodu s volně loženým suchým a kapalným nákladem a liniové námořní dopravy.
4. Strana nepřijme ani nezachová opatření, které vyžaduje, aby celý mezinárodní náklad nebo jeho část byly přepravovány výlučně plavidly registrovanými touto stranou nebo vlastněnými nebo kontrolovanými státními příslušníky této strany.
5. Strana nepřijme ani nezachová opatření, které brání poskytovatelům služeb mezinárodní námořní dopravy přímo uzavírat smlouvy s jinými poskytovateli dopravních služeb pro účely operací typu „z domu do domu“ nebo multimodálních dopravních operací.

ČLÁNEK 14.4

Výhrady

1. Článek 14.3 se nepoužije na:
 - a) stávající nesouladné opatření, které je zachováváno stranou na úrovni:
 - i) Evropské unie, jak je stanoveno v její listině v příloze I;
 - ii) orgánů veřejné správy s celostátní působností, jak stanoví daná strana ve své listině v příloze I;
 - iii) orgánů veřejné správy s provinční, územní nebo regionální působností, jak stanoví daná strana ve své listině v příloze I, nebo
 - iv) místní samosprávy;
 - b) udržování v platnosti nebo rychlé obnovení nesouladného opatření uvedeného v písmeni a) nebo
 - c) změnu nesouladného opatření podle písmene a), pokud tato změna nesnižuje soulad opatření, který existoval bezprostředně před změnou, s článkem 14.3.
2. Článek 14.3 se nevztahuje na opatření, které strana přijme nebo zachová ve vztahu k určitému odvětví, pododvětví nebo činnosti, jak je uvedeno v její listině v příloze II.

KAPITOLA PATNÁCT

TELEKOMUNIKACE

ČLÁNEK 15.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

kontribučním spojením linka pro přenos rozhlasového nebo televizního vysílání do výrobního střediska programů;

výrazem „**nákladově orientovaný**“ založený na nákladech, což může zahrnovat různé metody výpočtu nákladů pro různá zařízení či služby;

podnikem „podnik“ ve smyslu definice v článku 8.1 (Definice);

hlavními zařízeními zařízení veřejné telekomunikační přenosové sítě nebo služby, která:

- a) jsou výhradně či převážně poskytována jediným poskytovatelem nebo omezeným počtem poskytovatelů a
- b) není možné za účelem poskytování služby ekonomicky ani technicky nahradit;

propojením spojování s poskytovateli veřejných telekomunikačních přenosových sítí nebo služeb, která mají uživatelům jednoho poskytovatele umožnit komunikaci s uživateli jiného poskytovatele a přístup ke službám jiného poskytovatele;

vnitropodnikovými komunikacemi telekomunikace, prostřednictvím kterých podnik komunikuje v rámci podniku nebo se svými dceřinými společnostmi a pobočkami anebo mezi nimi navzájem a za podmínky, že to dovoluje právní řád strany, s přidruženými společnostmi, což ale nezahrnuje komerční nebo nekomerční služby, které jsou poskytovány podnikům, jež nejsou vlastními dceřinými společnostmi, pobočkami nebo přidruženými společnostmi, ani služby, které jsou nabízeny zákazníkům nebo potenciálním zákazníkům. Pro účely této definice se za „dceřiné společnosti“, „pobočky“ a případně „přidružené společnosti“ považují ty, jež jsou takto definovány každou stranou;

pronajatými okruhy telekomunikační zařízení mezi dvěma nebo více určenými body, která jsou rezervována pro specializovaná použití nebo pro určitého zákazníka nebo jiné uživatele podle volby zákazníka;

hlavním poskytovatelem poskytovatel, který je schopen podstatně ovlivňovat podmínky účasti, pokud jde o cenu a nabídku, na příslušném trhu veřejných telekomunikačních přenosových sítí nebo služeb v důsledku:

- a) kontroly nad hlavními zařízeními nebo
- b) využívání svého postavení na trhu;

koncovým bodem sítě fyzický bod, ve kterém je uživateli poskytován přístup k veřejné komunikační přenosové síti;

přenositelností čísel možnost koncových uživatelů veřejných telekomunikačních přenosových sítí či služeb ponechat si na tomtéž místě stejná telefonní čísla, pokud změní poskytovatele veřejných telekomunikačních přenosových sítí či služeb za obdobného poskytovatele, aniž by došlo ke snížení kvality, spolehlivosti nebo pohodlí;

veřejnou telekomunikační přenosovou síť veřejná telekomunikační infrastruktura, která dovoluje telekomunikaci mezi dvěma nebo více stanovenými koncovými body sítě;

veřejnou telekomunikační přenosovou službou telekomunikační přenosová služba, jejíž nabízení široké veřejnosti strana výslovně nebo fakticky vyžaduje, a která zahrnuje přenos informací poskytnutých uživatelem v reálném čase mezi dvěma nebo více body bez jakékoli změny mezi konečnými místy ve formě nebo v obsahu informací uživatele. Tato služba může mezi jiným zahrnovat hlasové telefonní služby, služby přenosu dat s přepojováním paketů, služby přenosu dat s přepojováním okruhů, telexové služby, telegrafní služby, faxové služby, služby soukromých pronajatých okruhů a služby a systémy mobilní a osobní komunikace;

regulačním orgánem orgán odpovědný za regulaci telekomunikací;

telekomunikačními službami služby, jejichž předmětem je vysílání a příjem signálů elektromagnetickými prostředky, ale které nezahrnují hospodářskou činnost, jejímž předmětem je poskytování obsahu prostřednictvím telekomunikací, a

uživatelem podnik nebo fyzická osoba používající nebo požadující veřejně dostupnou telekomunikační službu.

ČLÁNEK 15.2

Oblast působnosti

1. Tato kapitola se vztahuje na opatření přijaté nebo zachovávané některou stranou a týkající se telekomunikačních sítí nebo služeb, u nichž má některá strana právo omezit poskytování služby podle své výhrady, jak je uvedeno v její listině v přílohách I nebo II.
2. Tato kapitola se nevztahuje na opatření strany, které má vliv na přenos rozhlasových nebo televizních programů určených veřejnosti jakýmkoli telekomunikačními prostředky, včetně vysílání a kabelové distribuce. Pro větší jistotu se uvádí, že tato kapitola se vztahuje na kontribuční spojení.
3. Tato kapitola:
 - a) nevyžaduje, aby strana povolila poskytovateli služeb druhé strany zřízení, výstavbu, nabývání, pronajímání, provoz či poskytování telekomunikačních sítí nebo služeb, kromě těch, které jsou přesně stanoveny v této dohodě, ani
 - b) nevyžaduje, aby strana nutila poskytovatele služeb k zřízení, výstavbě, nabývání, pronajímání, provozu či poskytování telekomunikačních sítí nebo služeb, které nejsou nabízeny široké veřejnosti.

ČLÁNEK 15.3

Přístup k veřejným telekomunikačním přenosovým sítím nebo službám a jejich využívání

1. Strany zajistí, aby podniky druhé strany měly přístup do veřejných telekomunikačních přenosových sítí nebo služeb a mohly je využívat za přiměřených a nediskriminačních podmínek, mimo jiné co se týče kvality, technických norem a specifikací²⁵. Strany splní tuto povinnost mimo jiné tak, jak je uvedeno v odstavcích 2 až 6.

2. Každá strana zajistí, aby podniky druhé strany měly přístup k veřejným telekomunikačním přenosovým sítím nebo službám nabízeným na jejím území nebo přes její hranice a mohly je využívat, včetně soukromých pronajatých okruhů, a za tím účelem zajistí, s výhradou odstavců 5 a 6, aby těmto podnikům bylo povoleno:
 - a) zakoupit nebo pronajmout a připojit koncové nebo jiné zařízení, které je spojeno s veřejnou telekomunikační přenosovou sítí;
 - b) propojit soukromé pronajaté nebo vlastněné okruhy s veřejnými telekomunikačními přenosovými sítěmi a službami dané strany nebo s okruhy pronajmutými nebo vlastněnými jiným podnikem;
 - c) používat provozní protokoly podle své volby a
 - d) vykonávat funkce přepojování, signalizace a zpracovávání.

²⁵ **Nediskriminačním** se rozumí zacházení neméně výhodné, než jaké se poskytuje kterémukoli jinému podniku, jenž využívá obdobných veřejných telekomunikačních přenosových sítí nebo služeb za obdobných okolností.

3. Každá strana zajistí, aby podniky druhé strany směly využívat veřejných telekomunikačních přenosových sítí a služeb pro přesun informací na jejím území nebo přes její hranice, včetně pro vnitropodnikové komunikace takových podniků a pro přístup k informacím uloženým v databázích nebo jinak uchovávaným ve strojově čitelné formě na území jedné ze stran.

4. V návaznosti na článek 28.3 (Obecné výjimky) a bez ohledu na odstavec 3 strana přijme vhodná opatření k ochraně:

- a) bezpečnosti a důvěrnosti veřejných telekomunikačních přenosových služeb a
- b) soukromí uživatelů veřejných telekomunikačních přenosových služeb,

za podmínky, že se taková opatření neuplatňují způsobem, který by vytvářel prostředek svévolné nebo neodůvodněné diskriminace nebo skrytého omezení obchodu.

5. Každá strana zajistí, aby ve vztahu k přístupu k veřejným telekomunikačním přenosovým sítím a službám a k jejich používání nebyla kladena žádná jiná podmínka, než je nutná k tomu, aby:

- a) zabezpečila odpovědnost poskytovatelů veřejných telekomunikačních přenosových sítí a služeb, zejména pak jejich schopnost zpřístupnit své sítě nebo služby široké veřejnosti;
- b) chránila technickou integritu veřejných telekomunikačních přenosových sítí nebo služeb nebo

- c) zajistila, aby poskytovatelé služeb druhé strany neposkytovali služby omezené výhradami dané strany uvedenými v její listině v přílohách I nebo II.
6. Za předpokladu, že vyhoví kritériím uvedeným v odstavci 5, mohou podmínky pro přístup k veřejným telekomunikačním přenosovým sítím nebo službám a pro jejich užívání zahrnovat:
- a) omezení dalšího prodeje nebo sdíleného používání takových služeb;
 - b) požadavek používat přesně určená technická rozhraní pro spojení s takovými sítěmi nebo službami, včetně protokolů rozhraní;
 - c) požadavky, bude-li to nezbytné, na interoperabilitu takových služeb;
 - d) schvalování typu koncových a jiných zařízení připojovaných k síti a technické požadavky vztahující se k připojení takového zařízení k sítím;
 - e) omezení týkající se propojení soukromých pronajatých nebo vlastněných okruhů s těmito sítěmi nebo službami nebo s okruhy pronajatými nebo vlastněnými jiným podnikem a
 - f) oznamování, registraci a licenční řízení.

ČLÁNEK 15.4

Opatření na ochranu hospodářské soutěže týkající se hlavních poskytovatelů

1. Každá strana zachová opatření určená k tomu, aby zabránila poskytovatelům, kteří jsou, jednotlivě či společně, hlavním poskytovatelem, uplatňovat či zachovávat postupy narušující hospodářskou soutěž.
2. Mezi protisoutěžní postupy uvedené v odstavci 1 patří:
 - a) křížové subvencování narušující hospodářskou soutěž;
 - b) využívání informací získaných od konkurence za účelem narušení hospodářské soutěže a
 - c) neposkytnutí technických informací o hlavních zařízeních a obchodně významných informací, které jsou nezbytné pro poskytování služeb, včas ostatním poskytovatelům služeb.

ČLÁNEK 15.5

Přístup k hlavním zařízením

1. Každá strana zajistí, aby hlavní poskytovatel na jejím území zpřístupnil poskytovatelům telekomunikačních služeb druhé strany za přiměřených a nediskriminačních podmínek a za nákladově orientované sazby svá hlavní zařízení, mezi která mohou patřit mimo jiné prvky sítě, systémy provozní podpory nebo podpůrné struktury.

2. Každá strana může v souladu se svými právními předpisy stanovit, která hlavní zařízení musí být na jejím území k dispozici.

ČLÁNEK 15.6

Propojení

1. Každá strana zajistí, aby hlavní poskytovatel na jejím území poskytoval propojení:
 - a) v jakémkoli bodě sítě, kde je to technicky proveditelné;
 - b) za nediskriminačních podmínek, včetně technických norem, specifikací a sazeb;
 - c) v kvalitě neméně nižší, než jakou zajišťuje pro vlastní podobné služby nebo pro podobné služby nepřidružených poskytovatelů služeb nebo svých dceřiných společností či jiných přidružených organizací;
 - d) včas, za podmínek (včetně technických norem a specifikací) a za nákladově orientované sazby, jež jsou transparentní, přiměřené a zohledňují kritérium ekonomické proveditelnosti a jež jsou dostatečně samostatné, aby poskytovatel nemusel platit za síťové prvky nebo zařízení, které pro účely poskytování dané služby nepotřebuje, a
 - e) na žádost i v jiných bodech sítě než v koncových, jež jsou přístupné většině uživatelů, za poplatky odrážející náklady na vybudování dalších nezbytných zařízení.

2. Poskytovatel oprávněný poskytovat telekomunikační služby má právo sjednávat dohody o novém propojení s dalšími poskytovateli veřejných telekomunikačních přenosových sítí a služeb. Každá strana zajistí, aby hlavní poskytovatelé museli stanovit referenční nabídku propojení nebo sjednávat dohody o propojení s dalšími poskytovateli telekomunikačních sítí a služeb.
3. Každá strana zajistí, aby poskytovatelé telekomunikačních přenosových služeb, kteří získají informace od jiného takového poskytovatele při sjednávání ujednání o propojování, využívali tyto informace výhradně k tomu účelu, pro který byly poskytnuty, a aby vždy respektovali důvěrnost sdělovaných nebo uchovávaných informací.
4. Každá strana zajistí, aby postupy týkající se propojení s hlavním poskytovatelem byly veřejně přístupné.
5. Každá strana zajistí, aby hlavní poskytovatel veřejně zpřístupnil buď své dohody o propojení, nebo případně referenční nabídky propojení.

ČLÁNEK 15.7

Oprávnění k poskytování telekomunikačních služeb

Každá ze stran by měla zajistit, aby povolení k poskytování telekomunikačních služeb bylo, pokud možno, udělováno na základě jednoduchého oznamovacího procesu.

ČLÁNEK 15.8

Univerzální služba

1. Každá strana má právo vymežit, jaké povinnosti mají zůstat součástí univerzální služby.
2. Každá strana zajistí, aby jakékoli opatření týkající se univerzální služby, které přijme nebo zachová, bylo prováděno transparentním, objektivním, nediskriminačním a z hlediska hospodářské soutěže neutrálním způsobem. Každá strana rovněž zajistí, aby povinnost univerzální služby, kterou ukládá, nebyla více zatěžující, než je nezbytné pro ten druh univerzální služby, který strana vymežila.
3. Všichni poskytovatelé by měli být způsobilí zajistit univerzální službu. Má-li být některý poskytovatel označen za poskytovatele univerzální služby, strana zajistí, aby byl vybrán prostřednictvím účinného, transparentního a nediskriminačního mechanismu.

ČLÁNEK 15.9

Omezené zdroje

1. Každá strana provádí své postupy při přidělování a využívání omezených zdrojů, včetně kmitočtů, čísel a práv přístupu, objektivně, včas, transparentně a nediskriminujícím způsobem.

2. Bez ohledu na články 8.4 (Přístup na trh) a 9.6 (Přístup na trh) může strana přijmout nebo zachovat opatření, kterým přiděluje a poskytuje spektrum a spravuje frekvence. Každá strana si proto vyhrazuje právo zavést a uplatňovat svou politiku při správě spektra a kmitočtů, jež může omezit počet poskytovatelů veřejných telekomunikačních přenosových služeb. Každá strana si též ponechává právo přidělovat kmitočtová pásma s ohledem na současné a budoucí potřeby.

3. Každá strana veřejně zpřístupní aktuální stav přidělených kmitočtových pásem, ale není povinna poskytnout podrobnou identifikaci kmitočtů přidělených pro zvláštní státní účely.

ČLÁNEK 15.10

Přenositelnost čísel

Každá strana zajistí, aby poskytovatelé veřejných telekomunikačních přenosových služeb na jejím území zajistili přenositelnost čísel za přiměřených podmínek.

ČLÁNEK 15.11

Regulační orgán

1. Každá strana zajistí, aby její regulační orgán byl právně odlišný od jakéhokoli poskytovatele telekomunikačních přenosových sítí, služeb nebo zařízení a funkčně na něm nezávislý, včetně případu, kdy si strana ponechá poskytovatele telekomunikačních přenosových sítí nebo služeb ve svém vlastnictví nebo pod svou kontrolou.

2. Každá strana zajistí, aby rozhodnutí a postupy regulačního orgánu byly nestranné vůči všem účastníkům na trhu a aby byly vykonávány transparentním způsobem a včas.
3. Každá strana zajistí, aby její regulační orgán měl dostatečnou pravomoc pro regulaci tohoto odvětví, mimo jiné tím, že mu udělí pravomoc:
 - a) od poskytovatelů telekomunikačních přenosových sítí nebo služeb vyžadovat, aby tomuto regulačnímu orgánu poskytli veškeré informace, které považuje za nezbytné pro výkon svých povinností, a
 - b) vymáhat svá rozhodnutí týkající se povinností stanovených v člancích 15.3 až 15.6 prostřednictvím vhodných sankcí, které mohou zahrnovat finanční pokuty, nápravné příkazy nebo pozastavení či odebrání licence.

ČLÁNEK 15.12

Řešení sporů v oblasti telekomunikací

Využití regulačních orgánů

1. V návaznosti na články 27.3 (Správní řízení) a 27.4 (Přezkum a odvolání) každá strana zajistí, aby:
 - a) podniky mohly včas využít její regulační orgán pro řešení sporů s poskytovateli veřejných telekomunikačních přenosových sítí nebo služeb, které se týkají záležitostí upravených v člancích 15.3 až 15.6, a aby podle práva dané strany podléhaly jurisdikci regulačního orgánu. Regulační orgán vydá podle potřeby závazné rozhodnutí k vyřešení sporu v přiměřené lhůtě a
 - b) poskytovatelé telekomunikačních sítí nebo služeb druhé strany požadující přístup k hlavním zařízením nebo propojení s hlavním poskytovatelem na území strany měli v přiměřené a veřejně stanovené lhůtě možnost obrátit se na regulační orgán za účelem vyřešení sporů týkajících se přiměřených podmínek a sazeb za propojení s tímto hlavním dodavatelem nebo za přístup k němu.

Odvolání nebo přezkum rozhodnutí regulačního orgánu

2. Každá strana zajistí, aby podnik, jehož zájmy jsou nepříznivě dotčeny nálezem nebo rozhodnutím regulačního orgánu, mohl dosáhnout přezkumu tohoto nálezu nebo rozhodnutí nestranným a nezávislým soudním, kvazisoudním nebo správním orgánem, jak stanoví právní předpisy strany. Soudní, kvazisoudní nebo správní orgán poskytne podniku písemné zdůvodnění svého nálezu nebo rozhodnutí. Každá strana zajistí, aby tyto nálezy nebo rozhodnutí, podléhající odvolání nebo dalšímu přezkumu, provedl regulační orgán.
3. Žádost o soudní přezkum nezakládá důvod k nedodržení nálezu nebo rozhodnutí regulačního orgánu, ledaže příslušný soudní orgán takový nález nebo rozhodnutí pozastaví.

ČLÁNEK 15.13

Transparentnost

1. V návaznosti na články 27.1 (Zveřejňování) a 27.2 (Poskytování informací) a nádavkem k jiným ustanovením této kapitoly týkajícím se zveřejňování informací každá strana zpřístupní:
 - a) kompetence regulačního orgánu ve snadno přístupné a jasné formě, zejména pokud tyto kompetence sdílí více než jeden orgán;

- b) svá opatření týkající se veřejných telekomunikačních přenosových sítí nebo služeb, včetně:
 - i) nařízení vydaných jejím regulačním orgánem spolu s jejich zdůvodněním;
 - ii) tarifů a dalších podmínek poskytování služby;
 - iii) specifikací technických rozhraní;
 - iv) podmínek pro připojování koncových nebo jiných zařízení k veřejné telekomunikační přenosové síti;
 - v) případných oznamovacích, povolovacích, registračních nebo licenčních požadavků a
- c) informací o subjektech odpovědných za vypracování, úpravu a přijímání opatření souvisejících s normami.

ČLÁNEK 15.14

Upuštění od regulace

Strany uznávají význam konkurenčního trhu pro dosažení legitimních cílů veřejné politiky v oblasti telekomunikačních služeb. Za tímto účelem a v rozsahu stanoveném právními předpisy může každá strana upustit od regulace telekomunikačních služeb, pokud na základě analýzy trhu zjistí, že bylo dosaženo účinné hospodářské soutěže.

ČLÁNEK 15.15

Vztah k jiným kapitolám

V případě jakéhokoli rozporu mezi touto kapitolou a jinou kapitolou má v rozporné otázce přednost tato kapitola.

KAPITOLA ŠESTNÁCT

ELEKTRONICKÝ OBCHOD

ČLÁNEK 16.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

dodávkou počítačový program, text, video, obrázek, zvukový záznam nebo jiné plnění, které je digitálně kódováno, a

elektronickým obchodem obchod vedený prostřednictvím telekomunikací, a to samostatně nebo ve spojení s jinými informačními a komunikačními technologiemi.

ČLÁNEK 16.2

Cíl a oblast působnosti

1. Strany uznávají, že elektronický obchod zvyšuje hospodářský růst a obchodní příležitosti v mnoha odvětvích a potvrzují použitelnost pravidel WTO na elektronický obchod. Strany se dohodly na tom, že podpoří rozvoj vzájemného elektronického obchodu, zejména prostřednictvím spolupráce podle ustanovení této kapitoly v otázkách, které elektronický obchod přináší.
2. Tato kapitola neukládá straně povinnost umožnit předávání dodávky elektronicky, s výjimkou dodržení povinností strany podle jiného ustanovení této dohody.

ČLÁNEK 16.3

Cla na elektronické dodávky

1. Strana neuloží clo, poplatek ani odvod na dodávku předávanou elektronicky.
2. Pro větší jistotu je třeba uvést, že odstavec 1 nebrání straně v uložení vnitřní daně či jiného vnitřního odvodu na dodávku předávanou elektronicky za předpokladu, že daň nebo odvod je uložen v souladu s touto dohodou.

ČLÁNEK 16.4

Důvěra v elektronickém obchodě

Každá strana by měla přijmout nebo zachovat právní předpisy, regulační předpisy nebo správní opatření na ochranu osobních údajů uživatelů činných v elektronickém obchodě a přitom vzít patřičně v úvahu mezinárodní standardy ochrany údajů stanovené příslušnými mezinárodními organizacemi, v nichž jsou obě strany členy.

ČLÁNEK 16.5

Obecná ustanovení

S ohledem na potenciál elektronického obchodu jako nástroje sociálního a hospodářského rozvoje strany uznávají význam:

- a) jasnosti, transparentnosti a předvídatelnosti svých vnitrostátních regulačních rámců pro co nejvyšší možné usnadnění rozvoje elektronického obchodu;
- b) interoperability, inovací a hospodářské soutěže pro usnadnění elektronického obchodu a
- c) snadnějšího používání elektronického obchodu malými a středními podniky.

ČLÁNEK 16.6

Dialog o elektronickém obchodě

1. Strany uznávají globální povahu elektronického obchodu a dohodly se, že povedou dialog o otázkách, které s sebou přináší elektronický obchod a které se týkají mimo jiné:
 - a) uznávání certifikátů elektronických podpisů vydaných veřejnosti a usnadnění přeshraničních certifikačních služeb;
 - b) odpovědnosti zprostředkujících poskytovatelů služeb, pokud jde o přenos nebo ukládání údajů;
 - c) nakládání s nevyžádanými elektronickými obchodními sděleními a
 - d) ochrany osobních údajů a ochrany spotřebitelů a podniků před podvodnými a klamavými obchodními praktikami v oblasti elektronického obchodu.
2. Dialog v odstavci 1 může probíhat formou výměny informací o příslušných právních a regulačních předpisech a dalších opatřeních stran týkajících se těchto otázek, jakož i sdílením zkušeností z provádění těchto právních a regulačních předpisů a dalších opatření.
3. Strany uznávají globální povahu elektronického obchodu a potvrzují význam aktivní účasti na mnohostranných fórech na podporu rozvoje elektronického obchodu.

ČLÁNEK 16.7

Vztah k jiným kapitolám

V případě jakéhokoli rozporu mezi touto kapitolou a jinou kapitolou této dohody má v rozporné otázce přednost jiná kapitola.

KAPITOLA SEDMNÁCT

POLITIKA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

ČLÁNEK 17.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

obchodními postupy porušujícími hospodářskou soutěž protisoutěžní dohody, jednání ve vzájemné shodě nebo ujednání konkurentů, protisoutěžní postupy podniku, který má dominantní postavení na trhu, a fúze s významnými protisoutěžními účinky a

službou obecného hospodářského zájmu v případě Evropské unie služba, která nemůže být poskytována podnikem, který působí v běžných tržních podmínkách, uspokojivě a za takových podmínek, jako je například cena, objektivní kvalitativní parametry, kontinuita a dostupnost služby, které by byly v souladu s veřejným zájmem. Poskytování služby obecného hospodářského zájmu musí stát svěřit jednomu nebo více podnikům formou pověření veřejnou službou, v němž vymezí povinnosti dotyčných podniků a státu.

ČLÁNEK 17.2

Politika hospodářské soutěže

1. Strany uznávají význam volné a nenarušené hospodářské soutěže ve svých obchodních vztazích. Uznávají, že obchodní postupy porušující hospodářskou soutěž mohou narušit řádné fungování trhů a ohrozit přínosy liberalizace obchodu.
2. Strany přijmou vhodná opatření za účelem zákazu obchodních postupů porušujících hospodářskou soutěž, neboť uznávají, že taková opatření podpoří plnění cílů této dohody.
3. Strany spolupracují v otázkách týkajících se zákazu obchodních postupů porušujících hospodářskou soutěž v oblasti volného obchodu v souladu s *dohodou mezi Evropskými společenstvími a vládou Kanady o používání jejich právních předpisů o hospodářské soutěži*, podepsanou dne 17. června 1999 v Bonnu.

4. Opatření uvedená v odstavci 2 musí být v souladu se zásadami transparentnosti, nediskriminace a nestranného řízení. Výjimky z použití práva hospodářské soutěže musí být transparentní. Strana poskytne druhé straně veřejné informace o takových výjimkách podle svého práva hospodářské soutěže.

ČLÁNEK 17.3

Uplatňování politiky hospodářské soutěže na podniky

1. Strana zajistí, aby se opatření uvedená v čl. 17.2 odst. 2 vztahovala na strany v míře stanovené jejími právními předpisy.
2. Pro větší jistotu je třeba uvést následující:
 - a) v Kanadě je závazný zákon o hospodářské soutěži (*Competition Act*, R.S.C. 1985, c. C-34) a vztahuje se na zástupce Jejeho Veličenstva v Kanadě nebo v provincii, který je korporací, pokud jde o obchodní činnost dané korporace v hospodářské soutěži, ať skutečné, nebo potenciální, s jinými osobami, natolik, že by se zákon uplatňoval, i kdyby tento zástupce nebyl zástupcem Jejeho Veličenstva. Tímto zástupcem může být státní podnik, monopol a podniky, kterým byla přiznána zvláštní nebo výhradní práva či výsady, a

- b) v Evropské unii platí pravidla Evropské unie o hospodářské soutěži pro státní podniky, monopoly a podniky, kterým byla přiznána zvláštní práva či výsady. Podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají těmto pravidlům do té míry, v jaké uplatnění těchto pravidel právně nebo fakticky nebrání v plnění konkrétních jim svěřených úkolů.

ČLÁNEK 17.4

Řešení sporů

Na žádné ustanovení této kapitoly se nevztahuje jakákoli forma řešení sporů podle této dohody.

KAPITOLA OSMNÁCT

STÁTNÍ PODNIKY, MONOPOLY A PODNIKY, KTERÝM BYLA PŘIZNÁNA ZVLÁŠTNÍ PRÁVA NEBO VÝSADY

ČLÁNEK 18.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

zahrnutým subjektem:

- a) monopol;
- b) dodavatel zboží nebo poskytovatel služby, pokud jde o malý počet dodavatelů zboží či poskytovatelů služeb právně nebo fakticky povolených nebo zřízených některou stranou, a pokud tato strana podstatným způsobem brání hospodářské soutěži mezi těmito dodavateli a poskytovateli na svém území;
- c) každý subjekt, kterému některá strana právně nebo fakticky přiznala zvláštní práva nebo výsady dodávat zboží či poskytovat služby, a tím podstatným způsobem ovlivnila schopnost jakéhokoli jiného podniku dodávat totéž zboží nebo poskytovat tutéž službu ve stejné zeměpisné oblasti za v zásadě stejných podmínek a umožnila tak danému subjektu, aby se zcela nebo zčásti vyhnul konkurenčním tlakům nebo tržním omezením²⁶, nebo

²⁶ Pro větší jistotu je třeba uvést, že udělení licence omezenému počtu podniků na rozdělování vzácného zdroje pomocí objektivních, úměrných a nediskriminačních kritérií není samo o sobě zvláštním právem.

d) státní podnik;

výrazem „**ustanovit**“ zřídit nebo povolit monopol nebo rozšířit oblast působnosti monopolu na další zboží či službu;

výrazem „**v souladu s obchodními úvahami**“ v souladu s běžnými obchodními postupy soukromého podniku v příslušném obchodním nebo průmyslovém odvětví a

nediskriminačním zacházením lepší národní zacházení a zacházení podle nejvyšších výhod podle této dohody.

ČLÁNEK 18.2

Oblast působnosti

1. Strany potvrzují svá práva a povinnosti podle článků XVII:1 až XVII:3 GATT 1994, *Ujednání o výkladu článku XVII Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994* a článků VIII:1 a VIII:2 GATS, které jsou tímto začleněny do této dohody a tvoří její součást.
2. Tato kapitola se nepoužije na zadávání zakázek stranou na zboží nebo službu nakupované pro vládní účely, a nikoli s cílem jejich dalšího komerčního prodeje nebo s cílem jejich použití při dodávání zboží či poskytování služby pro komerční prodej, bez ohledu na to, zda tato zakázka představuje „zahrnutou zakázku“ ve smyslu článku 19.2 (Oblast působnosti a rozsah).

3. Článek 18.4 a článek 18.5 se nepoužijí na odvětví uvedená v článku 8.2 (Oblast působnosti) a článku 9.2 (Oblast působnosti).

4. Článek 18.4 a článek 18.5 se nevztahují na opatření zahrnutého subjektu, jestliže by se použila výhrada strany vůči povinnosti národního zacházení nebo zacházení podle nejvyšších výhod, stanovené v listině dané strany připojené k přílohám I, II nebo III, pokud by daná strana přijala nebo zachovala stejné opatření.

ČLÁNEK 18.3

Státní podniky, monopoly a podniky, kterým byla přiznána zvláštní práva či výsady

1. Aniž jsou dotčena práva a povinnosti stran podle této dohody, ustanovení této kapitoly nebrání stranám v ustanovení nebo zachování státního podniku či monopolu ani v přiznání zvláštních práv či výhod některému podniku.

2. Strana nesmí vyžadovat od zahrnutého subjektu nebo vybízet zahrnutý subjekt k tomu, aby jednal způsobem, který by byl v rozporu s touto dohodou.

ČLÁNEK 18.4

Nediskriminační zacházení

1. Každá strana zajistí, aby na jejím území zahrnutý subjekt přiznal nediskriminační zacházení zahrnuté investici, zboží druhé strany nebo poskytovateli služeb druhé strany při nákupu nebo prodeji zboží či služby.

2. Pokud zahrnutý subjekt popsáný v písmenech b) až d) definice „zahrnutého subjektu“ v článku 18.1 jedná v souladu s čl. 18.5 odst. 1, má se za to, že strana, na jejímž území je zahrnutý subjekt usazen, plní povinnosti stanovené v odstavci 1 ve vztahu k danému zahrnutému subjektu.

ČLÁNEK 18.5

Obchodní úvahy

1. Každá strana zajistí, aby zahrnutý subjekt na jejím území jednal v souladu s obchodními úvahami při nákupu nebo prodeji zboží, včetně ceny, jakosti, dostupnosti, prodejnosti, dopravy a jiných podmínek nákupu nebo prodeje, a stejně tak při nákupu nebo poskytování služeb, včetně případů, kdy je takové zboží dodáváno nebo kdy jsou takové služby poskytovány pro investici či jako investice investorem či investorovi druhé strany.

2. Pokud je jednání zahrnutého subjektu souladné s článkem 18.4 a kapitolou sedmnáct (Hospodářská soutěž), povinnost uvedená v odstavci 1 se nepoužije:

- a) v případě monopolu na plnění účelu, pro který byl vytvořen monopol nebo pro který byla přiznána zvláštní práva či výsady, např. závazek veřejné služby nebo regionální rozvoj, nebo
- b) v případě státního podniku na plnění jeho veřejného poslání.

KAPITOLA DEVATENÁCT

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

ČLÁNEK 19.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

komerčním zbožím či službami typ zboží nebo služeb, které se na obchodním trhu běžně prodávají nebo nabízejí neveřejným odběratelům k neveřejným účelům a které obvykle kupují neveřejní odběratelé k neveřejným účelům;

stavební službou služba, jejímž cílem je jakákoli realizace inženýrských staveb nebo stavebních prací jakýmkoli prostředky na základě oddílu 51 prozatímní Centrální klasifikace produkce (CPC) vypracované OSN;

elektronickou aukcí opakující se postup, při němž dodavatelé využívají elektronických prostředků pro prezentaci buď nových cen, nebo nových hodnot pro kvantifikovatelné necenové prvky nabídek, které souvisejí s hodnotícími kritérii, nebo pro prezentaci obojího, a jenž umožňuje řazení a přeřazování nabídek;

výrazem „**písemně**“ nebo „**písemný**“ jakékoli slovní nebo číselné vyjádření, které lze číst, reprodukovat a následně sdělovat. Může se jednat i o elektronicky předávané nebo uchovávané informace;

omezeným zadávacím řízením řízení, ve kterém zadavatel kontaktuje jednoho nebo více dodavatelů dle svého výběru;

opatřením právní předpis, postup, správní pokyny či postup nebo jakýkoli jiný krok zadavatele ve vztahu k zahrnuté zakázce;

stálým seznamem seznam dodavatelů, kteří podle zadavatele splňují podmínky pro účast na tomto seznamu a které zadavatel zamýšlí využít více než jednou;

oznámením zamýšlené zakázky oznámení uveřejněné zadavatelem a vyzývající dodavatele, kteří mají zájem, k podání žádosti o účast, nabídky nebo obojího;

kompensací jakákoli podmínka nebo opatření, které se využívají k podpoře místního rozvoje nebo ke zlepšení účtů platební bilance strany, jako je použití vnitrostátního obsahu, udělování licencí na technologii, investice, výměnný obchod a podobná opatření či požadavky;

otevřeným zadávacím řízením řízení, při němž mohou své nabídky podat všichni dodavatelé, kteří mají zájem;

osobou osoba ve smyslu definice v článku 1.1 (Obecně použitelné definice);

zadavatelem subjekt, na který se vztahují přílohy 19-1, 19-2 nebo 19-3 listiny některé strany pro přístup na trh pro tuto kapitolu;

kvalifikovaným dodavatelem dodavatel, jehož zadavatel uznává jako splňujícího podmínky účasti;

výběrovým zadávacím řízením řízení, v němž zadavatel vyzve k podání nabídky pouze kvalifikované dodavatele;

pojem „**služby**“ zahrnuje rovněž stavební služby, není-li uvedeno jinak;

normou dokument schválený uznaným orgánem, který nabízí pro obecné a opakované použití pravidla, pokyny nebo charakteristiky výrobků či služeb nebo k nim se vztahující postupy a výrobní metody, jejichž dodržování není závazné. Norma se může výlučně zabývat nebo může také zahrnovat požadavky na terminologii, symboly, obal, značení nebo označování výrobku, pokud se týkají zboží, služby, postupu nebo výrobní metody;

dodavatelem osoba nebo skupina osob, která dodává nebo by mohla dodávat zboží či poskytuje nebo by mohla poskytovat služby, a

technickou specifikací požadavek zadávacího řízení, který:

- a) stanoví vlastnosti zboží nebo služeb, které jsou předmětem zakázky, včetně kvality, výkonnosti, bezpečnosti a rozměrů nebo postupů a metod jejich výroby nebo poskytování, nebo
- b) se týká požadavků na terminologii, symboly, obaly, značení nebo označování výrobku, pokud se týkají zboží či služby.

ČLÁNEK 19.2

Oblast působnosti a rozsah

Uplatňování této kapitoly

1. Tato kapitola se vztahuje na jakékoli opatření týkající se zadávání zahrnutých zakázek bez ohledu na to, zda se uskutečňuje výhradně nebo částečně elektronickými prostředky.

2. Pro účely této kapitoly se zahrnutou veřejnou zakázkou rozumí zakázka pro vládní účely:
- a) na pořízení zboží, služeb nebo jejich kombinace:
 - i) jak je uvedeno v přílohách listiny každé strany pro přístup na trh pro tuto kapitolu, a
 - ii) za účelem jiným, než je komerční prodej či další prodej nebo za účelem použití ve výrobě nebo při dodávce zboží či poskytnutí služby na komerční prodej či další prodej;
 - b) uskutečňovaná prostřednictvím všech smluvních prostředků včetně: koupě, nájmu a pronájmu nebo koupě na splátky, pronájmu či nájmu s právem následné koupě nebo bez něj;
 - c) jejíž hodnota, která je odhadnuta v souladu s odstavci 6 až 8, se v okamžiku uveřejnění oznámení v souladu s článkem 19.6 rovná příslušnému finančnímu limitu stanovenému v přílohách listiny každé strany pro přístup na trh pro tuto kapitolu, nebo je vyšší;
 - d) vypsána zadavatelem a
 - e) která není z rozsahu jinak vyloučena v odstavci 3 nebo v přílohách listiny každé strany pro přístup na trh pro tuto kapitolu.

3. Není-li stanoveno jinak v přílohách listiny jednotlivých stran pro přístup na trh pro tuto kapitulu, tato kapitola se nevztahuje na:

- a) nabývání nebo pronájem pozemků, stávajících budov nebo jiných nemovitostí nebo práv k nim;
- b) mimosmluvní ujednání nebo jakoukoli formu pomoci, kterou strany poskytují, včetně dohod o spolupráci, grantů, půjček, kapitálových injekcí, záruk a daňových pobídek;
- c) pořizování nebo získávání služeb finančních agentur nebo depozitních služeb, konkurzních služeb a služeb pro řízení v případě regulovaných finančních institucí nebo odbytových, výplatních a distribučních služeb pro cenné papíry vydané orgány státní správy, včetně půjček a vládních dluhopisů, směnek a jiných cenných papírů;
- d) smlouvy na zajišťování veřejné zaměstnanosti;
- e) veřejné zakázky udílené:
 - i) za konkrétním účelem poskytování mezinárodní pomoci, včetně rozvojové pomoci;
 - ii) v rámci konkrétního postupu nebo podmínky mezinárodní dohody o rozmístování vojsk nebo o společném provádění projektu jeho signatářskými zeměmi, nebo

iii) podle zvláštního postupu nebo podmínky mezinárodní organizace nebo financované mezinárodními granty, půjčkami nebo jinou pomocí, kde by platný postup nebo podmínka byly v rozporu s touto kapitolou.

4. Tato kapitola se vztahuje na všechny zakázky, jichž se týkají listiny Kanady a Evropské unie o přístupu na trh, v nichž jsou uvedeny závazky jednotlivých stran takto:

- a) v příloze 19-1 ústřední orgány veřejné správy, na jejichž zakázky se vztahuje tato kapitola;
- b) v příloze 19-2 orgány státní správy na nižší než ústřední úrovni, na jejichž zakázky se vztahuje tato kapitola;
- c) v příloze 19-3 všechny ostatní subjekty, na jejichž zakázky se vztahuje tato kapitola;
- d) v příloze 19-4 zboží, na které se vztahuje tato kapitola;
- e) v příloze 19-5 služby, jiné než stavební, na které se vztahuje tato kapitola;
- f) v příloze 19-6 stavební služby, na které se vztahuje tato kapitola;
- g) v příloze 19-7 obecné poznámky a
- h) v příloze 19-8 způsob zveřejnění použitý v případě této kapitoly.

5. Pokud zadavatel v souvislosti se zahrnutou zakázkou vyžaduje, aby osoba, která není uvedena v přílohách listiny dané strany pro přístup na trh pro tuto kapitolu, zadávala zakázky v souladu s určitými požadavky, použije se na tyto požadavky přiměřeně článek 19.4.

Ocenění

6. Při odhadování hodnoty zakázky za účelem zjištění, zda jde o zahrnutou zakázku, zadavatel:
- a) zakázku nerozdělí na dílčí zakázky ani nevybere či nepoužije určitou oceňovací metodu pro odhad její hodnoty s cílem zakázku úplně nebo částečně vyloučit z působnosti této kapitoly a
 - b) uvede odhadovanou maximální celkovou hodnotu zakázky za celou dobu jejího trvání, bez ohledu na to, zda bude zadána jednomu či více dodavatelům, přičemž zohlední všechny formy odměňování, včetně:
 - i) premií, honorářů, provizí a úroků, a
 - ii) pokud zakázka stanoví možnost opcí, celkovou hodnotu těchto opcí.

7. Pokud je při jediném požadavku na zakázku zadáno více zakázek nebo je zadána zakázka v samostatných částech (dále jen „opakované zakázky“), základem pro výpočet odhadované maximální celkové hodnoty je buď:

- a) hodnota opakovaných zakázek na zboží nebo služby téhož druhu zadaných během předcházejících dvanácti měsíců nebo předcházejícího rozpočtového roku zadavatele, přičemž tato hodnota je pokud možno upravena s ohledem na očekávané změny množství či hodnoty zboží nebo služeb pořizovaných v následujících dvanácti měsících, nebo
- b) odhadovaná hodnota opakovaných zakázek na zboží nebo služby téhož druhu, jež mají být zadány během dvanácti měsíců, které následují po zadání první zakázky, či v rozpočtovém roce zadavatele.

8. V případě zakázky zadávané prostřednictvím koupě na splátky, pronájmu či nájmu zboží nebo služby nebo zakázky, jejíž celková cena není stanovena, je základem pro ocenění:

- a) v případě smlouvy na dobu určitou:
 - i) je-li doba trvání smlouvy kratší či rovna dvanácti měsícům, celková odhadovaná maximální hodnota zakázky po dobu jejího trvání, nebo
 - ii) přesahuje-li doba trvání smlouvy dvanáct měsíců, celková odhadovaná maximální hodnota včetně odhadované zůstatkové hodnoty;
- b) v případě zakázek na dobu neurčitou odhadovaná měsíční splátka vynásobená 48 a

- c) není-li jisté, zda se jedná o smlouvu na dobu určitou, použije se písmeno b).

ČLÁNEK 19.3

Bezpečnost a obecné výjimky

1. Žádná ustanovení této kapitoly se nevykládají tak, aby některé straně bránila učinit opatření nebo nezveřejnit informace, které považuje za nezbytné pro ochranu svých zásadních bezpečnostních zájmů týkajících se zakázek:

- a) na zbraně, střelivo²⁷ či válečný materiál;
- b) nebo zakázek, které jsou nepostradatelné pro národní bezpečnost, nebo
- c) pro účely národní obrany.

2. S výhradou požadavku, aby taková opatření nebyla uplatňována způsobem, který by vedl ke svévolné nebo neoprávněné diskriminaci stran, pokud převládají stejné podmínky, nebo ke skrytým omezením mezinárodního obchodu, se nic v této kapitole nevykládá tak, že by bránilo kterékoli straně ukládat nebo prosazovat opatření:

- a) nutná k ochraně veřejné mravnosti, pořádku nebo bezpečnosti;

²⁷ Má se za to, že výraz „střelivo“ v tomto článku znamená totéž co „munice“.

- b) nutná k ochraně života nebo zdraví lidí, zvířat a rostlin;
- c) nutná k ochraně duševního vlastnictví nebo
- d) vztahující se ke zboží nebo službám osob se zdravotním postižením, dobročinných institucí nebo vytvořeným prací vězňů.

ČLÁNEK 19.4

Obecné zásady

Zákaz diskriminace

1. V případě jakéhokoli opatření týkajícího se zahrnuté zakázky musí každá strana, včetně svých zadavatelů, bezodkladně a bezpodmínečně zajistit pro zboží a služby druhé strany a pro dodavatele druhé strany nabízející takové zboží nebo služby zacházení, které není méně příznivé, než jaké daná strana, včetně svých zadavatelů, poskytuje domácím zboží, službám a dodavatelům. Pro upřesnění je třeba uvést, že takové zacházení zahrnuje:

- a) v Kanadě zacházení, které není méně příznivé, než je zacházení, jež poskytuje provincie nebo území, včetně jejich zadavatelů, zboží a službám nebo dodavatelům se sídlem v dané provincii nebo na daném území, a

b) v Evropské unii, zacházení, které není méně příznivé než zacházení přiznané členským státem nebo regionem členského státu, včetně jejich zadavatelů, zboží, službám a dodavatelům usazeným v daném členském státě nebo regionu, podle konkrétních okolností.

2. Pokud jde o jakákoli opatření týkající se zahrnutých zakázek, nesmí žádná strana, včetně jejích zadavatelů:

a) zacházet s dodavatelem usazeným na jejím území méně příznivě než s jiným dodavatelem usazeným na jejím území na základě míry zahraniční příslušnosti nebo vlastnictví nebo

b) diskriminovat žádného dodavatele usazeného na jejím území na základě toho, že zboží nebo služby, které pro určitou veřejnou zakázku nabízí, jsou zbožím nebo službami druhé strany.

Používání elektronických prostředků

3. Při zadávání zahrnuté zakázky elektronickými prostředky je zadavatel povinen:

a) zajistit, aby byla veřejná zakázka zadána s použitím takových technologií a softwaru (včetně technologií a softwaru pro ověřování pravosti a kódování informací), které jsou obecně dostupné a interoperabilní s ostatními běžně dostupnými technologickými a softwarovými produkty, a

b) udržovat mechanismy, které zajišťují neporušenost žádostí o účast a nabídek, včetně registrace času příjmu, a bránit neoprávněnému přístupu k nim.

Provádění zadávacího řízení

4. Zadavatel zadává zahrnuté zakázky transparentním a nestranným způsobem, který:
- a) je v souladu s touto kapitolou, s využitím metod, jako je otevřené zadávací řízení, výběrové zadávací řízení a omezené zadávací řízení;
 - b) brání střetu zájmů a
 - c) brání korupčním praktikám.

Pravidla původu

5. Pro účely zahrnutých zakázek neuplatní žádná strana pro zboží nebo služby dovážené z druhé strany nebo dodávané druhou stranou pravidla původu, která se liší od pravidel původu, jež daná strana ve stejné době uplatňuje na dovoz nebo dodávky stejného zboží nebo služeb od téže strany při běžném obchodování.

Kompenzace

6. Pokud jde o zahrnuté zakázky, žádná ze stran, včetně jejích zadavatelů, neusiluje o kompenzace, nezohledňuje je, neukládá ani nevymáhá.

Opatření, jež se netýkají pouze zadávání zakázek

7. Odstavce 1 a 2 se nepoužijí na: cla a poplatky jakéhokoli druhu ukládané na dovoz nebo v souvislosti s ním; způsob výběru takových cel a poplatků; ostatní dovozní předpisy nebo náležitosti a opatření ovlivňující obchodování se službami, kromě opatření, jež se týkají zahrnutých zakázek.

ČLÁNEK 19.5

Informace o systému zadávání zakázek

1. Každá strana:
 - a) neprodleně zveřejní každý právní předpis, regulační předpis, soudní rozhodnutí, obecně závazné správní rozhodnutí a standardní smluvní doložky, které jsou stanoveny právním předpisem a jsou začleněny v podobě odkazu do oznámení nebo zadávací dokumentace a do řízení týkajícího se zahrnutých zakázek, jakož i veškeré jejich úpravy, a to v oficiálně určených elektronických či tištěných médiích, která jsou široce distribuována a jsou veřejnosti snadno dostupná, a
 - b) poskytne druhé straně na požádání jejich vysvětlení.
2. Každá strana poskytne v příloze 19-8 své listiny pro přístup na trh:
 - a) seznam elektronických a tištěných médií, v nichž zveřejňuje informace podle odstavce 1;

- b) seznam elektronických a tištěných médií, v nichž daná strana zveřejňuje oznámení vyžadovaná podle článku 19.6, čl. 19.8 odst. 7 a čl. 19.15 odst. 2 a
 - c) internetovou adresu nebo adresy, na nichž strana zveřejňuje:
 - i) statistické údaje o zakázkách podle čl. 19.15 odst. 5 nebo
 - ii) svá oznámení o zadaných zakázkách podle čl. 19.15 odst. 6.
3. Každá strana neprodleně oznámí Výboru pro vládní zakázky každou změnu informací, které daná strana provedla v příloze 19-8.

ČLÁNEK 19.6

Oznamování

Oznámení zamýšlené zakázky

1. U každého zadávacího řízení týkajícího se zahrnutých zakázek zadavatel zveřejní oznámení zamýšlené zakázky, s výjimkou okolností popsanych v článku 19.12.

S výhradou odstavce 2 jsou všechna oznámení zamýšlených zakázek přímo přístupná bezplatně v elektronické podobě na jednotném přístupovém místě. Oznámení lze zveřejňovat také ve vhodném tištěném médiu, které musí být široce distribuováno, a tato oznámení musí být veřejnosti snadno dostupná nejméně do uplynutí lhůty uvedené v oznámení.

Příslušné tištěné nebo elektronické médium uvede každá strana v příloze 19-8.

2. Na subjekty zahrnuté v přílohách 19-2 a 19-3, které nejsou připraveny účastnit se v jednotném přístupovém místě uvedeném v odstavci 1, může strana použít přechodné období o maximální délce 5 let ode dne vstupu této dohody v platnost. Během tohoto přechodného období podávají tyto subjekty svá oznámení o zamýšlených zakázkách, pokud jsou dostupné elektronickými prostředky, prostřednictvím odkazů na vstupní internetové stránce, která je přístupná bezplatně a je uvedena v příloze 19-8.

3. Není-li v této kapitole stanoveno jinak, musí každé oznámení zamýšlené zakázky obsahovat tyto údaje:

- a) jméno a adresu zadavatele a další informace potřebné pro jeho kontaktování a pro získání všech relevantních dokumentů, které se zakázkou souvisejí, případně jejich cenu a platební podmínky;
- b) popis zakázky včetně povahy a množství pořizovaného zboží či služeb, a není-li toto množství známo, odhadované množství;
- c) v případě opakovaných zakázek pokud možno přibližné údaje o tom, kdy budou oznámeny navazující zakázky;
- d) popis všech opcí;
- e) lhůty pro dodání zboží či poskytnutí služeb nebo dobu trvání smlouvy;

- f) metodu zadávacího řízení, která se použije, a informace o tom, zda se v jejím rámci uplatní jednání či elektronická aukce;
- g) případně adresu a nejzazší lhůtu pro podávání žádostí o účast v zadávacím řízení;
- h) adresu a nejzazší lhůtu pro podávání nabídek;
- i) jazyk či jazyky, v nichž mohou být nabídky nebo žádosti o účast podány, pokud mohou být podány v jiném jazyce než v úředním jazyce strany zadavatele;
- j) seznam a stručný popis veškerých podmínek pro účast dodavatelů, včetně jakýchkoli požadavků na konkrétní dokumenty nebo osvědčení, jež musí dodavatelé v souvislosti s řízením předložit, pokud nejsou informace o těchto požadavcích zahrnuty do zadávací dokumentace, která je všem dodavatelům, kteří mají zájem, dostupná současně s oznámením zamýšlené zakázky;
- k) informace o kritériích, která se použijí pro výběr, případně o jakémkoli omezení počtu dodavatelů, kteří budou do řízení pozváni, pokud zadavatel hodlá podle článku 19.8 přizvat do řízení jen omezený počet vybraných kvalifikovaných dodavatelů, a
- l) údaj, že se na zakázku vztahuje tato dohoda.

Souhrnné oznámení

4. U každé zamýšlené zakázky uveřejní zadavatel souhrnné oznámení, které bude snadno dostupné v anglickém nebo francouzském jazyce v okamžiku zveřejnění oznámení zamýšlené zakázky. Souhrnné oznámení musí obsahovat přinejmenším tyto informace:

- a) předmět zakázky;
- b) nejzazší lhůtu pro předložení nabídky nebo případně nejzazší lhůtu pro podání žádosti o účast v zadávacím řízení nebo o zařazení na stálý seznam a
- c) adresu, na které je možno žádat o dokumentaci související se zakázkou.

Oznámení plánovaných zakázek

5. Zadavatelé se vyzývají, aby v každém rozpočtovém roce ve vhodném elektronickém a, je-li k dispozici, tištěném médiu uvedeném v příloze 19-8 co nejdříve zveřejnili oznámení budoucích plánovaných zakázek (dále jen „oznámení plánovaných zakázek“). Oznámení plánovaných zakázek se zveřejní rovněž na jednotném přístupovém místě uvedeném v příloze 19-8 s výhradou odstavce 2. Oznámení plánovaných zakázek by mělo obsahovat předmět zakázek a plánované datum uveřejnění oznámení zamýšlené zakázky.

6. Zadavatel uvedený v příloze 19-2 nebo 19-3 může používat oznámení plánované zakázky jako oznámení zamýšlené zakázky za předpokladu, že oznámení plánované zakázky obsahuje všechny informace stanovené v odstavci 3, které jsou zadavateli dostupné, a také prohlášení, že dodavatelé, kteří mají o zakázku zájem, jej mají vyjádřit zadavateli.

ČLÁNEK 19.7

Podmínky účasti

1. Zadavatel omezí podmínky účasti v zadávacím řízení na podmínky, které jsou zásadní pro zajištění toho, aby měl dodavatel pro realizaci dané zakázky právní a finanční kapacitu i podnikatelské a odborné schopnosti.
2. Při stanovování podmínek účasti zadavatel:
 - a) nepodmiňuje účast dodavatele v zadávacím řízení tím, zda mu byla v předchozích zadávacích řízeních zadavatelem strany zadána jedna nebo více zakázek;
 - b) může vyžadovat odpovídající předchozí zkušenosti, pokud jsou zásadní pro splnění podmínek zakázky, a
 - c) nevyžaduje předchozí zkušenosti na území strany jako podmínku získání zakázky.

3. Při posuzování, zda dodavatel splňuje podmínky účasti, zadavatel:
 - a) hodnotí finanční kapacitu i podnikatelské a odborné schopnosti dodavatele na základě jeho podnikatelských aktivit jak na území strany zadavatele, tak mimo ně a
 - b) při posuzování vychází z podmínek, které předem blíže určil v oznámeních či v zadávací dokumentaci.

4. Jsou-li k dispozici příslušné důkazy, může strana, včetně jejích zadavatelů, vyloučit dodavatele z důvodů, jako je:
 - a) úpadek;
 - b) lživá prohlášení;
 - c) závažné nebo přetrvávající nedostatky při plnění některého zásadního požadavku nebo povinnosti vyplývající z předchozí smlouvy či smluv;
 - d) pravomocné rozsudky související se závažnými trestnými činy či jinými závažnými delikty;
 - e) profesní pochybení nebo jednání či opomenutí, která mají nepříznivý dopad na obchodní bezúhonnost dodavatele, nebo
 - f) neplacení daní.

ČLÁNEK 19.8

Způsobilost dodavatelů

Systémy registrace a kvalifikační postupy

1. Každá strana, včetně jejích zadavatelů, může spravovat systém registrace dodavatelů, do něhož se dodavatelé, kteří mají zájem, musí zaregistrovat a poskytnout určité informace.
2. Každá strana zajistí, aby:
 - a) její zadavatelé vynaložili úsilí k minimalizaci rozdílů ve svých kvalifikačních postupech a
 - b) pokud její zadavatelé spravují systémy registrace, vynaložili úsilí k minimalizaci rozdílů ve svých systémech registrace.
3. Žádná strana, včetně jejích zadavatelů, nesmí přijmout ani používat systém registrace nebo kvalifikační postup za účelem nebo s účinkem vytvoření zbytečných překážek pro účast dodavatelů druhé strany v jejích zadávacích řízeních.

Výběrové zadávací řízení

4. Pokud zadavatel hodlá využít výběrového zadávacího řízení:
 - a) uvede v oznámení zamýšlené zakázky přinejmenším informace uvedené v čl. 19.6 odst. 3 písm. a), b), f), g), j), k) a l) a vyzve dodavatele k podání žádosti o účast a
 - b) do zahájení běhu lhůty pro předkládání nabídek poskytne přinejmenším informace uvedené v čl. 19.6 odst. 3 písm. c), d), e), h) a i) kvalifikovaným dodavatelům a sdělí je tak, jak je stanoveno v čl. 19.10 odst. 3 písm. b).
5. Zadavatel umožní všem kvalifikovaným dodavatelům účastnit se daného zadávacího řízení, ledaže by zadavatel v oznámení zamýšlené zakázky stanovil jakékoliv omezení počtu dodavatelů, jimž bude dovoleno podat nabídku, a kritéria pro výběr tohoto omezeného počtu dodavatelů.
6. Pokud zadávací dokumentace není veřejně přístupná ode dne zveřejnění oznámení podle odstavce 4, zadavatel zajistí, aby tyto dokumenty byly poskytnuty všem kvalifikovaným dodavatelům vybraným v souladu s odstavcem 5 ve stejnou dobu.

Stálé seznamy

7. Zadavatel může vést stálý seznam dodavatelů za předpokladu, že oznámení vyzývající dodavatele, kteří mají zájem, k podání žádosti o zařazení na tento seznam:
 - a) je zveřejňováno každý rok, a

b) je-li zveřejněno v elektronické podobě, je nepřetržitě k dispozici,

v příslušném médiu uvedeném v příloze 19-8.

8. Oznámení uvedené v odstavci 7 musí obsahovat:

a) popis zboží či služeb nebo jejich kategorií, pro něž lze seznam využívat;

b) podmínky účasti, které musí dodavatelé splňovat, aby byli zařazeni na seznam, a způsob, jakým bude zadavatel ověřovat splnění těchto podmínek;

c) jméno a adresu zadavatele a další údaje potřebné pro jeho kontaktování a pro získání všech relevantních dokumentů, které se seznamem souvisejí;

d) dobu platnosti seznamu a způsob jeho obnovení nebo ukončení nebo, není-li uvedena doba platnosti, popis způsobu, jakým bude oznámeno, že je používání seznamu ukončeno, a

e) informaci o tom, že seznam lze použít pro zakázky, na něž se vztahuje tato kapitola.

9. V případech, kdy je platnost stálého seznamu stanovena na tři roky nebo méně, může zadavatel bez ohledu na odstavec 7 zveřejnit oznámení podle odstavce 7 pouze jednou, a sice na začátku doby jeho platnosti za předpokladu:

a) že v oznámení je uvedena doba platnosti a že žádná další oznámení již nebudou zveřejněna a

b) že je zveřejněno v elektronické podobě a je nepřetržitě k dispozici po celou dobu platnosti.

10. Zadavatel umožní dodavatelům požádat kdykoliv o zařazení na stálý seznam a všechny kvalifikované dodavatele na tento seznam zapíše v přiměřeně krátké době.

11. Pokud dodavatel, který není zařazen na stálý seznam, podá žádost o účast v zadávacím řízení založeném na stálém seznamu a předloží všechny požadované dokumenty ve lhůtě stanovené v čl. 19.10 odst. 2, zadavatel jeho žádost posoudí. Při zvažování zadání dané zakázky nesmí zadavatel vyloučit dodavatele pouze z toho důvodu, že na posouzení žádosti nemá dostatek času, ledaže není ve výjimečných případech kvůli složitosti zakázky schopen dokončit posouzení žádosti ve lhůtě stanovené pro podávání nabídek.

Zadavatelé z příloh 19-2 a 19-3

12. Zadavatel uvedený v příloze 19-2 nebo 19-3 může oznámení vyzývající dodavatele k podání žádosti o zařazení na stálý seznam použít jako oznámení zamýšlené zakázky za předpokladu, že:

a) oznámení je zveřejněno v souladu s odstavcem 7 a obsahuje informace stanovené v odstavci 8, všechny informace stanovené v čl. 19. 6 odst. 3, které jsou dostupné, a také prohlášení, že se jedná o oznámení zamýšlené zakázky nebo že další oznámení o zakázce, na niž se vztahuje stálý seznam, obdrží pouze dodavatelé zařazení na tento seznam, a

b) zadavatel neprodleně poskytne dodavatelům, kteří u něho projeví o danou zakázku zájem, informace, jež jim budou postačovat pro posouzení jejich zájmu o zakázku, včetně všech zbývajících dostupných informací stanovených v čl. 19.6 odst. 3, pokud jsou takové informace dostupné.

13. Zadavatel uvedený v příloze 19-2 nebo 19-3 může dodavateli, který v souladu s odstavcem 10 požádal o zařazení na stálý seznam, umožnit podání nabídky pro danou zakázku, pokud má zadavatel dostatek času na posouzení, zda tento dodavatel splňuje podmínky účasti.

Informování o rozhodnutí zadavatele

14. Zadavatel neprodleně informuje všechny dodavatele, kteří podají žádost o účast nebo o zařazení na stálý seznam, o svém rozhodnutí ohledně jejich žádostí.

15. Pokud zadavatel zamítne dodavatelovu žádost o účast v zadávacím řízení nebo žádost o zařazení na stálý seznam, přestane dodavatele považovat za kvalifikovaného nebo jej vyškrtně ze stálého seznamu, neprodleně o této skutečnosti dotyčného dodavatele vyrozumí a na jeho žádost mu neprodleně poskytne písemné odůvodnění svého rozhodnutí.

ČLÁNEK 19.9

Technické specifikace a zadávací dokumentace

Technické specifikace

1. Zadavatel nesmí vypracovávat, přijímat ani uplatňovat žádné technické specifikace nebo předepisovat žádný postup pro posuzování shody za účelem nebo s účinkem vytvoření zbytečných překážek pro mezinárodní obchod.
2. Při předepisování technických specifikací pořizovaného zboží nebo služby zadavatel, je-li to vhodné:
 - a) stanoví technické specifikace spíše ve smyslu výkonnostních a funkčních požadavků než vzhledových nebo popisných charakteristik a
 - b) založí technické specifikace na mezinárodních normách, pokud takové normy existují, v opačném případě na vnitrostátních technických předpisech, uznávaných vnitrostátních normách nebo na stavebních předpisech.
3. Pokud se v technických specifikacích použijí vzhledové nebo popisné charakteristiky, měl by zadavatel uvést, je-li to vhodné, že bude brát v úvahu nabídky rovnocenného zboží či služeb, které prokazatelně splňují podmínky dané zakázky, a to použitím například slov „nebo rovnocenné“ v zadávací dokumentaci.

4. Zadavatel nesmí v technických specifikacích uvádět požadavek nebo odkaz na určitou ochrannou známku nebo obchodní jméno, patent, autorské právo, průmyslový vzor nebo typ, specifický původ, výrobce nebo dodavatele, pokud existuje jiný dostatečně přesný nebo srozumitelný způsob, jak požadavky na danou zakázku popsat; pokud takový způsob neexistuje, musí zadavatel v zadávací dokumentaci použít například slov „nebo rovnocenný“.

5. Zadavatel nesmí způsobem, který by ve svém důsledku bránil hospodářské soutěži, vyžadovat ani přijímat rady, které by mohly být použity při vypracovávání nebo přijímání technických specifikací pro určitou zakázku, od osoby, která může mít na dotyčné zakázce obchodní zájem.

6. Z důvodu větší jistoty se uvádí, že strany, včetně jejich zadavatelů, mohou vypracovávat, přijímat či uplatňovat technické specifikace s cílem podporovat zachování přírodních zdrojů nebo ochranu životního prostředí za podmínky, že tak činí v souladu s tímto článkem.

Zadávací dokumentace

7. Zadavatel poskytne dodavatelům zadávací dokumentaci, která obsahuje všechny informace potřebné k tomu, aby dodavatelé mohli připravit a předložit odpovídající nabídky. Pokud nebyly tyto údaje poskytnuty již v oznámení zamýšlené zakázky, musí zadávací dokumentace obsahovat úplné informace:

- a) o zakázce, včetně povahy a množství pořizovaného zboží či služeb, nebo není-li toto množství známo, množství odhadovaného, a o veškerých požadavcích, které musí být splněny, včetně jakýchkoli technických specifikací, osvědčení o posouzení shody, plánů, nákrešů nebo instrukčních materiálů;

- b) o všech podmínkách účasti, které musí dodavatelé splňovat, včetně seznamu informací a dokumentů, jež musí dodavatelé za tímto účelem předložit;
- c) pokud není jediným kritériem cena, o všech hodnotících kritériích, která vezme zadavatel při zadávání zakázky v úvahu, a o jejich relativním významu;
- d) pokud zadavatel provádí zadávací řízení elektronicky, o všech požadavcích na ověření pravosti a kódování nebo jiných požadavcích souvisejících s elektronickým příjmem informací;
- e) pokud zadavatel provádí elektronickou aukci, o pravidlech, podle nichž bude aukce probíhat, včetně určení prvků nabídky souvisejících s hodnotícími kritérii;
- f) o datu, čase, místě, případně o osobách, jejichž přítomnost bude povolena, pokud budou nabídky otevírány veřejně;
- g) o všech ostatních podmínkách, včetně platebních podmínek a omezení prostředků, kterými lze nabídky podávat, například v tištěné formě nebo elektronicky, a
- h) o všech lhůtách pro dodání zboží či poskytnutí služeb.

8. Při stanovování dne pro dodání pořizovaného zboží nebo poskytnutí pořizovaných služeb vezme zadavatel v úvahu takové faktory, jako je složitost zakázky, předpokládaný rozsah subdodávek nebo reálná doba nezbytná pro výrobu, vyskladnění a přepravu zboží z dodacích míst nebo nezbytná pro poskytnutí služeb.

9. Hodnotící kritéria uvedená v oznámení zamýšlené zakázky nebo zadávací dokumentaci mohou zahrnovat mimo jiné cenu a jiné nákladové faktory, kvalitu, technickou úroveň, vlastnosti z hlediska vlivu na životní prostředí a dodací podmínky.

10. Zadavatel neprodleně:

- a) poskytne zadávací dokumentaci, aby bylo zajištěno, že dodavatelé, kteří mají zájem, mají dostatek času, aby mohli předložit odpovídající nabídky;
- b) poskytne zadávací dokumentaci na požádání kterémukoli dodavateli, který má zájem, a
- c) reaguje na každou přiměřenou žádost o důležité informace, kterou podá dodavatel mající zájem nebo účastníci se zadávacího řízení, za předpokladu, že těmito informacemi nebude daný dodavatel zvýhodněn v porovnání s ostatními dodavateli.

Změny

11. Pokud zadavatel před zadáním zakázky změní kritéria nebo požadavky stanovené v oznámení zamýšlené zakázky nebo v zadávací dokumentaci poskytnuté zúčastněným dodavatelům nebo pokud provede v oznámení či v zadávací dokumentaci úpravy nebo je vydá znovu, předá veškeré takové změny nebo upravená či znovu vydaná oznámení nebo zadávací dokumentaci v písemné podobě:

- a) všem dodavatelům, kteří se v době provedení změny, úpravy nebo nového vydání účastní řízení, pokud jsou zadavateli známi, a ve všech ostatních případech stejným způsobem jako u původních informací a

- b) ve vhodnou dobu tak, aby tito dodavatelé měli možnost příslušně upravit své nabídky a znovu je podat.

ČLÁNEK 19.10

Lhůty

Všeobecné informace

1. Zadavatel v souladu se svými vlastními přiměřenými potřebami poskytne dodavatelům dostatek času na přípravu a podání žádosti o účast, jakož i na podání odpovídající nabídky, přičemž vezme v úvahu takové faktory, jako je:

- a) povaha a náročnost zakázky;
- b) předpokládaný rozsah subdodávek a
- c) doba nutná pro předání nabídky ze zahraničního i domácího místa, pokud k předání není použito elektronických prostředků.

Tyto lhůty, včetně jakýchkoli prodloužení, jsou stejné pro všechny zainteresované nebo zúčastněné dodavatele.

Jednotlivé lhůty

2. Zadavatel, který použije výběrového zadávacího řízení, zásadně nestanoví nejzazší lhůtu pro podání žádosti o účast dříve než za 25 dní ode dne zveřejnění oznámení o zamýšlené zakázce. Pokud zadavatel z naléhavého a náležitě opodstatněného důvodu nemůže tento termín dodržet, lhůta může být zkrácena na minimálních 10 dní.

3. S výjimkou případů stanovených v odstavcích 4, 5, 7 a 8 zadavatel nestanoví lhůtu pro podávání nabídek kratší než 40 dní ode dne, kdy:
 - a) bylo zveřejněno oznámení o zamýšlené veřejné zakázce (v případě otevřeného nabídkového řízení), nebo
 - b) zadavatel oznámil dodavatelům, že budou vyzváni k podávání nabídek, nezávisle na tom, zda zadavatel vede či nevede stálý seznam, v případě výběrového nabídkového řízení.

4. Zadavatel může lhůtu pro podávání nabídek stanovenou v souladu s odstavcem 3 zkrátit na nejméně deset dní, jestliže:
 - a) nejméně 40 dní a nejvýše dvanáct měsíců před zveřejněním oznámení zamýšlené zakázky uveřejnil oznámení plánovaných zakázek podle čl. 19.6 odst. 5 a jestliže toto oznámení plánovaných zakázek obsahovalo:
 - i) popis zakázky;

- ii) přibližnou lhůtu pro podávání nabídek nebo žádostí o účast v nabídkovém řízení;
 - iii) prohlášení, že dodavatelé, kteří mají o zakázku zájem, jej mají vyjádřit zadavateli;
 - iv) adresu, na které je možno žádat o dokumenty související se zakázkou, a
 - v) tolik informací, které se požadují u oznámení zamýšlené zakázky podle čl. 19.6 odst. 3, kolik je k dispozici;
- b) zadavatel u zakázek, po nichž budou následovat zakázky další, v počátečním oznámení zamýšlené veřejné zakázky uvedl, že v následných oznámeních budou stanoveny lhůty pro předkládání nabídek na základě tohoto odstavce, nebo
- c) řádně doloží naléhavost, kvůli níž je lhůta pro podávání nabídek stanovená v souladu s odstavcem 3 nepoužitelná.
5. Zadavatel může lhůtu pro podávání nabídek stanovenou v souladu s odstavcem 3 zkrátit o pět dní za kterékoli z následujících okolností:
- a) oznámení zamýšlené zakázky je zveřejněno elektronicky;
 - b) veškerá zadávací dokumentace ode dne zveřejnění zamýšlené veřejné zakázky je elektronicky dostupná a

c) zadavatel přijímá nabídky podané elektronicky.

6. Použití odstavce 5 ve spojení s odstavcem 4 nesmí v žádném případě vést ke zkrácení lhůty pro podávání nabídek stanovené v souladu s odstavcem 3 na méně než 10 dní ode dne, kdy bylo zveřejněno oznámení o zamýšlené veřejné zakázce.

7. Jestliže zadavatel pořizuje komerční zboží či služby nebo jejich kombinaci, může bez ohledu na ostatní ustanovení tohoto článku zkrátit lhůtu pro podávání nabídek stanovenou v souladu s odstavcem 3 na ne méně než třináct dní za předpokladu, že zveřejní současně elektronicky jak oznámení zamýšlené zakázky, tak zadávací dokumentaci. Pokud navíc zadavatel přijímá nabídky na komerční zboží či služby podané elektronicky, může zkrátit lhůtu stanovenou v souladu s odstavcem 3 na ne méně než deset dní.

8. Pokud zadavatel uvedený v příloze 19-2 nebo 19-3 vybral pro zadávací řízení všechny kvalifikované dodavatele nebo jejich omezený počet, může být lhůta pro podávání nabídek stanovena na základě vzájemné dohody mezi zadavatelem a vybranými dodavateli. Jestliže k dohodě nedojde, lhůta nesmí být kratší než 10 dní.

ČLÁNEK 19.11

Jednání

1. Každá strana může stanovit, aby její zadavatelé vedli jednání s dodavateli:
 - a) pokud zadavatel v oznámení zamýšlené veřejné zakázky podle čl. 19.6 odst. 3 uvedl, že hodlá vést jednání, nebo
 - b) pokud se na základě vyhodnocení jeví, že žádná nabídka není zjevně nejvýhodnější z hlediska zvláštních hodnotících kritérií stanovených v oznámení zamýšlené zakázky nebo v zadávací dokumentaci.
2. Zadavatel je povinen:
 - a) zajistit, aby každé vyloučení dodavatelů, kteří se účastní jednání, bylo provedeno v souladu s hodnotícími kritérii stanovenými v oznámeních zamýšlené zakázky nebo v zadávací dokumentaci, a
 - b) po ukončení jednání poskytnout zbývajícím zúčastněným dodavatelům společnou lhůtu pro podání nových nebo přepracovaných nabídek.

ČLÁNEK 19.12

Omezené zadávací řízení

1. Není-li toto ustanovení použito s cílem zabránit hospodářské soutěži mezi dodavateli nebo způsobem, který diskriminuje dodavatele druhé strany či chrání domácí dodavatele, může zadavatel použít omezené zadávací řízení a může se rozhodnout nepoužít články 19.6 až 19.8, čl. 19.9 odst. 7 až 11 a články 19.10, 19.11, 19.13 a 19.14 za těchto okolností:

a) pokud:

- i) nebyly podány žádné nabídky nebo o účast nepožádal žádný dodavatel,
- ii) nebyly podány žádné nabídky, které by odpovídaly základním požadavkům zadávací dokumentace,
- iii) žádný dodavatel nesplnil podmínky účasti, nebo
- iv) podané nabídky byly předem dohodnuty,

za předpokladu, že požadavky uvedené v zadávací dokumentaci nejsou podstatně změněny;

- b) pokud zboží či služby mohou být dodány pouze určitým dodavatelem a neexistuje k nim žádná přiměřená alternativa nebo náhrada z těchto důvodů:
- i) předmětem zakázky je umělecké dílo,
 - ii) ochrana patentů, autorských práv nebo jiných výhradních práv nebo
 - iii) kvůli neexistenci hospodářské soutěže z technických důvodů;
- c) pokud jde o dodatečné dodávky od původního dodavatele obsahující zboží a služby, které nebyly do prvotní zakázky zahrnuty, a pokud změna dodavatele tohoto dodatečného zboží či služeb:
- i) není možná z ekonomických nebo technických důvodů, jakými jsou požadavky na zaměnitelnost nebo interoperabilitu se stávajícím zařízením, softwarem, službami nebo instalacemi pořízenými v rámci prvotní veřejné zakázky, a
 - ii) by zadavateli způsobila značné obtíže nebo výrazné zvýšení nákladů;
- d) pouze v nezbytně nutných případech, pokud z důvodů krajní naléhavosti vyvolaných událostmi, které zadavatel nemohl předvídat, by výrobky nebo služby nemohly být opatřeny včas prostřednictvím otevřeného nebo výběrového zadávacího řízení;
- e) v případě zboží zakoupeného na komoditním trhu;

- f) pokud zadavatel pořizuje prototypy nebo první zboží nebo službu, které jsou vyvinuty na jeho žádost v průběhu plnění nebo pro plnění určité zakázky na výzkum, pokus, studii nebo původní vývoj. Původní vývoj prvního výrobku nebo služby může zahrnovat omezenou výrobu nebo dodávku, jejímž účelem je zahrnout výsledky provozních zkoušek a prokázat, že výrobky nebo služby jsou vhodné pro výrobu či dodávku v odpovídajícím množství a přijatelné kvalitě, nezahrnuje však výrobu nebo dodávku ve velkém s cílem dosáhnout hospodářské životaschopnosti nebo pokrýt náklady na výzkum a vývoj;
- g) v případě nákupů za výjimečně výhodných podmínek, které jsou nabízeny pouze krátkodobě v souvislosti s neobvyklým prodejem, jako je likvidace, nucená správa nebo úpadek, a kdy nejde o běžné nákupy od pravidelných dodavatelů, nebo
- h) v případě přidělení zakázky vítězi soutěže o návrh, pokud:
 - i) soutěž byla uspořádána způsobem, který je v souladu se zásadami této kapitoly, zejména co se týká zveřejnění oznámení zamýšlené zakázky, a
 - ii) soutěžící jsou hodnoceni nezávislou porotou s cílem přidělit zakázku na návrh vítězi.

2. Zadavatel vyhotoví o každé zakázce přidělené podle odstavce 1 písemnou zprávu. Zpráva obsahuje jméno zadavatele, hodnotu a druh pořizovaného zboží nebo služeb a informace o okolnostech a podmínkách popsaných v odstavci 1, které odůvodňují použití omezeného zadávacího řízení.

ČLÁNEK 19.13

Elektronické aukce

Pokud zadavatel hodlá provést zadávací řízení týkající se zahrnutých zakázek v elektronické aukci, poskytne každému účastníkovi před jejím zahájením:

- a) metodu pro automatické hodnocení, včetně matematického vzorce, která je založena na hodnotících kritériích stanovených v zadávací dokumentaci a která bude při aukci použita pro automatické řazení či přeřazování;
- b) výsledky všech prvotních hodnocení prvků jeho nabídky, pokud má být zakázka zadána nejvýhodnější nabídce, a
- c) jakékoli jiné relevantní informace k průběhu aukce.

ČLÁNEK 19.14

Nakládání s nabídkami a přidělení zakázek

Nakládání s nabídkami

1. Zadavatel všechny nabídky přijímá, otevírá a nakládá s nimi podle postupů, které zaručí spravedlnost a nestrannost zadávacího řízení, jakož i zachování důvěrnosti nabídek.

2. Zadavatel nepenalizuje žádného dodavatele, jehož nabídka je přijata po uplynutí určené lhůty, pokud je toto zpoždění způsobeno pouze zanedbáním ze strany zadavatele.

3. Jestliže zadavatel v době od zahájení zadávacího řízení do zadání zakázky umožní některému dodavateli opravit nechtěné chyby formálního rázu, poskytne stejnou možnost všem zúčastněným dodavatelům.

Přidělení zakázek

4. Nabídka, která má být hodnocena z hlediska možnosti přidělení zakázky, musí mít písemnou podobu a musí v době otevření odpovídat nezbytným požadavkům stanoveným v oznámeních a v zadávací dokumentaci a musí být podána dodavatelem, který splňuje podmínky účasti.

5. S výjimkou případů, kdy zadavatel rozhodne, že přidělení zakázky není ve veřejném zájmu, přidělí zakázku tomu dodavateli, o kterém rozhodl, že je schopen splnit podmínky zakázky, a který výlučně na základě hodnotících kritérií stanovených v oznámeních a v zadávací dokumentaci podal:

- a) nejvýhodnější nabídku nebo
- b) je-li jediným kritériem cena, nabídku cenově nejnižší.

6. Pokud zadavatel obdrží nabídku s cenou, která je ve srovnání s cenami ostatních podaných nabídek mimořádně nízká, může u dodavatele ověřit, zda splňuje podmínky účasti a zda je schopen splnit podmínky zakázky.

7. Zadavatel nevyužívá opce, neruší zakázku ani neupravuje přidělenou zakázku způsobem, který by znamenal obcházení povinností vyplývajících z této kapitoly.

ČLÁNEK 19.15

Transparentnost informací o zakázce

Informace poskytované dodavatelům

1. Zadavatel zúčastněné dodavatele neprodleně seznámí se svým rozhodnutím o zadání zakázky a na žádost některého dodavatele tak učiní písemně. S výhradou čl. 19.6 odst. 2 a 3 poskytne zadavatel neúspěšným dodavatelům na jejich žádost zdůvodnění, proč nevybral jejich nabídku, a uvede relativní přednosti, které měla nabídka vítězného dodavatele.

Zveřejnění informací o přidělení zakázky

2. Do 72 dní po přidělení zakázky, na kterou se vztahuje tato kapitola, zadavatel zveřejní oznámení prostřednictvím příslušného tištěného nebo elektronického média uvedeného v příloze 19-8. Zveřejní-li zadavatel oznámení pouze v elektronickém médiu, musí informace zůstat snadno dostupné po přiměřenou dobu. Oznámení obsahuje přinejmenším tyto informace:

a) popis zboží nebo služeb, které jsou předmětem zakázky;

- b) jméno a adresu zadavatele;
- c) jméno a adresu vítězného dodavatele;
- d) hodnotu vítězné nabídky nebo nejvyšší a nejnižší nabídky, která byla při zadání zakázky vzata v úvahu;
- e) datum přidělení a
- f) použitý druh zadávacího řízení a v případě použití omezeného zadávacího řízení podle článku 19.12 popis okolností odůvodňujících použití tohoto postupu.

Uchovávání dokumentace a zpráv a elektronická zpětná dohledatelnost

- 3. Každý zadavatel uchovává nejméně po dobu tří let od přidělení zakázky:
 - a) dokumentaci a zprávy o zadávacích řízeních a zadaných zakázkách týkajících se zahrnutých zakázek, včetně zpráv vyžadovaných podle článku 19.12, a
 - b) údaje, které zajišťují náležitou zpětnou dohledatelnost provedených zadávacích řízení týkajících se zahrnutých zakázek elektronickými prostředky.

Sběr a oznamování statistických údajů

4. Každá strana sbírá a oznamuje Výboru pro vládní zakázky statistické údaje o zakázkách, na něž se vztahuje tato kapitola. Každá zpráva se týká období jednoho roku, předkládá se do dvou let od skončení období, o němž referuje, a obsahuje:

- a) v případě zadavatelů uvedených v příloze 19-1:
 - i) počet a celkovou hodnotu všech zakázek, na něž se vztahuje tato kapitola, přidělených všemi těmito zadavateli;
 - ii) počet a celkovou hodnotu všech zakázek, na něž se vztahuje tato kapitola, přidělených každým takovýmto zadavatelem v členění podle kategorií zboží a služeb v souladu s mezinárodně uznávaným jednotným systémem klasifikace, a
 - iii) počet a celkovou hodnotu všech zakázek, na něž se vztahuje tato kapitola, přidělených každým takovýmto zadavatelem v omezeném zadávacím řízení;
- b) v případě zadavatelů uvedených v přílohách 19-2 a 19-3 počet a celkovou hodnotu zakázek, na něž se vztahuje tato kapitola, přidělených všemi těmito zadavateli v členění podle příloh a
- c) odhady pro údaje požadované v písmenech a) a b) s vysvětlením metodiky použité k vypracování odhadů, není-li možné tyto údaje poskytnout.

5. Pokud strana zveřejňuje své statistické údaje na oficiálních internetových stránkách způsobem, který je v souladu s požadavky odstavce 4, může nahradit podání zprávy Výboru pro vládní zakázky tím, že tomuto výboru oznámí adresu internetových stránek s pokyny nezbytnými pro přístup k těmto statistickým údajům a jejich používání.

6. Jestliže některá strana požaduje, aby byla oznámení o přidělených zakázkách podle odstavce 2 zveřejňována v elektronické podobě, a jsou-li tato oznámení přístupná veřejnosti prostřednictvím jediné databáze v podobě, která umožňuje provést analýzu zahrnutých zakázek, může tato strana nahradit podání zprávy Výboru pro vládní zakázky tím, že tomuto výboru oznámí adresu internetových stránek s pokyny nezbytnými pro přístup k těmto údajům a jejich používání.

ČLÁNEK 19.16

Zveřejnění informací

Poskytování informací stranám

1. Každá strana poskytne na žádost druhé strany neprodleně jakékoli informace potřebné ke zjištění, zda bylo zadávací řízení provedeno spravedlivě, nestranně a v souladu s touto kapitolou, včetně informací o vlastnostech a relativních výhodách vítězné nabídky. V případech, kdy by sdělení těchto informací poškodilo hospodářskou soutěž při zadávacích řízeních v budoucnosti, nezveřejní strana, která informace přijala, tyto informace žádnému dodavateli bez konzultace se stranou, která dané informace poskytla, a bez jejího souhlasu.

Nezveřejňování informací

2. Strany, včetně jejich zadavatelů, neposkytnou žádnému dodavateli informace, jež by mohly poškodit spravedlivou hospodářskou soutěž mezi dodavateli, bez ohledu na jakákoli jiná ustanovení této kapitoly.

3. Žádná ustanovení této kapitoly nelze vykládat tak, že strany, včetně jejich zadavatelů, orgánů a přezkumných subjektů, jsou povinny zveřejňovat důvěrné informace, pokud by takové zveřejnění:
 - a) bránilo vymáhání práva;

 - b) mohlo poškodit spravedlivou hospodářskou soutěž mezi dodavateli;

 - c) poškodilo legitimní podnikatelské zájmy konkrétních osob, včetně ochrany duševního vlastnictví, nebo

 - d) bylo jinak v rozporu s veřejným zájmem.

ČLÁNEK 19.17

Vnitřní přezkumná řízení

1. Každá strana stanoví včasné, účinné, transparentní a nediskriminační správní či soudní přezkumné řízení, v němž bude moci dodavatel napadnout:
 - a) porušení ustanovení této kapitoly, nebo

- b) pokud dodavatel nemá podle vnitrostátních právních předpisů právo přímo napadnout porušení ustanovení této kapitoly, nedodržení opatření, kterými některá strana tuto kapitolu provádí,

jestliže k nim došlo v souvislosti se zahrnutou zakázkou, na které daný dodavatel má nebo měl zájem. Procesní pravidla pro veškeré stížnosti musí mít písemnou podobu a být obecně dostupná.

2. V případě námitky dodavatele vznesené v souvislosti se zahrnutou zakázkou, na které má nebo měl zájem, že došlo k porušení dohody nebo k nedodržení prováděcích opatření, jak je uvedeno v odstavci 1, strana zadavatele, který provádí zadávací řízení, vyzve zadavatele a dodavatele, aby se snažili vyřešit stížnost prostřednictvím konzultací. Zadavatel takovou stížnost včas a nestranně zváží, a to způsobem, který nepoškodí dodavatelovu účast v probíhajícím nebo budoucím zadávacím řízení ani jeho právo domáhat se nápravy ve správním nebo soudním přezkumném řízení.

3. Každému dodavateli se na vypracování a podání stížnosti poskytne dostatek času, v každém případě nejméně deset dní od doby, kdy se dodavatel o důvodech pro stížnost dozvěděl nebo se rozumně dozvědět mohl.

4. Každá strana zřídí nebo pověří nejméně jeden nestranný správní či soudní orgán, který je nezávislý na zadavatelích a který bude přijímat a přezkoumávat stížnosti podané dodavatelem v souvislosti se zahrnutou zakázkou.

5. Pokud stížnost prvotně přezkoumává jiný subjekt než orgán uvedený v odstavci 4, zajistí strana dodavateli možnost odvolat se proti prvotnímu rozhodnutí k neustrannému správnímu nebo soudnímu orgánu, který je nezávislý na zadavateli, jehož zadávací řízení je předmětem stížnosti.
6. Každá strana zajistí, aby rozhodnutí orgánu, který provádí přezkum a který není soudem, podléhala soudnímu přezkumu nebo aby měl tento orgán postupy, které zajistí, aby:
- a) zadavatel odpověděl na stížnost písemně a zpřístupnil orgánu, který provádí přezkum, veškerou relevantní dokumentaci;
 - b) účastníci řízení (dále jen „účastníci“) měli právo být slyšeni předtím, než orgán, který provádí přezkum stížnosti, vynese rozhodnutí;
 - c) účastníci měli právo na zastoupení a doprovod;
 - d) účastníci měli přístup na všechna řízení;
 - e) účastníci měli právo požadovat, aby řízení probíhalo veřejně a mohli při něm být přítomni svědci, a
 - f) orgán provádějící přezkum vydával svá rozhodnutí nebo doporučení včas, písemně a s vysvětlením důvodů pro každé rozhodnutí či doporučení.

7. Každá strana přijme nebo zachová postupy pro:
- a) rychlá dočasná opatření, která zajistí, aby dodavatel nepřišel o možnost účastnit se zadávacího řízení. Tato dočasná opatření mohou vést k pozastavení zadávacího řízení. Postupy mohou zajistit, že při rozhodování, zda by se taková opatření měla uplatnit, mohou být zohledněny hlavní nepříznivé důsledky pro dotčené zájmy, včetně veřejného zájmu. V případě neuplatnění opatření musí být pro to písemně uvedeny oprávněné důvody a
 - b) nápravná opatření nebo vyrovnání za utrpěné ztráty nebo škody, které se mohou omezovat buď jen na náklady spojené s přípravou nabídky, nebo na náklady související se stížností, nebo na obojí, pokud orgán provádějící přezkum rozhodl, že došlo k porušení nebo nedodržení ustanovení, jak je uvedeno v odstavci 1.
8. Nejpozději do deseti let od vstupu této dohody v platnost zahájí strany jednání s cílem dále rozvíjet kvalitu nápravných opatření, včetně možného závazku zavést nebo zachovat nápravné prostředky před uzavřením smlouvy na zakázku.

ČLÁNEK 19.18

Změny a opravy oblasti působnosti

1. Strany mohou změnit nebo opravit své přílohy této kapitoly.

Změny

2. Pokud strana změní přílohu této kapitoly, je povinna:
 - a) vyrozumět písemně druhou stranu a
 - b) v oznámení uvést návrh přiměřené vyrovnávací úpravy ve vztahu ke druhé straně, aby byl rozsah působnosti zachován na srovnatelné úrovni jako před změnou.
3. Bez ohledu na odst. 2 písm. b) platí, že žádná strana nemusí poskytovat vyrovnávací úpravy, pokud:
 - a) předmětná změna má zanedbatelné účinky nebo
 - b) změna se týká subjektu, nad nímž daná strana fakticky ztratila kontrolu nebo vliv.
4. Pokud druhá strana rozporuje, že:
 - a) úprava navržená podle odst. 2 písm. b) je přiměřená, aby byla zachována srovnatelná úroveň vzájemně dohodnutého rozsahu působnosti;
 - b) předmětná změna má zanedbatelné účinky nebo
 - c) změna se týká subjektu, nad nímž daná strana fakticky ztratila kontrolu nebo vliv ve smyslu odst. 3 písm. b),

musí podat rozpor písemně do 45 dní od obdržení oznámení podle odst. 2 písm. a), jinak se bude mít za to, že přijala úpravy nebo změny, včetně pro účely kapitoly dvacet devět (Řešení sporů).

Opravy

5. Za opravu lze považovat následující změny příloh některé strany, pokud nemají vliv na vzájemně dohodnutou působnost stanovenou v této dohodě:

- a) změna názvu subjektu;
- b) spojení dvou či více subjektů uvedených v příloze a
- c) rozdělení subjektu uvedeného v příloze na dva či více subjektů, které jsou připojeny na seznam subjektů uvedený v téže příloze.

6. V případě navrhovaných oprav příloh některé strany vyrozumí daná strana druhou stranu každé dva roky po vstupu této dohody v platnost v souladu s cyklem oznámení podle Dohody o vládních zakázkách obsažené v příloze 4 Dohody o WTO.

7. Každá strana může druhé straně oznámit námitku proti navrhované opravě do 45 dní od obdržení vyrozumění. Pokud strana vznese námitku, musí uvést důvody, proč se domnívá, že navrhovaná oprava není změnou ve smyslu odstavce 5 tohoto článku, a musí popsat účinek navrhované opravy na vzájemně dohodnutou působnost stanovenou v této dohodě. Pokud nepodá písemnou námitku do 45 dní od okamžiku, kdy obdrží oznámení, má se za to, že strana s navrhovanou opravou souhlasí.

ČLÁNEK 19.19

Výbor pro vládní zakázky

1. Výbor pro vládní zakázky zřízený podle čl. 26.2 odst. 1 písm. e) se skládá ze zástupců každé strany a schází se podle potřeby, aby poskytl stranám příležitost projednat záležitosti týkající se fungování této kapitoly nebo uskutečňování jejích cílů, a plnit další povinnosti, které mu strany mohou uložit.
2. Výbor pro vládní zakázky se schází na žádost jedné ze stran, aby:
 - a) posoudil otázky týkající se zadávání veřejných zakázek, jež mu některá strana předloží;
 - b) si vyměnil informace týkající se vyhlášených veřejných zakázek v každé straně;
 - c) prodiskutoval jiné záležitosti související s fungováním této kapitoly a
 - d) zvážil podporu koordinovaných činností, jejichž cílem je usnadnit dodavatelům přístup k zakázkám na území každé strany. Tyto činnosti mohou zahrnovat informační schůzky, zejména za účelem zlepšení elektronického přístupu k veřejně dostupným informacím o režimu zadávání zakázek každé ze stran a o iniciativách, které mají usnadnit přístup k zakázkám pro malé a střední podniky.
3. Každá strana předkládá každý rok Výboru pro vládní zakázky statistiky týkající se zakázek, na něž se vztahuje tato kapitola, jak je uvedeno v článku 19.15.

KAPITOLA DVACET
DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

ODDÍL A

Obecná ustanovení

ČLÁNEK 20.1

Cíle

Cílem této kapitoly je:

- a) usnadňovat výrobu a uvádění na trh inovativních a tvořivých produktů a dodávání služeb mezi stranami a
- b) dosáhnout přiměřené a účinné úrovně ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví.

ČLÁNEK 20.2

Povaha a rozsah povinností

1. Ustanovení této kapitoly doplňují práva a povinnosti stran vzájemně platné podle Dohody TRIPS.

2. Každá strana může sama v rámci svého vlastního právního systému a zvyklostí zvolit odpovídající metodu uplatňování ustanovení této dohody.
3. Tato dohoda nezakládá žádnou povinnost, která by se týkala rozdělení zdrojů na prostředky na prosazování práv duševního vlastnictví a prostředky na vymáhání právních předpisů obecně.

ČLÁNEK 20.3

Záležitosti veřejného zdraví

1. Strany uznávají význam *prohlášení z Dohá o Dohodě TRIPS a veřejném zdraví* („prohlášení z Dohá“), přijatého dne 14. listopadu 2001 na ministerské konferenci WTO. Při výkladu a provádění práv a povinností podle této kapitoly zajistí strany soulad s tímto prohlášením.
2. Strany přispějí k provádění *rozhodnutí Generální rady WTO ze dne 30. srpna 2003* o odstavci 6 prohlášení z Dohá a *protokolu, kterým se mění Dohoda TRIPS*, sjednaného v Ženevě dne 6. prosince 2005 a budou je dodržovat.

ČLÁNEK 20.4

Vyčerpání práv

Touto kapitolou není dotčena svoboda stran určit, zda a za jakých podmínek se uplatňuje vyčerpání práv duševního vlastnictví.

ČLÁNEK 20.5

Zveřejnění informací

Tato kapitola nepožaduje, aby strany zveřejňovaly informace, které by jinak byly v rozporu s jejich právními předpisy nebo na něž by se podle jejich právních předpisů o přístupu k informacím a soukromí vztahovala výjimka z povinnosti zveřejňování.

ODDÍL B

Normy týkající se práv duševního vlastnictví

ČLÁNEK 20.6

Definice

Pro účely tohoto oddílu se rozumí:

farmaceutickým výrobkem výrobek, včetně chemického léčivého přípravku, biologického léčivého přípravku, očkovací látky nebo radiofarmaka, který je vyráběn, prodáván, nebo zastupován za účelem používání:

- a) při stanovení lékařské diagnózy, léčbě, minimalizaci šíření nebo prevenci onemocnění, poruchy nebo abnormálního fyzického stavu nebo jejich symptomů, nebo
- b) při obnovení, nápravě nebo změně fyziologických funkcí.

Pododdíl A

Autorské právo a práva s ním související

ČLÁNEK 20.7

Poskytovaná ochrana

1. Strany dodržují následující ustanovení mezinárodních dohod:
 - a) články 2 až 20 *Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl*, podepsané v Paříži dne 24. července 1971;
 - b) články 1 až 14 *Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském*, podepsané v Ženevě dne 20. prosince 1996;
 - c) články 1 až 23 *Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech*, podepsané v Ženevě dne 20. prosince 1996, a
 - d) články 1 až 22 *Mezinárodní úmluvy o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a vysílacích organizací*, podepsané v Římě dne 26. října 1961.

2. V rozsahu, v němž to dovolují úmluvy uvedené v odstavci 1, neomezuje tato kapitola schopnost žádné strany snížit ochranu práv duševního vlastnictví, kterou uděluje výkonům zaznamenaným na zvukovém záznamu.

ČLÁNEK 20.8

Vysílání a sdělování veřejnosti

1. Každá strana stanoví výlučné právo výkonných umělců udělovat svolení nebo zakázat bezdrátové vysílání a sdělování jejich výkonů veřejnosti, s výjimkou případů, kdy výkon sám je již výkonem vysílaným nebo kdy se tak děje ze záznamu.
2. Každá strana zajistí, že uživatel zaplatí jedinou spravedlivou odměnu, pokud je užito zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům nebo rozmnoženiny takového záznamu k bezdrátovému vysílání nebo jakémukoliv jinému sdělování veřejnosti, a že tato odměna bude rozdělena mezi dotčené výkonné umělce a výrobce zvukových záznamů. Pokud nedojde mezi výkonnými umělci a výrobcí zvukových záznamů k dohodě, může každá strana stanovit podmínky pro rozdělování uvedené odměny mezi ně.

ČLÁNEK 20.9

Ochrana technologických prostředků

1. Pro účely tohoto článku se **technologickými prostředky** rozumí jakákoliv technologie, zařízení nebo součástka, které jsou při své obvyklé funkci určeny k tomu, aby zabraňovaly úkonům nebo omezovaly úkony ve vztahu k dílům, výkonům nebo zvukovým záznamům, ke kterým nebylo uděleno svolení autora, výkonného umělce nebo výrobce zvukového záznamu, jak stanoví právní předpisy strany. Aniž je dotčen rozsah autorského práva a práv s ním souvisejících v právních předpisech strany, považují se technologické prostředky za účinné, pokud je použití chráněného díla, výkonu nebo zvukového záznamu kontrolováno autorem, výkonným umělcem nebo výrobcem zvukového záznamu uplatněním příslušné kontroly přístupu nebo ochranného procesu, jako je šifrování, kódování nebo jiného mechanismu kontroly rozmnožování, který dosahuje cíle ochrany.
2. Každá strana stanoví přiměřenou právní ochranu a účinné právní prostředky proti obcházení účinných technologických prostředků, které užívají autoři, výkonní umělci nebo výrobci zvukových záznamů v souvislosti s výkonem svých práv v souvislosti se svými díly, výkony nebo zvukovými záznamy a které omezují nakládání s nimi, k němuž příslušní autoři, výkonní umělci nebo výrobci zvukových záznamů nedali svolení nebo které není dovoleno právními předpisy.

3. Pro stanovení odpovídající právní ochrany a účinných právních prostředků uvedených v odstavci 2 stanoví každá strana ochranu alespoň:

- a) v rozsahu stanoveném jejími právními předpisy proti:
 - i) nedovolenému obcházení účinných technologických prostředků prováděnému vědomě nebo s dostatečným důvodem vědět a
 - ii) nabízení veřejnosti uváděním na trh zařízení nebo produktu, včetně počítačových programů, nebo služby jakožto způsobu obcházení účinného technologického prostředku a
- b) proti výrobě, dovozu nebo distribuci zařízení nebo produktu, včetně počítačových programů, nebo poskytování služby, které:
 - i) jsou primárně určeny nebo vyrobeny za účelem obcházení účinného technologického prostředku nebo
 - ii) mají pouze omezený komerčně významný jiný účel, než je obcházení účinného technologického prostředku.

4. V odst. 3 písm. a) se výrazem „v rozsahu stanoveném jejími právními předpisy“ rozumí, že každá strana má flexibilitu při provádění bodů i) a ii).

5. Při provádění odstavců 2 a 3 nemá strana povinnost požadovat, aby konstrukce nebo konstrukce a výběr částí a součástí pro spotřební elektroniku, telekomunikace nebo počítačový produkt umožňovaly reakci na konkrétní technologický prostředek, pokud produkt jinak neporušuje opatření dané strany k provádění těchto odstavců. Záměrem tohoto ustanovení je, že tato dohoda nepožaduje od strany, aby vyžadovala interoperabilitu ve svých právních předpisech: odvětví informačních a komunikačních technologií nemá žádnou povinnost navrhovat zařízení, produkty, součástky nebo služby tak, aby vyhovovaly určitým technologickým prostředkům.

6. K poskytování přiměřené právní ochrany a účinných právních prostředků podle odstavce 2 může strana přijmout či zachovat vhodná omezení či výjimky z opatření, kterými se provádí odstavce 2 a 3. Povinnostmi stanovenými v odstavcích 2 a 3 nejsou dotčena práva, omezení ani výjimky v souvislosti s porušením autorského práva nebo práv s ním souvisejících podle právních předpisů strany.

ČLÁNEK 20.10

Ochrana informací týkajících se správy práv

1. Pro účely tohoto článku se **informacemi týkajícími se správy práv** rozumí:
 - a) informace, která identifikuje dílo, výkon výkonného umělce nebo zvukový záznam, autora díla, výkonného umělce nebo výrobce zvukového záznamu, nebo nositele jakéhokoli práva k dílu, výkonu výkonného umělce nebo zvukovému záznamu;

- b) informace o podmínkách užití díla, výkonu nebo zvukového záznamu nebo
- c) jakákoli čísla nebo kódy, které představují informaci popsanou v písmenech a) a b) výše,

je-li jakýkoli z těchto informačních prvků připojen k rozmnoženině díla, výkonu nebo zvukovému záznamu nebo se objevuje ve spojení se sdělováním nebo zpřístupňováním díla, výkonu nebo zvukového záznamu veřejnosti.

2. Za účelem ochrany elektronických informací týkajících se správy práv stanoví každá strana přiměřenou právní ochranu a účinné právní prostředky proti každé osobě, která neoprávněně vědomě učiní některé z následujících jednání, ač jí bylo známo, nebo měla dostatečné důvody vědět, že způsobí, umožní, usnadní nebo zatají porušení autorského práva nebo práv s ním souvisejících:

- a) neoprávněné odstranění nebo pozměnění jakýchkoli elektronických informací týkajících se správy práv nebo
- b) rozšiřování, dovoz za účelem rozšiřování, vysílání, sdělování nebo zpřístupňování veřejnosti rozmnoženiny děl, výkonů výkonných umělců nebo zvukových záznamů, za vědomí, že elektronické informace týkající se správy práv byly bez povolení odstraněny nebo pozměněny.

3. K poskytování přiměřené právní ochrany a účinných právních prostředků podle odstavce 2 může strana přijmout či zachovat vhodná omezení či výjimky z opatření, kterými se provádí odstavec 2. Povinnostmi stanovenými v odstavci 2 nejsou dotčena práva, omezení či výjimky v souvislosti s porušením autorského práva nebo práv s ním souvisejících podle právních předpisů strany.

ČLÁNEK 20.11

Odpovědnost poskytovatelů zprostředkovatelských služeb

1. S výhradou ostatních odstavců tohoto článku stanoví každá strana ve svých právních předpisech omezení či výjimky ohledně odpovědnosti poskytovatelů služeb, kteří jednají jako zprostředkovatelé, za porušení autorského práva nebo práv s ním souvisejících, k nimž dojde na komunikačních sítích nebo prostřednictvím těchto sítí v souvislosti s poskytováním nebo využíváním jejich služeb.
2. Omezení či výjimky uvedené v odstavci 1:
 - a) musí zahrnovat alespoň následující funkce:
 - i) hosting (ukládání informací na hostitelském serveru) na žádost uživatele hostingové služby;
 - ii) caching (ukládání do vyrovnávací paměti) prováděné automatizovaným procesem, jestliže poskytovatel služeb:
 - A) nepozměňuje informace z jiných než technických důvodů;
 - B) zajišťuje, aby byly dodržovány veškeré pokyny týkající se cachingu informací, které jsou vymezeny způsobem obecně uznávaným a dodržovaným v tomto odvětví, a
 - C) nepřekračuje používání technologie povolené, obecně uznávané a používané v tomto odvětví za účelem získání údajů o užívání informací a

- iii) prostý přenos, který spočívá v poskytování prostředků pro přenos informací dodaných uživatelem nebo prostředků pro přístup ke komunikační síti, a
 - b) může také zahrnovat další funkce, včetně poskytování nástroje pro vyhledávání informací, rozmnožování děl chráněných autorským právem automatizovaným způsobem a přenos rozmnoženin.
3. Způsobilost pro omezení či výjimky uvedené v tomto článku nesmí být podmíněna tím, že poskytovatel služby sleduje své služby nebo aktivně vyhledává stopy porušování práv.
4. Každá strana smí ve svých právních předpisech stanovit podmínky pro poskytovatele služeb, aby prokázali způsobilost pro omezení či výjimky uvedené v tomto článku. Bez ohledu na výše uvedené smí každá strana zavést vhodné postupy k účinnému oznamování hlášených porušení práv a účinné protioznámení osob, jejichž materiál byl omylem nebo na základě chybné identifikace odstraněn nebo k němu byl znemožněn přístup.
5. Tímto článkem není dotčena dostupnost jiných omezení a výjimek týkajících se porušení autorského práva nebo práv s ním souvisejících v právních předpisech strany. Tímto článkem není dotčena možnost, aby soudní nebo správní orgán požadoval od poskytovatele služby v souladu s právním řádem strany, aby ukončil porušování práv nebo mu předešel.

ČLÁNEK 20.12

Nahrávání videokamerou

Každá strana může stanovit trestní řízení a tresty uplatňované v souladu s jejími právními předpisy proti osobě, která bez povolení ředitele kina nebo nositele práv k audiovizuálnímu dílu zhotoví rozmnoženinu díla nebo jeho části při promítání tohoto díla v zařízení uzpůsobeném k projekci filmů, jež je obecně přístupné veřejnosti.

Pododíl B

Ochranné známky

ČLÁNEK 20.13

Mezinárodní dohody

Každá strana vyvine co největší úsilí k dosažení souladu s články 1 až 22 *Singapurské smlouvy o známkovém právu*, přijaté v Singapuru dne 27. března 2006, a k přistoupení k *Protokolu k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek*, podepsanému v Madridu dne 27. června 1989.

ČLÁNEK 20.14

Zápisné řízení

Každá strana zavede systém zápisu ochranných známek, který bude zahrnovat písemné sdělení důvodů pro zamítnutí zápisu ochranné známky žadateli, který musí mít možnost podat odpor vůči zamítnutí zápisu ochranné známky a napadnout konečné zamítnutí před soudem. Každá strana zajistí možnost podat námitky proti přihlášce ochranné známky nebo proti jejímu zápisu. Každá strana zpřístupní veřejnosti elektronické databáze přihlášek ochranných známek a zapsaných ochranných známek.

ČLÁNEK 20.15

Výjimky z práv vyplývajících z ochranné známky

Každá strana zavede spravedlivé užití popisných výrazů, včetně výrazů popisujících zeměpisný původ, jako omezenou výjimku z práv vyplývajících z ochranné známky. Při určování významu spravedlivého užití je třeba brát zřetel na oprávněné zájmy majitelů ochranných známek a třetích stran. Každá strana může stanovit další omezené výjimky za předpokladu, že takové výjimky budou brát zřetel na oprávněné zájmy majitelů ochranných známek a třetích stran.

Pododdíl C

Zeměpisná označení

ČLÁNEK 20.16

Definice

Pro účely tohoto pododdílu se rozumí:

zeměpisným označením označení, které identifikuje zemědělský produkt či potravinu jakožto pocházející z území, regionu nebo lokality některé ze stran, jestliže lze danou jakost, pověst nebo jiné charakteristické znaky produktu připsat především jeho zeměpisnému původu, a

třídou produktu třída produktu uvedená v příloze 20-C.

ČLÁNEK 20.17

Oblast působnosti

Tento pododdíl se vztahuje na zeměpisná označení označující produkty, které spadají do jedné z tříd produktů uvedených v příloze 20-C.

ČLÁNEK 20.18

Seznam zeměpisných označení

Pro účely tohoto pododdílu platí následující:

- a) označení uvedená v části A přílohy 20-A jsou zeměpisná označení, která identifikují produkt jakožto pocházející z území Evropské unie nebo regionu či lokality na tomto území, a
- b) označení uvedená v části B přílohy 20-A jsou zeměpisná označení, která identifikují produkt jakožto pocházející z území Kanady nebo regionu či lokality na tomto území.

ČLÁNEK 20.19

Ochrana zeměpisných označení uvedených v příloze 20-A

1. Každá strana poskytne po přezkoumání zeměpisných označení druhé strany těmto označením úroveň ochrany stanovenou v tomto pododdíle.

2. Každá strana zajistí pro zainteresované strany právní prostředky, jež zabrání:
 - a) užívání zeměpisného označení druhé strany uvedeného v příloze 20-A pro produkt, který spadá do třídy produktu uvedené v příloze 20-A pro toto zeměpisné označení a který:
 - i) buď nepochází z místa původu uvedeného v příloze 20-A pro toto zeměpisné označení, nebo
 - ii) pochází z místa původu uvedeného v příloze 20-A pro toto zeměpisné označení, ale nebyl zpracován nebo vyroben v souladu s právními předpisy druhé strany, které by se uplatňovaly v případě, že by produkt byl určen ke spotřebě v druhé straně;
 - b) užívání jakýchkoli způsobů označení nebo obchodní úpravy zboží, které uvádějí nebo naznačují, že dotyčné zboží pochází z jiné zeměpisné oblasti, než je skutečné místo původu, způsobem, který uvádí veřejnost v omyl, pokud jde o zeměpisný původ zboží, a
 - c) jakémukoli jinému užívání, které představuje akt nekalé soutěže ve smyslu článku 10 bis *Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví* (1967), podepsané ve Stockholmu dne 14. července 1967.
3. Ochrana uvedená v odst. 2 písm. a) se poskytne i v případě, že je uveden skutečný původ zboží nebo je zeměpisné označení použito v překladu nebo společně s výrazy jako „druh“, „typ“, „způsob“, „imitace“ nebo podobnými výrazy.

4. Každá strana zajistí vymáhání prostřednictvím správních opatření, v rozsahu stanoveném jejími právními předpisy, aby se zakázalo vyrábět, připravovat, balit, označovat, prodávat, dovážet nebo propagovat potravinářskou komoditu způsobem, který je nepravdivý, zavádějící nebo klamavý nebo může vyvolat mylný dojem o jejím původu.
5. V souladu s odstavcem 4 každá strana zajistí správní opatření pro stížnosti týkající se označování produktů, včetně jejich prezentace, způsobem, který je nepravdivý, zavádějící nebo klamavý nebo může vyvolat mylný dojem o jejich původu.
6. Zápis ochranné známky, která obsahuje zeměpisné označení uvedené v příloze 20-A nebo se z něho skládá, se úředně zamítne nebo prohlásí za neplatný, umožňují-li to právní předpisy strany, pokud jde o produkt, který spadá do třídy produktu uvedené v příloze 20-A pro toto označení původu a který nepochází z místa původu uvedeného v příloze 20-A pro toto zeměpisné označení.
7. Žádné ustanovení tohoto pododdílu nezakládá povinnost chránit zeměpisné označení, které není nebo přestalo být chráněno ve svém místě původu nebo se v tomto místě již nepoužívá. Pokud zeměpisné označení strany uvedené v příloze 20-A přestane být ve svém místě původu chráněno nebo používáno, oznámí to tato strana druhé straně a požádá o zrušení.

ČLÁNEK 20.20

Homonymní zeměpisná označení

1. V případě homonymních zeměpisných označení stran pro produkty spadající do stejné třídy produktu stanoví každá strana praktické podmínky, jak se budou homonymní zeměpisná označení od sebe rozlišovat, s přihlédnutím k potřebě zajistit, aby bylo s příslušnými výrobci zacházeno spravedlivě a aby spotřebitelé nebyli uváděni v omyl.
2. Pokud strana v rámci jednání s třetí zemí navrhne chránit zeměpisné označení identifikující produkt pocházející z této třetí země, pokud je toto označení homonymní se zeměpisným označením druhé strany uvedeným v příloze 20-A a pokud tento produkt spadá do třídy produktu uvedené v příloze 20-A pro dané homonymní zeměpisné označení druhé strany, musí být o tom druhá strana informována a musí dostat příležitost se vyjádřit, ještě než se toto zeměpisné označení stane chráněným.

ČLÁNEK 20.21

Výjimky

1. Bez ohledu na čl. 20.19 odst. 2 a 3 není Kanada povinna poskytnout zainteresovaným stranám právní prostředky, aby se zabránilo používání výrazů uvedených v části A přílohy 20-A a označených jednou hvězdičkou²⁸, je-li používání těchto výrazů spojeno s výrazy jako „druh“, „typ“, „způsob“, „imitace“ nebo podobnými výrazy a je-li kombinováno s čitelným a viditelným označením zeměpisného původu dotčeného produktu.

²⁸ Pro upřesnění je třeba uvést, že se tento odstavec vztahuje rovněž na výraz „Feta“.

2. Bez ohledu na čl. 20.19 odst. 2 a 3 nesmí ochrana zeměpisných označení uvedených v části A přílohy 20-A a označených jednou hvězdičkou²⁹ bránit v používání žádného z těchto označení na území Kanady kteroukoli osobou včetně jejích dědiců nebo právních nástupců, kteří používali tato označení v rámci obchodní činnosti v souvislosti s produkty zařazenými do třídy „Sýry“ přede dnem 18. října 2013.

3. Bez ohledu na čl. 20.19 odst. 2 a 3 nesmí ochrana zeměpisných označení uvedených v části A přílohy 20-A a označených dvěma hvězdičkami bránit používání těchto označení kteroukoli osobou včetně jejích dědiců nebo právních nástupců, kteří používali tato označení v rámci obchodní činnosti v souvislosti s produkty zařazenými do třídy „Čerstvé, zmrazené a zpracované maso“ po dobu nejméně pěti let přede dnem 18. října 2013. Na všechny ostatní osoby včetně jejich dědiců nebo právních nástupců, kteří používali uvedená označení v rámci obchodní činnosti v souvislosti s produkty zařazenými do třídy „Čerstvé, zmrazené a zpracované maso“ po dobu nejméně pěti let přede dnem 18. října 2013, se vztahuje přechodné období pěti let ode dne vstupu tohoto článku v platnost, během něhož nebude možné bránit používání výše uvedeného označení.

4. Bez ohledu na čl. 20.19 odst. 2 a 3 nesmí ochrana zeměpisných označení uvedených v části A přílohy 20-A a označených třemi hvězdičkami bránit používání těchto označení kteroukoli osobou včetně jejích dědiců nebo právních nástupců, kteří používali tato označení v rámci obchodní činnosti v souvislosti s produkty zařazenými do třídy „Sušené masné výrobky“ a „Sýry“ po dobu nejméně deseti let přede dnem 18. října 2013. Na všechny ostatní osoby včetně jejich dědiců nebo právních nástupců, kteří používali uvedená označení v rámci obchodní činnosti v souvislosti s produkty zařazenými do třídy „Sušené masné výrobky“ a „Sýry“ po dobu nejméně deseti let přede dnem 18. října 2013, se vztahuje přechodné období pěti let ode dne vstupu tohoto článku v platnost, během něhož nebude možné bránit používání výše uvedeného označení.

²⁹ Pro upřesnění je třeba uvést, že se tento odstavec vztahuje rovněž na výraz „Feta“.

5. Pokud byla ve straně před datem uplatnitelnosti uvedeným v odstavci 6 ochranná známka přihlášená nebo zapsána v dobré víře nebo pokud bylo práva k užívání ochranné známky nabyto používáním v dobré víře, opatřeními přijatými k provedení tohoto pododdílu v oné straně není dotčena způsobilost k zápisu ochranné známky nebo platnost takového zápisu nebo právo používat ochrannou známku, pokud je taková známka totožná se zeměpisným označením nebo jemu podobná.

6. Pro účely odstavce 5 je datem uplatnitelnosti:

- a) ve vztahu k zeměpisnému označení uvedenému v příloze 20-A ke dni podpisu této dohody den vstupu tohoto pododdílu v platnost, nebo
- b) ve vztahu k zeměpisnému označení doplněnému do přílohy 20-A po dni podpisu této dohody podle článku 20.22 den, kdy bylo zeměpisné označení do přílohy doplněno.

7. Pokud je překlad zeměpisného označení totožný s výrazy používanými v obecném jazyce jako běžné názvy produktu na území strany nebo v sobě takovýto výraz obsahuje, nebo pokud zeměpisné označení není totožné, ale takovýto výraz v sobě obsahuje, nejsou ustanoveními tohoto pododdílu nijak dotčena práva jakékoli osoby na použití tohoto výrazu ve spojení s daným produktem na území této strany.

8. Nic nebrání tomu, aby se na území strany používal ve vztahu k jakémukoli produktu běžný název odrůdy rostlin nebo plemene zvířat existující na území této strany ke dni vstupu tohoto pododdílu v platnost.

9. Strana může stanovit, že veškeré žádosti podané podle tohoto pododdílu v souvislosti s používáním či zápisem ochranné známky musí být předloženy do pěti let poté, co se nesprávné použití chráněného označení stalo ve straně obecně známým nebo po datu zápisu ochranné známky v dotčené straně, pokud tato ochranná známka byla do tohoto dne zveřejněna a je-li tento den dřívější než den, kdy se nesprávné použití stalo ve straně obecně známé, není-li zeměpisné označení používáno nebo zapsáno s nekalými úmysly.
10. Tímto oddílem nejsou dotčena práva jakékoli osoby na obchodní použití jejího jména nebo jména jejího předchůdce v rámci obchodní činnosti, není-li toto jméno použito způsobem, který by mohl veřejnost uvést v omyl.
11. a) Tímto pododdílem nejsou dotčena práva jakékoli osoby používat nebo zapsat v Kanadě ochrannou známku, která obsahuje některý z výrazů uvedených v části A přílohy 20-B nebo která se z takových výrazů skládá, a
- b) písmeno a) se nevztahuje na výrazy uvedené v části A přílohy 20-B ve vztahu k jakémukoli použití, které by uvedlo veřejnost v omyl, pokud jde o zeměpisný původ zboží.
12. Tento pododdíl se nevztahuje na používání výrazů uvedených v části B přílohy 20-B v Kanadě.
13. Postoupení práv uvedené v odstavcích 2 až 4 nezahrnuje převod práva na používání zeměpisného označení jako takového.

ČLÁNEK 20.22

Změny přílohy 20-A

1. Smíšený výbor CETA, zřízený podle článku 26.1 (Smíšený výbor CETA), může na základě konsenzu a na návrh Smíšeného výboru CETA pro zeměpisná označení rozhodnout o změně přílohy 20-A doplněním určitého zeměpisného označení nebo vypuštěním určitého zeměpisného označení, které přestalo být ve svém místě původu chráněno nebo se přestalo používat.
2. Zeměpisné označení nesmí být v zásadě doplněno do části A přílohy 20-A, pokud se jedná o název, který je v den podpisu této dohody uveden v příslušném rejstříku Evropské unie se statutem „zapsaný“ v souvislosti s členským státem Evropské unie.
3. Zeměpisné označení identifikující produkt pocházející z určité strany se nedoplní do přílohy 20-A:
 - a) pokud je totožné s ochrannou známkou, která byla zapsána druhou stranou pro shodné nebo podobné produkty, nebo s ochrannou známkou, k níž byla v druhé straně práva nabyta používáním v dobré víře, a byla podána žádost týkající se shodných nebo podobných produktů;
 - b) pokud je totožné s běžným názvem odrůdy rostlin nebo plemene zvířat existujícím na území druhé strany, nebo

- c) pokud je totožné s výrazem používaným v obecném jazyce jako běžný název takového produktu na území druhé strany.

ČLÁNEK 20.23

Jiná ochrana

Tímto pododdílem není dotčeno právo žádat o uznání a ochranu zeměpisného označení podle příslušných právních předpisů strany.

Pododdíl D

(Průmyslové) vzory

ČLÁNEK 20.24

Mezinárodní dohody

Každá strana vyvine co největší úsilí k přistoupení k *Ženevskému aktu Haagské dohody o mezinárodním zápisu průmyslových vzorů*, přijatému v Ženevě dne 2. července 1999.

ČLÁNEK 20.25

Vztah k autorskému právu

Předmět práva k (průmyslovému) vzoru může být chráněn autorským právem, jsou-li k této ochraně splněny podmínky. Míru, ve které, a podmínky, za jakých je tato ochrana poskytnuta, včetně úrovně požadované původnosti, stanoví každá strana.

Pododdíl E

Patenty

ČLÁNEK 20.26

Mezinárodní dohody

Každá strana vyvine co největší úsilí k dosažení souladu s články 1 až 14 a článkem 22 *Smlouvy o patentovém právu*, přijaté v Ženevě dne 1. června 2000.

ČLÁNEK 20.27

Zvláštní ochrana farmaceutických výrobků

1. Pro účely tohoto článku se rozumí:

základním patentem patent, který chrání výrobek jako takový, postup získání výrobku nebo způsob použití výrobku a který majitel patentu, jenž může sloužit jako základní patent, určil jako základní patent pro účely udělení zvláštní ochrany, a

výrobkem účinná látka nebo kombinace účinných látek farmaceutického výrobku.

2. Každá strana poskytne dobu zvláštní ochrany výrobku, který je chráněn platným základním patentem, a to na žádost majitele patentu nebo jeho právního nástupce, pokud jsou splněny tyto podmínky:

- a) bylo uděleno povolení k uvedení výrobku na trh jakožto farmaceutického výrobku (v tomto článku dále jen „registrace“);
- b) na výrobek se zatím nevztahuje žádná doba zvláštní ochrany a
- c) registrace podle písmene a) je prvním povolením k uvedení výrobku na trh této strany jakožto farmaceutického výrobku.

3. Každá strana může:

- a) poskytnout dobu zvláštní ochrany pouze tehdy, pokud byla prvotní žádost o registraci podána v přiměřené lhůtě stanovené touto stranou, a
- b) pro podání žádosti o dobu zvláštní ochrany stanovit lhůtu alespoň 60 dní ode dne, kdy byla udělena první registrace. Pokud je však první registrace udělena před udělením patentu, stanoví každá strana dobu alespoň 60 dní od udělení patentu, během něhož lze podat žádost o dobu ochrany podle tohoto článku.

4. V případě, kdy je výrobek chráněn jedním základním patentem, nabude doba zvláštní ochrany účinku po uplynutí zákonem stanovené doby platnosti tohoto patentu.

V případě, kdy je výrobek chráněn více než jedním patentem, který může sloužit jako základní patent, může strana stanovit pouze jedinou dobu zvláštní ochrany, která nabude účinku po uplynutí zákonem stanovené doby platnosti základního patentu,

- a) v případě, kdy je majitelem všech patentů, které mohou sloužit jako základní patent, tatáž osoba, přičemž je tento patent vybrán osobou žádající o dobu zvláštní ochrany, a
- b) v případě, kdy není majitelem všech patentů, které mohou sloužit jako základní patent, tatáž osoba, což vede ke kolidujícím žádostem o zvláštní ochranu, přičemž je tento patent vybrán osobou žádající o dobu zvláštní ochrany.

5. Každá strana stanoví, že doba zvláštní ochrany se rovná době, která uplynula mezi dnem, ke kterému byla podána přihláška základního patentu, a dnem vydání první registrace, zkrácené o pět let.

6. Bez ohledu na odstavec 5 a možnost, aby strana prodloužila dobu zvláštní ochrany jako stimul nebo ocenění výzkumu v určitých cílových skupinách, jako jsou například děti, nesmí trvání zvláštní ochrany přesáhnout dobu dvou až pěti let, o jejíž přesné délce rozhodne každá strana.

7. Každá strana může stanovit, že doba zvláštní ochrany zanikne:

a) pokud se držitel práv této zvláštní ochrany vzdá nebo

b) pokud nejsou uhrazeny předepsané správní poplatky.

Každá strana může zkrátit dobu zvláštní ochrany přiměřeně k jakémukoliv neodůvodněnému zdržení způsobenému nečinností žadatele po podání žádosti o registraci, pokud je majitelem základního patentu žadatel o registraci nebo subjekt s ním spojený.

8. V mezích ochrany poskytované základním patentem se zvláštní ochrana udělí jen farmaceutickému výrobku, na který se vztahuje registrace, a na každé použití tohoto výrobku jakožto farmaceutického výrobku, které bylo povoleno před uplynutím zvláštní ochrany. S výhradou předchozí věty uděluje zvláštní ochrana stejná práva a podléhá stejným omezením a povinnostem jako základní patent.

9. Bez ohledu na odstavce 1 až 8 může každá strana rovněž omezit rozsah ochrany stanovením výjimek pro výrobu, užívání, nabízení k prodeji, prodej nebo dovoz výrobků za účelem vývozu během doby ochrany.

10. Každá strana může zrušit zvláštní ochranu z důvodů týkajících se neplatnosti základního patentu, a to i v případě, že základní patent zanikl dříve, než uplynula doba jeho platnosti, nebo byl-li zrušen nebo omezen v takovém rozsahu, že výrobek, kterému byla udělena ochrana, by nemohl být nadále chráněn nárokem základního patentu, nebo z důvodů týkajících se zrušení registrace nebo povolení pro daný trh, nebo jestliže byla taková ochrana udělena v rozporu s ustanoveními odstavce 2.

ČLÁNEK 20.28

Mechanismy vázání na patenty týkající se farmaceutických výrobků

Strana, která využívá mechanismů „vázání na patenty“ spočívajících v tom, že udělení povolení k uvádění na trh (nebo oznámení o shodě nebo podobný režim) pro generické farmaceutické výrobky je vázáno na existenci patentové ochrany, zajistí, aby všechny strany sporu měly rovnocenné a účinné právo na odvolání.

Pododdíl F

Ochrana údajů

ČLÁNEK 20.29

Ochrana neveřejných údajů týkajících se farmaceutických výrobků

1. Pokud strana podmiňuje povolení k uvádění na trh farmaceutických výrobků, které využívají nové chemické látky³⁰ (v tomto článku dále jen „registrace“) předložením nezveřejněných výsledků zkoušek nebo jiných údajů potřebných k určení, zda je používání těchto výrobků bezpečné a účinné, chrání strana tyto údaje před zveřejněním, pokud vytvoření takových údajů vyžaduje značné úsilí, a to kromě případů, kdy je zveřejnění nezbytné k ochraně veřejnosti, nebo ledaže by byla přijata opatření k zajištění ochrany údajů před nepoctivými komerčními praktikami.
2. Každá strana stanoví, že v případě údajů podle odstavce 1 předložených straně po dni vstupu této dohody v platnost:
 - a) žádná jiná osoba než osoba, která tyto údaje předložila, je nesmí využít jako podkladu ke své žádosti o registraci bez souhlasu předkládající osoby po dobu nejméně šesti let ode dne, kdy strana udělila registraci osobě, která předložila uvedené údaje za účelem získání registrace, a

³⁰ Pro upřesnění je třeba uvést, že ve vztahu k ochraně údajů zahrnuje výraz „chemická látka“ v Kanadě biologické léčivé přípravky nebo radiofarmaka, na něž se jako na nové léčivé přípravky vztahují kanadské právní předpisy pro potraviny a léčivé přípravky (*Food and Drug Regulations of Canada*).

- b) strana nesmí udělit registraci žádné osobě, která využívá takové údaje, po dobu nejméně osmi let ode dne, kdy strana udělila registraci osobě, která tyto údaje předložila za účelem registrace, ledaže s tím osoba předkládající údaje souhlasí.

S výhradou tohoto odstavce nic nebrání stranám v tom, aby zavedly zkrácené postupy registrace pro takové výrobky na základě studií bioekvivalence a biologické dostupnosti.

ČLÁNEK 20.30

Ochrana údajů týkajících se přípravků na ochranu rostlin

1. Každá strana stanoví požadavky na bezpečnost a účinnost dříve, než povolí uvést na trh přípravek na ochranu rostlin (v tomto článku dále jen „povolení“).
2. Každá strana stanoví omezenou dobu, po kterou jsou chráněny údaje týkající se protokolu o zkoušce nebo studii předložené poprvé s cílem získat povolení. Každá strana stanoví, že během tohoto období nesmí být protokol o zkoušce nebo studii používán ve prospěch jiné osoby žádající o povolení, ledaže se tato osoba prokáže výslovným souhlasem držitele prvního povolení.
3. Protokol o zkoušce nebo studii by měl být nezbytný pro povolení či změnu povolení s cílem umožnit použití na jiné plodině.

4. V každé straně dohody trvá doba ochrany údajů alespoň deset let ode dne obdržení prvního povolení na území dané strany v souvislosti s protokolem o zkoušce nebo studií, které byly podkladem pro povolení nové účinné látky, a údaji, které byly podkladem pro souběžný zápis konečného výrobku obsahujícího danou účinnou látku. Ochrana může být prodloužena, aby se tak podnítilo povolování nízkorizikových přípravků na ochranu rostlin a pro méně významná použití.
5. Každá strana může také stanovit požadavky na ochranu údajů nebo na finanční odškodnění v případě protokolu o zkoušce nebo studii, které jsou podkladem pro změnu nebo obnovení povolení.
6. Každá strana stanoví pravidla zamezující opakování zkoušek na obratlovcích. Všichni žadatelé, kteří hodlají provést zkoušky a studie na obratlovcích, by měli být podporováni v podniknutí veškerých nezbytných kroků k ověření, zda již tyto zkoušky a studie nebyly provedeny či zahájeny.
7. Každá strana by měla podporovat každého nového žadatele a držitele povolení, aby vynaložili veškeré úsilí s cílem zajistit sdílení zkoušek a studií prováděných na obratlovcích. Náklady spojené se sdílením těchto protokolů o zkouškách a studiích se určí spravedlivě a transparentním a nediskriminačním způsobem. Od žadatele se ke splnění požadavků pro povolení vyžaduje pouze, aby se podílel na nákladech týkajících se informací, které musí předložit.
8. Držitel nebo držitelé příslušného povolení mají právo na kompenzaci spravedlivého podílu nákladů vynaložených v souvislosti s protokoly o zkouškách a studiích, jež byly podkladem pro takové povolení, ze strany žadatele, který využije tyto protokoly o zkouškách a studiích s cílem získat povolení nového přípravku na ochranu rostlin. Každá strana může zúčastněným stranám nařídit, aby jakoukoli záležitost vyřešily prostřednictvím závazného rozhodčího řízení vedeného podle jejích právních předpisů.

Pododdíl G

Odrůdy rostlin

ČLÁNEK 20.31

Odrůdy rostlin

Každá strana spolupracuje s cílem podpořit a posílit ochranu odrůd rostlin na základě aktu z roku 1991 měnícího *Mezinárodní úmluvu na ochranu nových odrůd rostlin*, přijatou v Paříži dne 2. prosince 1961.

ODDÍL C

Prosazování práv duševního vlastnictví

ČLÁNEK 20.32

Obecné povinnosti

1. Každá strana zajistí, aby postupy pro prosazování práv duševního vlastnictví byly spravedlivé a nestranné, nebyly nadměrně složité nebo příliš nákladné a neobsahovaly nepřiměřené lhůty ani bezdůvodná zdržení. Tyto postupy se uplatňují způsobem, který vyloučí vytváření překážek zákonnému obchodu a poskytne ochranu proti jejich zneužití.

2. Při provádění ustanovení tohoto oddílu každá strana také zohlední nutnost úměrnosti mezi závažností porušení práv, zájmy třetích osob a uplatnitelnými opatřeními, nápravnými opatřeními a sankcemi.
3. Články 20.33 až 20.42 se týkají prosazování práv v občanskoprávním řízení.
4. Pro účely článků 20.33 až 20.42, není-li stanoveno jinak, se **právy duševního vlastnictví** rozumí všechny kategorie duševního vlastnictví, které jsou předmětem oddílů 1 až 7 části II Dohody TRIPS.

ČLÁNEK 20.33

Způsobilí navrhovatelé

Každá strana uznává jako osoby způsobilé navrhopat použití řízení a nápravných opatření uvedených v článcích 20.34 až 20.42:

- a) nositele práv duševního vlastnictví v souladu s jejími příslušnými právními předpisy;
- b) všechny ostatní osoby oprávněné vykonávat tato práva, pokud mají tyto osoby právo domáhat se nápravy podle jejích právních předpisů;
- c) kolektivní správce práv, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, pokud mají tyto subjekty právo domáhat se nápravy podle jejích právních předpisů, a

- d) profesní subjekty ochrany práv, které jsou řádně uznávány jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, pokud mají tyto osoby právo domáhat se nápravy podle jejich právních předpisů.

ČLÁNEK 20.34

Důkazy

Každá strana zajistí, aby v případě údajného porušení práva duševního vlastnictví spáchaného v obchodním měřítku mohly soudní orgány tam, kde je to vhodné, a na návrh nařídít předložení příslušných informací podle jejich právních předpisů, včetně bankovních, finančních nebo obchodních dokumentů, které jsou v držení protistrany, s výhradou ochrany důvěrných informací.

ČLÁNEK 20.35

Opatření k zajištění důkazů

1. Každá strana zajistí, aby soudní orgány mohly i před zahájením řízení ve věci na návrh subjektu, který předložil přiměřeně dostupné důkazy podporující jeho tvrzení, že bylo porušeno jeho právo duševního vlastnictví nebo že toto porušení hrozí, nařídít okamžitá a účinná předběžná opatření k zajištění významných důkazů ve vztahu k údajnému porušování, s výhradou ochrany důvěrných informací.

2. Každá strana může stanovit, aby opatření uvedená v odstavci 1 zahrnovala podrobný popis, včetně odebrání vzorků nebo bez něj, či fyzické zabavení zboží údajně porušujícího právo, a ve vhodných případech i materiálů a nástrojů použitých k výrobě nebo distribuci tohoto zboží a dokumentů vztahujících se k tomuto zboží. Soudní orgány mohou přijmout tato opatření i bez vyslechnutí druhé strany, je-li to nezbytné, zvláště když by jakýkoli odklad pravděpodobně způsobil nenapravitelnou újmu držiteli práv nebo když hrozí prokazatelné nebezpečí, že důkazní prostředek bude zničen.

ČLÁNEK 20.36

Právo na informace

Aniž jsou dotčeny právní předpisy stran upravující výsady, ochranu důvěrnosti zdrojů informací nebo zpracovávání osobních údajů, každá strana zajistí, aby v občanskoprávním soudním řízení týkajícím se prosazování práv duševního vlastnictví měly její soudní orgány pravomoc na odůvodněnou žádost nositele práv nařídit porušiteli nebo údajnému porušiteli, aby poskytl nositeli práv nebo soudním orgánům, alespoň pro účely shromažďování důkazů, relevantní informace podle platných právních předpisů, které má porušitel nebo údajný porušitel k dispozici nebo pod svou kontrolou. K těmto informacím mohou patřit informace týkající se osoby zúčastněné na jakémkoli prvku protiprávního jednání nebo údajného protiprávního jednání a týkající se výrobních prostředků nebo distribučních sítí zboží nebo služeb porušujících nebo údajně porušujících právo, včetně identifikace třetích osob údajně spojených s výrobou a distribucí tohoto zboží nebo těchto služeb a jejich distribučních sítí.

ČLÁNEK 20.37

Předběžná a zajišťovací opatření

1. Každá strana stanoví, že její soudní orgány mohou nařídit okamžitá a účinná předběžná opatření, včetně prozatímního soudního zákazu, vůči straně nebo v případě potřeby vůči třetí straně, nad níž příslušný soudní orgán vykonává soudní pravomoc, s cílem zabránit porušení jakéhokoli práva duševního vlastnictví, a zejména zabránit vstupu zboží, které porušuje práva duševního vlastnictví, do obchodní sítě.
2. Každá strana stanoví, že její soudní orgány mohou nařídit zabavení nebo jiné zajištění zboží, u kterého je podezření, že jsou jím porušována práva duševního vlastnictví, aby se zabránilo jeho vstupu do obchodní sítě nebo oběhu v ní.
3. Každá strana stanoví, že v případě údajného porušení práva duševního vlastnictví spáchaného v obchodním měřítku mohou soudní orgány nařídit v souladu s jejími právními předpisy preventivní zabavení majetku údajného porušitele práv, včetně zmrazení jeho bankovních účtů nebo jiných aktiv. K tomuto účelu mohou soudní orgány nařídit oznámení příslušných bankovních, finančních nebo obchodních dokladů nebo případně přiměřený přístup k souvisejícím informacím.

ČLÁNEK 20.38

Další nápravná opatření

1. Každá strana zajistí, aby soudní orgány mohly na žádost žadatele, a aniž je dotčena náhrada škody, která vznikla držiteli práv porušením práv, a aniž je dotčeno odškodnění jiného druhu, nařídit konečné odstranění z obchodní sítě nebo zničení zboží, u něhož bylo prokázáno, že porušuje právo duševního vlastnictví. Každá strana zajistí, aby soudní orgány mohly, je-li to vhodné, nařídit zničení materiálu a nástrojů použitých převážně při vytváření nebo výrobě tohoto zboží. Při zvažování žádostí o tato nápravná opatření bude brán zřetel na nutnost přiměřenosti mezi závažností porušení práv a nařízeným opatřením k nápravě, jakož i na zájmy třetích stran.
2. Každá strana zajistí, aby soudní orgány měly pravomoc nařídit, aby opatření uvedená v odstavci 1 byla provedena na náklady porušovatele práv, ledaže tomu odporují zvláštní důvody.

ČLÁNEK 20.39

Soudní zákazy

1. Každá strana zajistí, aby její soudní orgány mohly v občanskoprávním soudním řízení týkajícím se prosazování práv duševního vlastnictví nařídit straně, aby upustila od porušování, a mimo jiné vydat příkaz této straně nebo v případě potřeby třetí straně, nad níž příslušný soudní orgán vykonává soudní pravomoc, s cílem zabránit propuštění zboží, které porušuje práva duševního vlastnictví, do obchodní sítě.

2. Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení tohoto oddílu, může strana omezit opravné prostředky proti využívání určitého práva orgány veřejné správy nebo třetí stranou na základě pověření orgány veřejné správy, ke kterému dochází bez souhlasu držitele práv, na vyplacení odměny, a to za podmínky, že strana splňuje ustanovení části II Dohody TRIPS, která takové využívání upravují. V ostatních případech se uplatní nápravná opatření podle tohoto oddílu, nebo pokud tato opatření nejsou v souladu s právními předpisy strany, bude možné získat deklaratorní rozsudek a odpovídající náhradu.

ČLÁNEK 20.40

Náhrada škody

1. Každá strana stanoví, že:
 - a) v občanskoprávním řízení mají její soudní orgány pravomoc nařídit porušiteli, jenž věděl nebo měl rozumné důvody se domnívat, že se dopustil porušení práv duševního vlastnictví, aby zaplatil nositeli práv:
 - i) přiměřenou náhradu škody za újmu, kterou nositel práv utrpěl v důsledku porušení, nebo
 - ii) zisk, který porušitel získal z porušení, který lze považovat za částku náhrady škody podle bodu i), a
 - b) při stanovování výše náhrady škody za porušení práv duševního vlastnictví mohou její soudní orgány uvážit mimo jiné legitimní míru hodnoty, kterou uvádí nositel práv, jež může zahrnovat ušlý zisk.

2. Jako alternativa k odstavci 1 se může v právních předpisech strany stanovit úhrada odměny, jako je licenční nebo jiný poplatek, s cílem poskytnout nositeli práv náhradu za neoprávněné používání jeho práv duševního vlastnictví.

ČLÁNEK 20.41

Náklady řízení

Každá strana zajistí, aby její soudní orgány měly v případě potřeby pravomoc nařídit na konci občanskoprávního soudního řízení týkajícího se prosazování práva duševního vlastnictví, aby neúspěšná strana uhradila vítězné straně náklady řízení a jiné výdaje na základě právních předpisů této strany.

ČLÁNEK 20.42

Domněnka autorství nebo vlastnictví

1. Pro účely občanskoprávních soudních řízení týkajících se autorského práva nebo práv s ním souvisejících stačí, aby bylo jméno autora literárního nebo uměleckého díla uvedeno na díle obvyklým způsobem, aby byl někdo za autora považován a v důsledku toho byl oprávněn zahájit řízení o porušení práv, neexistuje-li důkaz o opaku. Důkazem o opaku může být i registrace.
2. Odstavec 1 se použije obdobně i na nositele práv s autorským právem souvisejících, pokud jde o předmět ochrany těchto práv.

ODDÍL D

Opatření na hranicích

ČLÁNEK 20.43

Rozsah opatření na hranicích

1. Pro účely tohoto oddílu se rozumí:

zbožím s padělaným zeměpisným označením jakékoli zboží podle článku 20.17 spadající do jedné z tříd produktů uvedených v příloze 20-C, včetně obalu, neoprávněně označené zeměpisným označením, které je totožné se zeměpisným označením platně zapsaným nebo jinak chráněným pro takové zboží a které porušuje práva majitele nebo držitele dotčeného zeměpisného označení podle právních předpisů strany, v níž se uplatňují opatření na hranicích;

zbožím s padělanou ochrannou známkou jakékoli zboží, včetně obalu, neoprávněně označené ochrannou známkou, která je totožná s ochrannou známkou platně zapsanou pro takové zboží nebo která nemůže být od této ochranné známky ve svých podstatných znacích odlišena a která porušuje práva majitele nebo držitele dotčené ochranné známky podle právních předpisů strany, v níž se uplatňují opatření na hranicích;

vývozními zásilkami zásilky zboží, které se vyveze z území jedné strany na místo mimo toto území, kromě zásilek v režimu celního tranzitu a překládky;

dovozními zásilkami zásilky zboží, které se doveze na území strany z místa mimo toto území, přičemž zboží zůstává pod celním dohledem, včetně zboží dovezeného na toto území do svobodného pásma nebo celního skladu, avšak kromě zásilek v režimu celního tranzitu a překládky;

zbožím porušujícím autorské právo jakékoli zboží, které je kopií pořízenou bez souhlasu právoplatného nositele práv nebo jím řádně zplnomocněné osoby v zemi výroby a jež je přímo či nepřímo pořízeno z výrobku, jestliže by pořízení takové kopie představovalo porušení autorského práva nebo práv s ním souvisejících podle právních předpisů strany, v níž se uplatňují opatření na hranicích;

zásilkami v režimu celního tranzitu zásilky zboží, které vstoupí na území strany z místa mimo toto území a je s povolením celních orgánů přepravováno pod nepřetržitým celním dohledem ze vstupního celního úřadu do výstupního celního úřadu za účelem opuštění území. Zásilky v režimu celního tranzitu, u kterých je následně schváleno vynětí z celní kontroly bez opuštění území, jsou považovány za dovozní zásilky, a

překládkou zásilky zboží, které se přemísťuje pod celním dohledem z dopravního prostředku použitého k dovozu k dopravnímu prostředku sloužícímu k vývozu v prostorech jednoho celního úřadu, který je úřadem dovozu i vývozu.

2. Porušením práv duševního vlastnictví v tomto oddíle se rozumí případy zboží s padělanou ochrannou známkou, zboží porušující autorské právo nebo zboží s padělaným zeměpisným označením.

3. Strany uznávají, že neexistuje povinnost uplatňovat postupy uvedené v tomto oddíle na zboží uváděné na trh v jiné zemi nositelem práv nebo s jeho souhlasem.
4. Každá strana přijme či zachová postupy týkající se dovozních a vývozních zásilek, které umožní nositeli práva její příslušné orgány požádat, aby pozastavily propuštění zboží podezřelého z porušení práva duševního vlastnictví nebo takové zboží zadržely.
5. Každá strana přijme či zachová postupy týkající se dovozních a vývozních zásilek, které umožní jejím příslušným orgánům konat z vlastního podnětu a dočasně pozastavit propuštění zboží podezřelého z porušení práva duševního vlastnictví nebo takové zboží zadržet, aby nositel práv mohl oficiálně požádat o pomoc podle odstavce 4.
6. Každá strana může uzavřít ujednání s jednou či více třetími zeměmi s cílem zavést společný bezpečnostní postup celního odbavení. Zboží odbavené podle podmínek společného postupu celního odbavení v rámci takového ujednání se považuje za zboží v souladu s odstavci 4 a 5, pokud si příslušná strana ponechá pravomoc zajistit soulad s těmito odstavci.
7. Každá strana může přijmout či zachovat postupy uvedené v odstavcích 4 a 5, pokud jde o překládku a zásilky v režimu celního tranzitu.
8. Každá strana může z uplatňování tohoto článku vyjmout malé množství zboží nekomerční povahy, které se nachází v osobních zavazadlech cestujících, nebo malé množství zboží nekomerční povahy zasílané v malých zásilkách.

ČLÁNEK 20.44

Žádost nositele práv

1. Každá strana zajistí, aby její příslušné orgány vyzvaly nositele práv, který žádá o uplatnění postupů popsanych v článku 20.43, aby příslušným orgánům předložil dostatečné důkazy, že podle práva strany, která stanovila tyto postupy, došlo zjevně k porušení jeho práv duševního vlastnictví, a aby předložil dostatečné informace, o nichž se dá důvodně předpokládat, že je nositel práv zná, a které příslušným orgánům umožní náležitě rozpoznat podezřelé zboží. Požadavek na předložení dostatečných informací nesmí nepřiměřeně bránit využití postupů popsanych v článku 20.43.
2. Každá strana stanoví žádosti o pozastavení propuštění nebo o zadržení zboží podezřelého z porušení práva duševního vlastnictví uvedeného v článku 20.43, které je pod celním dohledem na jejím území. Požadavek na stanovení takových žádostí podléhá povinnosti zajistit postupy uvedené v čl. 20.43 odst. 4 a 5. Příslušné orgány mohou stanovit, že se takové žádosti mohou vztahovat na více zásilek. Každá strana může stanovit, že se na žádost nositele práv může žádost o pozastavení propuštění nebo o zadržení podezřelého zboží vztahovat na vybraná místa vstupu a výstupu pod celním dohledem.
3. Každá strana zajistí, aby její příslušné orgány informovaly v přiměřené době žadatele, zda jeho žádosti vyhověly. Pokud její příslušné orgány žádosti vyhověly, informují žadatele rovněž o době platnosti tohoto opatření.

4. Každá strana může stanovit, že pokud žadatel zneužil postupy popsané v článku 20.43, nebo je-li k tomu důvod, mají její příslušné orgány pravomoc takové opatření zamítnout, pozastavit nebo zrušit.

ČLÁNEK 20.45

Poskytování informací ze strany nositele práv

Každá strana umožní svým příslušným orgánům požadovat od nositele práv předložení důležitých informací, o nichž se dá důvodně předpokládat, že je nositel práv zná, a které příslušným orgánům mohou pomoci při přijímání opatření na hranicích uvedených v tomto oddíle. Každá strana může rovněž umožnit nositeli práv, aby poskytoval takové informace jejím příslušným orgánům.

ČLÁNEK 20.46

Jistota nebo odpovídající zajištění

1. Každá strana zajistí, aby její příslušné orgány měly pravomoc požadovat od nositele práv, který žádá uplatnění postupů popsaných v článku 20.43, aby poskytl jistotu nebo odpovídající zajištění, jež by stačilo na ochranu odpůrce a příslušných orgánů a zabránilo zneužití. Každá strana zajistí, že taková jistota nebo odpovídající zajištění nebude nepřiměřeně bránit využití těchto postupů.

2. Každá strana může stanovit, že taková jistota může být ve formě kauce určené ke krytí proti ztrátě nebo škodě odpůrce způsobené nepropuštěním nebo zadržením zboží v případě, že příslušné orgány rozhodnou, že zboží neporušuje právo. Strana může, pouze za výjimečných okolností nebo na základě soudního příkazu, povolit odpůrci získat vlastnictví podezřelého zboží složením kauce nebo jiné jistoty.

ČLÁNEK 20.47

Rozhodnutí o porušení práv

Každá strana přijme či zachová postupy, kterými mohou její příslušné orgány v přiměřené lhůtě po zahájení postupů popsaných v článku 20.43 rozhodnout, zda podezřelé zboží porušuje jakékoli právo duševního vlastnictví.

ČLÁNEK 20.48

Nápravná opatření

1. Každá strana stanoví, že její příslušné orgány mají pravomoc nařídít zničení zboží na základě rozhodnutí podle článku 20.47, že se jedná o zboží porušující práva. Jestliže takové zboží není zničeno, každá strana zajistí, aby kromě výjimečných okolností bylo tento zboží odstraněno z obchodní sítě způsobem, který zabrání jakémukoli poškození nositele práv.

2. Pokud jde o zboží s padělanou ochrannou známkou, pouhé odstranění nezákonně umístěné ochranné známky nepostačuje kromě výjimečných případů k tomu, aby bylo takovéto zboží propuštěno do obchodní sítě.

3. Každá strana může stanovit, že její příslušné orgány mají pravomoc uložit správní sankce na základě rozhodnutí podle článku 20.47, že se jedná o zboží porušující práva.

ČLÁNEK 20.49

Zvláštní spolupráce v oblasti opatření na hranici

1. Strany se dohodly na tom, že budou spolupracovat s druhou stranou s cílem zamezit mezinárodnímu obchodu se zbožím porušujícím práva duševního vlastnictví. Za tímto účelem každá strana zřídí kontaktní místa v rámci své správy a bude připravena k výměně informací o obchodu se zbožím porušujícím uvedená práva. Každá strana zejména podporuje výměnu informací a spolupráci mezi svými celními orgány a celními orgány druhé strany, pokud jde o obchod se zbožím porušujícím práva duševního vlastnictví.

2. Spolupráce uvedená v odstavci 1 může zahrnovat výměnu informací o mechanismech pro přijímání informací od držitelů práv, osvědčených postupech a zkušenostech se strategiemi řízení rizik, jakož i informací, které mohou napomoci rozpoznávat zásilky, u nichž je podezření, že obsahují zboží porušující práva.

3. Spolupráce podle tohoto oddílu se uskutečňuje v souladu s příslušnými mezinárodními dohodami, které jsou závazné pro obě strany. Smíšený výbor pro celní spolupráci uvedený v článku 6.14 (Smíšený výbor pro celní spolupráci) stanoví priority a vhodné postupy pro spolupráci příslušných orgánů stran podle tohoto oddílu.

ODDÍL E

Spolupráce

ČLÁNEK 20.50

Spolupráce

1. Strany se dohodly na tom, že budou spolupracovat s druhou stranou s cílem podpořit provádění závazků a povinností podle této kapitoly. Spolupráce zahrnuje výměnu informací nebo zkušeností v následujících oblastech:

- a) ochrana a vymáhání práv duševního vlastnictví, včetně zeměpisných označení, a
- b) zavedení mechanismů v rámci vztahů mezi jejich příslušnými kolektivními správci práv.

2. V souladu s odstavcem 1 se strany dohodly na tom, že zahájí a budou udržovat účinný dialog o záležitostech duševního vlastnictví k řešení témat týkajících se ochrany a vymáhání práv duševního vlastnictví, jež jsou předmětem této kapitoly, a o jakýchkoli jiných relevantních záležitostech.

KAPITOLA DVACET JEDNA

SPOLUPRÁCE V OBLASTI REGULACE

ČLÁNEK 21.1

Oblast působnosti

Tato kapitola se týká vývoje, přezkumu a metodických aspektů regulačních opatření ze strany regulačních orgánů stran, na které se vztahuje mimo jiné Dohoda o technických překážkách obchodu, Dohoda o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření, GATT 1994, GATS a kapitola čtyři (Technické překážky obchodu), pět (Sanitární a fyto-sanitární opatření), devět (Přeshraniční obchod se službami), dvacet dva (Obchod a udržitelný rozvoj), dvacet tři (Obchod a práce) a dvacet čtyři (Obchod a životní prostředí).

ČLÁNEK 21.2

Zásady

1. Strany opětovně potvrzují svá práva a povinnosti, pokud jde o regulační opatření podle Dohody o technických překážkách obchodu, Dohody o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření, GATT 1994 a GATS.
2. Strany jsou odhodlány zajistit vysokou úroveň ochrany života a zdraví lidí, zvířat nebo rostlin a životního prostředí v souladu s Dohodou o technických překážkách obchodu, Dohodou o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření, GATT 1994, GATS a s touto dohodou.

3. Strany uznávají hodnotu spolupráce se svými obchodními partnery v oblasti regulace, a to jak na dvoustranné, tak na mnohostranné úrovni. Strany přistupují, pokud je to proveditelné a vzájemně prospěšné, ke spolupráci v oblasti regulace způsobem, který je vstřícný k účasti dalších mezinárodních obchodních partnerů.

4. Aniž je omezena jejich schopnost vykonávat svou regulační, legislativní a politickou činnost, jsou obě strany odhodlány dále rozvíjet spolupráci v oblasti regulace na základě jejich společného zájmu s cílem:

- a) předcházet zbytečným překážkám pro obchod a investice a odstraňovat je;
- b) zkvalitňovat prostředí vhodné pro konkurenceschopnost a inovace, včetně prosazování slučitelnosti předpisů, uznávání rovnocennosti a sbližování, a
- c) podporovat transparentní, účinné a účelné regulační postupy, které podporují cíle veřejné správy a plní poslání regulačních subjektů, mimo jiné prostřednictvím podpory výměny informací a zvýšeného využívání osvědčených postupů.

5. Tato kapitola nahrazuje rámec pro regulační spolupráci a transparentnost mezi vládou Kanady a Evropskou komisí, který byl podepsán dne 21. prosince 2004 v Bruselu, a upravuje činnosti, jež se dříve řídily uvedeným rámcem.

6. Strany mohou spolupracovat v oblasti regulace na dobrovolném základě. Z důvodu větší jistoty se uvádí, že strana není povinna účastnit se žádné konkrétní činnosti v rámci regulační spolupráce a může spolupráci odmítnout nebo může od spolupráce odstoupit. Pokud však strana odmítne zahájit spolupráci v oblasti regulace nebo od spolupráce odstoupí, měla by být připravena vysvětlit druhé straně důvody svého rozhodnutí.

ČLÁNEK 21.3

Cíle spolupráce v oblasti regulace

Mezi cíle spolupráce stran v oblasti regulace patří:

- a) přispívat k ochraně života, zdraví nebo bezpečnosti lidí, života či zdraví zvířat a rostlin a životního prostředí tím, že:
 - i) mobilizují mezinárodní zdroje v oblastech, jako je výzkum, přezkum před uvedením na trh a analýza rizik, s cílem řešit důležité regulační otázky místního, vnitrostátního a mezinárodního významu a
 - ii) přispívají do databáze informací používané regulačními orgány ke zjišťování, posuzování a zvládání rizik;
- b) budovat důvěru, prohlubovat vzájemné pochopení regulační politiky a získávat jedna od druhé odborné znalosti a pohledy s cílem:
 - i) zlepšovat plánování a vypracování návrhů regulačních předpisů;
 - ii) podporovat transparentnost a předvídatelnost při přípravě a přijímání regulačních předpisů;
 - iii) zvyšovat účinnost regulačních předpisů;
 - iv) nalézat alternativní nástroje;

- v) poznávat související dopady regulačních předpisů;
 - vi) vyhnout se zbytečným rozdílům v regulaci a
 - vii) zlepšovat provádění a dodržování regulačních předpisů;
- c) usnadňovat dvojstranný obchod a investice způsobem, který:
- i) se opírá o stávající ujednání o spolupráci;
 - ii) snižuje zbytečné rozdíly v regulaci a
 - iii) nalézá nové způsoby spolupráce ve specifických sektorech;
- d) přispívat ke zlepšení konkurenceschopnosti a efektivity průmyslu způsobem, který:
- i) minimalizuje správní náklady všude tam, kde je to možné;
 - ii) omezuje duplicitní regulační požadavky a následné náklady na dodržování předpisů, kdykoli to bude možné, a
 - iii) sleduje kompatibilní regulační přístupy mimo jiné, je-li to možné a vhodné, prostřednictvím:
 - A) uplatňování regulačních přístupů, které jsou z technologického hlediska neutrální,
a
 - B) uznání rovnocennosti nebo prosazování konvergence.

ČLÁNEK 21.4

Činnosti v oblasti regulace prováděné ve spolupráci

Strany usilují o splnění cílů stanovených v článku 21.3 prováděním činností v oblasti regulace ve spolupráci, což může zahrnovat:

- a) zapojení se do probíhajících dvoustranných debat o řízení regulace včetně:
 - i) debaty o reformě regulace a jejích dopadech na vztahy mezi stranami;
 - ii) formulace nabytých zkušeností;
 - iii) případného využití alternativních přístupů k regulaci a
 - iv) výměny zkušeností s regulačními nástroji, včetně posuzování dopadu regulace, posuzování rizik a strategií pro dodržování a vymáhání předpisů;
- b) vzájemné konzultace, případně výměnu informací v průběhu vytváření regulačních předpisů. Tyto konzultace a výměna by měly začít co nejdříve;
- c) sdílení neveřejných informací, pokud tyto informace mohou být zpřístupněny zahraničním vládám v souladu s platnými pravidly strany, která tyto informace poskytuje;

- d) sdílení navrhovaných technických nebo sanitárních a fytosanitárních předpisů, které mohou mít dopad na obchod s druhou stranou v co nejranější fázi tak, aby mohly být zohledněny připomínky a návrhy změn;
- e) poskytnutí kopie navrhovaného regulačního předpisu druhé straně na požádání, s výhradou platných právních předpisů o ochraně soukromí, a poskytnutí dostatečného času pro předložení písemných připomínek zúčastněným stranám;
- f) výměnu informací o uvažovaných regulačních krocích, opatřeních či změnách v co nejranější fázi s cílem:
 - i) pochopit důvody regulačních voleb dané strany, včetně výběru nástroje, a prozkoumat možnosti většího sblížení mezi stranami v tom, jak stanovit cíle regulačních předpisů a jak vymezit jejich působnost. V této souvislosti by se strany měly rovněž věnovat rozhraní mezi regulačními předpisy, normami a posuzováním shody, a
 - ii) porovnat metody a předpoklady používané při analýze návrhů regulačních předpisů, mimo jiné případně i při analýze technické a ekonomické proveditelnosti a přínosů jiných zvažovaných zásadních regulačních požadavků nebo přístupů ve vztahu k sledovanému cíli. Tato výměna informací může rovněž zahrnovat strategie pro dodržování předpisů a posouzení dopadu, včetně srovnání potenciální nákladové efektivnosti návrhu regulačního předpisu s jinými zvažovanými hlavními alternativními regulačními požadavky nebo přístupy;

- g) zkoumání možností pro minimalizaci zbytečných rozdílů v regulačních předpisech například prostřednictvím:
- i) souběžného nebo společného posouzení rizik a hodnocení dopadů regulačních předpisů, pokud je to možné a vzájemně prospěšné;
 - ii) dosažení harmonizovaného, rovnocenného nebo slučitelného řešení nebo
 - iii) ve zvláštních případech zvážení vzájemného uznávání;
- h) spolupráci v otázkách, které se týkají vývoje, přijetí, provádění nebo udržování mezinárodních norem, pokynů a doporučení;
- i) prozkoumání vhodnosti a možnosti sběru stejných nebo podobných údajů o povaze, rozsahu a četnosti problémů, které mohou potenciálně způsobit vznik regulačního opatření, pokud by to urychlilo statisticky významné soudy o těchto problémech;
- j) periodické srovnávání postupů používaných při sběru údajů;
- k) prozkoumání vhodnosti a možnosti použití stejných nebo podobných východisek a metodik, které druhá strana používá k analýze údajů a posouzení hlavních problémů, které je třeba řešit cestou regulace za účelem:
- i) omezení rozdílů v pojmenování problémů a
 - ii) podpory podobnosti výsledků;

- l) periodické srovnávání analytických východisek a metodik;
- m) výměnu informací o správě, provádění a vymáhání regulačních předpisů, jakož i o prostředcích k dosažení a měření dodržování předpisů;
- n) realizaci výzkumných programů ve spolupráci s cílem:
 - i) omezit duplicitní výzkum;
 - ii) vygenerovat více informací s nižšími náklady;
 - iii) shromáždit optimální údaje;
 - iv) případně založit společnou vědeckou základnu;
 - v) řešit nejnaléhavější problémy regulace jednotnějším způsobem zaměřeným na výkon a
 - vi) minimalizovat zbytečné rozdíly v nových návrzích regulačních předpisů a zároveň účinněji zlepšit zdraví, bezpečnost a ochranu životního prostředí;
- o) provádění následných přezkumů fungování regulačních předpisů nebo politik;
- p) srovnání metod a předpokladů použitých v uvedených následných přezkumech fungování;
- q) případné vzájemné zpřístupnění souhrnných výsledků těchto následných přezkumů fungování;

- r) určení vhodného přístupu s cílem omezit negativní dopady stávajících rozdílů v regulačních předpisech na dvoustranný obchod a investice v odvětvích určených některou stranou, případně i cestou hlubší konvergence, vzájemného uznávání, minimálního používání regulačních nástrojů narušujících obchod a investice včetně používání mezinárodních norem, mezi jiným i norem a pokynů pro posuzování shody, nebo
- s) výměnu informací, odborných znalostí a zkušeností v oblasti dobrých životních podmínek zvířat s cílem podporovat spolupráci mezi stranami v této oblasti.

ČLÁNEK 21.5

Kompatibilita regulačních opatření

S cílem posílit sbližování a soulad mezi regulačními opatřeními stran zváží každá strana regulační opatření nebo iniciativy druhé strany v týchž nebo příbuzných tématech. Ani jedné straně se nebrání přijmout odlišná regulační opatření nebo provádět jiné iniciativy z důvodů mimo jiné odlišných institucionálních nebo legislativních přístupů, okolností, hodnot nebo priorit, které jsou specifické pro tuto stranu.

ČLÁNEK 21.6

Fórum pro spolupráci v oblasti regulace

1. Zřizuje se Fórum pro spolupráci v oblasti regulace (dále jen „FSR“) podle čl. 26.2 (Specializované výbory) odst. 1 písm. h) s cílem usnadnit a podporovat spolupráci mezi stranami v oblasti regulace v souladu s touto kapitolou.

2. FSR plní tyto funkce:

- a) poskytuje fórum k projednání otázek regulační politiky, které zajímají obě strany a které strany určily mimo jiné prostřednictvím konzultací vedených v souladu s článkem 21.8;
- b) pomáhá jednotlivým regulačním orgánům identifikovat potenciální partnery pro spolupráci a pro tento účel je vybavuje vhodnými nástroji, jako je vzorová dohoda o důvěrnosti údajů;
- c) přezkoumává regulační iniciativy, ať již probíhající nebo očekávané, kde se podle mínění některé strany může vyskytovat potenciál spolupráce. Přezkumy prováděné po konzultaci s regulačními orgány a agenturami by měly podporovat provádění této kapitoly a
- d) povzbuzuje rozvoj bilaterální spolupráce v souladu s článkem 21.4 a na základě informací získaných od regulačních orgánů a agentur přezkoumává pokrok, výsledky a osvědčené postupy iniciativ ke spolupráci v oblasti regulace v konkrétních odvětvích.

3. FSR společně předsedají zástupce vlády Kanady na úrovni náměstka ministra či jiný určený vysoký představitel na stejné úrovni a vysoký představitel Evropské komise na úrovni generálního ředitele či jiný určený vysoký představitel na stejné úrovni a jeho členy jsou příslušní úředníci každé strany. Po vzájemné dohodě mohou strany přizvat k účasti na zasedání FSR další zúčastněné strany.

4. FSR

- a) na svém prvním zasedání po vstupu této dohody v platnost schválí svou působnost, jednací řád a plán práce;

- b) sejde se do jednoho roku od vstupu této dohody v platnost a poté alespoň jednou ročně, pokud strany nerozhodnou jinak, a
- c) podle potřeby podává zprávy Smíšenému výboru CETA o provádění této kapitoly.

ČLÁNEK 21.7

Další spolupráce mezi stranami

1. Podle čl. 21.6 odst. 2 písm. c) a s cílem umožnit sledování nadcházejících regulačních projektů a určit příležitosti pro spolupráci v oblasti regulace si strany pravidelně vyměňují informace o probíhajících nebo plánovaných návrzích regulačních předpisů spadajících do jejich působnosti. Tyto informace by měly případně zahrnovat nové technické předpisy a změny stávajících technických předpisů, které budou pravděpodobně navrženy nebo přijaty.
2. Strany mohou usnadnit spolupráci v oblasti regulace prostřednictvím výměny úředníků podle konkrétního ujednání.
3. Strany usilují o dobrovolnou spolupráci a sdílení informací v oblasti bezpečnosti nepotravinářských výrobků. Tato spolupráce nebo výměna informací se mohou týkat zejména:
 - a) vědeckých, technických a regulačních otázek s cílem pomoci zlepšit bezpečnost nepotravinářských výrobků;
 - b) nově se objevujících otázek důležitých z hlediska zdraví a bezpečnosti, které spadají do působnosti orgánu některé ze stran;
 - c) činností souvisejících s normalizací;

- d) doзору nad trhem a vymáhání;
- e) metod posuzování rizik a testování výrobků a
- f) koordinovaného stahování výrobků z oběhu nebo jiných podobných kroků.

4. Strany mohou navázat reciproční výměnu informací o bezpečnosti spotřebních výrobků a o přijatých preventivních, omezujících a nápravných opatřeních. Konkrétně Kanada může získat přístup k určitým informacím z varovného systému Evropské unie RAPEX nebo jeho nástupce; jedná se o informace týkající se spotřebitelských výrobků podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/95/ES ze dne 3. prosince 2001 o obecné bezpečnosti výrobků. Evropská unie může dostávat včasné varovné informace o omezujících opatřeních a o stahování výrobků z trhu z kanadského systému RADAR (systém hlášení incidentů se spotřebními výrobky) nebo jeho nástupce; jedná se o informace týkající se spotřebitelských výrobků, jak je definuje kanadský zákon o bezpečnosti spotřebních výrobků (*Canada Consumer Product Safety Act*, S.C. 2010, c. 21) a kosmetických výrobků definovaných v zákoně o potravinách a léčivech (*Food and Drugs Act*, R.S.C. 1985, c. F-27). Tato reciproční výměna informací se provádí na základě ujednání, v němž jsou stanovena opatření uvedená v odstavci 5.

5. Předtím, než strany přistoupí k první výměně informací podle odstavce 4, zajistí, aby Výbor pro obchod se zbožím schválil opatření pro provádění těchto výměn. Strany zajistí, aby v těchto opatřeních bylo přesně uvedeno, jaký druh informací se má vyměňovat, způsoby výměny a uplatňování pravidel ochrany důvěrnosti a osobních údajů.

6. Výbor pro obchod se zbožím schválí opatření podle odstavce 5 do jednoho roku ode dne vstupu této dohody v platnost, pokud strany nerozhodnou o prodloužení této lhůty.

7. Strany mohou měnit opatření uvedená v odstavci 5. Změny těchto opatření schvaluje Výbor pro obchod se zbožím.

ČLÁNEK 21.8

Konzultace se soukromými subjekty

S cílem získat názor nevládních organizací na záležitosti, které se týkají provádění této kapitoly, může každá strana, případně obě strany, konzultovat se zúčastněnými a zainteresovanými stranami, včetně zástupců akademické obce, skupin expertů, nevládních organizací, podniků, spotřebitelských a dalších organizací. Tyto konzultace může strana nebo strany vést jakýmkoli prostředky, které považují za vhodné.

ČLÁNEK 21.9

Kontaktní místa

1. Kontaktní místa pro komunikaci mezi stranami v záležitostech vyplývajících z této kapitoly jsou:
 - a) v případě Kanady Odbor technických překážek a regulace na Ministerstvu zahraničních věcí, obchodu a rozvoje nebo jeho právní nástupce a
 - b) v případě Evropské unie Oddělení mezinárodních záležitostí Generálního ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky Evropské komise nebo jeho právní nástupce.

2. V záležitostech vyplývajících z této kapitoly odpovídá každé kontaktní místo za konzultaci a koordinaci se svými příslušnými regulačními orgány případně agenturami.

KAPITOLA DVACET DVA

OBCHOD A UDRŽITELNÝ ROZVOJ

ČLÁNEK 22.1

Souvislosti a cíle

1. Strany připomínají Deklaraci z Ria o životním prostředí a rozvoji z roku 1992, Agendu 21 o životním prostředí a rozvoji z roku 1992, Deklaraci z Johannesburgu o udržitelném rozvoji z roku 2002 a Prováděcí plán světového summitu o udržitelném rozvoji z roku 2002, ministerské prohlášení Hospodářské a sociální rady Organizace spojených národů „Vytvoření prostředí příznivého pro dosažení plné a produktivní zaměstnanosti a důstojné práce pro všechny na vnitrostátní a mezinárodní úrovni a jeho vliv na udržitelný rozvoj“ z roku 2006 a Deklaraci MOP o sociální spravedlnosti pro spravedlivou globalizaci z roku 2008. Strany uznávají, že hospodářský a sociální rozvoj a ochrana životního prostředí jsou vzájemně závislé a navzájem se posilující součásti udržitelného rozvoje, a opětovně potvrzují svůj závazek podporovat rozvoj mezinárodního obchodu tak, aby přispíval k dosažení udržitelného rozvoje pro blaho současných a budoucích generací.

2. Strany zdůrazňují prospěch, který přináší zohledňování pracovních a environmentálních otázek souvisejících s obchodem v rámci globálního přístupu k obchodu a udržitelnému rozvoji. V souladu s tím se strany dohodly na tom, že v rámci této dohody je třeba vzít v úvahu práva a povinnosti podle kapitoly dvacet tři (Obchod a práce) a dvacet čtyři (Obchod a životní prostředí).
3. V tomto ohledu strany usilují prostřednictvím provádění kapitoly dvacet tři (Obchod a práce) a dvacet čtyři (Obchod a životní prostředí) o:
- a) podporu udržitelného rozvoje cestou posílené koordinace a integrace svých pracovních, environmentálních a obchodních politik a opatření;
 - b) podporu dialogu a spolupráce mezi stranami s cílem rozvíjet své obchodní a hospodářské vztahy způsobem, který podporuje jejich příslušné pracovní a environmentální opatření a normy, a prosazovat jejich cíle v oblasti práce a ochrany životního prostředí v rámci obchodních vztahů, které jsou svobodné, otevřené a transparentní;
 - c) důslednější vymáhání svých pracovních předpisů a předpisů v oblasti životního prostředí a dodržování mezinárodních úmluv v oblasti práce a životního prostředí;
 - d) podporu důsledného využívání nástrojů, jako je posuzování dopadu a konzultace se zúčastněnými stranami, při regulaci obchodu, práce a životního prostředí a o pobízení podniků, organizací občanské společnosti a občanů k rozvoji a provádění postupů, které přispívají k dosažení Cílů udržitelného rozvoje, a
 - e) podporu veřejných konzultací a účast v diskusích o otázkách udržitelného rozvoje, které vyvstanou v rámci této dohody a při vypracovávání příslušných právních předpisů a politik.

ČLÁNEK 22.2

Transparentnost

Strany zdůrazňují význam zajištění transparentnosti jako nezbytného prvku pro prosazování účasti veřejnosti a poskytování informací veřejnosti v souvislosti s touto kapitolou a v souladu s ustanoveními této kapitoly a kapitoly dvacet sedm (Transparentnost), jakož i článku 23.6 (Informování veřejnosti a osvěta) a článku 24.7 (Informování veřejnosti a osvěta).

ČLÁNEK 22.3

Spolupráce a prosazování obchodu podporujícího udržitelný rozvoj

1. Strany uznávají hodnotu mezinárodní spolupráce pro dosažení udržitelného rozvoje a integrace na mezinárodní úrovni hospodářského, sociálního a environmentálního rozvoje i hodnotu ochranných iniciativ, kroků a opatření. Strany se proto dohodly na tom, že povedou vzájemný dialog a konzultace o otázkách společného zájmu, které souvisejí s obchodem a udržitelným rozvojem.
2. Strany potvrzují, že obchod by měl podporovat udržitelný rozvoj. Každá strana bude proto usilovat o podporu obchodní výměny a hospodářských toků a postupů, které přispívají k posilování důstojné práce a ochraně životního prostředí, mimo jiné:
 - a) podporou rozvoje a využívání dobrovolných systémů týkajících se udržitelné výroby zboží a služeb, jako je systém používání ekoznaček a systém spravedlivého obchodu;

- b) podporou rozvoje a využívání dobrovolných osvědčených postupů v oblasti sociální odpovědnosti podniků, jako je směrnice OECD pro nadnárodní podniky, s cílem posílit soudržnost mezi hospodářskými, sociálními a environmentálními cíli;
- c) podporou toho, aby byly aspekty udržitelnosti zapracovávány do rozhodnutí o soukromé a veřejné spotřebě, a
- d) podporou rozvoje, vytváření, zachování nebo zlepšování cílů a norem environmentální výkonnosti.

3. Strany uznávají důležitost řešení konkrétních otázek udržitelného rozvoje na základě posouzení potenciálních hospodářských, sociálních a environmentálních dopadů možných opatření s přihlédnutím k názorům zúčastněných stran. Každá strana se proto zavazuje k přezkumu, sledování a posuzování dopadu provádění této dohody na udržitelný rozvoj na svém území s cílem zjistit potřebu opatření, která může vzniknout v souvislosti s touto dohodou. Strany mohou provádět společná hodnocení. Tato hodnocení se budou provádět způsobem, který je přizpůsoben postupům a podmínkám jednotlivých stran, prostřednictvím participačních procesů stran, jakož i procesů zavedených na základě této dohody.

ČLÁNEK 22.4

Institucionální mechanismy

1. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj zřízený podle čl. 26.2 (Specializované výbory) odst. 1 písm. g) se skládá z vysoce postavených zástupců stran odpovědných za záležitosti spadající do působnosti této kapitoly, kapitoly dvacet tři (Obchod a práce) a dvacet čtyři (Obchod a životní prostředí). Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj dohlíží na provádění uvedených kapitol, včetně spolupráce a posuzování dopadu této dohody na udržitelný rozvoj, a komplexně posuzuje všechny otázky společného zájmu obou stran, pokud jde o styčné body mezi hospodářským rozvojem, sociálním rozvojem a ochranou životního prostředí. Co se týče kapitoly dvacet tři (Obchod a práce) a dvacet čtyři (Obchod a životní prostředí), Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj může rovněž plnit své povinnosti prostřednictvím zvláštních zasedání věnovaných určitým tématům za účasti osob odpovědných za projednávanou věc zahrnutou do uvedených kapitol.
2. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj se sejde do jednoho roku od vstupu této dohody v platnost a poté tak často, jak to strany považují za nutné. Kontaktní místa uvedená v článku 23.8 (Institucionální mechanismy) a článku 24.13 (Institucionální mechanismy) odpovídají za komunikaci mezi stranami, pokud jde o plánování a organizaci uvedených schůzek nebo zvláštních zasedání.
3. Součástí každého řádného nebo zvláštního zasedání Výboru pro obchod a udržitelný rozvoj je také zasedání s účastí veřejnosti za účelem projednání záležitostí týkajících se provádění příslušných kapitol, pokud strany nerozhodnou jinak.

4. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj podporuje transparentnost a účast veřejnosti. Za tímto účelem:

- a) zpřístupní veřejnosti každé své rozhodnutí nebo zprávu Výboru pro obchod a udržitelný rozvoj, nerozhodne-li jinak;
- b) předkládá aktuální zprávy o jakékoli záležitosti týkající se této kapitoly, včetně jejího provádění, Fóru občanské společnosti uvedenému v článku 22.5. Názory nebo stanoviska Fóra občanské společnosti se předkládají stranám buď přímo, nebo prostřednictvím konzultačních mechanismů uvedených v čl. 23.8 (Institucionální mechanismy) odst. 3 a článku 24.13 (Institucionální mechanismy). Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj podává každoročně zprávu o krocích navazujících na uvedená sdělení;
- c) podává každoročně zprávu o každé záležitosti, kterou se zabýval podle čl. 24.7 (Informování veřejnosti a osvěta) odst. 3 a čl. 23.8 (Institucionální mechanismy) odst. 4.

ČLÁNEK 22.5

FÓRUM OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

1. Strany usnadní činnost společného Fóra občanské společnosti složeného ze zástupců organizací občanské společnosti usazených na jejich územích, včetně účastníků konzultačních mechanismů uvedených v čl. 23.8 (Institucionální mechanismy) odst. 3 a článku 24.13 (Institucionální mechanismy) za účelem vedení dialogu o aspektech udržitelného rozvoje v této dohodě.

2. Fórum občanské společnosti je svoláváno jednou za rok, nedohodnou-li se strany jinak. Strany podpoří vyvážené zastoupení významných zájmů, včetně nezávislých reprezentativních zaměstnavatelů, odborů, zaměstnaneckých a zaměstnavatelských organizací, environmentálních skupin případně i dalších příslušných organizací občanské společnosti. Strany mohou rovněž usnadnit účast virtuálními prostředky.

KAPITOLA DVACET TŘI

OBCHOD A PRÁCE

ČLÁNEK 23.1

Souvislosti a cíle

1. Strany uznávají hodnotu mezinárodní spolupráce a dohod o pracovněprávních záležitostech v reakci mezinárodního společenství na hospodářské, zaměstnanecké a sociální výzvy a příležitosti plynoucí z globalizace. Uznávají, že mezinárodní obchod může přispět k plné a produktivní zaměstnanosti a důstojné práci pro všechny a zavazují se, že se budou vhodně konzultovat a spolupracovat v otázkách práce a zaměstnanosti v souvislosti s obchodem, které zajímají obě strany.
2. Strany potvrzují význam větší soudržnosti politik v oblasti důstojné práce, do níž patří základní pracovní normy, a vysoké úrovně ochrany pracovníků a jejího účinného vymáhání a uznávají příznivý vliv, který mohou mít tyto oblasti na hospodářskou efektivitu, inovace a produktivitu, včetně vývozní výkonnosti. V této souvislosti rovněž uznávají význam sociálního dialogu o pracovních záležitostech mezi pracovníky a zaměstnavateli i mezi jejich příslušnými organizacemi a vládami a zavazují se k podpoře takového dialogu.

ČLÁNEK 23.2

Právo regulovat a úroveň ochrany

Strany uznávají právo každé strany stanovovat své priority v pracovněprávní oblasti, stanovit úroveň ochrany při práci a přijímat či měnit své právní předpisy a politiky v souladu se svými mezinárodními závazky v oblasti práce, včetně závazků uvedených v této kapitole, a každá strana se proto snaží zajistit, aby tyto právní předpisy a politiky stanovily a podporovaly vysokou úroveň ochrany při práci, a usilují o průběžné zdokonalování těchto právních předpisů a politik s cílem poskytnout vysokou úroveň ochrany při práci.

ČLÁNEK 23.3

Mnohostranné pracovní normy a dohody

1. Každá strana zajistí, aby v jejím pracovním právu a postupech byla zakotvena ochrana níže uvedených základních zásad a práv při práci. Strany potvrzují svůj závazek dodržovat, podporovat a provádět uvedené zásady a práva v souladu se závazky členů Mezinárodní organizace práce (MOP) a závazky podle Deklarace MOP o základních zásadách a právech při práci a podle navazujících opatření z roku 1998 přijatých Mezinárodní konferencí práce na jejím 86. zasedání:

- a) svobodu sdružování a faktické uznání práva na kolektivní vyjednávání;
- b) odstranění všech forem nucené nebo povinné práce;
- c) faktické zrušení práce dětí a

d) odstranění diskriminace, pokud jde o zaměstnání a povolání.

2. Každá strana zajistí, aby její pracovní právo a postupy podporovaly tyto cíle Agendy důstojné práce MOP a aby byly v souladu s Deklarací MOP o sociální spravedlnosti pro spravedlivou globalizaci z roku 2008 přijatou Mezinárodní konferencí práce na jejím 97. zasedání a dalšími mezinárodními závazky:

- a) bezpečnost a ochrana zdraví při práci, včetně předcházení pracovním úrazům a nemocem z povolání a jejich odškodnění v případě takových úrazů nebo nemocí;
- b) vytvoření přijatelných minimálních pracovních norem pro zaměstnance odměňované mzdou, včetně těch, na něž se nevztahuje kolektivní smlouva, a
- c) zákaz diskriminace, pokud jde o pracovní podmínky, včetně migrujících pracovníků.

3. Podle odst. 2 písm. a) každá strana zajistí, aby v jejím pracovním právu a postupech byla zakotvena a zajištěna ochrana pracovních podmínek, které respektují ochranu zdraví a bezpečnost pracovníků, mimo jiné vytvářením příslušných politik, které podporují základní zásady, jejichž cílem je předcházení nehodám a úrazům, k nimž dochází při práci nebo v souvislosti s jejím výkonem, a které jsou zaměřeny na rozvoj a kulturu bezpečnosti a prevence zdraví, v níž má zásada prevence nejvyšší prioritu. Při přípravě a provádění opatření zaměřených na ochranu zdraví a bezpečnost při práci každá strana zohlední stávající příslušné vědecké a technické informace a související mezinárodní normy, pokyny či doporučení, jestliže tato opatření mohou mít vliv na obchod nebo investice mezi stranami. Strany uznávají, že v případě stávajících či potenciálních rizik nebo podmínek, u nichž lze důvodně předpokládat, že mohou způsobit fyzickým osobám úraz nebo nemoc, strany nesmějí zdůvodňovat odklad hospodárných ochranných opatření nedostatkem úplné vědecké jistoty.

4. Každá strana opětovně potvrzuje svůj závazek účinně provádět ve svém právu a praxi na celém svém území základní úmluvy MOP, které Kanada a členské státy Evropské unie ratifikovaly. Strany vynaloží neutuchající a soustavné úsilí o ratifikaci základních úmluv MOP, pokud tak již neučinily. Strany si vymění informace o tom, v jakém stavu je jejich ratifikace základních jakož i prioritních a jiných úmluv MOP, jež MOP klasifikuje jako aktuální, a o dosaženém pokroku při těchto ratifikacích.

ČLÁNEK 23.4

Zachování úrovně ochrany

1. Strany uznávají, že je nevhodné podporovat obchod nebo investice oslabením nebo snížením úrovně ochrany, kterou poskytují jejich pracovněprávní předpisy a normy.
2. Žádná strana neupustí ani se jinak neodchýlí, nebo nenabídne upuštění či jiný způsob odchýlení se od svých pracovněprávních předpisů a norem, aby podpořila obchod nebo usazení, nabytí, rozšíření nebo zadržení investice na svém území.
3. Žádná strana nebude pobízet obchod či investice svou setrvalou nebo opakující se činností či nečinností na úkor účinného vymáhání svých pracovněprávních předpisů a norem.

ČLÁNEK 23.5

Postup při vymáhání, správní řízení a přezkum správního úkonu

1. Podle článku 23.4 každá strana podpoří dodržování pracovněprávních předpisů a jejich účinné vymáhání, a to též:
 - a) udržováním systému inspekce práce v souladu se svými mezinárodními závazky, jehož cílem je zajistit dodržování právních předpisů týkajících se pracovních podmínek a ochrany pracovníků a vymahatelných inspektorů práce, a
 - b) zajištěním toho, aby správní a soudní řízení bylo dostupné osobám, které mají právně uznaný zájem v určité věci a které tvrdí, že toto právo bylo ve smyslu právní úpravy strany porušeno, a tím umožní podání účinné žaloby pro porušení pracovněprávních předpisů dané strany, včetně odpovídajícího prostředku nápravy při jejich porušení.
2. Každá strana v souladu se svými právními předpisy zajistí, aby řízení uvedená v odst. 1 písm. b) nebyla nadměrně složitá nebo příliš nákladná, nevyžadovala nepřiměřené lhůty ani bezdůvodné průtahy, poskytovala případně možnost soudního zákazu a aby byla spravedlivá a nestranná, a to též tím, že:
 - a) žalovaný je vhodně informován o zahájení řízení, včetně popisu povahy řízení a podstaty nároku;

- b) účastníci řízení dostanou přiměřenou možnost podpořit nebo obhajovat svá stanoviska, mimo jiné předložením informací nebo důkazů před přijetím konečného rozhodnutí;
- c) konečné rozhodnutí je vyhotoveno v písemné podobě s odpovídajícím odůvodněním dané věci, vycházejícím z informací nebo důkazů, které měli účastníci řízení možnost pronést a provést, a
- d) účastníkům správního řízení je umožněn přezkum a v odůvodněných případech i možnost nápravy konečného správního rozhodnutí v přiměřené lhůtě před soudem ustaveným podle zákona a s odpovídajícími zárukami nezávislosti a nestrannosti.

ČLÁNEK 23.6

Informování veřejnosti a osvěta

1. Kromě svých povinností podle článku 27.1 (Zveřejnění) podporují jednotlivé strany veřejnou diskusi s nestátními subjekty a mezi nimi o vypracování a definování politik, které mohou vést k přijetí pracovněprávních předpisů a norem ze strany orgánů veřejné správy.
2. Každá strana podpoří informovanost veřejnosti o svém pracovním právu a normách, jakož i o postupech při jejich vymáhání a dodržování, mimo jiné zajištěním dostupnosti informací a přijetím opatření na zvyšování znalostí pracujících, zaměstnavatelů a jejich zástupců a jejich porozumění věci.

ČLÁNEK 23.7

Činnosti prováděné ve spolupráci

1. Strany se zavazují spolupracovat za účelem podpory cílů této kapitoly prostřednictvím opatření, jako jsou:

- a) výměna informací o osvědčených postupech v otázkách společného zájmu a o významných akcích, činnostech a iniciativách;
- b) spolupráce na mezinárodních fórech, která se zabývají otázkami, jež jsou relevantní pro obchod a práci, zejména v rámci WTO a MOP;
- c) mezinárodní podpora a účinné uplatňování základních zásad a práv při práci uvedených v čl. 23.3 odst. 1 a v Agendě důstojné práce MOP;
- d) dialog a sdílení informací o pracovněprávních předpisech v kontextu jejich obchodních dohod a jejich provádění;
- e) průzkum spolupráce v oblasti iniciativ týkajících se třetích stran a
- f) jakékoli jiné formy spolupráce, které považují za vhodné.

2. Strany zváží všechny názory, jež přednesou zástupci zaměstnanců, zaměstnavatelů a organizace občanské společnosti při určování oblastí spolupráce a provádění činností ve spolupráci.

3. Strany se mohou s MOP a dalšími příslušnými mezinárodními nebo regionálními organizacemi dohodnout na spolupráci s cílem čerpat z jejich odborných znalostí a zdrojů za účelem dosažení cílů této kapitoly.

ČLÁNEK 23.8

Institucionální mechanismy

1. Každá strana určí úřad, který bude sloužit jako kontaktní místo pro druhou stranu za účelem provádění této kapitoly, mimo jiné pokud jde o:

- a) programy spolupráce a činností v souladu s článkem 23.7;
- b) příjem podání a sdělení podle článku 23.9 a
- c) informace poskytované druhé straně, panelu odborníků a veřejnosti.

2. Každá strana písemně oznámí druhé straně kontaktní místo uvedené v odstavci 1.

3. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj zřízený podle čl. 26.2 (Specializované výbory) odst. 1 písm. g) na svých pravidelných nebo zvláštních zasedáních za účasti osob odpovědných za projednávané věci, na které se vztahuje tato kapitola:

- a) dohlíží na provádění této kapitoly a posuzuje dosažený pokrok, včetně jejího fungování a účinnosti, a

b) projednává další záležitosti spadající do působnosti této kapitoly.

4. Každá strana svolá novou poradní skupinu nebo se obrátí na své domácí poradní skupiny pro pracovněprávní otázky nebo udržitelný rozvoj, aby získala názory a rady v otázkách týkajících se této kapitoly. Tyto skupiny se skládají z nezávislých reprezentativních organizací občanské společnosti, přičemž jsou v nich vyváženě zastoupeni zaměstnavatelé, odbory, pracovní a obchodní organizace, jakož i dalších významné zúčastněné strany. Z vlastního podnětu mohou předkládat stanoviska a vydávat doporučení v jakékoli záležitosti související s touto kapitolou.

5. Každá strana vstřícně přijímá připomínky veřejnosti a náležitě k nim přihlíží, pokud jde o věci související s touto kapitolou, včetně sdělení obav týkajících se jejího provádění. Každá strana informuje o těchto sděleních své příslušné domácí poradní skupiny pro pracovněprávní otázky nebo udržitelný rozvoj.

6. Strany vezmou v úvahu činnost MOP v zájmu podpory širší spolupráce a spojitosti mezi činnostmi stran a MOP.

ČLÁNEK 23.9

Konzultace

1. Strana může požádat druhou stranu o konzultace v záležitosti vyplývající z této kapitoly doručením písemné žádosti kontaktnímu místu druhé strany. Strana ve své žádosti záležitost jasně popíše, zformuluje otázky a poskytne stručný přehled požadavků podle této kapitoly. Konzultace musí být zahájeny okamžitě poté, co strana doručí žádost o konzultaci.

2. Během konzultací poskytne každá strana druhé straně dostatek informací, které má k dispozici a které umožní úplné prozkoumání vznesených otázek, s výhradou její právní úpravy důvěrných osobních a obchodních údajů.
3. Jestliže obě strany souhlasí a je-li to relevantní, strany si vyžádají informace nebo stanoviska kterékoli osoby, organizace nebo subjektu, včetně MOP, které mohou přispět k posouzení vzniklé záležitosti.
4. Pokud se některá strana domnívá, že je v dané záležitosti nutná další diskuse, může písemné žádosti doručené kontaktnímu místu druhé strany požádat o svolání Výboru pro obchod a udržitelný rozvoj, aby danou záležitost posoudil. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj neprodleně zasedne a pokusí se danou záležitost vyřešit. Pokud je to vhodné, vyžádá si rady od poradních skupin stran pro pracovněprávní otázky nebo udržitelný rozvoj prostřednictvím konzultačních mechanismů uvedených v článku 23.8.
5. Každá strana zveřejní řešení nebo rozhodnutí v jakékoli záležitosti projednávané podle tohoto článku.

ČLÁNEK 23.10

Panel odborníků

1. V případě záležitosti, která není uspokojivě vyřešena konzultacemi podle článku 23.9, může strana 90 dní po obdržení žádosti o konzultace podle čl. 23.9 odst. 1 požádat předložením písemné žádosti kontaktnímu místu druhé strany, aby byl svolán panel odborníků a danou záležitost přezkoumal.

2. S výhradou ustanovení této kapitoly použijí strany jednací řád a kodex chování uvedené v přílohách 29-A a 29-B, pokud se strany nedohodnou jinak.
3. Panel odborníků se skládá ze tří členů.
4. Strany vedou konzultace s cílem dosáhnout dohody o složení panelu odborníků do 10 pracovních dní ode dne, kdy odpovídající strana obdrží žádost o ustavení panelu odborníků. Náležitou pozornost je třeba věnovat tomu, aby navržení členové panelu splňovali požadavky stanovené v odstavci 6 a měli odborné znalosti odpovídající dané věci.
5. Pokud strany nejsou schopny dohodnout se na složení panelu odborníků ve lhůtě uvedené v odstavci 4, použije se v souvislosti se seznamem uvedeným v odstavci 6 výběrové řízení uvedené v čl. 29.7 odst. 3 až 7 (Složení rozhodčího tribunálu).
6. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj na svém prvním zasedání po vstupu této dohody v platnost sestaví seznam nejméně devíti osob vybraných pro svou objektivnost, spolehlivost a zdravý úsudek, které jsou ochotny a schopny zastávat funkci člena panelu. Každá strana jmenuje na seznam členů panelu nejméně tři osoby. Strany také jmenují nejméně tři osoby, které nejsou státními příslušníky ani jedné z nich a které jsou ochotny a schopny zastávat funkci předsedy panelu odborníků. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj vždy zajistí vedení seznamu na této úrovni.

7. Odborníci navržení za členy panelu musí mít speciální znalosti nebo zkušenosti v oblasti pracovního práva a dalších otázek, o nichž se pojednává v této kapitole, nebo v řešení sporů vzniklých v souvislosti s mezinárodními dohodami. Musí být nezávislí, zastávat tuto funkci jako individuální osobnosti a nesmějí přijímat pokyny od žádné organizace nebo vlády ohledně projednávané záležitosti. Nesmějí být spojeni s vládou žádné ze stran a musí jednat ve shodě s kodexem chování uvedeným v odstavci 2.

8. Nedohodnou-li se obě strany do pěti pracovních dní ode dne výběru členů panelu jinak, je mandát panelu odborníků tento:

„S ohledem na příslušná ustanovení kapitoly dvacet tři (Obchod a práce) přezkoumat záležitost, která mu byla předložena v žádosti o ustavení panelu odborníků, a předložit zprávu v souladu s článkem 23.10 (Panel odborníků) kapitoly dvacet tři (Obchod a práce) s doporučeními pro řešení dané věci.“

9. Pokud jde o záležitosti týkající se mnohostranných dohod uvedených v článku 23.3, panel odborníků by měl získávat informace od MOP, včetně všech relevantních dostupných výkladových pokynů, zjištění nebo rozhodnutí MOP³¹.

10. Panel může požadovat a přijímat písemná podání nebo jakékoli jiné informace od osob s příslušnými informacemi nebo odbornými znalostmi.

³¹ Strany použijí toto ustanovení v souladu s pravidlem 42 Jednacího řádu pro rozhodčí řízení stanoveného v příloze 29-A.

11. Panel odborníků předloží stranám předběžnou zprávu a závěrečnou zprávu obsahující zjištěné skutečnosti, své závěry v dané záležitosti včetně toho, zda žalovaná strana splnila své povinnosti podle této kapitoly a včetně důvodů, které vedly k jeho zjištěním, závěrům či doporučením. Panel odborníků předloží stranám předběžnou zprávu do 120 dní po vybrání posledního člena panelu, nebo jinak podle rozhodnutí stran. Strany mohou předložit své připomínky k předběžné zprávě panelu odborníků do 45 dní od jejího doručení. Po zvážení těchto připomínek může panel odborníků svou zprávu přezkoumat nebo provést jakékoli další šetření, jež považuje za vhodné. Panel odborníků předloží stranám závěrečnou zprávu do 60 dní od předložení předběžné zprávy. Každá strana zveřejní závěrečnou zprávu do 30 dní od jejího doručení.

12. Pokud panel odborníků v závěrečné zprávě rozhodne, že některá strana se nezhostila svých povinností podle této kapitoly, strany zahájí diskusi a vynasnaží se najít do tří měsíců po doručení závěrečné zprávy vhodná opatření nebo případně rozhodnout o oboustranně uspokojivém akčním plánu. Při těchto jednáních strany berou v potaz závěrečnou zprávu. Žalovaná strana informuje včas své poradní skupiny pro pracovněprávní otázky nebo udržitelný rozvoj a žalující stranu o svém rozhodnutí ohledně kroků či opatření, které mají být provedeny. Žalující strana informuje včas své poradní skupiny pro pracovněprávní otázky nebo udržitelný rozvoj a žalovanou stranu o dalším kroku či opatření, které případně učiní nebo přijme v návaznosti na závěrečnou zprávu s cílem podpořit řešení dané záležitosti způsobem, který je v souladu s touto dohodou. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj sleduje činnosti v návaznosti na závěrečnou zprávu a doporučení panelu odborníků. Poradní skupiny stran pro pracovněprávní otázky a udržitelný rozvoj a Fórum občanské společnosti mohou v tomto ohledu předkládat své připomínky Výboru pro obchod a udržitelný rozvoj.

13. Pokud strany dosáhnou vzájemně dohodnutého řešení dané věci po zřízení panelu odborníků, seznámí s tímto řešením Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj a panel odborníků. Uvedeným oznámením řízení před panelem končí.

ČLÁNEK 23.11

Řešení sporů

1. V případě sporu, který vznikne v souvislosti s touto kapitolou, mohou strany využít pouze pravidla a postupy stanovené v této kapitole.
2. Strany vynaloží veškeré úsilí, aby spor vyřešily ke vzájemné spokojenosti. V zájmu vyřešení sporu mohou strany kdykoliv využít zprostředkovatelských služeb, smírčího či mediačního řízení.
3. Strany jsou srozuměny s tím, že povinnosti podle této kapitoly jsou závazné a vymahatelné prostřednictvím postupů pro řešení sporů uvedených v článku 23.10. V této souvislosti strany projednají v rámci zasedání Výboru pro obchod a udržitelný rozvoj účinnost provádění této kapitoly, vývoj politik v jednotlivých stranách, vývoj v oblasti mezinárodních dohod a názory předložené zúčastněnými stranami, jakož i možné přezkumy postupů pro řešení sporů stanovené v článku 23.10.
4. V případě neshody v rámci odstavce 3 může kterákoli strana požádat o konzultace podle postupů stanovených v článku 23.9 s cílem přezkoumat ustanovení týkající se řešení sporů stanovená v článku 23.10, aby bylo dosaženo oboustranně přijatelného řešení dané záležitosti.

5. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj může doporučit změny příslušných ustanovení této kapitoly Smíšenému výboru CETA v souladu s postupem pro provádění změn stanoveným v článku 30.2 (Změny).

KAPITOLA DVACET ČTYŘI

OBCHOD A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

ČLÁNEK 24.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

environmentálním právem právo, včetně právního předpisu, regulačního ustanovení nebo jiného právně závazného opatření strany, jehož účelem je ochrana životního prostředí, včetně předcházení ohrožení lidského života nebo zdraví v důsledku škodlivých dopadů na životní prostředí, mimo jiné předpisu, ustanovení či opatření, jejichž cílem je:

- a) prevence, zmírňování nebo kontrola uvolňování, vypouštění nebo emisí znečišťujících látek nebo látek znečišťujících životní prostředí;
- b) nakládání s chemickými látkami a odpady nebo šíření souvisejících informací, nebo

- c) zachování a ochrana planě rostoucích rostlin nebo volně žijících živočichů, včetně ohrožených druhů a jejich přírodních stanovišť, jakož i chráněných oblastí,

s výjimkou opatření strany týkajícího se výhradně zdraví a bezpečnosti pracovníků, které je předmětem kapitoly dvacet tři (Obchod a práce) nebo opatření strany, jehož cílem je řídit obživu nebo sklizení přírodních zdrojů původními obyvateli.

ČLÁNEK 24.2

Souvislosti a cíle

Strany uznávají, že životní prostředí je jedním ze základních pilířů udržitelného rozvoje, a uznávají přínos, který může mít obchod pro udržitelný rozvoj. Strany zdůrazňují, že posílená spolupráce v zájmu ochrany a zachování životního prostředí přináší výhody, které:

- a) podpoří udržitelný rozvoj;
- b) posílí správu životního prostředí stran;
- c) se opírají o mezinárodní dohody v oblasti životního prostředí, jichž jsou strany stranami, a
- d) doplňují cíle této dohody.

ČLÁNEK 24.3

Právo regulovat a úroveň ochrany

Strany uznávají právo každé strany stanovovat priority v oblasti životního prostředí, určovat svou úroveň ochrany životního prostředí a přijímat či odpovídajícím způsobem měnit své právní předpisy a politiky v souladu s mnohostrannými smlouvami o životním prostředí, jichž je stranou, a s touto dohodou. Každá strana se snaží zajistit, aby uvedené právní předpisy a politiky stanovily a podporovaly vysokou úroveň ochrany životního prostředí, a usilují o průběžné zdokonalování těchto právních předpisů a politik a s nimi související úrovně ochrany.

ČLÁNEK 24.4

Mnohostranné smlouvy o životním prostředí

1. Strany uznávají hodnotu mezinárodní správy a dohod v oblasti životního prostředí jakožto reakce mezinárodního společenství na globální nebo regionální problémy životního prostředí a zdůrazňují potřebu dále zlepšovat vzájemnou podporu mezi politikami, pravidly a opatřeními v oblasti obchodu a v oblasti životního prostředí.
2. Každá strana potvrzuje svůj závazek účinně provádět ve svém právu a praxi na celém svém území mnohostranné smlouvy o životním prostředí, jichž je stranou.

3. Strany se zavazují k případným konzultacím a spolupráci ohledně environmentálních otázek společného zájmu týkajících se mnohostranných smluv o životním prostředí, zejména otázek souvisejících s obchodem. Tento závazek zahrnuje výměnu informací o:

- a) provádění mnohostranných smluv o životním prostředí, jichž je strana stranou;
- b) probíhajících jednáních o nových mnohostranných smlouvách o životním prostředí a
- c) názorech jednotlivých stran na přistoupení k dalším mnohostranným smlouvám o životním prostředí.

4. Strany uznávají právo použít článek 28.3 (Obecné výjimky) ve vztahu k environmentálním opatřením, a to i opatřením přijatým na základě mnohostranných smluv o životním prostředí, jichž jsou stranami.

ČLÁNEK 24.5

Zachování úrovně ochrany

- 1. Strany uznávají, že není vhodné podporovat obchod nebo investice oslabením nebo snížením úrovně ochrany, které stanovuje jejich environmentální právo.
- 2. Strana neupustí ani se jinak neodchýlí, nebo nenabídne upuštění či jiný způsob odchýlení se od svého environmentálního práva s cílem podpořit obchod nebo usazení, nabytí, rozšíření nebo zadržetí investice na svém území.

3. Žádná strana nebude pobízet obchod či investice svou setrvalou nebo opakující se činností či nečinností na úkor účinného vymáhání svého environmentálního práva.

ČLÁNEK 24.6

Přístup k nápravným opatřením a procesní záruky

1. V souladu s povinnostmi uvedenými v článku 24.5:
 - a) každá strana v souladu se svými právními předpisy zajistí, aby její orgány příslušné k vymáhání environmentálního práva náležitě zvážily údajná porušování environmentálního práva, na něž byly upozorněny zúčastněnou osobou pobývajícím nebo usazenou na jejím území, a
 - b) každá strana zajistí, aby správní nebo soudní řízení bylo dostupné osobám, které mají právně uznaný zájem v určité věci nebo které tvrdí, že toto právo bylo ve smyslu její právní úpravy porušeno, a tím umožní podání účinné žaloby proti porušování jejího environmentálního práva, včetně odpovídající nápravy za jeho porušení.
2. Každá strana v souladu se svou vnitrostátní právní úpravou zajistí, aby řízení uvedená v odst. 1 písm. b) nebyla nadměrně složitá nebo příliš nákladná, neobsahovala nepřiměřené lhůty ani bezdůvodná zdržení, poskytovala případně možnost zdržovací žaloby a aby byla spravedlivá, nestranná a transparentní, včetně:
 - a) toho, že žalovaný je vhodně informován o zahájení řízení, včetně popisu povahy řízení a podstaty žalobního nároku;

- b) toho, že účastníci řízení dostanou přiměřenou možnost podpořit nebo obhajovat svá stanoviska, mimo jiné předložením informací nebo důkazů před přijetím konečného rozhodnutí;
- c) toho, že konečné rozhodnutí je vyhotoveno v písemné podobě s uvedením důvodů, které se týkají dané věci a které vycházejí z informací nebo důkazů, které měli účastníci řízení možnost pronést a provést, a
- d) toho, že účastníkům správního řízení poskytnou možnost přezkumu a v odůvodněných případech i možnost nápravy konečného správního rozhodnutí v přiměřené lhůtě před soudem ustaveným podle zákona a s odpovídajícími zárukami nezávislosti a nestrannosti.

ČLÁNEK 24.7

Informování veřejnosti a osvěta

1. Kromě článku 27.1 (Zveřejnění) podnítl každá strana veřejnou diskusi s nestátními subjekty a mezi nimi o vypracování a definování politik, které mohou vést k přijetí environmentálních právních předpisů ze strany veřejných orgánů.
2. Každá strana podpoří informovanost veřejnosti o svém environmentálním právu, jakož i vymáhání a dodržování postupů, zajištěním dostupnosti informací pro zúčastněné strany.

3. Každá strana musí vstřícně přijímat připomínky veřejnosti a náležitě k nim přihlížet, pokud jde o věci související s touto kapitolou, včetně sdělení o obavách z jejího provádění. Každá strana informuje své příslušné organizace občanské společnosti o těchto sděleních prostřednictvím konzultačních mechanismů uvedených v čl. 24.13 odst. 5.

ČLÁNEK 24.8

Vědecké a technické informace

1. Při přípravě a provádění opatření zaměřených na ochranu životního prostředí, která mohou mít vliv na obchod nebo investice mezi stranami, vezme každá strana v úvahu příslušné vědecké a technické informace a příslušné mezinárodní normy, pokyny nebo doporučení.
2. Strany uznávají, že pokud existuje hrozba vážné nezvratné škody, nesmí nedostatek úplné vědecké jistoty posloužit jako důvod pro odklad hospodárných opatření, jež mají zabránit zhoršování životního prostředí.

ČLÁNEK 24.9

Obchod podporující ochranu životního prostředí

1. Strany jsou odhodlány usilovat o usnadnění a podporu obchodu s ekologickým zbožím a službami a investic do nich, mimo jiné prostřednictvím řešení souvisejících necelních překážek týkajících se tohoto zboží a služeb.

2. Strany v souladu se svými mezinárodními závazky věnují zvláštní pozornost usnadnění odstraňování překážek obchodu se zbožím či službami nebo investicím do zboží či služeb, které mají zvláštní význam pro zmírňování změny klimatu, a zejména obchodu se zbožím a službami využívajícími energii z obnovitelných zdrojů nebo investicím do nich.

ČLÁNEK 24.10

Obchod s lesními produkty

1. Strany uznávají význam ochrany lesů a jejich udržitelného obhospodařování pro zajištění ekologických funkcí a hospodářských a sociálních příležitostí pro současné i budoucí generace, jakož i význam přístupu na trh pro lesní produkty vytěžené v souladu s právními předpisy země původu těžby a z udržitelně obhospodařovaných lesů.

2. Za tímto účelem a v souladu se svými mezinárodními závazky se strany zavazují:

- a) podporovat obchod s lesními produkty, které pocházejí z udržitelně obhospodařovaných lesů a byly vytěženy v souladu s právními předpisy země původu těžby;
- b) k výměně informací a případně ke spolupráci v rámci iniciativ na podporu udržitelného obhospodařování lesů, včetně iniciativ určených k boji proti nezákonné těžbě dřeva a s ní souvisejícím obchodem;
- c) prosazovat účinné používání *Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin* podepsané dne 3. března 1973 ve Washingtonu, co se týče druhů dřeva, které jsou považovány za ohrožené, a

d) v případě potřeby spolupracovat na mezinárodních fórech, která se zabývají zachováním a udržitelným obhospodařováním lesů.

3. Strany projednají témata uvedená v odstavci 2 v rámci Výboru pro obchod a udržitelný rozvoj nebo v rámci dvoustranného dialogu o lesních produktech uvedeného v kapitole dvacet pět (Dvoustranné dialogy a spolupráce) podle svých příslušných pravomocí.

ČLÁNEK 24.11

Obchod s produkty rybolovu a akvakultury

1. Strany uznávají význam zachování a trvale udržitelného a zodpovědného řízení rybolovu a akvakultury a jejich přínos pro zajištění environmentálních, ekonomických a sociálních příležitostí pro současné i budoucí generace.

2. Za tímto účelem a v souladu se svými mezinárodními závazky se strany zavazují:

a) přijmout nebo ponechat v platnosti účinná opatření ke sledování, kontrole a dozoru, jako jsou pozorovatelské systémy, systémy sledování plavidel, kontrola překládky, inspekce na moři, státní přístavní inspekce a související sankce, jejichž cílem je zachování populací ryb a zabránění nadměrnému rybolovu;

- b) přijmout nebo zachovat opatření a spolupracovat v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, případně včetně výměny informací ohledně nezákonných, nehlášených a neregulovaných rybolovných činností ve svých vodách a při provádění politik a opatření na vyloučení produktů nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu z obchodních toků a z chovu na rybích farmách;
- c) spolupracovat s regionálními organizacemi pro řízení rybolovu, jichž jsou strany členy, pozorovateli nebo spolupracujícími nesmluvními stranami, případně v nich přímo pracovat s cílem dosáhnout řádné správy, mimo jiné prosazováním vědecky podložených rozhodnutí a dodržování těchto rozhodnutí v těchto organizacích, a
- d) podporovat rozvoj environmentálně zodpovědného a ekonomicky konkurenceschopného odvětví akvakultury.

ČLÁNEK 24.12

Spolupráce v oblasti životního prostředí

1. Strany uznávají, že posílená spolupráce je důležitým prvkem pro prosazování cílů této kapitoly, a zavazují se spolupracovat v environmentálních otázkách společného zájmu souvisejících s obchodem, zejména v těchto oblastech:
 - a) možný dopad této dohody na životní prostředí a způsoby jak pozitivní dopady posílit a negativním předejít nebo je zmírnit, přičemž zohlední posouzení dopadů provedená stranami;

- b) činnosti na mezinárodních fórech zabývajících se otázkami, které jsou relevantní jak pro obchodní politiku, tak pro politiku v oblasti životního prostředí, mimo jiné v rámci WTO, OECD, Programu OSN pro životní prostředí a mnohostranných smluv o životním prostředí;
- c) environmentální rozměr sociální odpovědnosti podniků, včetně provádění a sledování mezinárodně uznávaných pokynů;
- d) obchodní dopad environmentálních předpisů a norem, jakož i environmentální dopad obchodních a investičních pravidel mimo jiné na vypracování environmentálních předpisů a environmentální politiky;
- e) s obchodem související aspekty současného a budoucího mezinárodního režimu klimatické změny jakož i národní politiky a programy v oblasti změny klimatu týkající se zmírňování a přizpůsobení, včetně otázek týkajících se trhů s uhlíkem, způsobů, jak řešit negativní účinky obchodu na klima a také prostředků na podporu energetické účinnosti a na vývoj a zavádění nízkouhlíkových a dalších technologií šetrných ke klimatu;
- f) obchod s ekologickým zbožím a službami a investice do nich, včetně environmentálních a ekologických technologií a postupů, obnovitelná energie, energetická účinnost a využívání, ochrana a čištění vody;
- g) spolupráce v obchodních aspektech ochrany a udržitelného využívání biologické rozmanitosti;
- h) podpora řízení životního cyklu zboží, včetně uhlíkového účetnictví a nakládání po skončení životnosti, rozšířené odpovědnosti výrobců, recyklace a snižování odpadů, a jiných osvědčených postupů;

- i) lepší pochopení účinků hospodářské činnosti a tržních sil na životní prostředí a
 - j) výměna názorů na vztah mezi mnostrannými smlouvami o životním prostředí a pravidly mezinárodního obchodu.
2. Spolupráce podle odstavce 1 probíhá formou akcí a nástrojů, které mohou zahrnovat technické výměny, výměny informací a osvědčených postupů, výzkumné projekty, studie, zprávy, konference a workshopy.
3. Strany zváží názory nebo vstupy veřejnosti a zúčastněných stran pro definování a provádění svých činností vykonávaných ve spolupráci, případně mohou tyto zúčastněné strany zapojit do těchto činností i více.

ČLÁNEK 24.13

Institucionální mechanismy

1. Každá strana určí úřad, který bude sloužit jako kontaktní místo pro druhou stranu za účelem provádění této kapitoly mimo jiné, pokud jde o:
- a) programy spolupráce a činností v souladu s článkem 24.12;
 - b) příjem podání a sdělení podle čl. 24.7 odst. 3 a
 - c) informace poskytované druhé straně, panelu odborníků a veřejnosti.

2. Každá strana písemně oznámí druhé straně kontaktní místo uvedené v odstavci 1.
3. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj zřízený podle čl. 26.2 odst. 1 písm. g) (Specializované výbory) na svých pravidelných nebo zvláštních zasedáních za účasti osob odpovědných za projednávané věci, na které se vztahuje tato kapitola:
 - a) dohlíží na provádění této kapitoly a posuzuje dosažený pokrok;
 - b) projednává otázky společného zájmu a
 - c) projednává další záležitosti spadající do působnosti této kapitoly podle společného rozhodnutí stran.
4. Strany vezmou v úvahu činnost příslušných vícestranných environmentálních organizací nebo subjektů v zájmu podpory širší spolupráce a spojitosti mezi prací stran a těchto organizací nebo subjektů.
5. Každá strana využívá stávající konzultační mechanismy, jako jsou domácí poradní skupiny, nebo zřídí nové, aby získala názory a rady v otázkách týkajících se této kapitoly. Tyto konzultační mechanismy se skládají z nezávislých organizací zastupujících občanskou společnost, přičemž jsou v nich vyváženě zastoupeny ekologické skupiny, organizace podnikatelů, případně další zúčastněné strany. Prostřednictvím konzultačních mechanismů mohou zúčastněné strany z vlastního podnětu předkládat stanoviska a vydávat doporučení v jakékoli záležitosti související s touto kapitolou.

ČLÁNEK 24.14

Konzultace

1. Strana může požádat druhou stranu o konzultace v záležitosti vyplývající z této kapitoly doručením písemné žádosti kontaktnímu místu druhé strany. Strana ve své žádosti tuto záležitost jasně popíše, zformuluje otázky a poskytne stručný přehled případných stížností podle této kapitoly. Konzultace musí být zahájeny okamžitě poté, co o ně strana požádá.
2. Během konzultací poskytne každá strana druhé straně dostatek informací, které má k dispozici a které umožní všestranné prozkoumání nastolených otázek, v souladu se svou právní úpravou ochrany důvěrných osobních nebo chráněných informací.
3. Jestliže obě strany souhlasí a je-li to relevantní, strany si vyžádají informace nebo stanoviska kterékoli osoby, organizace nebo subjektu, včetně relevantní mezinárodní organizace či subjektu, které mohou přispět k posouzení předmětné záležitosti.
4. Pokud se některá strana domnívá, že je v dané záležitosti nutná další diskuse, může doručením písemné žádosti kontaktnímu místu druhé strany požádat o svolání Výboru pro obchod a udržitelný rozvoj, který danou záležitost zváží. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj neprodleně zasedne a pokusí se danou záležitost vyřešit. Pokud je to vhodné, vyžádá si rady od organizací občanské společnosti stran prostřednictvím konzultačních mechanismů uvedených v čl. 24.13 odst. 5.

5. Každá strana zpřístupní veřejnosti řešení nebo rozhodnutí v jakékoli záležitosti projednávané podle tohoto článku.

ČLÁNEK 24.15

Panel odborníků

1. V případě záležitosti, která není uspokojivě vyřešena konzultacemi podle článku 24.14, může strana 90 dní po obdržení žádosti o konzultace podle čl. 24.14 odst. 1 předložením písemné žádosti kontaktnímu místu druhé strany požádat, aby byl svolán panel odborníků a danou záležitost přezkoumal.
2. S výhradou ustanovení této kapitoly použijí strany jednacím řád a kodex chování uvedené v přílohách 29-A a 29-B, pokud strany nerozhodnou jinak.
3. Panel odborníků se skládá ze tří členů.
4. Strany zahájí konzultace s cílem dosáhnout dohody o složení panelu odborníků do 10 pracovních dní ode dne, kdy žalovaná strana obdrží žádost o ustavení panelu odborníků. Náležitou pozornost je třeba věnovat tomu, aby navržení členové panelu splňovali požadavky stanovené v odstavci 6 a měli odborné znalosti odpovídající dané věci.
5. Pokud strany nejsou schopny dohodnout se na složení panelu odborníků ve lhůtě uvedené v odstavci 4, použije se v souvislosti se seznamem uvedeným v odstavci 6 výběrové řízení uvedené v čl. 29.7 odst. 3 až 7 (Složení rozhodčího tribunálu).

6. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj na svém prvním zasedání po vstupu této dohody v platnost sestaví seznam nejméně devíti osob vybraných pro svou objektivnost, spolehlivost a zdravý úsudek, které jsou ochotny a schopny zastávat funkci člena panelu. Každá strana jmenuje na seznam členů panelu nejméně tři osoby. Strany také jmenují nejméně tři osoby, které nejsou státními příslušníky ani jedné z nich a které jsou ochotny a schopny zastávat funkci předsedy panelu odborníků. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj vždy zajistí vedení seznamu na této úrovni.

7. Odborníci navržení za členy panelu musí mít speciální znalosti nebo zkušenosti v oblasti environmentálního práva, v otázkách, na něž se vztahuje tato kapitola nebo v řešení sporů vzniklých v souvislosti s mezinárodními dohodami. Musí být nezávislí, zastávat tuto funkci jako individuální osobnosti a nesmějí přijímat pokyny od žádné organizace nebo vlády ohledně projednávané záležitosti. Nesmějí být spojeni s vládou žádné ze stran a musí jednat ve shodě s kodexem chování uvedeným v odstavci 2.

8. Pokud se obě strany nedohodnou jinak, do pěti pracovních dní ode dne výběru členů panelu bude dohodnut mandát panelu odborníků takto:

„S ohledem na příslušná ustanovení kapitoly dvacet čtyři (Obchod a životní prostředí) přezkoumat záležitost, která mu byla předložena v žádosti o ustavení panelu odborníků, a předložit zprávu v souladu s článkem 24.15 (Panel odborníků) kapitoly dvacet čtyři (Obchod a životní prostředí) s doporučeními pro řešení dané věci.“

9. Pokud jde o záležitosti týkající se mnohostranných smluv o životním prostředí uvedených v článku 24.4, panel odborníků by si měl vyžádat informace od relevantních subjektů zřízených podle těchto dohod, včetně dostupných výkladových pokynů, zjištění nebo rozhodnutí takových subjektů³².

10. Panel odborníků předloží stranám předběžnou zprávu a závěrečnou zprávu obsahující zjištěné skutečnosti, své závěry v dané záležitosti včetně toho, zda žalovaná strana splnila své povinnosti podle této kapitoly a včetně důvodů, které vedly k jeho zjištěním, závěrům a doporučením. Panel odborníků předloží stranám předběžnou zprávu do 120 dní po vybrání posledního člena panelu, nebo jinak podle rozhodnutí stran. Strany mohou předložit své připomínky k předběžné zprávě panelu odborníků do 45 dní od jejího doručení. Po zvážení těchto připomínek může panel odborníků svou zprávu přezkoumat nebo provést jakékoli další šetření, jež považuje za vhodné. Panel odborníků předloží stranám závěrečnou zprávu do 60 dní od předložení předběžné zprávy. Každá strana zpřístupní závěrečnou zprávu do 30 dní od jejího doručení.

³² Strany použijí toto ustanovení v souladu s pravidlem 42 Jednacího řádu pro rozhodčí řízení stanoveného v příloze 29-A.

11. Pokud panel odborníků v závěrečné zprávě rozhodne, že některá strana se nezhostila svých povinností podle této kapitoly, strany zahájí diskusi a vynasnaží se najít do tří měsíců po doručení závěrečné zprávy vhodné opatření nebo případně rozhodnout o oboustranně uspokojivém akčním plánu. Při těchto jednáních strany berou v potaz závěrečnou zprávu. Žalovaná strana informuje včas své organizace občanské společnosti prostřednictvím konzultačních mechanismů uvedených v čl. 24.13 odst. 5 a žalující stranu o svém rozhodnutí ohledně kroků či opatření, které mají být provedeny. Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj sleduje činnosti v návaznosti na závěrečnou zprávu a doporučení panelu odborníků. Organizace občanské společnosti prostřednictvím konzultačních mechanismů uvedených v čl. 24.13 odst. 5 a Fórum občanské společnosti mohou v tomto ohledu předkládat své připomínky Výboru pro obchod a udržitelný rozvoj.

12. Pokud strany dosáhnou vzájemně dohodnutého řešení dané věci po zřízení panelu odborníků, seznámí s tímto řešením Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj a panel odborníků. Uvedeným oznámením řízení před panelem končí.

ČLÁNEK 24.16

Řešení sporů

1. V případě sporu, který vznikne z této kapitoly, mohou strany využít pouze pravidla a postupy stanovené v této kapitole.

2. Strany vynaloží veškeré úsilí, aby spor vyřešily ke vzájemné spokojenosti. V zájmu vyřešení sporu mohou strany kdykoliv využít zprostředkovatelských služeb, smírčího či mediačního řízení.

KAPITOLA DVACET PĚT

DVOUSTRANNÉ DIALOGY A SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK 25.1

Cíle a zásady

1. V návaznosti na své zavedené partnerství a sdílené hodnoty se strany dohodly usnadnit spolupráci v otázkách společného zájmu, mimo jiné prostřednictvím:
 - a) posílení dvoustranné spolupráce v oblasti biotechnologií prostřednictvím dialogu o otázkách přístupu na trh biotechnologií;
 - b) podpory a usnadnění dvoustranného dialogu a výměnou informací o otázkách týkajících se obchodu s lesními produkty prostřednictvím dvoustranného dialogu o lesních produktech;
 - c) úsilí o navázání a udržení účinné spolupráce v problematice surovin prostřednictvím dvoustranného dialogu o surovinách a
 - d) podpory posílené spolupráce v problematice vědy, technologie, výzkumu a inovací.

2. Není-li v této dohodě stanoveno jinak, dvoustranné dialogy se uskuteční bez zbytečného prodlení na žádost kterékoli strany nebo na žádost Smíšeného výboru CETA. Dialogům společně předsedají zástupci Kanady a Evropské unie. Harmonogram zasedání a pořad jednání se určí dohodou mezi oběma spolupředsedy.
3. Spolupředsedové dvoustranného dialogu informují Smíšený výbor CETA o termínech a agendě každého dvoustranného dialogu v dostatečném předstihu předem. Spolupředsedové dvoustranného dialogu informují Smíšený výbor CETA o výsledcích a závěrech dialogu podle potřeby nebo na žádost Smíšeného výboru CETA. Navázání nebo existence dialogu nebrání žádné ze stran, aby předala jakoukoli záležitost přímo Smíšenému výboru CETA.
4. Smíšený výbor CETA může rozhodnout, že změní úkol zadaný dialogu, nebo se ho ujme nebo dialog rozpustí.
5. Strany se mohou zapojit do dvoustranné spolupráce v jiných oblastech podle této dohody na základě souhlasu Smíšeného výboru CETA.

ČLÁNEK 25.2

Dialog o otázkách přístupu na trh biotechnologií

1. Strany se dohodly na tom, že mají společný zájem na spolupráci a výměně informací o otázkách souvisejících s biotechnologickými produkty. Tato spolupráce a výměna informací probíhá v rámci dvoustranného dialogu o otázkách přístupu na trh zemědělské biotechnologie, na kterých mají společný zájem; tento dialog byl zřízen podle vzájemně přijatelného řešení, na němž se Kanada a Evropská unie dohodly dne 15. července 2009 v návaznosti na spor na půdě WTO nazvaný *Evropská společenství – Opatření týkající se schvalování biotechnologických výrobků a obchodování s nimi* WT/DS292. Dvoustranný dialog zahrnuje veškeré relevantní otázky společného zájmu stran, včetně:

- a) schvalování biotechnologických produktů na území stran, případně i příštích žádostí o schválení výrobků, na nichž má některá strana obchodní zájem;
- b) obchodních a hospodářských perspektiv budoucího schvalování biotechnologických produktů;
- c) obchodního dopadu spojeného s asynchronním schvalováním biotechnologických produktů nebo s náhodným šířením nepovolených produktů na trh a odpovídajících opatření v tomto směru;
- d) opatření souvisejících s biotechnologií, která mohou ovlivnit obchod mezi stranami, včetně opatření členských států Evropské unie;
- e) nových právních předpisů v oblasti biotechnologie a
- f) osvědčených postupů při provádění právních předpisů v oblasti biotechnologie.

2. Strany rovněž poukazují na význam následujících sdílených cílů, pokud jde o spolupráci v oblasti biotechnologie:

- a) vyměňovat si informace o politice, regulačních a technických otázkách společného zájmu týkajících se biotechnologických produktů, zejména informace o svých systémech a postupech pro posuzování rizik při rozhodování o používání geneticky modifikovaných organismů;
- b) podporovat účinné a vědecky podložené schvalovací postupy pro biotechnologické produkty;
- c) spolupracovat na mezinárodní úrovni v otázkách souvisejících s biotechnologiemi, jako je nízké zastoupení geneticky modifikovaných organismů, a
- d) zahájit spolupráci v oblasti regulace za účelem minimalizace nepříznivých obchodních dopadů regulačních postupů, které se týkají biotechnologických produktů.

ČLÁNEK 25.3

Dvoustranný dialog o lesních produktech

1. Strany se dohodly na tom, že mají společný zájem na dvoustranném dialogu, spolupráci a výměně informací a názorů o příslušných právních předpisech, regulačních předpisech, politikách a důležitých otázkách týkajících se výroby, obchodu a spotřeby lesních produktů. Strany se dohodly na tom, že tento dialog, spolupráce a výměna budou probíhat v rámci dvoustranného dialogu o lesních produktech, včetně:

- a) vytvoření, přijetí a provádění příslušných právních předpisů, regulačních předpisů, politik a norem, požadavků na zkoušení, osvědčování a akreditaci a jejich možného dopadu na obchod s lesními produkty mezi stranami;

- b) iniciativ stran souvisejících s udržitelným obhospodařováním lesů a lesní správou;
- c) mechanismů k zajištění zákonného nebo udržitelného původu lesních produktů;
- d) přístupu lesních produktů na trhy stran nebo jiné trhy;
- e) pohledů na mnohostranné a vícestranné organizace a procesy, jichž jsou členy a jejichž cílem je prosazování udržitelného hospodaření v lesích nebo boj proti nezákonné těžbě dřeva;
- f) otázek uvedených v článku 24.10 (Obchod s lesními produkty) a
- g) dalších otázek týkajících se lesních produktů podle dohody stran.

2. Dvoustranný dialog o lesních produktech se bude konat do jednoho roku od vstupu této dohody v platnost a poté v souladu s čl. 25.1 odst. 2.

3. Strany se dohodly na tom, že tato diskuse v rámci dvoustranného dialogu o lesních produktech se může stát podkladem pro diskusi ve Výboru pro obchod a udržitelný rozvoj.

ČLÁNEK 25.4

Dvoustranný dialog o surovinách

1. Strany uznávají důležitost otevřeného, nediskriminačního a transparentního obchodního prostředí založeného na pravidlech a vědě a usilují o navázání a udržení účinné spolupráce v oblasti surovin. Pro účely této spolupráce suroviny zahrnují nerosty, kovy a zemědělské produkty s průmyslovým využitím, ale nejen tyto věci.
2. Dvoustranný dialog o surovinách se týká jakékoli relevantní otázky společného zájmu, včetně:
 - a) zajištění diskusního fóra o spolupráci mezi stranami v oblasti surovin s cílem přispět k přístupu surovinového zboží a souvisejících služeb a investic na trh a zamezit necelním překážkám obchodu se surovinami;
 - b) posílení vzájemného porozumění v oblasti surovin s cílem vyměňovat si informace o osvědčených postupech a o regulační politice stran ve vztahu k surovinám;
 - c) povzbuzení činností, které podporují sociální odpovědnost podniků v souladu s mezinárodně uznávanými normami, jako je směrnice OECD pro nadnárodní společnosti a pokyny OECD pro náležitou péči v zodpovědných dodavatelských řetězcích nerostných surovin z oblastí postižených konflikty a vysoce rizikových oblastí, a
 - d) případně usnadnění konzultací o postojích stran na mnohostranných nebo vícestranných fórech, kde mohou být nastoleny a projednávány otázky spojené se surovinami.

ČLÁNEK 25.5

Posílená spolupráce v oblasti vědy, technologie, výzkumu a inovací

1. Strany uznávají vzájemnou závislost mezi vědou, technologiemi, výzkumem a inovacemi na jedné straně a mezinárodním obchodem a investicemi na straně druhé při posilování průmyslové konkurenceschopnosti a sociální a hospodářské prosperity.
2. Na základě tohoto společného chápání se strany dohodly na posílení své spolupráce v oblasti vědy, technologie, výzkumu a inovací.
3. Strany se snaží podporovat, rozvíjet a usnadňovat činnosti vykonávané ve spolupráci a na recipročním základě s cílem podporovat nebo doplňovat *Dohodu o vědeckotechnické spolupráci mezi Evropskými společenstvími a Kanadou* uzavřenou dne 17. června 1995 v Halifaxu. Strany se dohodly na tom, že se budou věnovat těmto činnostem na základě těchto zásad:
 - a) tyto činnosti jsou vzájemně prospěšné pro obě strany;
 - b) strany se dohodnou na rozsahu a parametrech těchto činností a
 - c) tyto činnosti by měly zohledňovat důležitou úlohu soukromého sektoru a výzkumných institucí při rozvoji vědy, technologií, výzkumu a inovací a při uvádění jejich zboží a služeb na trh.

4. Strany rovněž uznávají význam posílené spolupráce v oblasti vědy, technologií, výzkumu a inovací, jako jsou činnosti, které zahájily, rozvinuly nebo realizovaly různé zúčastněné strany, včetně kanadské federální vlády, kanadských provincií a teritorií, Evropské unie a jejích členských států.

5. Každá strana podporuje v souladu se svými právními předpisy zapojení soukromého sektoru, výzkumných ústavů a občanské společnosti na svém území do činností zaměřených na posílení spolupráce.

KAPITOLA DVACET ŠEST

ADMINISTRATIVNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 26.1

Smíšený výbor CETA

1. Strany zřizují Smíšený výbor CETA složený ze zástupců Evropské unie a zástupců Kanady. Smíšenému výboru CETA spolupředsedají ministr mezinárodního obchodu Kanady a člen Evropské komise odpovědný za obchod, nebo jimi jmenované osoby.
2. Smíšený výbor CETA zasedá jednou ročně nebo na žádost kterékoli ze stran. Smíšený výbor CETA se dohodne na termínech zasedání a na pořadu jednání.

3. Smíšený výbor CETA odpovídá za všechny otázky týkající se obchodu a investic mezi stranami a za provádění a uplatňování této dohody. Kterákoli strana může postoupit Smíšenému výboru CETA jakoukoli otázku týkající se provádění a výkladu této dohody nebo jakoukoli jinou záležitost týkající se obchodu a investic mezi stranami.

4. Smíšený výbor CETA:

- a) dohlíží na provádění a uplatňování této dohody a usnadňuje je a podporuje obecné cíle této dohody;
- b) dohlíží na práci všech specializovaných výborů a jiných subjektů zřízených podle této dohody;
- c) bez ohledu na kapitulu osm (Investice), dvacet dva (Obchod a udržitelný rozvoj), dvacet tři (Obchod a práce), dvacet čtyři (Obchod a životní prostředí) a dvacet devět (Řešení sporů) hledá vhodné způsoby a metody předcházení problémům, jež by mohly nastat v oblastech, jichž se týká tato dohoda, nebo způsoby a metody řešení sporů, k nimž může dojít kvůli výkladu nebo použití této dohody;
- d) schvaluje svůj jednací řád;
- e) činí rozhodnutí, jak je uvedeno v článku 26.3, a
- f) zvažuje další záležitosti týkající se oblastí spadajících do působnosti této dohody.

5. Smíšený výbor CETA může:
- a) přenést odpovědnost na specializované výbory zřízené podle článku 26.2;
 - b) komunikovat se všemi zúčastněnými stranami včetně soukromého sektoru a organizací občanské společnosti;
 - c) zvažovat nebo odsouhlasovat změny podle ustanovení této dohody;
 - d) studovat rozvoj obchodu mezi stranami a posuzovat možnosti dalšího posílení obchodních vztahů mezi stranami;
 - e) schvalovat výklad ustanovení této dohody, který je závazný pro soudy zřízené podle oddílu F kapitoly osm (Řešení investičních sporů mezi investorem a státem) a kapitoly dvacet devět (Řešení sporů);
 - f) činit vhodná doporučení na podporu rozšíření obchodu a investic, jak se předpokládá v této dohodě;
 - g) měnit nebo přebírat úkoly svěřené specializovaným výborům zřízeným podle článku 26.2 nebo rozpouštět kterýkoli ze specializovaných výborů;
 - h) zřizovat specializované výbory a dvoustranné dialogy, které mu budou nápomocny při plnění jeho úkolů, a
 - i) přijímat v rámci výkonu svých funkcí jakékoli jiné opatření, na nichž se strany dohodnou.

ČLÁNEK 26.2

Specializované výbory

1. Zřizují se tyto specializované výbory, kterým se uděluje oprávnění jednat pod záštitou Smíšeného výboru CETA, stejně tak jako Smíšenému výboru pro celní spolupráci uvedenému v písmeni c):
 - a) Výbor pro obchod se zbožím, který řeší záležitosti týkající se obchodu se zbožím, cel, technických překážek obchodu, protokolu o vzájemném uznávání výsledků posuzování shody a práv duševního vlastnictví souvisejících se zbožím. Na žádost některé strany nebo na základě doporučení příslušného specializovaného výboru nebo při přípravě jednání Smíšeného výboru CETA může Výbor pro obchod se zbožím rovněž řešit otázky vznikající v souvislosti s pravidly původu, postupy stanovení původu, usnadňováním celní spolupráce a obchodu a opatřeními na hranicích, sanitárními a fyto-sanitárními opatřeními, veřejnými zakázkami nebo spoluprací v oblasti regulace, pokud to usnadňuje řešení dané záležitosti, která nemůže být vyřešena v příslušném specializovaném výboru. V rámci Výboru pro obchod se zbožím se také zřizují Výbor pro zemědělství, Výbor pro víno a lihoviny a Smíšená odvětvová skupina pro farmaceutické výrobky, které jsou tomuto výboru podřízeny;
 - b) Výbor pro služby a investice, který se zabývá záležitostmi týkajícími se přeshraničního obchodu se službami, investic, dočasného vstupu, elektronického obchodu a práv duševního vlastnictví v souvislosti se službami. Na žádost některé strany nebo na základě doporučení příslušného specializovaného výboru nebo při přípravě jednání Smíšeného výboru CETA může Výbor pro služby a investice rovněž řešit otázky vznikající v oblasti finančních služeb nebo veřejných zakázek, pokud to usnadňuje řešení dané záležitosti, která nemůže být vyřešena v příslušném specializovaném výboru.

Zřizuje se Smíšený výbor pro vzájemné uznávání odborných kvalifikací, který je podřízen Výboru pro služby a investice;

- c) Smíšený výbor pro celní spolupráci zřízený podle *Dohody z roku 1998 mezi Evropským společenstvím a Kanadou o celní spolupráci a vzájemné pomoci v celních otázkách* podepsané v Ottawě dne 4. prosince 1997, který se zabývá záležitostmi podle této dohody v souvislosti s pravidly původu, postupy stanovení původu, usnadňováním celní spolupráce a obchodu, opatřeními na hranicích a dočasným pozastavením preferenčního sazebního zacházení;
- d) Smíšený řídicí výbor pro sanitární a fytosanitární opatření, který se zabývá záležitostmi týkajícími se sanitárních a fytosanitárních opatření;
- e) Výbor pro vládní zakázky, který se zabývá záležitostmi týkajícími se zadávání veřejných zakázek;
- f) Výbor pro finanční služby, který se zabývá záležitostmi finančních služeb;
- g) Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj, který se zabývá záležitostmi udržitelného rozvoje;
- h) Fórum pro spolupráci v oblasti regulace, které se zabývá záležitostmi týkajícími se spolupráce v oblasti regulace, a
- i) Výbor CETA pro zeměpisná označení, který se zabývá záležitostmi týkajícími se zeměpisných označení.

2. Specializované výbory zřízené podle odstavce 1 se ve své práci řídí ustanoveními odstavců 3 až 5.
3. Pravomoci a úkoly specializovaných výborů zřízených podle odstavce 1 jsou blíže definovány v příslušných kapitolách a protokolech k této dohodě.
4. Pokud v této dohodě není stanoveno jinak nebo pokud jinak nerozhodnou spolupředsedové, specializované výbory se scházejí jednou ročně. Další zasedání se mohou konat na žádost jedné ze stran nebo na žádost Smíšeného výboru CETA. Spolupředsedají jim zástupci Kanady a Evropské unie. Specializované výbory stanoví po vzájemné dohodě termíny a pořad jednání svých zasedání. Stanoví nebo mění vlastní jednací řády, považují-li to za vhodné. Specializované výbory mohou předkládat Smíšenému výboru CETA návrhy rozhodnutí nebo přijímat rozhodnutí, pokud tak stanoví tato dohoda.
5. Každá strana zajistí, aby na zasedání specializovaného výboru byli přítomni zástupci všech orgánů příslušných pro každé téma na pořadu jednání podle požadavků obou stran, aby mohla být každá věc projednávána na dostatečné odborné úrovni.
6. Specializované výbory informují Smíšený výbor CETA o termínech a programu svých zasedání s dostatečným předstihem a informují ho o výsledcích a závěrech každého zasedání. Zřízení nebo existence specializovaného výboru nebrání žádné ze stran, aby předala jakoukoli záležitost přímo Smíšenému výboru CETA.

ČLÁNEK 26.3

Rozhodování

1. Za účelem dosažení cílů CETA je Smíšený výbor CETA oprávněn přijímat rozhodnutí ve všech záležitostech stanovených v této dohodě.
2. Rozhodnutí Smíšeného výboru CETA jsou pro strany závazná za předpokladu, že byly splněny veškeré nezbytné vnitřní požadavky a postupy, a obě strany jsou povinny je provést. Smíšený výbor CETA může vydávat také vhodná doporučení.
3. Smíšený výbor CETA přijímá rozhodnutí a doporučení po vzájemné dohodě.

ČLÁNEK 26.4

Sdílení informací

Pokud některá strana předloží Smíšenému výboru CETA nebo specializovanému výboru zřízenému podle této dohody informace, jež jsou podle jejich právních předpisů považovány za důvěrné nebo chráněné před zveřejněním, nakládá druhá strana s takovými informacemi jako s důvěrnými.

ČLÁNEK 26.5

Kontaktní místa CETA

1. Každá strana neprodleně určí kontaktní místo CETA a oznámí to druhé straně do 60 dní po vstupu této dohody v platnost.
2. Kontaktní místa CETA:
 - a) sledují činnost všech institucionálních orgánů zřízených touto dohodou, včetně sdělení týkajících se právních nástupců uvedených orgánů;
 - b) koordinují přípravu zasedání výborů;
 - c) sledují plnění rozhodnutí přijatých Smíšeným výborem CETA;
 - d) není-li v této dohodě stanoveno jinak, přijímají veškerá oznámení a informace poskytované podle této dohody, a pokud je to nezbytné, usnadňují komunikaci mezi stranami o jakékoli otázce spadající do působnosti této dohody;
 - e) reagují na žádosti o informace podle článku 27.2 (Poskytování informací) a
 - f) posuzují jakékoli jiné záležitosti, které mohou ovlivnit fungování této dohody na základě pověření Smíšeným výborem CETA.
3. Kontaktní místa CETA komunikují podle potřeby.

ČLÁNEK 26.6

Zasedání

1. Zasedání uvedená v této kapitole by měla probíhat za osobní účasti. Strany se mohou rovněž dohodnout, že se sejdou prostřednictvím videokonference nebo telekonference.
2. Strany se vynasnaží sejít do 30 dní ode dne, kdy některá strana obdrží žádost druhé strany o setkání.

KAPITOLA DVACET SEDM

TRANSPARENTNOST

ČLÁNEK 27.1

Zveřejňování

1. Každá strana zajistí, aby její obecně platné právní a správní předpisy, postupy a obecně závazná správní rozhodnutí týkající se záležitostí, na něž se vztahuje tato dohoda, byly neprodleně zveřejněny nebo zpřístupněny takovým způsobem, aby se s nimi mohly zainteresované osoby a druhá strana seznámit.

2. V možném rozsahu každá strana:
 - a) zveřejní v předstihu opatření, které navrhuje přijmout, a
 - b) poskytne zainteresovaným osobám a druhé straně přiměřenou možnost vyjádřit se k navrhovaným opatřením.

ČLÁNEK 27.2

Poskytování informací

1. Na žádost druhé strany poskytne strana, pokud možno okamžitě, informace a odpoví na otázky, jež vyvstanou ohledně jakéhokoli existujícího nebo navrhovaného opatření, které významně ovlivňuje provádění této dohody.
2. Informace poskytnuté na základě tohoto článku se nedotýkají toho, zda je dané opatření v souladu s touto dohodou.

ČLÁNEK 27.3

Správní řízení

Každá strana zajistí, aby za účelem jednotného, nestranného a přiměřeného provedení obecně použitelného opatření týkajícího se záležitostí, na něž se vztahuje tato dohoda, jejího správního řízení, v němž se použijí opatření uvedená v článku 27.1 na konkrétní osoby, zboží nebo služby druhé strany v konkrétním případě:

- a) zajistilo, kdykoli je to možné, po zahájení řízení osobě z druhé strany, které se řízení přímo týká, předání důvodného upozornění v souladu s vnitrostátními postupy, včetně popisu povahy řízení, prohlášení příslušného orgánu, který řízení zahájil, a obecného popisu veškerých sporných otázek;
- b) zajistilo osobě uvedené v písmeni a) vhodnou příležitost k předložení skutečností a argumentů na podporu jejího stanoviska dříve, než se přistoupí ke konečnému správnímu úkonu, umožnili to čas, charakter řízení a veřejný zájem, a
- c) bylo vedeno v souladu s jejími právními předpisy.

ČLÁNEK 27.4

Přezkum a odvolání

1. Každá strana zřídí nebo zachová soudní, kvazisoudní nebo správní orgány nebo postupy pro účely rychlého přezkumu a v odůvodněných případech nápravy konečného správního úkonu týkajícího se záležitostí, na které se vztahuje tato dohoda. Každá strana zajistí, aby její soudy byly nezávislé na úřadu nebo orgánu pověřeném vymáháním správních předpisů a neměly žádný podstatný zájem na výsledku řízení.
2. Každá strana zajistí, aby účastníci řízení měli před soudy nebo v postupech uvedených v odstavci 1 právo:
 - a) na vhodnou příležitost k podpoře nebo obhajobě svých stanovisek a

b) na rozhodnutí založené na důkazech a předaných záznamech nebo, vyžadují-li to její právní předpisy, záznamech sestavených správním orgánem.

3. Každá strana zajistí, aby s výhradou odvolání nebo dalšího přezkumu, jak stanoví její právní předpisy, byla taková rozhodnutí provedena úřady nebo orgány, které dotčený správní úkon uplatnily, a aby se tyto úřady nebo orgány takovými rozhodnutími ve své praxi řídily.

ČLÁNEK 27.5

Spolupráce při podpoře větší transparentnosti

Strany se dohodly na tom, že budou v rámci dvoustranných, regionálních a mnohostranných fór spolupracovat na způsobech zvyšování transparentnosti, pokud jde o mezinárodní obchod a investice.

KAPITOLA DVACET OSM

VÝJIMKY

ČLÁNEK 28.1

Definice

Pro účely této kapitoly se rozumí:

bydlištěm bydliště pro daňové účely;

daňovou úmluvou úmluva o zamezení dvojího zdanění nebo jiná mezinárodní dohoda či ujednání o zdanění a

daň nebo **daňové opatření** zahrnuje spotřební daň, s výjimkou:

- a) cla, tak jak je tento pojem definován v článku 1.1 (Obecně použitelné definice), a
- b) opatření uvedeného mezi výjimkami v písmenech b) nebo c) v definici „cla“ v článku 1.1 (Obecně použitelné definice).

ČLÁNEK 28.2

Definice specifické pro jednu stranu

Pro účely této kapitoly se rozumí:

orgánem pro hospodářskou soutěž:

- a) v případě Kanady komisař pro hospodářskou soutěž nebo jeho právní nástupce oznámený druhé straně prostřednictvím kontaktních míst CETA a
- b) v případě Evropské unie Komise Evropské unie, pokud jde o její kompetence podle právních předpisů Evropské unie o ochraně hospodářské soutěže;

právními předpisy pro hospodářskou soutěž

- a) v případě Kanady zákon o hospodářské soutěži (*Competition Act*, R.S.C. 1985, c. C-34) a
- b) v případě Evropské unie články 101, 102 a 106 *Smlouvy o fungování Evropské unie* ze dne 13. prosince 2007 a nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků a jejich prováděcí předpisy či změny a

informacemi chráněnými podle jejich právních předpisů pro hospodářskou soutěž:

- a) v případě Kanady informace spadající do působnosti článku 29 zákona o hospodářské soutěži (*Competition Act*, R.S.C. 1985, c. C-34) a
- b) v případě Evropské unie informace, na něž se vztahuje článek 28 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 *Smlouvy* nebo článek 17 nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků.

ČLÁNEK 28.3

Obecné výjimky

1. Pro účely čl. 30.8 (Ukončení a pozastavení dohody nebo začlenění jiných stávajících dohod) odst. 5, kapitoly dva (Národní zacházení a přístup zboží na trh), kapitoly pět (Sanitární a fytosanitární opatření) a kapitoly šest (Cla a usnadnění obchodu), Protokolu o pravidlech původu a o postupech stanovení původu a oddílu B (Zřízení investic) a oddílu C (Nediskriminační zacházení) kapitoly osm (Investice) se do této dohody začleňuje článek XX GATT 1994 a stává se její nedílnou součástí. Strany jsou srozuměny s tím, že opatření podle čl. XX písm. b) GATT 1994 zahrnují environmentální opatření nezbytná pro ochranu života nebo zdraví lidí, zvířat nebo rostlin. Strany jsou srozuměny s tím, že se čl. XX písm. g) GATT 1994 vztahuje na opatření na zachování živých i neživých vyčerpatelných přírodních zdrojů.

2. Pro účely kapitoly devět (Přeshraniční obchod se službami), deset (Dočasný vstup a pobyt fyzických osob za účelem podnikání), dvanáct (Domácí regulace), třináct (Finanční služby), čtrnáct (Mezinárodní námořní doprava), patnáct (Telekomunikace), šestnáct (Elektronický obchod) a oddílů B (Zřízení investic) a C (Nediskriminační zacházení) kapitoly osm (Investice), a to s výhradou požadavku, aby tato opatření nebyla použita způsobem, který by představoval prostředek svévolné nebo neoprávněné diskriminace mezi stranami v podobných převládajících podmínkách, nebo skryté omezení obchodu se službami, nelze žádné ustanovení této dohody vykládat tak, že by některé straně bránilo přijímat nebo vymáhat opatření:

a) nutná pro ochranu veřejné bezpečnosti či veřejných mravů nebo pro udržení veřejného pořádku³³;

³³ Výjimky týkající se veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku lze uplatnit, pouze pokud je skutečně a dostatečně závažně ohrožen jeden z těchto základních zájmů společnosti.

- b) nutná pro ochranu života nebo zdraví lidí, zvířat a rostlin³⁴ nebo
- c) nutná pro zajištění souladu s právními předpisy, jež nejsou neslučitelné s ustanoveními této dohody, včetně ustanovení týkajících se:
 - i) předcházení klamavým a podvodným praktikám nebo odškodňování za neplnění závazků ze smluv;
 - ii) ochrany soukromí jednotlivců, pokud jde o zpracovávání a šíření osobních údajů, a ochrany důvěrnosti záznamů a účtů jednotlivých osob, nebo
 - iii) bezpečnosti.

ČLÁNEK 28.4

Dočasná ochranná opatření, která se týkají pohybu kapitálu a plateb

1. Pokud za mimořádných okolností pohyb kapitálu a plateb, včetně převodů, způsobuje nebo hrozí způsobit vážné potíže ve fungování hospodářské a měnové unie Evropské unie, může Evropská unie uložit ochranná opatření, která jsou nezbytně nutná pro řešení těchto potíží, a to na dobu, která nepřekročí 180 dní.

³⁴ Strany jsou srozuměny s tím, že opatření uvedená v písmeni b) zahrnují environmentální opatření nutná pro ochranu života nebo zdraví lidí, zvířat nebo rostlin.

2. Opatření uložená Evropskou unií podle odstavce 1 nesmějí představovat prostředek svévolné nebo neodůvodnitelné diskriminace vůči Kanadě nebo jejím investorům ve srovnání s třetí zemí nebo jejími investory. Evropská unie neprodleně informuje Kanadu a co nejdříve jí předloží harmonogram pro odstranění takových opatření.

ČLÁNEK 28.5

Omezení v případě vážných potíží v platební bilanci a vnějších finančních potíží

1. Pokud Kanada nebo členský stát Evropské unie, který není členem evropské měnové unie, zažívá vážné potíže s platební bilancí nebo vnější finanční potíže nebo hrozí-li mu tyto potíže, může přijmout nebo zachovat omezující opatření týkající se pohybu kapitálu a plateb, včetně převodů.
2. Opatření uvedená v odstavci 1:
 - a) nesmí být k některé straně méně příznivá než ke třetí zemi v obdobných situacích;
 - b) musí být v souladu s použitelnými články *Dohody o Mezinárodním měnovém fondu uzavřené* dne 22. července 1944 v Bretton Woods;
 - c) nesmí způsobit zbytečnou újmu obchodním, hospodářským a finančním zájmům některé strany;

- d) musí být dočasná a postupně rušena podle toho, jak se bude zlepšovat situace uvedená v odstavci 1 a nesmí platit více než 180 dní. Vyvstanou-li extrémně výjimečné okolnosti, kvůli nimž musí strana přistoupit k prodloužení ochranných opatření za rámec 180 dní, v předstihu s druhou stranou konzultuje provádění navrženého prodloužení.
3. V případě obchodu se zbožím může strana přijmout omezující opatření v zájmu udržení platební bilance nebo vnější finanční pozice. Tato opatření musí být v souladu s GATT 1994 a *Ujednáním o ustanoveních o platební bilanci Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994*, které se nacházejí v příloze 1A Dohody o WTO.
4. V případě obchodu se službami může strana přijmout omezující opatření v zájmu udržení platební bilance nebo vnější finanční pozice. Tato opatření musí být v souladu se Všeobecnou dohodou o obchodu službami (GATS).
5. Strana, která přijme nebo zachová omezující opatření uvedené v odstavci 1, o něm urychleně uvědomí druhou stranu a co nejdříve předloží časový plán pro jeho odstranění.
6. Jsou-li přijata nebo zachována omezení podle tohoto článku, musí se neprodleně konat konzultace v rámci Smíšeného výboru CETA, pokud se tyto konzultace nekonají už jinak mimo rámec této dohody. V rámci konzultací konaných podle tohoto odstavce se posuzují potíže s platební bilancí nebo vnější finanční potíže, které vedly k přijetí příslušných opatření, přičemž se mimo jiné přihlíží k těmto faktorům:
- a) povaha a rozsah potíží;
- b) vnější hospodářské a obchodní prostředí nebo

c) dostupnost alternativních nápravných opatření.

7. V rámci konzultací podle odstavce 6 se posuzuje soulad omezujících opatření s odstavci 1 až 4. Strany akceptují všechna zjištění statistických a jiných skutečností předložená Mezinárodním měnovým fondem (MMF), která se vztahují k devizovým prostředkům, měnovým rezervám a platební bilanci a jejichž závěry vycházejí z hodnocení platební bilance a vnější finanční situace dotčené strany provedeného Mezinárodním měnovým fondem.

ČLÁNEK 28.6

Národní bezpečnost

Žádné ustanovení této dohody nelze vykládat tak, že:

- a) od některé strany požaduje, aby poskytovala informace nebo přístup k informacím, pokud rozhodne, že zveřejnění těchto informací by bylo v rozporu s jejími zásadními bezpečnostními zájmy, nebo
- b) brání některé straně učinit jakékoliv opatření, které považuje za potřebné pro ochranu svých zásadních bezpečnostních zájmů:
 - i) v souvislosti s výrobou nebo obchodem se zbraněmi, municí a vojenským materiálem a v souvislosti s takovým obchodem a operacemi s jiným zbožím, materiálem, službami a technologiemi, a s hospodářskými činnostmi prováděnými přímo nebo nepřímo za účelem zásobování vojenských nebo jiných bezpečnostních zařízení³⁵;

³⁵ Výraz „obchod se zbraněmi, municí a vojenským materiálem“ v tomto článku je ekvivalentní výrazu „obchod se zbraněmi, střelivem a válečným materiálem“.

- ii) přijaté v době války nebo jiné mimořádné situace v mezinárodních vztazích nebo
 - iii) vztahující se ke štěpným a termonukleárním materiálům nebo materiálům, které slouží k jejich výrobě; nebo
- c) kterékoli straně brání přijmout opatření za účelem splnění jejích mezinárodních povinností v zájmu zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.

ČLÁNEK 28.7

Daně

1. Žádné ustanovení této dohody nelze vykládat tak, že brání některé straně přijmout nebo zachovat jakékoli daňové opatření, jež rozlišuje mezi osobami, které nejsou ve stejné situaci, zejména s ohledem na jejich místo bydliště nebo s ohledem na místo, kde je investován jejich kapitál.
2. Žádné ustanovení této dohody nelze vykládat tak, že brání některé straně v přijetí nebo zachování daňového opatření, jehož cílem je zabránit daňovým únikům a vyhýbání se daňové povinnosti podle daňových předpisů nebo úmluv o daních.
3. Touto dohodou nejsou dotčena práva a povinnosti kterékoli strany podle některé úmluvy o daních. V případě jakéhokoli rozporu mezi touto dohodou a jakoukoli takovou úmluvou má v rozporné otázce přednost příslušná úmluva.

4. Žádné ustanovení této dohody ani jakékoli jiné ujednání přijaté podle této dohody se nevztahuje na:

- a) daňové opatření strany, které přiznává výhodnější daňový režim pro korporaci nebo akcionáře korporace na základě toho, že daná korporace je zcela nebo zčásti ve vlastnictví jednoho nebo více investorů, kteří jsou rezidenty dotyčné strany, nebo je jimi přímo či nepřímo kontrolována;
- b) daňové opatření strany, které poskytuje výhodu týkající se příspěvků do systému poskytujícího odklad zdanění nebo osvobození od zdanění důchodů, důchodového spoření, odvodů na vzdělávání, odvodů na zdravotní péči, odvodů na zdravotní, invalidní pojištění či jiné podobné účely, nebo zdanění příjmů z těchto systémů, za podmínky, že tato osoba je neustále v jurisdikci takového systému;
- c) daňové opatření strany, které poskytuje výhodu vztahující se k nákupu nebo spotřebě určité služby s podmínkou, že služba je poskytnuta na území této strany;
- d) daňové opatření strany, které je zaměřeno na zajištění spravedlivého nebo účinného ukládání nebo vybírání daní, včetně opatření, jež přijímá některá strana za tím účelem, aby bylo zajištěno dodržování jejího systému danění;
- e) daňové opatření, které poskytuje výhodu vládě, některé součásti veřejné správy nebo osobě, která je přímo nebo nepřímo ve vlastnictví vlády, kontrolována vládou nebo zřízena vládou;

- f) stávající nesouladné daňové opatření, které není jinak zahrnuto v odstavcích 1, 2 a odst. 4 písm. a) až e), za účelem udržování v platnosti nebo rychlého obnovení takového opatření nebo změny takového opatření za předpokladu, že změna nesnižuje jeho soulad s ustanoveními této dohody, který existoval bezprostředně před jeho změnou.
5. Pro upřesnění je třeba uvést, že skutečnost, že daňové opatření představuje významnou změnu stávajícího daňového opatření, má bezprostřední účinek od svého oznámení, objasňuje zamýšlené použití stávajícího daňového opatření nebo má nečekaný dopad na některého investora nebo zahrnutou investici, sama o sobě nepředstavuje porušení článku 8.10 (Zacházení s investory a se zahrnutými investicemi).
6. Článek 8.7 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod), článek 9.5 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod) a článek 13.4 (Zacházení podle doložky nejvyšších výhod) neplatí pro zvýhodnění poskytnuté některou stranou na základě daňové úmluvy.
7. a) Jestliže investor podá žádost o konzultace podle článku 8.19 (Konzultace) s tím, že daňové opatření porušuje některou povinnost podle oddílu C (Nediskriminační zacházení) nebo D (Ochrana investic) kapitoly osm (Investice), může žalovaná strana postoupit danou záležitost ke konzultacím a společnému rozhodnutí stran ohledně toho, zda:
- i) dané opatření je daňovým opatřením;
 - ii) opatření, pokud bylo shledáno daňovým opatřením, porušuje některou povinnost podle oddílu C (Nediskriminační zacházení) nebo D (Ochrana investic) kapitoly osm (Investice) nebo

iii) existuje nesoulad mezi povinnostmi v této dohodě, jež byly údajně porušeny, a povinnostmi vyplývajícími z daňové úmluvy.

- b) K postoupení podle písmene a) může dojít nejpozději v den, kdy soud určí žalované straně datum k předložení odpovědi na žalobu. Pokud žalovaná strana věc postoupí, lhůty nebo řízení uvedené v oddíle F (Řešení investičních sporů mezi investorem a státem) kapitoly osm (Investice) se pozastavují. Pokud se strany do 180 dní od postoupení neshodnou na posouzení věci nebo nepřijmou společné rozhodnutí, pozastavení lhůt nebo řízení se již nepoužije a investor může pokračovat ve vymáhání svých nároků.
- c) Společné rozhodnutí stran podle písmene a) je pro tribunál závazné.
- d) Každá strana zajistí, aby do její delegace na konzultace, které se mají vést podle písmene a), byly zařazeny osoby s příslušnými znalostmi v otázkách, jichž se týká tento článek, včetně zástupců příslušných daňových orgánů každé strany. V případě Kanady to jsou úředníci z Ministerstva financí Kanady.

8. Pro větší jistotu je třeba uvést, že:

- a) **daňovým opatřením strany** se rozumí daňové opatření přijaté na libovolné úrovni veřejné správy některé strany a
- b) v případě opatření na nižší než celostátní úrovni se **rezidentem strany** rozumí buď osoba, která má bydliště v dotyčném nižším územním celku, nebo osoba, která má bydliště na území, jež je součástí dotyčné strany.

ČLÁNEK 28.8

Zveřejnění informací

1. Tato dohoda neukládá žádné straně, aby poskytovala informace nebo přístup k informacím, které by po zveřejnění mařily vymahatelnost práva nebo jejichž vyzrazení je jejími právními předpisy zakázáno nebo omezeno.
2. Během postupu pro řešení sporů podle této dohody,
 - a) strana nemusí poskytnout informace nebo povolit přístup k informacím chráněným podle jejích právních předpisů pro hospodářskou soutěž a
 - b) orgán pro hospodářskou soutěž některé strany nemusí poskytnout informace nebo přístup k informacím, které jsou vyhrazené, nebo jinak chráněné před zveřejněním.

ČLÁNEK 28.9

Výjimky pro kulturu

Strany připomínají výjimky pro kulturu, jak je stanoveno v příslušných ustanoveních kapitoly sedm (Subvence), osm (Investice), devět (Přeshraniční obchod se službami), dvanáct (Domácí regulace) a devatenáct (Veřejné zakázky).

ČLÁNEK 28.10

Výjimky WTO

Pokud je právo nebo povinnost vyplývající z této dohody duplicitní s právem nebo povinností vyplývající z Dohody o WTO, strany se dohodly na tom, že opatření přijaté Světovou obchodní organizací v souladu s rozhodnutím o výjimce podle článku IX Dohody o WTO se považuje také za souladné s duplicitním ustanovením v této dohodě.

KAPITOLA DVACET DEVĚT

ŘEŠENÍ SPORŮ

ODDÍL A

Úvodní ustanovení

ČLÁNEK 29.1

Spolupráce

Strany neustále usilují o shodu ohledně výkladu a uplatňování této dohody a vynaloží veškeré úsilí prostřednictvím spolupráce a konzultací k nalezení vzájemně uspokojivého řešení jakékoli záležitosti, která by mohla mít vliv na její fungování.

ČLÁNEK 29.2

Oblast působnosti

Není-li v této dohodě stanoveno jinak, tato kapitola se vztahuje na jakýkoli spor týkající se výkladu nebo uplatňování ustanovení této dohody.

ČLÁNEK 29.3

Volba fóra

1. Použitím ustanovení této kapitoly o řešení sporů není dotčena možnost přistoupit k řešení sporů podle Dohody o WTO nebo podle jiných dohod, jichž jsou strany stranami.
2. Bez ohledu na odstavec 1, pokud je závazek podle této dohody v podstatě rovnocenný se závazkem podle Dohody o WTO nebo podle jakýchkoli jiných dohod, jichž jsou strany stranami, nemůže se ani jedna strana domáhat odškodnění za porušení tohoto závazku na těchto dvou fórech. V takovém případě strana po zahájení řízení o urovnání sporu podle jedné dohody nepodá žalobu o odškodnění za porušení v podstatě rovnocenného závazku podle druhé dohody, ledaže by vybrané fórum z procesních nebo jurisdikčních důvodů, jiných než vypovězení podle bodu 20 přílohy 29-A, o této žalobě nerozhodlo.

3. Pro účely odstavce 2 platí:

- a) postup řešení sporu podle Dohody o WTO se považuje za zahájený žádostí některé strany o ustavení skupiny odborníků podle článku 6 DSU;
- b) postup řešení sporu podle této kapitoly se považuje za zahájený žádostí některé strany o ustavení rozhodčího tribunálu podle článku 29.6 a
- c) postup řešení sporu podle jiné dohody se považuje za zahájený žádostí některé strany o ustavení panelu pro řešení sporů nebo rozhodčího tribunálu podle ustanovení jiné dohody.

4. Žádné ustanovení této dohody nebrání stranám, aby uplatnily pozastavení závazků schválené orgánem WTO pro řešení sporů. Strana se nemůže dovolávat Dohody o WTO s cílem zabránit druhé straně v pozastavení závazků podle této kapitoly.

ODDÍL B

Konzultace a mediace

ČLÁNEK 29.4

Konzultace

1. Strana může písemně požádat druhou stranu o konzultace ohledně jakékoli záležitosti uvedené v článku 29.2.
2. Žalující strana předá žádost žalované straně a uvede v ní odůvodnění žádosti, včetně určení konkrétního sporného opatření a právního základu pro žalobu.
3. S výhradou odstavce 4 strany zahájí konzultace do 30 dní ode dne, kdy žalovaná strana obdržela žádost.
4. V naléhavých případech, včetně těch, které se týkají zboží podléhajícího rychlé zkáze nebo sezónního zboží či služeb, které rychle ztrácejí svou obchodní hodnotu, se konzultace zahájí do 15 dní ode dne, kdy žalovaná strana obdržela žádost.
5. Strany vynaloží veškeré úsilí, aby spornou záležitost vyřešily k vzájemné spokojenosti prostřednictvím konzultací. Za tímto účelem každá strana:
 - a) poskytne dostatečné informace, aby bylo možné zcela prozkoumat spornou záležitost;

- b) ochrání důvěrné nebo chráněné informace sdělené během konzultací podle požadavků strany, která je sdělila, a
 - c) dá k dispozici zaměstnance svých vládních agentur nebo jiných regulačních subjektů, kteří disponují odbornými znalostmi v záležitosti, jež je předmětem konzultací.
6. Konzultace jsou důvěrné a nejsou na újmu práv stran v řízení podle této kapitoly.
7. Konzultace se konají na území žalované strany, pokud se strany nedohodnou jinak. Konzultace se mohou konat osobně nebo jakýmikoli jinými prostředky, na kterých se strany dohodly.
8. Navrhované opatření některé strany může být předmětem konzultací podle tohoto článku, avšak nesmí být předmětem mediace podle článku 29.5 nebo postupů pro řešení sporů podle oddílu C.

ČLÁNEK 29.5

Mediace

Strany mohou využít mediaci, pokud jde o opatření, které nepříznivě ovlivňuje obchod a investice mezi stranami. Mediační řízení jsou stanovena v příloze 29-C.

ODDÍL C

Postupy řešení sporů a splnění rozhodnutí

Pododdíl A

Postupy řešení sporu

ČLÁNEK 29.6

Žádost o ustavení rozhodčího tribunálu

1. Pokud se strany nedohodnou jinak, jestliže záležitost podle článku 29.4 nebyla vyřešena:
 - a) do 45 dní ode dne obdržení žádosti o konzultace nebo
 - b) do 25 dní ode dne obdržení žádosti o konzultace týkající se záležitostí uvedených v čl. 29. 4 odst. 4,

žalující strana může postoupit záležitost rozhodčímu tribunálu tím, že podá žalované straně písemnou žádost o ustavení rozhodčího tribunálu.

2. Žalující strana ve své písemné žádosti uvede konkrétní sporné opatření a právní základ pro žalobu a vysvětlí, jakým způsobem toto opatření porušuje ustanovení uvedená v článku 29.2.

ČLÁNEK 29.7

Složení rozhodčího tribunálu

1. Rozhodčí tribunál se skládá ze tří rozhodců.
2. Strany povedou konzultace s cílem dosáhnout dohody o složení rozhodčího tribunálu do 10 pracovních dní ode dne, kdy žalovaná strana obdržela žádost o jeho ustavení.
3. Nejsou-li strany schopny dohodnout se na složení rozhodčího tribunálu ve lhůtě stanovené v odstavci 2, může každá strana požádat předsedu Smíšeného výboru CETA nebo jím pověřenou osobu, aby vylosovala rozhodce ze seznamu sestaveného podle článku 29.8. Jeden rozhodce bude vylosován z dílčího seznamu žalující strany, jeden z dílčího seznamu žalované strany a jeden z dílčího seznamu potenciálních předsedů. Pokud se strany dohodnou na jednom či více rozhodcích, zbývající rozhodce se vybere stejným postupem z platného dílčího seznamu potenciálních rozhodců. Pokud se strany dohodly na rozhodci, který není předsedou tribunálu ani státním příslušníkem některé ze stran, předseda a další rozhodce se vybere z dílčího seznamu potenciálních předsedů.

4. Předseda Smíšeného výboru CETA nebo jím pověřená osoba vybere rozhodce co nejdříve, obvykle do pěti pracovních dní od žádosti uvedené v odstavci 3 podané některou ze stran. Předseda nebo jím pověřená osoba poskytne zástupcům každé strany přiměřenou možnost zúčastnit se na losování. Jeden z předsedů může provést výběr losem sám, pokud byl druhý předseda informován o datu, čase a místu losování a pozvání k účasti nepřijal do pěti pracovních dní od podání žádosti uvedené v odstavci 3.
5. Za datum ustavení rozhodčího tribunálu se považuje den, kdy byl vybrán poslední ze tří rozhodců.
6. Není-li sestaven seznam uvedený v článku 29.8 nebo neobsahuje-li dostatečný počet jmen v době podání žádosti podle odstavce 3, budou tři rozhodci vylosováni z osob, které byly navrženy jednou či oběma stranami v souladu s čl. 29.8 odst. 1.
7. Výměna rozhodců se uskuteční pouze z důvodů stanovených v bodech 21 až 25 přílohy 29-A a v souladu s postupem stanoveným tamtéž.

ČLÁNEK 29.8

Seznam rozhodců

1. Smíšený výbor CETA sestaví na svém prvním zasedání po vstupu této dohody v platnost seznam nejméně 15 osob vybraných pro svou objektivnost, spolehlivost a zdravý úsudek, které jsou ochotny a schopny zastávat funkci rozhodce. Tento seznam sestává ze tří dílčích seznamů: jeden dílčí seznam za každou stranu a jeden dílčí seznam osob, které nejsou státními příslušníky žádné strany a mohou vykonávat funkci předsedy rozhodčího tribunálu. Každý dílčí seznam obsahuje nejméně pět jmen. Smíšený výbor CETA může seznam kdykoli přezkoumat a zajistit, aby byl v souladu s tímto článkem.
2. Rozhodci musí mít odborné znalosti z mezinárodního obchodního práva. Rozhodci ve funkci předsedů musí mít rovněž zkušenosti z výkonu funkce právního zástupce nebo člena rozhodčího tribunálu v řízení o urovnání sporu v záležitostech spadajících do oblasti působnosti této dohody. Rozhodci jsou nezávislí, zastávají tuto funkci jako soukromé osoby, nejednají podle pokynů žádné organizace nebo vlády ani nejsou spojeni s vládou žádné ze stran a postupují ve shodě s kodexem jednání v příloze 29-B.

ČLÁNEK 29.9

Předběžná zpráva tribunálu

1. Rozhodčí tribunál vydá stranám předběžnou zprávu do 150 dní od svého ustavení. Tato zpráva musí obsahovat:
 - a) skutková zjištění a

b) zjištění, zda žalovaná strana splnila své povinnosti podle této dohody.

2. Každá strana může rozhodčímu tribunálu předložit písemné připomínky k předběžné zprávě s výhradou lhůt stanovených rozhodčím tribunálem. Po zvážení všech připomínek může rozhodčí tribunál:

a) přezkoumat svou zprávu nebo

b) provést další šetření, jak uzná za vhodné.

3. Předběžná zpráva rozhodčího tribunálu je důvěrná.

ČLÁNEK 29.10

Závěrečná zpráva tribunálu

1. Pokud se strany nedohodnou jinak, rozhodčí tribunál vydá zprávu v souladu s touto kapitolou. Závěrečná zpráva rozhodčího tribunálu obsahuje popis skutkových zjištění, výčet použitelných ustanovení této dohody a základní odůvodnění všech nálezů a závěrů. Rozhodnutí rozhodčího tribunálu v jeho závěrečné zprávě je pro obě strany závazné.

2. Rozhodčí tribunál vydá závěrečnou zprávu stranám a Smíšenému výboru CETA do 30 dní po předběžné zprávě.

3. Každá strana zveřejní závěrečnou zprávu rozhodčího tribunálu s výhradou bodu 39 přílohy 29-A.

ČLÁNEK 29.11

Zrychlené řízení

V naléhavých případech, včetně těch, které se týkají zboží podléhajícího rychlé zkáze nebo sezónního zboží či služeb, které rychle ztrácejí svou obchodní hodnotu, se rozhodčí tribunál a strany všemožně vynasnaží urychlit řízení co nejvíce. Rozhodčí tribunál se snaží o vydání předběžné zprávy stranám do 75 dní ode dne ustavení rozhodčího tribunálu a závěrečné zprávy do 15 dní po předběžné zprávě. Na žádost některé strany může rozhodčí tribunál do 10 dní od podání žádosti vynést předběžné rozhodnutí o tom, zda jde podle něj o naléhavý případ.

Pododdíl B

Soulad

ČLÁNEK 29.12

Soulad s požadavky závěrečné zprávy rozhodčího tribunálu

Žalovaná strana přijme veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu se závěrečnou zprávou rozhodčího tribunálu. Nejpozději 20 dní poté, co strany obdrží závěrečnou zprávu, informuje žalovaná strana druhou stranu a Smíšený výbor CETA o svých úmyslech, pokud jde o dosažení souladu se závěrečnou zprávou.

ČLÁNEK 29.13

Přiměřená lhůta pro dosažení souladu

1. Není-li okamžitý soulad se závěrečnou zprávou možný, nejpozději 20 dní poté, co strany obdrží závěrečnou zprávu, informuje žalovaná strana žalující stranu a Smíšený výbor CETA o tom, kolik času bude potřebovat na dosažení souladu se závěrečnou zprávou.
2. Pokud se strany nemohou dohodnout na přiměřené lhůtě k dosažení souladu se závěrečnou zprávou rozhodčího tribunálu, požádá žalující strana do dvaceti dní od obdržení oznámení učiněného žalovanou stranou podle odstavce 1 písemně rozhodčí tribunál, aby délku přiměřené lhůty určil on. Tato žádost musí být současně oznámena také druhé straně a Smíšenému výboru CETA. Rozhodčí tribunál vydá své rozhodnutí stranám a Smíšenému výboru CETA do 30 dní od podání žádosti.
3. Přiměřenou lhůtu lze na základě vzájemné dohody mezi stranami prodloužit.
4. Kdykoli po uplynutí poloviny přiměřené lhůty a na žádost žalující strany musí být žalovaná strana připravena diskutovat o opatřeních, která přijala pro dosažení souladu se závěrečnou zprávou rozhodčího panelu.
5. Žalovaná strana oznámí druhé straně sporu a Smíšenému výboru CETA před uplynutím přiměřené lhůty opatření, která přijala, aby dosáhla souladu se závěrečnou zprávou rozhodčího tribunálu.

ČLÁNEK 29.14

Dočasná nápravná opatření v případě nesplnění požadavků

1. Pokud:
 - a) žalovaná strana neoznámí svůj úmysl dosáhnout souladu se závěrečnou zprávou rozhodčího tribunálu podle článku 29.12 nebo lhůtu, kterou potřebuje k dosažení souladu podle čl. 29. 3 odst. 1;
 - b) po uplynutí přiměřené lhůty žalovaná strana neoznámí opatření přijatá pro dosažení souladu se závěrečnou zprávou rozhodčího tribunálu nebo
 - c) rozhodčí tribunál ve věci souladu ve smyslu odstavce 6 stanoví, že opatření přijatá s cílem splnit požadavky není slučitelné se závazky dané strany podle ustanovení uvedených v článku 29.2,

je žalující strana oprávněna pozastavit provádění závazků nebo získat odškodnění. Úroveň zrušení nebo omezení závazků se vypočítá ode dne oznámení závěrečné zprávy rozhodčího tribunálu stranám.

2. Před pozastavením provádění svých závazků oznámí žalující strana žalované straně a Smíšenému výboru CETA svůj záměr tak učinit, včetně toho, do jaké úrovně hodlá provádění svých závazků pozastavit.

3. Není-li v této dohodě stanoveno jinak, pozastavení provádění závazků se může týkat jakéhokoli ustanovení uvedeného v článku 29.2 a musí být omezeno na úroveň odpovídající zrušení nebo omezení závazku způsobeného porušením.

4. Žalující strana může uplatnit pozastavení 10 pracovních dní ode dne, kdy žalovaná strana obdržela oznámení uvedené v odstavci 2, pokud jedna ze stran nepožádá o rozhodčí řízení podle odstavců 6 a 7.

5. Neshoda mezi stranami ohledně existence opatření přijatého za účelem dosažení souladu nebo ohledně soudržnosti takového opatření s ustanoveními uvedenými v článku 29.2 (dále jen „neshoda ohledně souladu“) nebo ohledně rovnocennosti mezi úrovní pozastavení a úrovní zrušení nebo omezení závazku způsobeného porušením („neshoda ohledně rovnocennosti“) bude předložena rozhodčímu tribunálu.

6. Strana může znovu svolat rozhodčí tribunál tím, že rozhodčímu tribunálu, druhé straně a Smíšenému výboru CETA předá písemnou žádost. V případě neshody ohledně souladu svolává rozhodčí tribunál žalující strana. V případě neshody ohledně rovnocennosti svolává rozhodčí tribunál žalovaná strana. V případě neshody ohledně jak souladu, tak rovnocennosti, rozhodčí tribunál rozhodne nejdříve o neshodě ohledně souladu a až poté rozhodne ve věci neshody ohledně rovnocennosti.

7. Rozhodčí tribunál vydá své rozhodnutí stranám a Smíšenému výboru CETA:
 - a) do 90 dní od podání žádosti o svolání rozhodčího tribunálu v případě neshody ohledně souladu;
 - b) do 30 dní od podání žádosti o svolání rozhodčího tribunálu v případě neshody ohledně rovnocennosti;
 - c) do 120 dní od podání první žádosti o opětovné svolání rozhodčího tribunálu v případě neshody ohledně souladu i rovnocennosti.

8. Žalující strana nesmí zastavit provádění závazků do doby, než rozhodčí tribunál znovu svolaný podle odstavců 6 a 7 vydá své rozhodnutí. Jakékoliv zastavení musí být v souladu s rozhodnutím rozhodčího tribunálu.
9. Pozastavení provádění závazků je dočasné a použije se pouze do doby, než je opatření, které není v souladu s ustanoveními uvedenými v článku 29.2, zrušeno či změněno tak, aby bylo v souladu s těmito ustanoveními, jak stanoví článek 29.15, nebo dokud strany spor neurovnají.
10. Žalující strana může kdykoli požádat žalovanou stranu o nabídku dočasné kompenzace a žalovaná strana takovou nabídku předloží.

ČLÁNEK 29.15

Přezkum opatření přijatých po pozastavení provádění závazků s cílem dosáhnout souladu

1. Pokud po pozastavení provádění závazků žalující stranou přijme žalovaná strana opatření pro dosažení souladu se závěrečnou zprávou rozhodčího tribunálu, žalovaná strana to oznámí druhé straně a Smíšenému výboru CETA a požádá o ukončení pozastavení závazků uplatňovaného žalující stranou.

2. Pokud strany nedospějí k dohodě ohledně slučitelnosti oznámeného opatření s ustanoveními uvedenými v článku 29.2 do 60 dní ode dne obdržení oznámení, požádá žalující strana písemně rozhodčí tribunál o vydání nálezu v této věci. Tato žádost musí být současně oznámena také druhé straně a Smíšenému výboru CETA. Rozhodčí tribunál oznámí svou závěrečnou zprávu stranám a Smíšenému výboru CETA do 90 dní ode dne podání žádosti. Pokud rozhodčí tribunál rozhodne, že opatření přijaté pro dosažení souladu odpovídá ustanovením uvedeným v článku 29.2, pozastavení provádění závazků musí být ukončeno.

ODDÍL D

Obecná ustanovení

ČLÁNEK 29.16

Jednací řád

Postup pro řešení sporů podle této kapitoly se řídí jednacím řádem pro rozhodčí řízení v příloze 29-A, pokud se strany nedohodnou jinak.

ČLÁNEK 29.17

Obecné pravidlo výkladu

Rozhodčí tribunál vykládá ustanovení této dohody v souladu se zvykovými pravidly výkladu veřejného mezinárodního práva, včetně pravidel stanovených ve *Vídeňské úmluvě o smluvním právu*. Rozhodčí tribunál vezme v úvahu též příslušné výklady uvedené ve zprávách tribunálů a odvolacího orgánu schválených Orgánem pro řešení sporů WTO.

ČLÁNEK 29.18

Rozhodnutí rozhodčího tribunálu

Rozhodnutím rozhodčího tribunálu nelze rozšířit ani omezit práva a povinnosti stanovené v ustanoveních této dohody.

ČLÁNEK 29.19

Vzájemně dohodnutá řešení

Strany se mohou kdykoli dohodnout na vzájemně přijatelném řešení sporu podle této kapitoly. Jakékoli takové řešení pak oznámí Smíšenému výboru CETA a rozhodčímu tribunálu. Po oznámení vzájemně dohodnutého řešení tribunál ukončí svou práci a řízení skončí.

KAPITOLA TŘICET
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 30.1

Nedílné součásti této dohody

Protokoly, přílohy, prohlášení, společná prohlášení, ujednání a poznámky k této dohodě tvoří její nedílné součásti.

ČLÁNEK 30.2

Změny

1. Strany se mohou písemně dohodnout na změnách této dohody. Změna vstoupí v platnost poté, co si strany vymění písemná oznámení potvrzující, že splnily své platné vnitřní požadavky a postupy nezbytné pro vstup změny v platnost, nebo v den dohodnutý oběma stranami.

2. Bez ohledu na odstavec 1 může Smíšený výbor CETA rozhodnout o změně protokolů a příloh této dohody. Strany mohou schválit rozhodnutí Smíšeného výboru CETA v souladu se svými vnitřními požadavky a postupy, které se vyžadují pro vstup takové změny v platnost. Toto rozhodnutí vstoupí v platnost v den dohodnutý oběma stranami. Tento postup se nepoužije pro změny příloh I, II a III a pro změny příloh kapitoly osm (Investice), devět (Přeshraniční obchod se službami), deset (Dočasný vstup a pobyt fyzických osob za účelem podnikání) a třináct (Finanční služby), s výjimkou přílohy 10-A (Seznam kontaktních míst členských států Evropské unie).

ČLÁNEK 30.3

Využívání preferencí

Po dobu deseti let ode dne vstupu této dohody v platnost si strany vyměňují čtvrtletní údaje o podpoložkách v kapitolách 1 až 97 HS ohledně dovozu zboží z druhé strany, na které jsou uplatňovány celní sazby podle doložky nejvyšších výhod a celní preference podle této dohody. Nerozhodnou-li strany jinak, prodlouží se toto období o pět let a následně je strany mohou ještě prodloužit.

ČLÁNEK 30.4

Běžný účet

Strany povolují veškeré platby a převody na běžném účtu platební bilance mezi stranami ve volně směnitelné měně a v souladu s ustanoveními článku VIII *Dohody o Mezinárodním měnovém fondu*, schválené dne 22. července 1944 v Bretton Woods.

ČLÁNEK 30.5

Pohyb kapitálu

Strany povedou konzultace za účelem usnadnění pohybu kapitálu mezi sebou tím, že budou pokračovat v provádění svých politik týkajících se liberalizace kapitálových a finančních účtů a podporovat stabilní a bezpečný rámec pro dlouhodobé investice.

ČLÁNEK 30.6

Soukromá práva

1. Žádné ustanovení této dohody nelze vykládat tak, že osobám uděluje práva nebo ukládá povinnosti jiné než ty, které mezi sebou strany založily podle mezinárodního práva veřejného, ani tak, že umožňuje přímo se domáhat ustanovení této dohody v domácích právních řádech stran.
2. Strany nesmí ve svých domácích právních předpisech stanovit právo na soudní ochranu proti druhé straně na základě důvodu, že určité opatření druhé strany je v rozporu s touto dohodou.

ČLÁNEK 30.7

Vstup v platnost a prozatímní provádění

1. Strany schválí tuto dohodu v souladu se svými vnitřními požadavky a postupy.

2. Tato dohoda vstoupí v platnost první den druhého měsíce po dni, kdy si strany vymění písemná oznámení potvrzující, že splnily své vnitřní požadavky a postupy, nebo v jiný den, na němž se strany dohodnou.

3. a) Strany mohou prozatímně provádět tuto dohodu od prvního dne měsíce následujícího po dni, kdy si strany vzájemně oznámily splnění svých vnitřních požadavků a postupů, které se vyžadují pro prozatímní provádění této dohody, nebo od jiného dne, na němž se strany dohodnou.

b) Pokud strana nemá v úmyslu prozatímně provádět některé ustanovení této dohody, toto ustanovení, které nebude prozatímně provádět, nejprve oznámí druhé straně a nabídne neprodlené zahájení konzultací. Do 30 dní od takového oznámení může druhá strana buď podat námitku, v kterémžto případě se tato dohoda nesmí prozatímně provádět, nebo případně oznámí rovnocenná ustanovení této dohody, která nemá v úmyslu prozatímně provádět. Pokud do 30 dní od tohoto druhého oznámení učiní druhá strana námitku, tato dohoda se nesmí prozatímně provádět.

Ustanovení, která nejsou předmětem oznámení předloženého jednou ze stran, provádí tato strana prozatímně od prvního dne měsíce následujícího po uvedeném oznámení, nebo od jiného dne, na němž se strany dohodnou, jestliže si strany vyměnily oznámení podle písmene a).

c) Strana může ukončit prozatímní provádění této dohody doručením písemného oznámení druhé straně. Takové ukončení nabývá účinku prvním dnem druhého měsíce následujícího po tomto oznámení.

- d) Pokud jsou tato dohoda nebo některá ustanovení této dohody prozatímně prováděny, rozumí strany výrazem „vstup této dohody v platnost“ datum, od něhož je tato dohoda prozatímně prováděna. Smíšený výbor CETA a ostatní subjekty zřízené podle této dohody mohou během prozatímního provádění této dohody plnit své úkoly. Je-li prozatímní provádění této dohody ukončeno podle písmene c), pozbudou veškerá rozhodnutí přijatá při plnění jejich úkolů účinnosti.

4. Kanada předkládá oznámení podle tohoto článku Generálnímu sekretariátu Rady Evropské unie, nebo jeho právnímu nástupci. Evropská unie předkládá oznámení podle tohoto článku Ministerstvu zahraničních věcí, obchodu a rozvoje Kanady, nebo jeho právnímu nástupci.

ČLÁNEK 30.8

Ukončení a pozastavení dohody nebo začlenění jiných stávajících dohod

1. Dohody uvedené v příloze 30-A pozbývají platnosti a nahrazují se touto dohodou. Ukončení dohod uvedených v příloze 30-A nabývá účinku dnem vstupu této dohody v platnost.
2. Bez ohledu na odstavec 1 lze podat žalobu podle dohody uvedené v příloze 30-A v souladu s pravidly a postupy uvedenými v dané dohodě, jestliže:
 - a) zacházení, jež je předmětem žaloby, bylo poskytnuto, když dohoda nebyla ukončena, a

b) ode dne ukončení dohody neuplynuly více než tři roky.

3. *Dohoda mezi Evropským hospodářským společenstvím a Kanadou o obchodu s alkoholickými nápoji*, podepsaná dne 28. února 1989 v Bruselu, v platném znění (dále jen „dohoda o obchodu s alkoholickými nápoji z roku 1989“), a *Dohoda mezi Evropským společenstvím a Kanadou o obchodu s vínem a lihovinami*, podepsaná dne 16. září 2003 v Niagara-on-the-Lake (dále jen „dohoda o obchodu s vínem a lihovinami“) jsou začleněny do této dohody a jsou její nedílnou součástí ve znění přílohy 30-B.

4. Ustanovení Dohody o obchodu s alkoholickými nápoji z roku 1989 a Dohody o obchodu s vínem a lihovinami z roku 2003, v platném znění a jak jsou začleněna do této dohody, mají v případě rozporu mezi ustanoveními těchto dohod a jakýmkoli ustanovením této dohody přednost.

5. Platnost *Dohody o vzájemném uznávání mezi Evropským společenstvím a Kanadou* (dále jen „dohoda o vzájemném uznávání“), podepsané dne 14. května 1998 v Londýně, končí dnem vstupu této dohody v platnost. V případě prozatímního provádění kapitoly čtyři (Technické překážky obchodu) v souladu s čl. 30.7 odst. 3 písm. a) se dohoda o vzájemném uznávání a práva a povinnosti z ní vyplývající pozastavují dnem prozatímního provádění. Je-li prozatímní provádění ukončeno, pozastavení dohody o vzájemném uznávání skončí.

6. Strany oceňují výsledky, jichž bylo dosaženo na základě Dohody mezi Evropským společenstvím a vládou Kanady o sanitárních opatřeních k ochraně veřejného zdraví a zdraví zvířat s ohledem na obchodování s živými zvířaty a živočišnými produkty, podepsané v Ottawě dne 17. prosince 1998 (dále jen „veterinární dohoda“), a potvrzují své odhodlání pokračovat v práci na základě této dohody. Platnost veterinární dohody končí dnem vstupu této dohody v platnost. V případě prozatímního provádění kapitoly pět (Sanitární a fytosanitární opatření) v souladu s čl. 30.7 odst. 3 písm. a) se veterinární dohoda a práva a povinnosti z ní vyplývající pozastavují dnem prozatímního provádění. Je-li prozatímní provádění ukončeno, pozastavení veterinární dohody skončí.

7. Definice „vstupu této dohody v platnost“ v čl. 30.7. odst. 3 písm. d) se nevztahuje na tento článek.

ČLÁNEK 30.9

Ukončení platnosti

1. Strana může ukončit platnost této dohody písemnou výpovědí doručenou Generálnímu sekretariátu Rady Evropské unie a Ministerstvu zahraničních věcí, obchodu a rozvoje Kanady, nebo jejich právním nástupcům. Platnost této dohody skončí po 180 dnech ode dne takovéto výpovědi. Strana podávající výpověď předloží kopii výpovědi rovněž Smíšenému výboru CETA.

2. Bez ohledu na odstavec 1 zůstávají v případě ukončení platnosti této dohody ustanovení kapitoly osm (Investice) účinná po dobu 20 let ode dne ukončení platnosti této dohody v souvislosti s investicemi učiněnými před tímto datem.

ČLÁNEK 30.10

Přistoupení nových členských států k Evropské unii

1. Evropská unie oznámí Kanadě žádosti všech zemí o přistoupení k Evropské unii.
2. Během vyjednávání mezi Evropskou unií a zemí usilující o přistoupení Evropská unie:
 - a) poskytne Kanadě na její žádost a v mezích možností informace ohledně jakékoli záležitosti, na niž se vztahuje tato dohoda, a
 - b) zohlední veškeré obavy vyjádřené ze strany Kanady.
3. Evropská unie oznámí Kanadě vstup v platnost každého přistoupení k Evropské unii.
4. V dostatečném předstihu před datem přistoupení určité země k Evropské unii přezkoumá Smíšený výbor CETA veškeré účinky přistoupení na tuto dohodu a rozhodne o nezbytných úpravách či přechodných opatřeních.

5. Každý nový členský stát Evropské unie přistupuje k této dohodě dnem svého přistoupení k Evropské unii prostřednictvím doložky s takovým účinkem obsažené v aktu o přistoupení k Evropské unii. Pokud akt o přistoupení k Unii nestanoví automatické přistoupení členského státu Evropské unie k této dohodě, přistoupí dotyčný členský stát Evropské unie k této dohodě uložením aktu o přistoupení k této dohodě u Generálního sekretariátu Rady Evropské unie a u Ministerstva zahraničních věcí, obchodu a rozvoje Kanady, nebo u jejich právních nástupců.

ČLÁNEK 30.11

Závazná znění

Dohoda je sepsána ve dvou vyhotoveních v jazyce anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, chorvatském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost.